

ALKA JOSHI

SECRETELE *din* JAIPUR

NEMIRA

Continuarea bestsellerului internațional *ARTISTA HENNA*

Recenzii pentru *Artista Henna*

„Fantastic, atât de evocator și frumos și plin de viață și lumină... și profund satisfăcător în povestirea sa.”

— Leah Franqui, autoarea cărții *America pentru începători*

„Citește această carte încet și savurează-o: fiecare pagină este bogată în plăceri complicate atât pentru minte, cât și pentru inimă.”

— Anita Amirrezvani, autoarea cărții *Sângele florilor*

„Un debut distractiv despre o temă importantă – echilibrarea familiei cu ambiția personală – care permite cititorilor să evadeze într-o fantezie plină de plăcere senzorială.”

— San Francisco Chronicle

„Personajele vibrante, imaginile evocatoare și proza somptuoasă creează o poveste de neuitat.”

— Christian Science Monitor

„Romanul de debut al lui Alka Joshi dezvăluie o societate blocată de un sistem rigid de caste, misoginie, superstiție și tradiții vechi. Mirosul de lemn de santal, de foc de gătit și de flori tropicale răzbate prin toate, dar nedreptatea și sărăcia sunt aproape inevitabile.”

— BookTrib

„Romanul de debut al lui Alka Joshi este atât de evocator, atât de expresiv și atât de exotic încât mă face să-i sugerez să renunțe la orice altceva face și să scrie un al doilea roman, ca acum.”

— Calgary Herald

„Un roman îndrăzneț, ambițios, frumos scris despre India... și despre clasă, identitate, dragoste și înșelăciune. Distribuția largă de personaje se va înregistra în psihicul tău.”

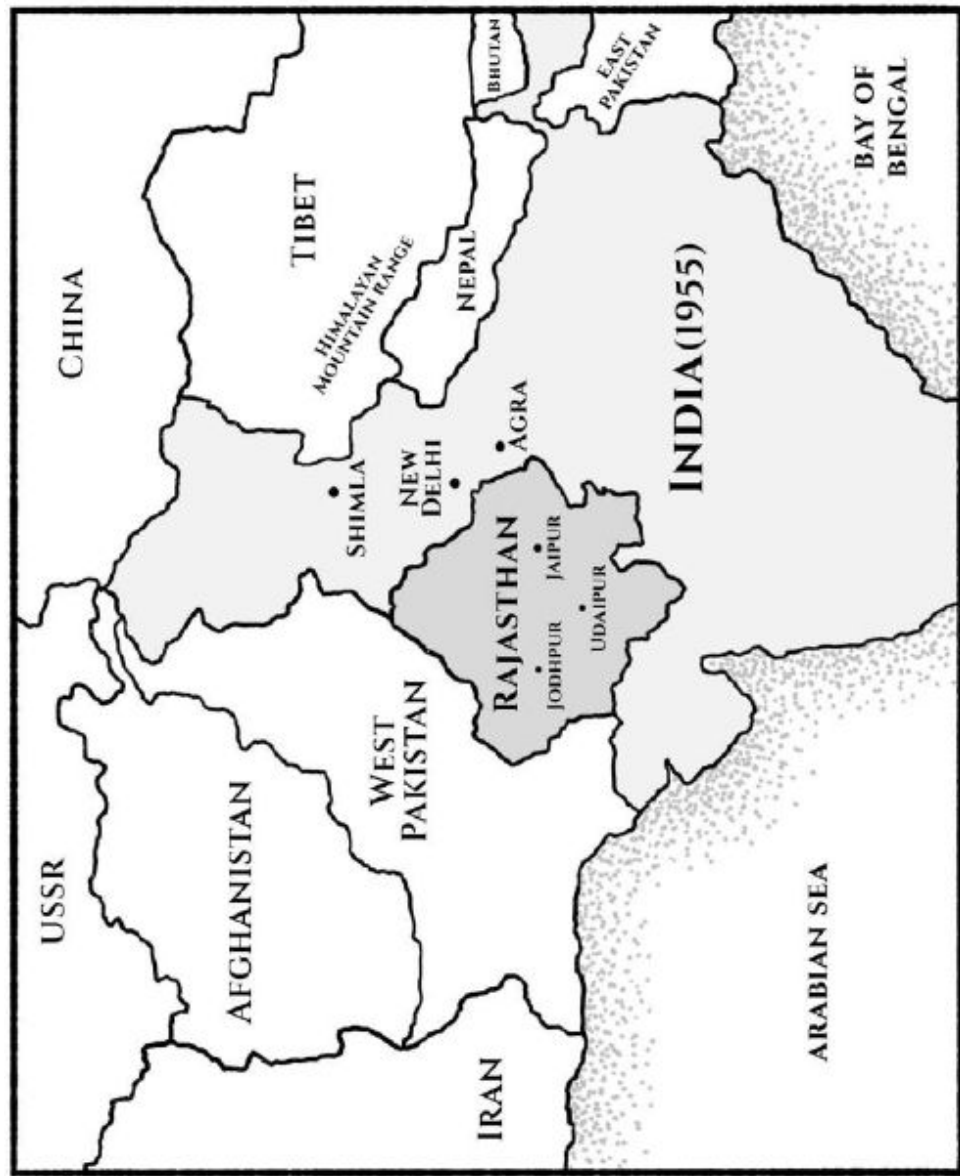
— Tom Barbash, autorul cărții *Stay Up with Me*

Secretele din Jaipur

Alka Joshi

Pentru Bradley, care m-a încurajat să scriu

Pentru cititorii mei, care s-au îndrăgostit de Malik

Alka Joshi este autoarea bestseller-ului New York Times , The Henna Artist. Născută în India și crescută în Statele Unite de la vârsta de nouă ani, ea are o licență de la Universitatea Stanford și un masterat de la California College of the Arts. Ea locuiește în Pacific Grove, California, împreună cu soțul ei. Acesta este al doilea roman al ei.

Binele pe care îl faci astăzi poate fi uitat mâine.

Fă bine oricum.

Onestitatea și transparența te fac vulnerabil. Fii oricum sincer și transparent.

Ceea ce petreci ani de zile construind poate fi distrus peste noapte.
Construiește oricum.

Dă lumii tot ce ai mai bun și s-ar putea să fii rănit.

Oferă lumii tot ce ai mai bun.

— MAICA TEREZA

Dacă vrei trandafir, trebuie să suporti spinul.

— PROVERB HINDUS

Fii smerit căci ești făcut din pământ. Fii nobil căci ești făcut din stele.

— PROVERB SÂRBESC

Personaje care apar în roman

Malik: fostul ajutor al lui Lakshmi, acum în vârstă de 20 de ani, absolvent al Școlii de băieți Bishop Cotton

Nimmi: femeie tribală de 23 de ani din dealurile Himalaya, mama lui Rekha (fată) și Chullu (băiat)

Lakshmi Kumar: fostă artistă cu henna în vârstă de 42 de ani, acum director al Lady Bradley Healing Garden din Shimla, căsătorită cu Dr. Jay Kumar

Jay Kumar: medic la Spitalul Lady Bradley din Shimla, director al Clinicii Comunitare, prieten de școală cu Samir Singh, căsătorit cu Lakshmi

Radha: parfumieră în vârstă de 25 de ani, sora mai mică a lui Lakshmi, locuiește la Paris cu soț arhitect francez și două fiice; a avut un copil în afara căsătoriei cu Ravi Singh în urmă cu doisprezece ani; copilul a fost adoptat de Kanta și Manu Agarwal

Samir Singh: arhitect în vârstă de 52 de ani și director general al Singh-Sharma Construction, dintr-o familie Rajput de castă înaltă înrudită cu familia regală Jaipur, soțul lui Parvati Singh și tatăl lui Ravi și Govind

Parvati Singh: matroana societății în vârstă de 47 de ani, soția lui Samir Singh, mama lui Ravi și Govind, rudă îndepărtată a familiei regale din Jaipur

Ravi Singh: fiul în vârstă de 29 de ani al lui Parvati și Samir, arhitect în firma de familie Singh-Sharma Construction, căsătorit cu Sheela

Sheela Singh: fosta Sheela Sharma, soția în vârstă de 27 de ani a lui Ravi Singh, mamă a doi copii mici, Rita și Baby

Manu Agarwal: administrator la Palatul Jaipur, în vârstă

de 38 de ani, soțul Kantei

Kanta Agarwal: soția în vârstă de 38 de ani a lui Manu Agarwal, originară dintr-o familie literară Calcutta, mama lui Niki, în vârstă de 12 ani, sau Nikhil

Nikhil Agarwal: fiul adoptiv de 12 ani al lui Kanta și Manu; Sora lui Lakshmi, Radha, este mama sa naturală

Baju: un vechi servitor al familiei lui Kanta și Manu Agarwal

Saas: înseamnă „soacră” în hindi. Când Kanta se referă la saas al ei, ea se referă la mama lui Manu, iar când se adresează direct unei soacre, o femeie o numește respectuosul „Saasuji”.

Familia Sharma: părinții Sheelei Singh, coproprietari ai firmei Singh-Sharma. Domnul Sharma, 80 de ani, este bolnav. Soția lui aproape că nu merge nicăieri fără el. Deci, Samir Singh gestionează toate operațiunile companiei acum.

Moti-Lal: bijutier proeminent, proprietar al Moti-Lal Jewelers din Jaipur

Mohan: ginerele lui Moti-Lal și asistent la Moti-Lal Jewelers

Hakeem: contabil pentru biroul Anexelor Palatului Jaipur

Domnul Reddy: director de teatru al Royal Jewel Cinema

Maharani Indira: regina văduvă în vârstă de 74 de ani, văduvă fără copii a unui fost maharaja din Jaipur, soacra lui Maharani Latika, locuiește în Palatul Maharanis

Maharani Latika: văduva plină de farmec în vârstă de 43 de ani a maharajaului din Jaipur, recent decedat, și nora lui Maharani Indira, locuiește în Palatul Maharanis, a fondat Școala Maharani pentru fete din Jaipur

Madho Singh: Perușul alexandrin dăruit lui Malik de Maharani Indira

PROLOG

MALIK

mai 1969

Jaipur

Este seara de deschidere a Royal Jewel Cinema, care strălucește la fel de strălucitor ca o piatră prețioasă. O mie de lumini scilipesc în tavanul imensului hol. Treptele de marmură albă care duc la balconul superior reflectă strălucirea a o sută de aplici de perete. Un covor gros purpuriu atenuează sunetul a mii de pași. Și în interiorul teatrului: fiecare dintre cele unsprezece sute de locuri din mohair este ocupat. Încă mai mulți oameni stau, căptușind pereții teatrului pentru premieră.

Acesta este marele moment al lui Ravi Singh. În calitate de arhitect principal al prestigiosului proiect, comandat de Maharani Latika din Jaipur, Royal Jewel Cinema este o dovadă a ceea ce pot crea ingeniozitatea modernă și educația occidentală. Ravi Singh l-a modelat după Teatrul Pantages din Hollywood, la opt mii de mile distanță. Pentru cea mai celebrată ocazie, Ravi a aranjat ca cinematograful să prezinte *Jewel Thief*, un film care a fost lansat de fapt acum doi ani. Acum câteva săptămâni, Ravi mi-a spus că a ales filmul popular pentru că reflectă numele casei de cinema și prezintă doi dintre cei mai renumiți actori indieni ai zilei. El știe că publicul indian, înnebunit după filme, este obișnuit să vadă același film de mai multe ori; majoritatea cinematografelor își schimbă ofertele doar o dată la câteva luni. Deci, chiar dacă locuitorii din Jaipur au văzut filmul în urmă cu doi ani, vor

veni să-l vadă din nou. De asemenea, Ravi a aranjat ca starurile filmului Dev Anand și Vyjayanthimala, precum și una dintre actrițele mai tinere, Dipti Kapoor, să fie prezente la marea deschidere. Presa este, de asemenea, prezentă pentru a scrie despre deschiderea Royal Jewel Cinema, pentru a raporta despre întreaga societate din Jaipur în podoabele lor împodobite de bijuterii și pentru a observa sclipiciul din Bollywood.

Privind arhitectura modernă, draperiile moi de catifea roșie care acoperă ecranul de film, aerul palpabil de anticipare, sunt impresionat de ceea ce Ravi e desăvârșit – chiar dacă sunt și alte lucruri despre el care mă neliniștesc.

Gazdele mele, Manu și Kanta Agarwal, au fost invitați să stea cu Singh și Sharma în balcon, cele mai scumpe locuri din sală. Stau cu familia Agarwal ca oaspete (altfel, aş sta pe locurile mai ieftine de jos, mai aproape de ecran; sunt doar un ucenic modest la Palatul Jaipur, până la urmă). Copiii au voie să urce aici, pe balcon, dar Kanta și-a lăsat fiul, Niki, acasă cu *saas* al ei. Când am ajuns la familia Agarwal mai devreme în seara asta pentru a-i însoți la deschiderea cinematografului, am putut vedea cât de devastat era Niki.

— Este evenimentul secolului! De ce nu pot merge? Toți prietenii mei merg. Fața lui Niki era îmbujorată de furie. La doisprezece ani, este capabil să-și încarce cuvintele cu un puternic sentiment de nedreptate.

Manu, mereu calm în fața personalităților explozive ale fiului său și ale soției sale, a spus:

— Independența țării noastre a fost de fapt evenimentul secolului, Nikhil.

— Ei bine, atunci nu eram în viață, *Papaji*. Dar sunt în viață acum! Și nu văd de ce nu pot merge.

A căutat ajutor la mama lui.

Kanta a întâlnit ochii soțului ei de parcă ar fi vrut să-l întrebe: Cât timp îl mai putem ține pe fiul nostru de evenimentele sociale în care sunt prezenți familia Singh? Niki devine suficient de mare încât să se întrebe de ce i se permite să participe la unele ocazii sociale și nu la altele. Kanta s-a uitat la mine de parcă ar fi vrut să spună: Malik, ce crezi?

Sunt flatat că se simt confortabil având aceste conversații în fața mea. Nu sunt înrudit cu ei prin sânge, ci prin simplul fapt că fostul meu tutore Lakshmi (sau, așa cum o numesc, mătușa-șefa) este o prietenă apropiată. Îi cunosc pe Agarwal de când eram mic, așa că știu despre adopția lui Niki, chiar dacă Niki însuși nu o cunoaște. Și știu că în momentul în care Singh-ii vor vedea acei ochi albaștri-verzi ai lui – atât de neobișnuiți în India – li se va aminti de indiscrețiile propriului fiu. Sora lui *Auntie-Boss*¹, Radha, nu a fost prima fată pe care Ravi a lăsat-o gravidă înainte de căsătoria lui cu Sheela. A fi conștient de neajunsurile fiului lor este un lucru, dar a fi confruntat cu ele în carne și oase îl deranja atât pe Samir, cât și pe Parvati Singh.

În cele din urmă, familia Agarwal nu avea nevoie de mine să ajut la hotărârea problemei, ceea ce a fost o ușurare. Mama lui Manu, ocupată cu rozariul ei din lemn de santal, a rezolvat cearta.

— Pentru că tot acel dans și cântat din filme corup oamenii! Vino, Niki, ajută-mă să mă ridic. Mergem la templul meu.

Nikhil gemu. Era un copil politicos; un ordin de la bunica lui nu era dezbătut.

Acum, pe fondul aplauzelor asurzitoare din interiorul Royal Jewel Cinema, Maharani Latika – a treia și cea mai tânără soție, acum văduvă – a Maharaja-ului din Jaipur, ocupă centrul scenei pentru a primi bun venit tuturor cinefililor. Acesta este primul proiect major pe care îl conduce de la moartea soțului ei. Ea este șefa lui Manu; niciuna dintre celelalte soții ale maharajului nu a vrut să gestioneze finanțele. Manu este directorul Anexelor de la Palatul Jaipur, conducând astfel de proiecte de construcție și am fost trimis de mătușa-șefa să-și învăț meseria.

— În această seară, sărbătorim cea mai mare sală de cinema pe care Rajasthan a cunoscut-o vreodată, Royal

¹ Mătușa-șefă.

Jewel Cinema.

Maharani aşteaptă ca aplauzele să se stingă înainte de a continua. Cerceii ei cu rubin şi diamante şi *pallu*¹-ul brodat cu aur al sariului² ei roşu de mătase Banarasi trimit o mie de scilpici în public în timp ce scanează sala plină, cu un zâmbet beatific pe faţă.

— Este o ocazie istorică pentru Jaipur, care găzduieşte arhitectura de renume mondial, textile şi bijuterii uluitoare şi, desigur, Rajasthani *dal batti*!

Mulţimea izbucneşte în hohote de râs încântat la pomenirea celebrului preparat local.

Alteţa Sa recunoaşte supravegherea lui Manu asupra proiectului, complimentează munca excelentă a arhitecţilor Singh-Sharma şi îşi încheie discursul salutând actorii din film pe scenă. Anand şi Vyjayanthimala sunt urmaşi de Kapoor, cu ochi *kohl*, într-un sari cu paiete, printre fluieri şi strigăte de *Waa! Waa!* Publicul îi face pe toţi trei trandafiri, frangipani şi *chemali*³ şi le oferă ovaţii în picioare. Când eram mari, sora mătuşei-şefe, Radha, era mai mult pasionată de film decât mine. Dar în seara asta, chiar şi eu sunt prins de emoţia febrilă, de aplaudările şi fluierăturile zgomotoase din partea publicului.

În cele din urmă, perdelele teatrului se despart şi o linişte coboară asupra mulţimii în timp ce certificatul de film şi creditele de titlu încep să apară pe ecran. Până şi ricşele şi croitorii de pe scaunele ieftine din primele rânduri sunt convinşi să tacă.

Filmele indiene sunt lungi, durează aproape trei, uneori patru, ore, întrerupte de o pauză. La pauză, ieşim din clădire – împreună cu majoritatea publicului – în stradă pentru băuturi răcoritoare. Vândătorii ambulanţi sunt pregătiţi. S-au

¹ Capătul decorat al unui sari drapat de obicei peste umăr

² Îmbrăcămintă de femeie, lungă de cinci metri

³ Floare tropicală.

aranjat pe ambele părți ale străzii, în fața teatrului. Aroma prăjită de arahide chili, *panipuri*¹, *pakoras*² de ceapă și *samosa*³ de cartofi este aproape prea mult pentru a rezista, eu

cumpăr pahare mici de chai pentru toată lumea și le dau în jur. Samir cumpără o farfurie mare de *kachori*⁴ și *aloo tikki*⁵ pentru grupul nostru.

Este mai în Jaipur și e deja înăbușeală. Teatrul este dotat cu aer condiționat, dar aerul de afară este mai proaspăt decât mirosul a o mie de corpuri presate strâns unele de altele în interiorul teatrului. Soția lui Ravi, Sheela, refuză *chai*⁶-ul și mâncarea, pretinzând că este prea cald pentru a mânca. Fiica ei a adormit pe umăr, căldura corpului ei mic făcând-o pe Sheela să se zvârcolească. Sheela își umflă obrazii și se îndreaptă spre o taraba care vinde evantaie *Khus-khus*⁷. O picatură de sudoare alunecă pe gâtul ei și dispare în decolteul jos al bluzei ei de mătase fucsia. Mă forțesc să privesc în altă parte.

Parvati își arată cu mândrie nepoata ei de patru ani, Rita, matroanelor societății care au venit să le salută. „*Tumara naam batao, bheti.*”⁸

Kanta vorbește veselă cu prietenii. Samir și Manu sunt feliçitați pentru munca lor la sala de cinema de către elita din

¹ O gustare savuroasă.

² Legume înmuiate în aluat de năut și prăjite.

³ O gustare prăjită cu umplutură picant de cartofi/mazăre.

⁴ Pâine prăjită.

⁵ Chiflă de cartofi prăjiți.

⁶ Ceai indian.

⁷ Evantai din iarbă de vetiver.

⁸ Spune-le numele tău, fetiço.

Jaipur care s-a prezentat la afacerea de gală. Mă uit în jur după Ravi, care a fost cu ei mai devreme, și mă întreb de ce ar rata această ocazie de a fi în lumina reflectoarelor. Nu este stilul lui.

Ca întotdeauna, mă uit și ascult, ceva ce mătușa-șefa m-a învățat să fac bine. În următoarea mea scrisoare adresată ei și lui Nimmi din Shimla, le voi putea spune ce părere au avut cinefilii despre coafura vedetei sau despre culoarea sariului ei (pun pariu că Nimmi nu a văzut niciodată un film în viața ei!). De asemenea, le voi putea spune că majoritatea doamnelor din Jaipur s-ar căsători cu chipeșul Dev Anand, având jumătate de șansă.

O văd pe Sheela revenind să se alăture grupului nostru, fluturându-și evantaiul în față. Parvati se întinde pentru a ridica buclele umede de pe fruntea bebelușului adormit. Sheela se uită dincolo de soacra ei. Deodată, fața ei se încordează. Îi urmăresc privirea până la colțul cinematografului. Atunci observ că Ravi o escortează discret pe actrița mai tânără pe ușa laterală a clădirii. Ochii Sheelei se îngustează în timp ce soțul ei și starleta dispar în întuneric, departe de mulțime. Știu că acolo este un doc de încărcare. Tot acolo așteaptă șoferii maharanii și actorii să-i conducă. Poate o duce la mașina ei.

Auzim soneria care anunță că pauza s-a terminat. A doua jumătate din film este pe cale să înceapă. Îmi verific ceasul. Este ora 21:30. Fetele Sheelei ar trebui să fie în pat, dar Ravi insistase ca familia să fie prezentă și văzută de public în marele său moment. Sunt sigur că Sheela s-a luptat cu el. Ea preferă ca *ayah*¹ să aibă grijă de fete.

Mulțimea se întoarce în hol și prin ușile deschise ale teatrului. Dau paharele goale de ceai către *chai-wallas*² care fac turul.

¹ Bonă.

² Persoană care vinde *chai*.

Frunzele de banană pe care se vindea *chaat*¹ erau așternute pe pământ. Un parfum de mâncare servită și mâncată – nu în totalitate neplăcut – rămăsese în aer. O ridic pe Rita, cealaltă fiică a lui Ravi, ai cărei ochi au început să-i cadă, și o ridic pe umăr.

Urmăresc restul grupului în hol.

Înainte de a trece prin uși, auzim un scârțâit, apoi un geamăt plângător și apoi brusc vuietul a o mie de kilograme de ciment, cărămidă, bară și gips-carton care se prăbușesc. În câteva secunde, sunetele despicate ale unei clădiri care se prăbușesc, țipete de agonie și urlete de durere vin din interiorul teatrului.

¹ Termen general pentru gustări prăjite.

CU DOUA LUNI ÎNAINTE
CĂDEREA

NIMMI

martie 1969

Shimla, statul Himachal Pradesh, India

Mă opresc din mers să mă uit la munții care se ridică din somn. Iarna în Shimla se apropie de sfârșit. Bărbații și femeile se înfășoară în două, uneori trei, șaluri de *pashmina*, dar dealurile își aruncă păturile. Aud zgomotul, zgomotul, zgomotul zăpezii care se topește lovind pământul dur în timp ce mă îndrept cu grijă spre casa lui Lakshmi Kumar.

Ieri, am văzut primele anemone roz în valea de sub noi, scoțându-și nasul cu îndrăzneală prin aerul subțire. Pe dealurile îndepărtate de la nord, îmi imaginez că tribul meu își găzduiește caprele și oile prin Valea Kangra până în satul Bharmour, în Himalaya de sus, așa cum aş face dacă soțul meu, Dev, ar fi încă în viață. E greu de crezut că a trecut un an de când s-a dus. Fiica mea, Rekha, alerga pe lângă tatăl ei, fluturându-și brațele minuscule în efortul de a-l ajuta să păstorească caprele și oile, în timp ce eu purtam copilul nostru, Chullu, în spate. Eram însoțiți de celelalte familii ale tribului nostru care iernaseră în Himalaya de jos pentru a-și asigura hrana pentru turme. De îndată ce zăpezile au început să se topească la începutul primăverii, ne-am întors mereu pe munți pentru a începe să ne cultivăm câmpurile cu gunoiul de grajd de oaie care fermentase în îngrășământ bogat în lunile de iarnă.

Nu mi-am văzut familia de când mi-am părăsit tribul în primăvara trecută, după accidentul fatal al lui Dev. Ei nu coboară spre sud până la Shimla, dar nu trece o zi în care să

nu mă gândesc la ei cu drag.

În timp ce mergeam, bătrânul Suresh obișnuia să ne spună glume.

— Ai auzit-o pe aia cu capra bășinoasă și ciobanul fără nas?

— Nu, spune-ne-o, râdem.

Bunica Sushila, fără dinți, cu peri gri ieșindu-i din tatuajul triumfiular de pe bărbie, avea să înceapă una dintre poveștile populare spuse de bunica ei.

— Așa că regele i-a poruncit reginei să țese o pătură pentru el din cea mai fină lână, despre care știa că îi va lua aproape zece ani...

Cu toții știam povestea pe de rost și aveam să terminăm ultima propoziție pentru ea, moment în care ne privea încruntat.

— Oh, o știați deja?

După ce am vândut lâna de la oile noastre din Himalaya de jos, ne punem la curent cu achizițiile noastre de iarnă: un pulover albastru arătând ca din fabrică, un radio cu tranzistor Philips, un pui slăbănog cumpărat de la o piață de deal. Câteva familii puteau să-și fi luat o capră de casă pătată sau un taur negru pe care l-am admira cu toții. Cumnata-mea avea să-și arate noua sită, cu fratele meu mai mare mergând mândru pe lângă ea cu fiii săi. Noi dăm din cap și suntem de acord că sita ar putea separa mult mai repede cojile de boabele de orez.

Zâmbesc acum când mă gândesc la acele drumeții prin munții Himalaya. Mă simt fericită, aproape. Ceea ce m-ar face complet este o scrisoare de la Malik, chiar dacă trebuie să o împărtășesc cu altcineva, mai ales dacă acel cineva este Lakshmi. Dacă aș fi putut să merg la școală, nu aș fi fost supusă umilinței de a primi scrisorile lui către mine trimise ei pentru a-mi fi citite.

Cizmele mele de piele de capră scot un sunet satisfăcător pe pietrișul moale, în timp ce evoc modalități în care aș vrea să o șterg pe Lakshmi Kumar din viața mea.

În ziua în care Lakshmi a apărut prima dată în viața mea,

nu eram în apele mele. Deliram de febră și durere, încât nici măcar nu știam că fiul meu, Chullu, venea pe această lume, cu două luni mai devreme de soroc. Mai devreme în aceeași zi, soțul meu Dev încercase să târască înapoi pe poteca îngustă de munte o căpriță tânăr, amețită de frunzele de rododendron. Eram în drum spre adăposturile noastre de vară din Himalaya de sus. Dev a alunecat, și atât el, cât și capra au căzut sute de picioare într-o râpă. Cu toții am văzut că s-a întâmplat, dar niciunul dintre noi nu putea face nimic. Întotdeauna am știut că Himalaya este casa zeilor – Shiva, Ram și Kamla – toți fiind mult mai puternici decât noi. Dacă vor să ia pe cineva de la noi, acesta este dreptul lor, privilegiul lor. Totuși, nu eram pregătită să-mi las soțul să plece. Am strigat iar și iar: *Capra pe care am sacrificat-o la începutul călătoriei nu a fost suficientă pentru a ne proteja? Sau a fost un nazar¹ rău? Poate că oaia noastră a dat atât de multă lână iarna precedentă încât a stârnit gelozia cuiva.*

I-am apucat de umeri pe cei de lângă mine, țipând în fețele lor uluite: *Spune-mi că nu i-ai făcut un deochi lui Dev!* am țipat la Lordul Shiva. M-am bătut cu pumnii pe burta umflată, promițându-i că îi voi da copilul lui Shiva-ji² dacă îl va aduce pe Dev înapoi. Socrul meu și fratele meu au trebuit să-mi smulgă brațele de pe stomac pentru a mă împiedica să rănesc viața din interior. Femeile mi-au frecat tâmpilele, mâinile și picioarele cu ulei de muștar cald până în cele din urmă m-am scufundat în leșin. Aproape o săptămână mai târziu, când m-am trezit ca dintr-un somn lung, am văzut chipul micuței Rekha, plin de îngrijorare, plutind pe marginea patului meu și am chemat-o pe fiica mea la mine. Avea doar trei ani și încă nu înțelegea că s-ar putea să nu-și mai vadă niciodată tatăl. Atunci mi-a povestit socrul meu

¹ Deochi.

² Adresarea respectuoasă pentru femei și bărbați.

despre doctorul și *doctrini*¹ care veniseră din Shimla să mă îngrijească; corpul meu avusese nevoie de medicamente mai puternice decât avea tribul nostru. Tatăl soțului meu mi-a vorbit printr-o perdea pe care femeile o ridicaseră pentru a ține izolate mamele care alăptează timp de unsprezece zile după nașterea unui copil. M-am uitat în jos și am observat pentru prima dată un băiețel adormit în curba brațului meu, cu capul plecat departe de sânul meu care curgea, gura lui trandafirie saliva lapte albastru pal.

Cum aş fi putut vreodată să-mi doresc acest copil să plece? În el, Shiva îmi dăduse nările fine ale lui Dev și fruntea largă, bucla ușoară din părul lui. Am rugat-o pe Rekha să se urce cu noi pe pătură și să-l salute pe fratele ei Chullu.

Data următoare când am întâlnit-o pe Lakshmi Kumar a fost și ziua în care l-am întâlnit pe Malik, în iunie trecut. Vindeam flori de-a lungul aleii principale din Shimla. Rekha avea trei ani, o fată serioasă, iar eu o rugasem să-și urmărească fratele mai mic de trei luni. În acea dimineață, în pădurea Shimla, culesesem trandafiri, margarete și piciorul-cocoșului pentru turiștii și vizitatorii regulați, precum și pentru cumpărătorii exigenți: bujori, coada-șoricelului și lupă. Trăind așa cum făcusem cu tribul meu, știam cum anumite flori puteau vindeca durerile și tusea, pot ușura sângerările lunare, pot adormi trupurile agitate.

La taraba mea, am scos florile din coșul larg și jos pe care îl ținusem cu iarbă de zâne și le-am aranjat pe o pătură de păr de cal pe pământ. Când Chullu a început să se agite, am băgat mâna în bluză, umezind o cârpă mică din sânii mei care curgeau pentru a i-o da. A început s-o sugă și s-a liniștit. Curând aveau să-i dea dinții și, în cele din urmă, va trebui să încetez să-l alăptez, dar deocamdată îmi făcea plăcere să-i simt căldura – căldura lui Dev – lângă corpul meu.

¹ Femeie doctor.

Ultimul lucru pe care îl despachetam mereu era statuia de argint a lui Shiva. L-am așezat la o parte după ce i-am oferit o rugăciune tăcută, să-i mulțumesc pentru Chullu al meu. Apoi mi-am pus amândoi copiii în coșul gol. La fel ca mama înaintea mea și mama ei înaintea ei, învățasem să-mi strâng bebelușii când eram ocupată să fierb lapte de capră pentru brânză, să cos o haină sau să adun bălegar pentru foc. Chullu a privit cum i-am legat frânghia de pânză de încheietura mâinii. Când l-am sărutat pe obraji, el s-a zvârcolit într-o parte și și-a legănat capul pe spate. Rekha se juca cu părul lui. De îndată ce ea îi împletise buclele, el clătină din cap și chicoti, aruncând împletitura, iar ea trebuia să o ia de la capăt.

Știam că arăt diferit față de ceilalți vânzători de-a lungul pasarelei și acest lucru l-am văzut ca pe un avantaj, în special pentru turiști – indieni aflați în luna de miere, bătrâni în retrageri spirituale, europeni fascinați de căile noastre tribale. Ca și alte femei din tribul meu, purtam fusta mea cu flori din bumbac galben strălucitor peste *salwar kameez*¹-ul meu verde. Un medalion de argint stătea ca o șapcă mică pe părul meu, încununând *chunni*²-ul portocaliu drapat peste cap și în jurul umerilor. O frânghie făcută din lână de oaie, fiartă și vopsită în negru, mi-a fost legată de douăzeci de ori în jurul taliei. Apoi au mai fost punctele revelatoare – trei dintre ele tatuate într-un triunghi pe bărbia mea când am ajuns la majorat – care îi făceau mereu pe vizitatorii din Shimla să mă privească. Singurul lucru pe care nu-l mai port este inelul de nas – mare cât o brățară – care mi-a fost dăruit la nunta mea; Mi-am dat seama că mă făcea nu doar o curiozitate, ci aproape o atracție secundară, cu vizitatorii indicându-l unul altuia. Au crezut că sunt discreți, dar mi s-a părut deranjantă fascinația de pe fețele lor.

¹ Tunică femeiască și pantaloni largi.

² Acoperământ femeiesc pentru cap.

După ce Dev a murit în defileu, devenisem neclintită că copiii mei nu vor avea niciodată aceeași soartă, migrând împreună cu tribul prin munți, cu degetele de la picioare pierdute din cauza degerăturilor, amenințarea cu moartea mereu la doar câțiva pași distanță. L-am rugat pe socrul meu să mă lase să stau în Shimla. Și-ar fi dorit să mă căsătoresc cu un alt burlac din tribul nostru, dar și el era îndurerat de moartea fiului său și a acceptat, fără tragere de inimă, cu condiția să-mi croiesc singură drumul. Darul lui de despărțire pentru mine a fost o cantitate mare de carne uscată și toate bijuteriile din argint din zestrea mea. Ca femeie, nu aveam drept de proprietate, nici măcar o oaie sau capră, dar știam că pot să-mi vând bijuteriile dacă treceam în vremuri grele.

În stânga standului meu de pe Shimla Mali, un vânzător de baloane își strângea cârnații lui de aer în formă de elefanți și cămile. Copiii mei priveau, fascinați. Chullu întinse mâna spre unul, dar Rekha și-a tras ușor brațul în jos. În dreapta mea era un stand de Coca-Cola al cărui proprietar nu sosise încă. Era puțin devreme pentru ca oamenii să ceară o băutură rece, dar până după-amiază, vizitatorii s-au aliniat pentru gustul său exotic.

Ceasul de la Christ Church a sunat de opt ori. În diminețile de primăvară, devreme stăpânii au făcut drumeții să se roage la templele de pe dealul Jakhu, Sankat Mochan sau Tara Devi. Cei ușor religioși au dormit până târziu; nu era nevoie să se grăbească pentru ziua lor.

Am zărit în depărtare un tânăr și o femeie venind cu intenție în direcția mea. Femeia purta un sari maro și o mantie de lână asortată, brodate la margini cu flori albe. Mergea repede, făcând pași mici. Părul îi era prins cu grijă în vârful capului într-un coc. Tânărul era slab, cu un cap mai înalt decât femeia, dar mersul lui era mai lejer, de parcă ar avea tot timpul din lume. Totuși, a ținut ușor pasul cu ea. Când au fost mai aproape de taraba mea, am observat că ea era suficient de mare pentru a fi mama lui. Riduri fine îi încrucișau fruntea și colțurile gurii. Bărbatul părea să nu aibă mai mult de douăzeci de ani, poate cu câțiva ani mai

tânăr decât mine. Era îmbrăcat într-o cămașă albă, un pulover albastru și pantaloni gri închis. Ochii femeii erau ațintiți asupra florilor mele, în timp ce ai lui, sărind de amuzament, îmi priveau copiii în coș.

Femeia întinse mâna spre bujori. „Unde le-ai găsit?” m-a întrebat.

A trebuit să-mi smulg privirea de la tânăr; mi-a amintit atât de mult de răposatul meu soț. Ochii lui Dev, blânzi și ascuțiți în același timp, la fel ca ai acestui bărbat, mă cercetaseră, mă iubiseră, mă făcuseră să mă simt în siguranță.

Când m-am întors spre femeie, m-au surprins și ochii ei. Era o femeie arătoasă făcută frumoasă de acele sfere albastre, de culoarea cerului de munte după o ploaie de noapte.

— Într-o râpă la aproximativ o milă de aici, i-am spus. Se cufundă brusc de pe stâncă. Există un crâng de ei în partea de jos.

Dezvăluirea descoperirii mele nu mă preocupa. Eram obișnuită să escaladez pante abrupte și eram încrezătoare că nimeni nu mă va urma acolo.

Când bătrânii noștri din trib își spuneau unii altora „capre bătrâne”, se refereau la felul în care mergeam atât de ușor în sus pe munți, alături de turmele noastre.

Chullu strigă și atenția femeii căzu asupra lui. Ochii i-au sclipit și gura i s-a deschis ușor. Am frecat un deget de-a lungul gingiei dureroase a lui Chullu pentru a-l calma. Chipul femeii s-a spart într-un zâmbet minunat.

— Văd că a crescut.

Am cunoscut-o? Dacă o mai întâlneam, nu mi-am amintit de ea. Mi-a văzut confuzia și a făcut semn cu bărbia spre Chullu.

— Dr. Kumar și eu te-am ajutat la nașterea lui acum câteva luni.

Ea aruncă o privire spre vârful crestei.

— La câteva mile de cealaltă parte a aceluși vârf.

Deci aceasta era *doctrini* care mă îngrijise! Ea a fost responsabilă pentru salvarea lui Chullu; îi datoram foarte

mult. Mi-am împreunat mâinile și m-am întins să-i ating picioarele.

— Mulțumesc doctore. Dacă nu erați dumneavoastră...

S-a aplecat să mă oprească, acoperindu-mi mâinile cu ale ei. Atunci am observat cea mai bună lucrare cu henna pe care o văzusem vreodată pe mâinile unei femei. Arăta ca lucrarea elegantă cu mărgele și paiete pe un *chunni* de nuntă – aproape ca și cum ar fi purtat mănuși dintr-o țesătură de șifon cu modele complicate. Cu un efort mi-am smuls ochii de pe mâinile ei. Ea vorbea din nou.

— Soțului meu, dr. Kumar, trebuie să-i mulțumești. Sus, la Spitalul Lady Bradley, spuse ea. Nu sunt medic. Lucrez cu el pentru a ajuta la ameliorarea durerii în timpul și după naștere. Mă bucur să vă văd pe tine și pe copil atât de sănătoși.

Am observat că nu a făcut nicio mențiune despre soțul meu, fapt pentru care am fost recunoscătoare. Durerea intensă pe care am simțit-o prima dată la pierderea lui Dev s-a redus acum la un firicel de durere, perceptibilă doar în anumite momente – ca atunci când ochii mei cădeau asupra amuletei lui Shiva-*ji* pe care Dev obișnuia să o poarte la gât și pe care acum o întindeam în jurul statuii zeului din casă.

Întorcându-mă de la femeie și de la gândurile mele despre Dev, am început să împachetez bujori în ziare vechi. L-am auzit pe tânăr întrebându-mi copiii ce creatură ar dori să le facă vânzătorul de baloane. M-am uitat la el, ghemuit în fața coșului copiilor. Chullu se uită cu privirea, hipnotizat.

— Te rog... nu este necesar, am spus.

Bărbatul cu ochii soțului meu s-a întors spre mine și a spus:

— Nu, nu este necesar.

El a continuat să-mi zâmbască până când a trebuit să mă întorc, cu fața îmbujorată de căldură.

M-am ocupat de flori. Când femeia a încercat să mă plătească, eu i-am îndepărtat cu mâna banii.

— Nu te-aș putea răsplăti niciodată suficient, *Ji*.

Dar femeia mi-a apăsat banii în palmă oricum și a spus:

— Poți să mă răsplătești hrănindu-i bine, arătând spre

copii, care acum se jucau cu balonul elefant pe care tânărul îl cumpărase pentru ei.

Doctrini a întrebat:

— Vrei să te asiguri că ai niște bujori pentru mine mâine, la fel? Și ar trebui să iau niște coada-șoricelului cât sunt aici.

Pe măsură ce cuplul a început să plece cu achizițiile, am strigat după ei:

— *MemSahib*¹, pot să vă aflu numele?

Fără să-și rupă ritmul, femeia cu ochii albaștri a întors capul și mi-a zâmbit.

— Dna Kumar. Lakshmi Kumar. Și al tău?

— Nimmi.

Ea a arătat spre tânăr, care se întoarse cu fața spre mine și acum mergea înapoi pentru a ține pasul cu ea.

— Acesta este Malik – Abbas Malik – care va ridica o comandă obișnuită de flori de la tine la fiecare câteva zile.

Malik s-a oprit să mă privească, a zâmbit și a alergat să o ajungă din urmă.

A doua zi am avut mai multă grijă decât de obicei când mă pregăteam, asigurându-mă că părul meu era prins la spate. Am purtat cerceii mei grei de argint și colierul, cei din căsnicia mea. Mi-am spus că m-am îmbrăcat pentru turiști, dar l-am așteptat cu nerăbdare pe Malik. Nu eram sigur că va veni, dar aveam un sentiment.

Când a făcut-o, i-a salutat prima dată pe Chullu și Rekha. Chullu i-a zâmbit cu gingiile roz, dar Rekha l-a studiat serios, așa cum este în felul ei. Apoi Malik a scos un borcan mic din pungă de pânză pe care o purta și mi l-a întins.

Surprins, l-am luat de la el și m-am uitat la lichidul dens auriu din interior.

Măinile îmi tremurau. Ultimul cadou pe care mi-l făcuse cineva erau șnururile cu oglindă pentru capetele

¹ Formulă respectuoasă de adresare către o femeie: *doamnă*.

împletiturilor mele pe care le făcuse sora lui Dev pentru nunta mea.

— Pentru când îi ies dinții, a explicat el.

Am răsucit borcanul și mi-am răsucit niște miere pe deget, întinzând-o lui Chullu, care a deschis gura ca răspuns. L-am frecat puțin gingiile, iar el a început să-și treacă limba minusculă de-a lungul buzelor. Rekha voia și ea niște miere, așa că i-am dat un deget să-l lingă. Nu avusesem bani să cumpăr miere și am fost copleșită de recunoștință că un cadou atât de atent ar trebui să vină de la un bărbat care nu era din familia mea.

— Mulțumesc, am spus, fără a-mi lua ochii de la copii.

— Eu sunt cel care vă sunt recunoscător pentru bujori. Altfel, mătușa-șefa m-ar fi făcut să urc stânca ca să le iau.

Râsul lui era bogat și profund.

M-am uitat la el.

— Mătușa-șefa?

— Dna Kumar. Ea este șefa mea, deși se preface că nu este.

Aa zâmbit.

— De unde ai știut despre miere? am întrebat.

— De la copiii lui Omi – atât ai ei, cât și ai celor de care avea grijă în vechiul meu cartier. Cineva era mereu cu dinții. Mama mea – ei bine, eu o numesc pe Omi mama mea, dar ea este cineva care m-a primit când eram mic – și-a frecat miere pe gingii. A zâmbit. Așteaptă până vezi ce pot face cu părul. Mi-am ajutat toate verișoarele cu împletiturile.

Înainte să-l pot întreba ce s-a întâmplat cu adevărata lui mamă sau cine este această Omi, Rekha a strigat:

— Fă-mi părul! Ascultase schimbul nostru.

După aceea sosea în fiecare zi cu ceva pentru copii: o fundă pentru Rekha, un sac de lichis dulci, un greier verde pentru Chullu. De la început, m-am simțit în largul meu cu el. Am început să recoltez cele mai rare plante pentru ca el să le ducă înapoi doamnei Kumar. Rododendron pentru vindecarea gleznelor umflate. Rădăcini de zmeură, vârfuri de sânger pentru a opri sângerarea atunci când fluxul lunar al unei femei devine prea greu. Chiar i-am dat într-o zi un bol

de *sik*¹, făcut din fructele uscate ale copacului de *neem*², rumenindu-l în *ghee*³ înainte de a adăuga zahăr și apă. A fost ceea ce am mâncat în timpul ambelor sarcini și ceea ce toate femeile de la dealuri consumă pentru a-și menține corpul sănătos înainte și după naștere.

Într-o dimineață frumoasă de august, când ceața părăsise munții și am simțit că soarele îmi înroșește obraji, Malik a apărut cu un purtător de *tiffin*⁴. El a spus că a fost umplut cu *chapattis*⁵ de porumb și grâu și un curry făcut din dovlecei de vară și ceapă dulce.

— Astăzi, îți cumpărăm tot ce ai și te duc la picnic.

Rekha zâmbi – rar pentru ea. Apoi ea a aplaudat și a sărit afară din coș. Am dezlegat copiii și l-am pus pe Chullu pe sold.

— Cine suntem „noi”? Tu și umbra ta? l-am tachinat.

A început să-mi adune florile și să le așeze ușor în coșul acum gol.

— Spitalul Lady Bradley. Ieri, fiica unui finanțator a născut gemeni. Ți-am împărtășit alcoolul cu asistentele, care l-au împărtășit cu ea. Ea a spus că a fost unul dintre cele mai bune lucruri pe care le-a gustat vreodată și că a făcut-o să se simtă mai bine. Următorul lucru pe care se întâmplă, tatăl ei dă bani pentru noua aripă a spitalului! Ce crezi despre asta?

Malik bătu cu degetul arătător pe nasul lui Chullu, apoi pe al lui Rekha, iar ei chicotiră.

Am acoperit coșul cu flori cu pătura din păr de cal și l-am

¹ Fel de mâncare tribal servit femeilor însărcinate.

² Specie de copac veșnic verde, cu numeroase utilizări în medicina tradițională

³ Unt clarificat sau unt din care s-a îndepărtat apa

⁴ Recipient din oțel inoxidabil, format din mai multe vase suprapuse, sufertaș.

⁵ Lipie rotundă, plată, nedospită.

tras pe spate. Apoi l-am ridicat pe Chullu peste cap, lăsându-i capul să atârne peste un umăr, în timp ce i-am prins glezna peste celălalt umăr. l-am aratat și lui Malik cum să o ducă și pe Rekha așa. Este felul în care tribul nostru i-a purtat întotdeauna pe copiii noștri mici pentru confortul lor, precum și al nostru.

Malik a luat-o de parcă ar fi făcut asta toată viața.

Într-o seară caldă, câteva săptămâni mai târziu, a apărut la locuințele din Shimla de Jos, pe care le-am închiriat pentru mine și copiii mei. Aerul din cameră era plin de parfumul de cartofi condimentați pe care îi pregăteam pentru copii și am deschis ușa pentru a prinde briza. Malik stătea în pragul meu, având acel zâmbet leneș al lui. Pentru o clipă, am rămas, privind înghețată, cu lingura pe care o folosisem, în mână. Apoi am dat drumul lingurii, m-am îndreptat spre el și mi-am înfășurat brațele în jurul lui, fără să mă întreb cum a descoperit unde locuiesc.

Locuința mea nu este altceva decât o zonă acoperită sub surplomba unei case – pământ strâns, pereți din scânduri de lemn, o fereastră cu perdea. Mi se pare familiar – atât de asemănător cu coliba în care am trăit Dev și cu mine în timpul verii, în munți. Acolo, am pus ierburi lungi peste un cadru de lemn pentru a construi pereții. Toți cei din trib au ajutat. Ferestrele noastre nu aveau perdele sau sticlă, iar noi dormeam pe cearceafuri pline cu iarbă.

Proprietarii mei de aici în Shimla, familia Arora, mi-au dat o sobă cu două arzătoare cu care a durat puțin să mă obișnuiesc; eram obișnuit să gătesc la foc deschis. Robinetul și rezervorul erau afară. Soții Arora au peste șaiszeci de ani și nu au copii ai lor. În ziua în care m-au văzut prima dată cu cei doi ai mei, făcând tabăra pe un deal cu vedere la casa lor, ne-au invitat să luăm micul dejun cu ei. Doamna Arora l-a luat pe Chullu de la mine și i-a adulmecat părul, închizând ochii. Rekha s-a ascuns în fustele mele până când domnul Arora i-a oferit un caramel. După ce a aflat de situația mea, domnul Arora sa oferit să închidă spațiul de sub casa lor, chiar sub salonul în consolă. Mi-au spus să nu-mi fac griji în

priviința chiriei, dar încerc să le dau cât pot din ce fac la taraba de flori. La rândul lor, bătrânii sunt încântați să aibă grijă de Chullu și Rekha dimineața, în timp ce eu cutreier pădurile.

În cele șapte luni de când Malik și cu mine am început să împărțim patul, am văzut-o doar de câteva ori pe Lakshmi, „Șefa lui mătușă”. Ea a lăsat cumpărarea ierburilor ei medicinale în grija lui Malik, venind cu el doar pentru a vedea dacă am cules flori noi de la ultima ei vizită sau pentru a întreba dacă există o altă varietate de rădăcină de limbasoacrei care ar putea fi mai puternică pentru scăderea tensiunii arteriale, decât ultimul lot cumpărat de Malik.

Cu câteva luni mai devreme, venise cu Malik la tarabă și m-am gândit că trebuie să caute vreo plantă specială. M-am ridicat să-i salut pe amândoi. Dar părea distrasă, uitându-se superficial la flori și plante în timp ce Malik aduna proviziile de care avea nevoie de pe tarabă. Am simțit-o că mă studiază când nu mă uitam. Copiii mei au strigat să se joace cu Malik când a terminat. Rekha voia ca el să intre într-un joc de bătut din palme pe care o învățase, iar Chullu dorea să fie plimbat în spinare. Malik le-a zâmbit, dar m-a evitat.

M-am uitat la Lakshmi, ai cărui ochi se îndreptau de la Malik la mine, am simțit un fior în inimă – așa cum simt când sunt tulburată – și am simțit începuturile unei neliniști între noi. Mi-am dat seama atunci că Malik s-a jenat ca Lakshmi să afle că sunt mai mult decât o cunoștință trecătoare.

LAKSHMI

Shimla

Iubesc acest anotimp, aerul tare din nările mele, scâțâitul cristalelor de zăpadă sub cizme și anticiparea unui nou anotimp ce vine. După ce mi-am trăit cea mai mare parte a vieții în căldura uscată din Rajasthan și Uttar Pradesh, nu m-am gândit niciodată că voi ajunge să iubesc vremea mai rece de la poalele Himalayei.

În timp ce ocolesc ultimul deal în plimbarea mea de dimineață, observ acoperișul și frontoanele bungaloului meu victorian, acoperit cu ultima zăpadă, ca un prăjitură elaborat decorată cu cremă. Pe o parte a casei se află un cedru de Himalaya, cu ramurile îngreunate cu pulbere albă. Scena mă umple mereu de bucurie și mă întreb, așa cum fac adesea, cum aș putea surprinde frumusețea ei delicată cu un design cu henna.

Apoi o văd pe Nimmi așteptându-mă pragul ușii.

Pe drum, ezit.

În haine tribale pline, silueta ei subțire este izbitoare. Pielea ei este de culoarea scoarței umede, atât de întunecată încât ochii ei – mici, adânci – strălucesc ca ai unui *bulbul*¹ energizant cu ochi negri. Acestea și nasul ei de șoim o fac să pară severă. Îmi reproșez că o judec. Nu m-am învățat să par plăcută chiar și atunci când situația nu o cere? Este o abilitate pe care am stăpânit-o în timpul unui deceniu de

¹ Pasăre cântătoare din Asia și Africa.

îngrijire a capriciilor doamnelor din Jaipur în timp ce le pictam mâinile cu henna. Poate că femeile din tribul lui Nimmi sunt crescute pentru a nu-și tempera adevăratele emoții?

Mă trezesc încruntat. Mă face Nimmi să mă simt inconfortabil pentru că mă consideră responsabilă pentru că li-am luat pe Malik de lângă ea? Eventual. Poate de aceea fac tot posibilul să fiu politicoasă, plăcută cu ea. Probabil că majoritatea florilor ei le cumpăr din Shimla Mali. I-am spus lui Malik să plătească mai mult decât cere ea pentru că știu că este o văduvă tânără care se luptă să își facă rost și să își îngrijească copiii. Și totuși, simt ostilitate în atitudinea ei față de mine. Sau este prudență? De parcă așteaptă ca eu să dezaprob sau să o cert? Chiar aș face-o? Trebuie să recunosc că îmi amintește de acei ani de început cu sora mea mai mică, Radha, care s-a grăbit atât de mult să ignore orice i-aș fi putut spune.

Mă forțesc să zâmbesc în timp ce urc treptele verandei. Nimmi face un pas îngrijorat înainte. Acea privire flămândă din ochii ei întrebă: Există vreo scrisoare de la Malik astăzi?

Părul ei este acoperit cu un *chunni*, și poartă medalionul de argint peste părul ei care o marchează ca nomad. Nu pare să simtă frigul ca mine, înfășurată într-un șal ușor de lână peste un pulover de cașmir și un sari greu. Malik îmi spune că țesătura și împletitura hainelor din lână de casă ale lui Nimmi o țin pe ea și pe oamenii ei de deal mai caldă și mai uscată decât firele cu care sunt tricotate puloverele mele și ale lui Jay.

Dau din cap și murmur un bun venit. Întorc cheia în ușa din față și o țin deschisă pentru ea. Ea face câțiva pași înăuntru și se oprește. Camera strălucește portocalie și galbenă din cauza focului pe care Jay l-a făcut înainte să plece la muncă în această dimineață. Flăcările sale fac marionete de umbră pe podeaua de lemn strălucitoare. Vizavi de șemineu sunt o canapea și două fotolii îmbrăcate în bumbac crem.

Încerc să văd camera așa cum o vede Nimmi; pare atât de inconfortabilă. Pentru ea, o femeie de deal obișnuită să

doarmă în aer liber pe pilote de pat căptușite cu resturi de pături vechi, aceste case cu două etaje din Shimla, construite de britanici, trebuie să pară obscen de luxoase.

— *Namaste! Bonjour¹! Bine ați venit!* scârțâie Madho Singh. Nimmi reacționează, căutând sursa sunetului – la fel cum făcuse Malik cu toți acești ani în urmă, când văzuse pentru prima dată pasărea vorbitoare la Palatul Maharani din Jaipur. Cușca lui Madho Singh stă lângă șemineu (îi place să fie cald; este o pasăre tropicală, la urma urmei, iar Shimla este puțin rece pentru el). Malik a trebuit să-l lase în urmă când a plecat la Jaipur (a reușit cumva să țină pasărea în camerele lui la Bishop Cotton când s-a îmbarcat acolo). Trebuie să recunosc că m-am obișnuit cu perușul alexandrin – mi-ar fi dor, aproape, dacă nu m-ar mormăi toată ziua, așa cum obișnuia să facă cu Maharani Indira. Atât de fermecat a fost văduva maharani de Malik și fascinația lui pentru Madho Singh, încât i-a dăruit papagalul când am plecat din Jaipur (deși și eu mă întreb dacă acesta nu a fost doar modul ei de a scăpa de o veche supărare).

O umbra de zâmbet apare pe buzele lui Nimmi; o amuză pasărea.

Îmi atârn mantia de un cârlig de lângă ușă. Acolo atârnă cardiganul verde de lână al lui Jay, cel pe care îl poartă acasă, la fel ca pălăriile, umbrelele și paltoanele noastre. Văd cum ochii lui Nimmi se îndreaptă spre masa din salon unde luăm ceaiul de dimineață. Lângă ceștile și farfuriile goale se află un plic, despicat curat, cu un deschizător de scrisori argintiu lângă el. Ochii ei se fixează pe plic de parcă ar fi fost o bijuterie prețioasă.

— Vrei niște ceai? o întreb eu.

Ea scutură din cap nu, politicoasă, dar nerăbdătoare. Abia se poate abține să nu-mi poruncească să citesc scrisoarea. Este singurul motiv pentru care este aici. Tribul ei se mișcă odată cu anotimpurile, în sus și în josul

¹ „Bună ziua” în franceză.

Himalayei, așa că majoritatea membrilor săi nu au fost niciodată la școală sau nu au învățat să citească. Malik m-a făcut să promit că voi citi cu voce tare scrisorile pe care i le-a scris.

— Am făcut ceva special, doar pentru tine. Lasă-mă să-l aduc.

Înainte să poată obiecta, intru în bucătărie și încep să fac ceaiul. Poate că ea nu simte frigul, dar corpul meu da. Pe măsură ce laptele și apa ajung la fierbere, introduc semințele de cardamom, un baton de scorțișoară și câteva boabe de piper înainte de a pune cu lingură frunzele de ceai. Feliile de lămâie confiate și petalele de trandafir cu zahăr pe care le pregătisem mai devreme stau pe o farfurie de oțel inoxidabil. Nimmi este îndurerată de când Malik a plecat acum o lună și știu că esențele fructelor și florilor sunt un balsam natural pentru tristețe. Vechea mea *saas* mă învățase asta și am folosit rețeta pentru a trata multe suflete întristate.

Cu tava cu ceai și fructele confiate, mă întorc în salon, și o găsesc pe Nimmi încălzindu-și mâinile la șemineu. Arăt fotoliile vizavi de vatră, iar Nimmi se așează pe unul, împingându-și fusta grea deoparte și cocoțată pe margine, ca o pasăre supărătoare gata să zboare din cuib, ma stabilesc în celalalt. Între noi este masa din salon. Împing farfuria cu dulciuri spre ea și torn *chaiul* în ceștile de porțelan.

— Ce-ți mai fac copiii?

Ea ridică o felie de lămâie și o examinează; poate că oamenii ei nu mănâncă fructe confiate.

— Sunt sănătoși, răspunde ea în hindi.

Limba ei maternă este Pahari și dialectul ei este atât de diferit de ceea ce știu, încât abia înțeleg un cuvânt din el.

— Este minunat să aud asta.

Soțul meu, care este medic la Clinica Comunitară, mi-a spus că atât ei fiul cât și fiica suferiseră de infecții ale urechii ultima dată când i-a îngrijit.

Nimmi dă din cap, distrat, și ia o mușcătură din fructele confiate. A făcut ochii mari. Gustul dulce-acru o ia prin surprindere. Își ascunde un mic zâmbet în spatele cării de ceai în timp ce ia o înghițitură.

Îmi las ochii în jos și îmi beau ceaiul.

— Înainte să citesc scrisoarea lui Malik, sunt unele lucruri pe care aș dori să ți le spun.

Cu un efort, ea ridică ochii. Este greu de spus ce se află în acele sfere adânci. Trăsăturile ei sunt ascuțite, slabe, dar există frumusețe în ele. Sprâncenele ei sunt proeminente, la fel și pomeții. Anii în soarele puternic, străbătând munții Himalaya cu tribul familiei ei în migrațiile lor anuale, i-au întărit pielea. Nu sunt o femeie înaltă, dar e cu câțiva centimetri mai mică decât mine.

— Nimmi, știu că lui Malik îi pasă de tine și te iubește. Nu-ți spun cu rea voință. Vreau doar ceea ce este mai bun pentru el.

Cuvintele zboară din gura ei de furie.

— Tu nu ești mama lui.

Respir înainte de a răspunde.

— Nu, spun eu. S-ar putea să nu știm niciodată cine a fost mama lui adevărată, dar am avut grijă de el de când era copil.

Și am fost tutorele lui legal odată ce ne-am mutat aici, până când a ajuns la majorat.

Poate că a auzit multe de la Malik, dar vreau să audă asta de la mine. Așa că îi spun cum Malik, un copil fără pantofi și rătăcit, mă urmase prin Jaipur și se atașase de mine când lucram acolo ca artist henna. Avea un comportament mândru, dar și foame în ochi. Așa că l-am lăsat să-mi facă mici comisioane pentru câteva *paise*¹. Făcea tot ce-i ceream atât de repede și atât de bine încât, de-a lungul timpului, i-am dat mai multă responsabilitate – până când a ajuns să cumpere provizii și să livreze uleiurile și cremele mele aromate în tot orașul. Devenise rapid o parte din mica mea familie, la fel de necesar vieții mele ca mâinile cu care pictam henna pe corpurile clienților mei. Împreună cu sora mea mai mică, Radha – care se apropia de

¹ Monede.

paisprezece ani la acea vreme și era ca și o soră pentru el – noi trei veniserăm cu toții la Shimla în urmă cu doisprezece ani pentru a putea urma școlile excelente de aici în timp ce eu lucram la spital..

— Am fost atât de norocoși că un binefăcător din Jaipur a finanțat educația lui Malik la Școala Bishop Cotton pentru băieți. A fost o ușurare, Nimmi. Știam că i-ar deschide uși oriunde ar vrea să meargă...

— Poți te rog să-mi citești scrisoarea?

Își strânge mâinile atât de tare, încât degetele i s-au albit.

Mă întind după mâinile ei. Pare surprinsă, dar mă lasă. Sunt mâini muncite pentru cineva atât de tânăr. Aspre, cu cicatrici. Îmi frec degetele peste dovezile vieții ei scurte, dar muncitoare: prășit, plantat, tuns, păstorit, muls. Îi întorc mâinile, simțindu-i punctele pulsului între degetul mare și arătător, apăsându-le ușor pentru a o relaxa. Îi dau timp să studieze henna de pe mâinile mele; am observat curiozitatea ei în legătură cu asta. Pentru mine, henna este o modalitate prin care o femeie poate găsi o bucată din ea însăși pe care ar fi putut-o rătăci.

Când obișnuiam să aplic henna pentru a trăi în Jaipur, era atât de satisfăcător să urmăresc schimbarea femeilor după ce pielea le-a fost unsă, masată și decorată cu o pastă de henna răcoritoare, după ce au stat o jumătate de oră spunându-mi povești despre viețile lor, după ce văzuseră strălucirea roșiatică a unei amprente personalizate în timp ce henna se usca și se desprindea. Au devenit mai calme, mai fericite, mai mulțumite.

Mi-e dor de acele momente intime cu clienții mei, la fel de dor ca de bucuria transformărilor lor. Cred că de aceea pictez henna pe mâinile mele acum. (În Jaipur, nu mi-aș fi permis niciodată mâinilor să pună în evidență munca pe care am făcut-o cu doamnele mele; doar mi-am uns mâinile netede și mi-am păstrat unghiile îngrijite și tăiate.) Dar acel sentiment prețios de seninătate lipsește din chipul atent al lui Nimmi – eu vreau să-i ofer asta.

— În afară de momentul căsătoriei tale, ți-a pictat cineva vreodată mâinile cu henna?

Ea scutură din cap, interesată acum.

— Ai vrea să o fac?

Îmi întorc încheietura pentru a-mi consulta ceasul. Am de lucru, dar asta e mai important.

— Am două ore până trebuie să încep la clinică. Avem destul timp.

Se uită din nou, cu mirare, la mâinile mele, apoi la ale ei ei, cele nedecorate.

— Poate că pot desena florile sălbatice pe care le recoltezi? Sau ceva ce iubesc în mod deosebit copiii tăi? Ce zici de greierul ăla găsit de Malik pentru ei?

La menționarea numelui lui Malik, Nimmi își smulge mâinile înapoi. Le freacă împreună, de parcă am opărit-o.

Nu este pregătită pentru acest tip de confort.

Ridic plicul, scot paginile pliate de piele de ceapă și le netezesc cu palma unei mâini în poală. Îmi doresc atât de mult să ajung la ea. Știu că a avut o viață grea. Știu cât de mult se străduiește, totuși, să pună mâncare în gura copiilor ei. Dar m-am gândit la viitorul lui Malik cu mult înainte să intre ea în scenă. Îmi strâng buzele, aproape de parcă aș încerca să împiedic orice cuvinte dure să-mi părăsească buzele.

— Nu l-am trimis pe Malik la Jaipur să-l țin departe de tine, Nimmi. Am vrut doar să-l împiedic să aibă probleme aici, spun eu.

Caut cuvintele potrivite. Nu vreau ca ea să se supere; ar crea o prăpastie între Malik și mine și nu puteam suporta asta.

— Este un tânăr întreprinzător și sunt sigur că vede că banii vor fi câștigați peste granița cu Nepalul. Cu siguranță, tribul tău a văzut o parte din această activitate în drumețiile tale în sus și în jos pe munți. Tulburările de-a lungul granițelor de nord ale Indiei par să fi creat multe afaceri ilegale, printre care traficul de arme și traficul de droguri.

Mă uit la Nimmi pentru semne că ea înțelege ceea ce spun. Cred că o văd dând din cap ușor în timp ce ridică o altă lămâie confiată.

— Desigur, nu sugerez că Malik face de fapt așa ceva. L-

am trimis la Jaipur să lucreze cu prietenul nostru de familie Manu Agarwal, deoarece acesta părea cel mai bun mod de a-l ține în siguranță și de a-l expune în lumea profesională de acolo. Manu este administrator la Palatul Jaipur. El îl poate prezenta pe Malik multor oameni, oameni care îl pot ajuta să-și modeleze viitorul.

Pentru propriile mele urechi, sună ca o mamă prea implicată. Așa mă vede Nimmi? Mă întind după ceașcă și îmi scurg șezutul. Malik are douăzeci de ani, un bărbat adult. Dar în el îl văd încă pe băiatul dornic și întreprinzător care a fost. Nu și-a pierdut gustul pentru risc.

Știu că Nimmi este supărată pe mine pentru că l-am trimis departe, dar trebuie să fac ceea ce este în interesul lui Malik. Adun de pe masă tava de ceai cu ceainicul și cămile nefolosite și o duc în bucătărie. După ce am fost în slujba atâtor elite din Jaipur, prefer să-mi fac singur ordine decât să angajez un servitor. O dată pe săptămână, o localnică – Moni – vine să curețe casa. Soțul lui Moni ne curăță aleile iarna.

Când intru din nou în cameră, Nimmi privește în foc. Măinile îi sunt strânse sub bărbie, sub tatuajul tribal, coatele sprijinindu-i-se pe coapse. Mă așez din nou.

— Dacă Malik nu se apucă de lucrările de construcție, se va întoarce, Nimmi. Dar vreau să încerce. Aici, în Shimla, nu are nimic de făcut. Și mă tem că rămâne din cauza mea.

Acest lucru atrage din ea o privire ascuțită.

Dar eu, o aud gândind. *Știu că și el mă iubește.*

Spune:

— Copiii mei s-au obișnuit cu el. Nu încetează niciodată să întrebe de el.

Aud tristețea din vocea ei și vreau să presez mai multe fructe conflate pe ea. Nu se poate nega atașamentul lui Malik față de Nimmi și copiii ei.

Am văzut cum ochii lui îi mângâie fața și se luminează când îi vede pe Rekha și Chullu. Ea este o femeie puternică, iar el a fost întotdeauna atras de femeile puternice. Respir adânc, îmi amintesc ce trebuie să realizez.

Trag sertarul măsuței de lângă mine. Înăuntru sunt

ochelarii mei și un carnet. Cu ochelarii pe ochi, știu că par mai severă, dar nu mă pot abține. Răsfoiesc carnetul, oprindu-mă la o pagină.

8 martie, 140 de rupii, Nimmi.

24 februarie, 80 de rupii, Nimmi.

Întorc câteva pagini înapoi.

14 ianuarie, 90 de rupii, Nimmi.

1 decembrie, 75 de rupii.

Mă uit la ea.

Ochii ei sclipesc acum.

— Ce este asta?" Ea arată spre caietul din mână mea.

— Carnetul lui de bancă. I-am deschis un cont când a început școala aici. Face parte din ceea ce toți tinerii deștepți trebuie să învețe să facă.

Am pus carnetul înapoi în sertar.

Nările îi tremură. Maxilarul i se încordează.

— Malik s-a oferit să mă ajute în lunile de iarnă, când nu erau suficiente flori pentru a vinde și nici destui turiști cărora să le vând.

Închide ochii și își strânge pumnii.

— Vrei să citești scrisoarea, doamnă Kumar?

Îmi înghit oftat. Iau foile din piele de ceapă și încep să citesc.

Draga mea Nimmi,

Jaipur este pustiu fără tine. Unchiul Manu și mătușa Kanta au fost extrem de amabili în primirea mea la Jaipur. Fiul lor, Nikhil, are doar doisprezece ani și e aproape la fel de înalt ca mine! Trebuie să-l hrănească cu mult ghee în plus!

Unchiul Manu mă ține ocupat. Inginerii civili din personalul său mă învață despre lucruri precum sarcina de impact și efortul de forfecare și îmbinările grinzii-coloană până mi se învânte capul. Manu-ji mă duce la întâlniri importante cu wallas-uri și la șantiere (palatul are atât de multe proiecte de construcție în desfășurare!). Învăț despre piatră și marmură, când să folosesc oțel și când să folosesc lemn, și o mulțime de formule complicate despre presiunea pe care o poate suporta o

coloană și un stâlp. Cel mai recent, mi-a spus că în cele din urmă îl voi asista pe contabilul palatului, Hakeem Sahib. Așa că voi aduna o mulțime de cifre. În curând voi aduce înapoi cunoștințe care vor dovedi cât de mult mai inteligent poate fi un bărbat decât o femeie! (Asta a fost pentru tine, mătușă-șefa, din moment ce știi că îi citești asta lui Nimmi.)

Martie începe să se încălzească. Cămașa mi se lipește de spate când scriu asta. Am fost în Jaipur doar o lună și am uitat deja am uitat cât de răcoroasă era Shimla când am plecat. S-a topit zăpada sau a mai fost vreo ultimă furtună?

Te rog, dă-i Rekhăi mărgeluțele. Am crezut că vor arăta frumos în părul ei. Pentru Chullu, am găsit cele mai frumoase bile (pe care le voi ține deocamdată, din moment ce el e probabil să le mănânce). Îl voi învăța cum să devină un țintaș sigur când îl voi vedea data viitoare. Gândește-te! Până la vârsta de doi ani, va putea să-și conducă propria operațiune de jocuri de noroc cu bile (glumă, mătușă-șefa!).

Trebuie să mă pregătesc pentru cina mea la casa lui Samir Singh. (Ți-am spus, șefa, că m-a invitat? Să nu-ți faci griji; nimeni nu-și va aminti de mine ca fiind băiatul de opt ani care am fost cândva, care se grăbea după tine în Jaipur.) Manu-ji i-a spus lui Samir Sahib ca să mă asigur că se referă la mine ca Abbas Malik. În plus, îi păcălesc pe toată lumea cu purtarea mea de gentleman englez!

Nimmi, ți-ar plăcea camera în care scriu această scrisoare. Este mica casă de oaspeți Palace, pe care Unchiul Manu a fost destul de amabil să o aranjeze pentru mine. Îmi place acest bungalou mic pentru că vine cu o bibliotecă mică. (De fapt, un set de rafturi, dar un bărbat poate visa.

Mătușă-Șefă, de ce nu avem o bibliotecă la noi acasă la Shimla?)

Salută-l pe Madho Singh când ești acasă la mătușă-șefă.

Și adu copiii să-l întâlnească. Madho este destul de arțăgos, dar îi place compania chiar dacă se preface că nu.

Mi-e dor de tine, Nimmi. Nu trece o zi în care să nu mă gândesc la tine sau Rekha sau Chullu. Îmi imaginez că facem drumeții pe dealul Jakhu și ne uităm la Chullu încercând să prindă maimuțele sau mergând de-a lungul pieței mâncând

alune cu chili iute.

Acum chiar trebuie să plec. Unchiul și stomacul meu mă sună.

*Al tău,
Malik*

La sunetul propriului său nume, Madho Singh începe să se plimbe înainte și înapoi pe bățul său. „Tobele sună mai bine la distanță! Țipăt!” Acea pasăre inteligentă a cules proverbe pe care soțul meu, Jay, și cu mine le schimbăm când ne tachinăm unul pe celălalt.

Am pus scrisoarea pe masă și mi-am scos ochelarii.

Nimmi se încruntă, de parcă ar putea fi mai multe lucruri, pe care le-am ascuns de la ea.

Cu blândețe, spun:

— După cum știi, soțul meu este medic la Spitalul Lady Bradley de-aici din Shimla. Sunt sigur că Malik ți-a spus că, cu mult înainte de a ne căsători, Jay – Dr. Kumar – mi-a cerut să înființez o grădină de plante medicinale pe terenul spitalului, astfel încât clinica să poată oferi tratamente naturiste pentru locuitorii locali care nu au încredere în medicamentele fabricate. De când cumpărăm florile pe care le culegi, i-am spus dr. Kumar despre tine, și cât de multe știi despre flora și fauna montană.

Mă uit la ea să văd dacă mă ascultă. Îmi întâlnește privirea, părând nedumerită.

— El crede că ar fi o idee bună dacă ai putea lucra cu mine la Grădina Vindecării. Pentru a vedea dacă sunt mai multe plante despre care știi și pe care ar trebui să le creștem. Nimmi, ai putea avea de lucru tot anul. Nu doar în lunile de vară.

Sprâncenele ei se încruntă.

— Dar... ce fac cu taraba mea de pe Shimla Mali?

— Încă poți face asta în lunile de vară, așa cum faci acum. Am putea de asemenea, să angajăm o femeie locală care să conducă taraba în timp ce lucrezi în grădină. Primăvara va fi perioada noastră cea mai aglomerată pentru plantarea în Grădina Vindecării.

— Ai fi șefa mea?

Îmi dreg glasul.

— Vei lucra pentru spital, Nimmi. Este o cale să-ți hrănești copiii, să-i îngrijești, pentru că nu mai ești cu seminția ta.

Ea trage aer în piept și regret că i-am amintit cât de singură este.

Vreau să-i spun cum mi-am câștigat o viață independentă din modelele mele de henna din Jaipur – că a fost o muncă grea, dar m-a făcut să realizez că mă pot baza pe mine, că sunt suficient de puternică, suficient de inteligentă. Și cât de bine m-a simțit să știu asta. Dar s-ar putea să creadă că m-am lăudat, așa că spun doar:

— O slujbă îți va permite să fii pe picioarele tale."

— Vrei să spui ca Malik să nu mai cheltuiască bani pe mine?

Cuvintele fierb, ca laptele fierbinte care se revarsă dintr-o oală înainte de a putea fi scos de pe flacăra.

Știu că este frustrată, dar insist.

— Așa poți fi independentă. Pentru totdeauna, Nimmi.

Mă abțin să-i spun că copiii ei cresc; vor avea nevoie de cizme noi, haine noi și cărți noi pentru școală. Ea știe aceste lucruri – până la urmă este mama lor. Malik mi-a descris locuința simplă a lui Nimmi. Iarna trecută trebuie să fi fost brutală pe podeaua de pământ; pereții aceia slabi nu i-ar fi putut ține suficient de cald. Dacă Nimmi și-ar putea permite o cazare mai confortabilă, copiii nu ar suferi atât de multe infecții ale urechii sau nasuri care curg.

— Te rog, gândește-te bine, spun eu încet.

Înainte să plece, îi întind mărgelile pe care Malik le-a trimis pentru Rekha și strâng lămâile confiate și petalele de trandafir împreună cu niște nuci din cămară într-o pungă de pânză. Ea încearcă să se abțină să-l ia, dar eu îi strâng mâna în jurul pungii, ținându-mi mâna pe a ei până când ea dă din cap.

MALIK

Jaipur, statul Rajasthan, India

În casa lui Samir Singh, sunt întâmpinat de un bătrân portar într-o uniformă kaki – de care nu-mi amintesc de dinainte – care îmi cere să aștept sub mango în timp ce îmi anunță sosirea la cină. Îl privesc clătinându-se pe aleea de pietriș spre casa impunătoare, turbanul său alb sărind ușor pe cap. Sunt în Jaipur de o lună deja. Înainte de asta, nu mai vizitasem Orașul Roz de când aveam opt ani. Pe atunci, așteptarea în afara caselor ca aceasta ca mătușa-șefa să termine de aplicat henna uneia dintre doamnele ei din societate era o parte obișnuită a zilei mele.

Proprietatea Singh este așa cum mi-o amintesc: tufe de trandafiri proaspăt udați, cu florile lor delicios parfumate mari, dense și roșii sânge.

Căldura deșertului nu a pârjolit încă grădinile din Jaipur; va fi timp suficient pentru asta în lunile următoare. Chiar și așa, casa Singh – făcută din marmură și piatră fină și umbrită de copaci mari de *neem* – va rămâne răcoroasă.

Vița de *frangipani*¹, care împodobește fiecare terasă a conacului cu două etaje, invită vizitatorii să admire florile parfumate, centrele lor galben-pal transformându-se într-un evantai de petale albe.

*Chowkidarul*² se întoarce și îmi cere să trec direct prin

¹ Floare foarte parfumată, cu un miros dulce; numită și plumeria în alte părți ale lumii.

² Paznic, gardian.

casă în curtea din spate.

Când mă apropii de veranda din faţă, remarc servitorul din lateralul casei ceruind un sedan Mercedes. Lângă el se află un Rolls Royce strălucitor, care a fost proaspăt spălat şi lustruit. Compania Singh-Sharma trebuie să se descurce într-adevăr foarte bine; maşina pe care l-am văzut ultima dată pe Samir conducând-o a fost un ambasador al Hindustanului, un semn către politica post-independenţă realizată în India, menită să promoveze producţia de bunuri în India, inclusiv automobile.

Pe verandă, o gamă îngrijită de pantofi pe o parte a uşii din faţă îmi aminteşte că trebuie să-i scot pe ai mei. Ies din mocasini, lustruiţi până la o strălucire mare, aşa cum fusesem învăţat să fac la Şcoala pentru băieţi Bishop Cotton. Ca şi colegii mei de la şcoala privată, nu port niciodată şosete. Când păşesc pe uşa largă de la intrare într-un foaier liniştit, mă opresc un moment pentru a admira împrejurimile mele. Nu am fost niciodată într-o casă atât de grandioasă ca aceasta, deşi mi-am petrecut multe după-amieze în afara caselor pe care aş fi putut să le fi găsit la fel de măreţe sau mai grozave, dacă aş fi fost invitat. Dar la vremea aceea, eram doar băiatul care a venit cu Lakshmi; asistentul sărac, cunoscut doar portarilor, grădinarilor şi servitorilor gospodăriei.

Pe peretele din dreapta mea atârnă o piele mare de tigru, prada de la una dintre vânătorile lui Samir cu maharajii din Jaipur sau Jodhpur sau Bikaner. Mă întreb ce ar crede Nimmi. Ea, care a ghidat oile şi caprele prin cheile Himalaya, cu ochii pe prădători precum tigrii, leoparzii şi elefanţii sălbatici, ar putea crede că uciderea unor astfel de animale pentru sport este inutilă, chiar crudă.

Pe peretele opus, lângă scara largă din marmură roz Salumber, o fotografie mare îl înfăţişează pe Nehru, regretatul prim-ministru, stând alături de Samir şi Parvati şi alţi câţiva – bărbaţi şi femei cu aspect oficial – în faţa unei clădiri guvernamentale. Ştiu de la *Auntie-Boss* că Parvati Singh este deosebit de mândră de asocierea ei din trecut cu efortul guvernului nostru de a consolida relaţiile indo-sovietice.

Aș vrea să locuiesc într-o casă atât de impunătoare ca aceasta? Bungaloul lui Dr. Jay și *Auntie-Boss* din Shimla este confortabil și primitiv. Pereți și podele din lemn, nu marmură. Colțuri confortabile în care Lakshmi își scrie scrisorile sau citește cărți pe care le împrumută de la biblioteca Shimla. Următorul meu gând mă surprinde: Unde am locui Nimmi, copiii și cu mine?

Mi-ar fi trecut vreodată prin minte asta înainte să vin la Jaipur? Sunt despărțit de o lună și mă gândesc la căsătorie? Trebuie să dau din cap să mă limpezesc.

Continui prin foaier, pe lângă ușile franțuzești deschise din spatele casei. Văd o peluză verde întinsă și numeroasele scaune și mese din fier forjat, orbitor de albe, așezate în diverse configurații. Scaunele sunt goale, toate cu excepția unuia. Un bărbat într-o cămașă de în fin stă cu fața întoarsă dinspre mine. Părul rărit, încărunțit acum, îmi spune că bărbatul este Samir Singh, cercetându-și domeniul. Îi spun unchi, nu pentru că suntem rude, ci din obicei și respect. Brațul său este ridicat, mâna zvâcnind paharul pe jumătate plin de gheață și lichid chihlimbariu.

— Bine ai venit, spune el.

Nu se întoarce. Mă las pe scaunul de lângă al lui și îi întind mana. O apucă ferm.

— Unchiule, spun eu.

Întotdeauna am găsit prezența lui liniștitoare. Nu este un bărbat frumos, nici deosebit de înalt, dar oamenii se simt îngrijiți în prezența lui și protejați. Aș prefera să fiu în Shimla, să stau aproape de Nimmi și de copiii ei, sau să citesc lângă foc cu mătușa-șefa și Dr. Jay. Dar dacă trebuie să fiu în Jaipur, prefer, mai degrabă, să fiu cu Samir.

Pare obosit, pungile de sub ochi mai proeminente, cutele din jurul gurii sunt mai adânci decât erau acum o duzină de ani.

— Sper că ai avut o călătorie bună de la Shimla.

Dă din cap spre paharul lui.

— Mi te alături?

Zâmbesc.

— Sigur de ce nu?

Cheamă un servitor în uniformă albă și turban, care udă petunii și gălbenele de-a lungul zidului înalt de piatră din spatele proprietății. Lumina de la apusul soarelui face ca cioburile de sticlă de-a lungul vârfului peretelui să strălucească ca smaraldele. Servitorul își lasă furtunul și intră în casă.

Samir soarbe din băutură și mă studiază cu acei ochi câprui striati ai lui, la fel de asemănători cu bilele se sticlă cu care ne jucam pe stradă.

— Te-ai transformat în sfârșit într-un *Pukkah Sahib*¹?

Acesta este motivul pentru care am acceptat invitația lui de a veni să-l văd. Timp de doisprezece ani, Samir Singh mi-a plătit studiile la Școala pentru băieți Bishop Cotton. Cămașa mea Oxford albă, curată, ale cărei mâneci lungi le suflec de la încheieturi, pantalonii mei subțiri, strânși la glezne, sunt dovada acestei educații. Spre deosebire de cămășile fără formă cu jumătate de mânecă și pantalonii largi pe care le poartă alți indieni de vârsta mea, am adoptat aspectul mai croit al unei uniforme de școală privată. Port chiar și un ceas elvețian plat, un cadou pe care mi l-a dat un coleg de școală bogat în schimbul unui bourbon pe care l-am putut oferi pentru ziua lui de naștere.

Reacția lui Samir față de mine este similară cu cea pe care Kanta *Auntie* și soțul ei, Manu Agarwal, au avut-o acum o lună, la sosirea mea din Shimla.

Când am apărut la bungaloul lor – mult mai modest decât proprietatea Singh –, mătușii i s-au mărit ochii de admirație. M-a adus repede înăuntru pentru o privire mai atentă. Manu, mai tăcut și mai rezervat decât Kanta, a râs de lipsa ei de cuvinte – ceea ce nu era stilul ei – și a înaintat să-mi strângă mâna. Nu-i văzusem pe niciunul în cei doisprezece ani de când fusesem departe. Kanta și *Auntie-Boss* și-au trimis fotografiile și scrisori una alteia în fiecare săptămână sau cam așa ceva și au conspirat de mult pentru

¹ Un gentleman desăvârșit.

ca Manu să mă accepte ca ucenic înainte să aflu vreodată despre asta. Lakshmi sperase că voi trăi cu familia Agarwal în timpul șederii mele la Jaipur. Dar, după ce am internat la o școală pentru băieți, în care intimitatea era o marfă limitată, îmi doream propriul meu spațiu. Așa că unchiul Manu a aranjat cu amabilitate să stau la cea mai mică dintre cele două pensiuni, clădiri separate pe perimetrul Palatului Rambagh.

Acum, cercetând gazonul lui Samir, trag de pliul ascuțit de-a lungul picioarelor unuia dintre pantalonii mei și râd. Iarba este rece sub picioarele mele și mă simt bine să-mi întind degetele de la picioare. Observ că Samir este și el desculț. Servitorul se întoarce cu o tavă mică, oferindu-mi un pahar de sticlă tăiată cu scotch și gheață. În timp ce înțeleg, spun:

— Crezi că pot trece drept *angrezi*¹? Cu asta?

Fac un gest cu fața, culoarea pielii nu seamănă cu un *chapatti* prea fiert.

Samir chicotește în timp ce ochelarii noștri scânteiază. Tenul lui palid, ca de grâu ar putea trece pentru un britanic. Ia o înghițitură lungă.

Este mai mult decât culoarea pielii mele care mă va ține departe de rândurile celor privilegiați. Obișnuit de mult să servesc, mai degrabă decât să fiu servit, afectez o deferență în purtarea mea la care îmi este greu să renunț. Bănuiesc că clasele superioare ar putea să mă susțină mai devreme sau mai târziu, dar asta nu mă deranjează cu adevărat. Samir își coboară vocea, astfel încât servitorul din curte să nu ne audă.

— Eu am ordine stricte să te cheme Abbas cât timp ești aici în Jaipur.

Amintirea acelei zile mă face să zâmbesc. *Auntie-Boss* îmi completa formularul de înscriere la școală la scurt timp după ce ne mutasem la Shimla. Ea îmi marcase vârsta la opt, o

¹ Engleză, englez.

vârstă pe care o preferam, deși niciunul dintre noi nu știa câți ani am cu adevărat. Mi-a cerut numele meu complet pe care să-l pun pe formular.

— Malik, am spus.

— Nume sau prenume?

A trebuit să mă gândesc un moment. Dacă am avut vreodată un botez când eram copil, eu nu-l aminteam. Am ridicat din umeri.

— Numai nume.

Își întoarse colțurile gurii de parcă s-ar fi gândit la asta.

— Atunci, hai să alegem un prenume pentru tine.

A trecut printr-o listă impresionantă, studiind semnificația unor nume precum Aalim, Jawad și Rashid. M-am prefăcut că sunt stânjenit, dar eram în secret mulțumit; nimeni nu petrecuse atât de mult timp gândindu-se la viitorul meu. În cele din urmă ne-am stabilit pe Abbas, care este urdu pentru leu. Mi-a plăcut sunetul asta: Abbas Malik. Zile în șir după aceea, am exersat să-mi scriu noul meu nume iar și iar.

La fel ca mine, Samir poartă o cămașă personalizată și pantaloni din mătase brută. Și-a slăbit cravata – trebuie să fi venit de la serviciu – și stă ca tulpina ofilită a unei plante pe pieptul lui.

— Manu Agarwal mi-a spus că ai venit la Jaipur doar la cererea lui Lakshmi și cred că este o mișcare înțeleaptă. Dar Lakshmi a fost întotdeauna înțeleaptă.

Sună melancolic și mă întreb dacă îi este dor de ea. Ea nu mi-a vorbit niciodată despre ei doi și nu i-am întrebat niciodată.

— Maharani Latika are încredere în Manu Agarwal pentru a gestiona departamentul de construcții. Este o treabă importantă, și o face deja de cincisprezece, șaisprezece ani? Desigur, sunt recunoscător că a angajat firma mea pentru a proiecta și a construi proiecte mai mari.

Samir nu este pe deplin sincer; legătura lui de sânge cu familia regală face ca munca sa pentru palat să fie o consecință.

Din fericire, are talentul de a justifica nepotismul.

— Vei învăța multe despre afacerea în construcții de la Manu. După un timp, poți decide dacă munca ți se potrivește. Asta le spun fiilor mei. Cariera lor, alegerea lor.

Când mătușa-șefa și cu mine am părăsit Jaipur în 1957, Samir tocmai își fuzionase firma de arhitectură cu Sharma Construction, cunoscută acum sub numele de Singh-Sharma. Lakshmi aranjase căsătoria fiului lui Samir, Ravi, cu fiica domnului Sharma, Sheela, așa că fuziunea afacerilor era inevitabilă. Ravi Singh, care a absolvit universitatea la Oxford și școala de arhitectură la Yale, lucrează acum alături de tatăl său ca arhitect în Singh-Sharma. Fiul mai mic al lui Samir, Govind, studiază inginerie civilă în Statele Unite. Manu mi-a spus că Samir speră că ambii fii săi vor prelua în cele din urmă afacerea familiei.

Singh-Sharma este acum cea mai mare firmă de proiectare și construcție din Rajasthan, construind proiecte în nordul Indiei.

— Am auzit că domnul Sharma a avut un accident vascular cerebral?

Samir dă din cap.

— Acum cinci ani. Buna doamnă Sharma are grijă de el.

El clătină paharul și un servitor se apropie pentru a-i turna mai mult scotch în el.

— Niciunul dintre fiii sau frații săi nu a vrut să preia partea lui din firmă. În plus, sunt împrăștiati pe tot globul.

— Deci totul este pe umerii tăi acum?

— A mea și a lui Ravi.

— Felicitări.

Îmi ridic paharul și el și-l ciocnește de al meu.

Mă face să mă simt mai bine să-l aud pe Samir spunând că ucenicia mea la palat este o șansă de a vedea dacă îmi place munca. M-am întrebat dacă ar trebui să profit de toată această oportunitate în loc să o privesc ca pe o modalitate de a o liniști pe mătușa-șefa, despre care știu că se gândește doar la viitorul meu.

Lui Nimmi îi era greu să înțeleagă de ce aș vrea să merg la patru sute de mile depărtare tocmai când ea și cu mine ne

apropiam. I-am spus: Mătuşa-Şefa mi-a făcut posibil să am grijă de Omi şi de copiii ei.

Fără ea, unde aş fi? Aş căra ţigări de contrabandă în spatele unui camion? Făcând închisoare pentru vânzarea de filme pornografice? Ştiam că Nimmi era teribil de singură după moartea soţului ei şi că am umplut un gol în viaţa ei, aşa că vestea despre stagiul meu în Jaipur a venit ca o lovitură pentru ea, indiferent de câte ori i-am spus că este temporar. Cred că ceea ce a rănit-o cel mai mult este că loialitatea mea imediată este faţă de Lakshmi; Şeful este familia mea.

Ar fi prea mult să sper că Nimmi şi Auntie-Boss ar putea deveni prietene în absenţa mea? Relaţia lor este importantă pentru mine într-un fel în care nu a fost cu nici una dintre fetele de la şcoala privată cu care m-am culcat. În primul rând, pentru că Nimmi este mai în vârstă decât mine cu doi sau trei ani. (Nu ştim sigur cât de depărtaţi suntem în vârstă pentru că nici ea nu a avut niciodată certificat de naştere, dar am făcut o presupunere pe baza a ceea ce îşi putea aminti despre vremea când India şi-a câştigat independenţa. Şi răspunsul a fost: nimic! Deci trebuie să fi fost încă un copil.)

Mai mult, în prezenţa lui Nimmi, mă simt ca un bărbat matur – un adult – deşi nu îmi pot explica de ce. Ştiu că vreau să am grijă de ea şi de Rekha şi Chullu. Dar am doar douăzeci de ani – prea tânăr pentru a avea o familie gata făcută. Aici, în Jaipur, ştiu că mulţi dintre verii-fraţi¹ cu care am crescut trebuie să fie deja taţi, dar nu m-am aşteptat niciodată să fie soarta mea.

Aceste gânduri sunt întrerupte de vocea dojenitoare a unei femei, care ne sperie atât pe Samir, cât şi pe mine. „Ravi!”

¹ Văr-soră sau văr-frate: cineva care nu este înrudit de sânge, dar apropiat de tine

Ne întoarcem amândoi să vedem cine strigă.

Acolo, pe verandă, stă o tânără într-un sari galben de mătase, un bebeluș adormit sprijinit pe umăr. O fetiță, poate de cinci ani, încearcă să se ascundă în spatele mamei sale. Fata este îmbrăcată într-o tutu roz pal. Plânge. E greu de înțeles ce spune. Părul întunecat și creț al femeii este suficient de lung pentru a ajunge la umeri, la fel ca și felul femeilor moderne din India. Obrajii îi sunt roșii. Și la vederea mea, pleoapele ei flutură.

— Oh! îmi pare rau. Am crezut că ești soțul meu.

Unchiul Samir pare amuzat.

— Vino să-l cunoști oaspetele nostru, care ni se va alătura la cină.

Femeia ezită, înainte de a ridica copilul mai sus pe umăr și de a coborî treptele. Micuța o urmează.

— Fă cunoștință cu Abbas Malik, spune Samir. Lucrează cu Manu Agarwal la Palatul Jaipur și ni se alătură la cină în seara asta.

Acum se întoarce spre mine.

— Abbas, aceasta este nora mea, Sheela.

În loc să mă întâmpine cu un *namaste* respectuos, Sheela face un pas înainte și îmi oferă mâna ca să o strâng. Degetele ei sunt lungi și îngrijite cu grijă, unghiile sunt lustruite și captează lumina soarelui. Poartă un ceas subțire de aur, cu semințe de perle înconjurându-i cadranul. Strângerea ei de mână este fermă, caldă.

Întreabă:

— Ce mai faci?

Bineînțeles că nu are niciun motiv să-și amintească de mine, dar îmi amintesc de ea de parcă aș fi văzut-o abia ieri, când, de fapt, am văzut-o ultima oară când avea cincisprezece ani, îmbrăcată într-o rochie drăguță din satin, spunându-i mătusei-șefă că nu voia ca un musulman să-i decoreze mandala.

Fata în fustă de balet trebuie să fie fiica ei, care acum s-a oprit din plâns și se holbează la mine. Sheela o prezintă ca fiind Rita.

— Deocamdată, spune ea, mângâind fundul bebelușului,

copilul este doar Baby.

Sheela se întoarce să se adreseze lui Samir. Pot să văd copilul acum peste umărul ei. Ochii ei conturați cu *kohl* încearcă să se concentreze asupra mea.

— Papaji, este rușinos, spune Sheela. Trebuie să fac totul singură? Bona și menajera nu ar fi trebuit să aibă voie să-și ia liberă aceeași zi.

Indiferent dacă Sheela bate sau nu din picior, sub sari, nu se cunoaște.

Ochii unchiului Samir zâmbesc.

— Am auzit că ai luat locul al doilea la meciul de tenis de la club astăzi. *Shabash*¹!

Înclină paharul spre ea și îi zâmbește micuței Rita, care se grăbește să se ascundă în spatele mamei ei.

Expresia Sheelei se înmoaie ușor.

— Să vă spun că nu a fost o victorie ușoară. Jodi Singh crede că tot ceea ce este acolo este să stea pe teren într-o fustă scurtă și să zâmbească. Ca de obicei, a trebuit să fac toată treaba!

Acum știu că culoarea trandafirie a obrazilor Sheelei este rezultatul exercițiilor fizice. Ea emană o energie, o aură de vitalitate care este palpabilă. De fapt, ea mă face să mă gândesc la tinerele capre elegante, care se cațără în sus pe munții Himalayei, efortul lor producând o căldură aburindă. Imaginea mă amuza.

— Jodi are picioare drăguțe, gândește unchiul.

Sheela îl plesnește jucăuș pe umăr.

— Să vă fie rușine! Acum, trebuie să-l pun pe Baby la un pui de somn. Și apoi s-o hrănesc pe Rita. Când soțul meu leneș vine acasă, spune-i să vină să mă ajute.

Se întoarce spre mine și zâmbește.

— Încântată să te cunosc, spune ea, apoi se întoarce vioi și se îndreaptă înapoi în casă, urmată de fiica ei, care strânge în mână un colț al *sari*-ul mamei sale.

¹ Bravo!

— E-man-ci-pa-tă, șoptește unchiul Samir. Îmi face cu ochiul. Generația modernă.

— De cât timp sunt căsătoriți Sheela și Ravi?

Samir își strânge buzele.

— Șase ani. S-au căsătorit după ce Ravi a absolvit facultatea de arhitectură.

Dau din cap. Am fost precaut cu o săptămână înainte, când Manu mi-a spus la cină că Samir Singh dorește să mă invite la cină.

— Singh-Sharma este aproape de finalizarea lucrărilor la Royal Jewel Cinema, cel mai recent proiect al palatului, a spus Manu. Este prima clădire substanțială pe care Ravi a gestionat-o singur. Ți-ar face bine să te familiarizezi din nou cu Singhs. Dacă credeai că sunt importanți în toți acei ani în urmă, când locuiai aici, sunt și mai importanți acum. De zece ori mai mult decât erau înainte.

Deși Lakshmi nu mi-a spus niciodată să stau departe de Singh, nu cred că ar fi încântată că îmi petrec seara cu ei. Ultima dată când mi-am amintit că i-am văzut pe mătușasefa și pe Samir împreună, în Jaipur, păreau încordați – curenți dureroși curgând între ei. Nu cred că s-au despărțit în relații bune. Dar trecuse mult timp de atunci, iar eu, unul, sunt pentru a lăsa trecuturile să fie trecute, mai ales în ceea ce privește afacerile. Ceea ce au avut ei doi cândva între ei nu are nicio legătură cu mine acum.

Iar unchiul Manu este ca o familie. Dacă Manu spune că ar trebui să merg undeva, mă duc.

* * *

Când servitoarea lui Singh ne cheamă înăuntru pentru cină, Samir mă invită să mă alătur celorlalți în sufragerie în timp ce el preia un telefon.

Cina se dovedește a fi o afacere cu șapte feluri care durează două ore. Soția lui Samir, Parvati, prezidează. Ea îi ceartă pe servitori în timp ce servesc mâncarea.

Tu numești asta *dal*? spune ea. Cine a auzit vreodată să pună cartofi în *dal*?

Și, mai târziu:

— Luați înapoi aceste *paranthas*¹. S-au răcit. Nici măcar *ghee*-ul nu se va topi pe ele.

În anii de când am văzut-o ultima oară, Parvati Singh s-a îngrășat, dar nu a făcut decât să-i sporească frumusețea. Obrajii îi sunt plinuți, sânii mai mari, dar încă fermi, iar buzele pline sunt vopsite cu ruj de culoarea dudului. Are ochi întunecați vioi și un râs pofticios. Este aproape la fel de înaltă ca și soțul ei.

De pe locul ei de la un capăt al mesei lungi, supraveghează acum servirea *puris*²-ului fierbinte, proaspăt de pe aragaz.

— Abbas, spune ea, ești un mister *bilkul*³ pentru noi. Face un gest cu degetele, atingându-le de degetele mari, apoi deschizând din nou mâinile, de parcă ar fi stropit cu sare pe masă. Samir mi-a spus doar că un tânăr strălucitor va veni să ia masa cu noi. Atât a spus și nimic mai mult.

— Da, spune Ravi, fiul mai mare al cuplului. Ne-am întrebat doar cine este acest tânăr strălucitor?

Îmi aruncă un zâmbet captivant. E greu să nu-l plăci pe Ravi, pe care l-aș fi cunoscut deja dacă nu ar fi plecat din oraș pentru afaceri. Asemenea tatălui său, pare să-i placă tot ceea ce face, care, după cum am aflat în ultima jumătate de oră, include să joace polo, să mănânce și să vorbească.

Acum intervine Sheela.

— Satisfă-ne curiozitatea, spune ea. Vrem să știm mai multe!

Observ că a aplicat un ruj coral de când ne-am strâns mâna pe gazon. Culoarea i se potrivește.

Toate privirile sunt acum asupra mea.

Nu are rost să pompezi o fântână uscată, spun eu. Nu sunt nici misterios, nici foarte strălucitor, după cum veți afla

¹ Pâine integrală de grâu umplută

² Pâine de grâu integral prăjită

³ Extrem de, absolut.

curând.

Zâmbesc.

— Dar asta nu poate fi adevărat. Samir a spus că ai fost la un internat din nord? Desigur, ambii mei fii au urmat la Mayo College. Parvati radiază mândră spre cel mai în vârstă. Ravi a continuat la Eton, apoi a mers la Oxford și Yale. Și fiul nostru mai mic, Govind, este acum la New York și studiază la Columbia. Și tu?"

— Nimic atât de măreț, spune el. Fiii tăi sunt cu siguranță mai deștepți. Eu sunt „cottonian”.

Fața lui Parvati este înghețată, la jumătatea drumului între un zâmbet și o înfruntare.

— Ai fost la Bishop Cotton School? În Shimla? Face o pauză, parcă să-și cerceteze memoria. Dar acolo s-a dus Samir! spune ea. Nu ne-a spus.

Îmi păstrez expresia goală și mă uit la Ravi.

— Iernile engleze trebuie fie la fel de reci ca cele din Shimla. Brrr!

Îmi înfășor brațele în jurul meu și imit fiorii pentru a-i distra atenția doamnei Singh de la orice gânduri i se rotesc acum în cap.

— Destul de bine! spune Ravi. Obişnuiam să facem concursuri de scuipat să vedem al cărui scuipat ar putea îngheța înainte să lovească pământul. Râde.

De peste masă, Sheela îi aruncă o privire severă cu ochii ei mari.

— Ravi! spune. Nu le oferi copiilor ideii!

Își înclină capul spre micuța Rita, care stă lângă ea, mâncându-și în liniște orezul și *dal*.

Ignorându-și soția, Ravi se întoarce din nou către mine.

— Fără îndoială că avem povești se împărtășit – după cină.

Ridică din sprâncene și dă din cap amuzat.

Samir sosește și se așează în capul mesei, vizavi de soția lui.

— După cină? spune el. Asta înseamnă că ați început fără mine?

Își scutură șervețelul, îl pune în poală și zâmbește. Toți

ceilalți din jurul mesei par să răsufle ușurați.

Când eram copil și lucram cu mătușa-Boss, obișnuia să-mi țină lecții despre discreție. „Știm lucruri despre oameni, Malik, pentru că mergem în casele lor, locul în care sunt cei mai vulnerabili. Asta nu înseamnă că putem divulga ceea ce am văzut sau auzit tuturor celor pe care îi cunoaștem. Există mai multă putere în a păstra un secret decât în a-l trăda.”

Nu am crezut niciodată că Lakshmi a vrut să spună că ar trebui să șantajăm oamenii care folosesc cunoștințele noastre, ci doar că clienții noștri ne-ar fi loiali dacă le-am arăta loia-litate.

Mă uit în jurul mesei și mă gândesc la ceea ce știu despre această familie: familia Singh.

Știu că Lakshmi a ajutat să țină multe dintre amantele lui Samir fără copii în cei zece ani petrecuți în Jaipur.

Și știu că unchiul Samir a împărțit odată un pat cu mătușa-șefa care s-a căsătorit apoi cu Dr. Jay.

De asemenea, știu că sora mai mică a mătușii-Boss, Radha, a avut un băiețel și că Ravi Singh era tatăl copilului. Acum acel băiat are doisprezece ani și Ravi nu l-a văzut niciodată. Asta pentru că Parvati Singh l-a dus pe Ravi în Anglia, unde ar putea să-și termine studiile fără să fie atins de scandal.

Știu, de asemenea, că Sheela Sharma – atunci în vârstă de cincisprezece ani și plinuță – nu dorea ca un copil murdar ca mine să ajute cu *mandala*¹ pe care Lakshmi o concepea pentru *sangeet*²-ul ei.

Dar de atunci, fața mea s-a maturizat și părul meu este îngrijit.

Stilul meu vestimentar este mai potrivit cuiva din clasa ei; nu e de mirare că nu mă recunoaște sau nu-și amintește acum, stând vizavi de ea la masă.

¹ Desen circular, realizat adesea cu scopuri ceremoniale.

² Refren popular, cântat în cor.

De ce ar face-o? Pentru Sheela, nu am fost altceva decât o pată într-o după-amiază altfel perfectă care sa încheiat cu ani în urmă.

Dar nu am uitat cum s-a uitat la mine în acea după-amiază. Nu era nevoie să o cunosc, să știu ceva despre ea, sau despre familia ei, sau despre ceea ce trebuie să fi crezut despre mine – oricât de demn sau nedemn. A fost suficient să asist la expresia feței ei.

NIMMI

Shimla

Astăzi, mi-am lăsat copiii cu Arora în timp ce mă îndrept spre Spitalul Lady Bradley. Soților Arora, proprietarii mei, nu le-ar plăcea nimic mai mult decât să-i îngrijească (și să-i strice!) pe Rekha și Chullu de fiecare dată când ies din casă pentru a-mi îngriji taraba cu flori. Dar mi-ar fi prea dor de copiii mei, așa că de obicei îi vreau alături de mine. Pe măsură ce îmi trec ziua, fiica și fiul meu învață ritualurile și cunoștințele noastre tribale în același mod în care le-am învățat, rămânând aproape de mama și observând-o.

Când m-am trezit în zorii zilei de dimineață în locuința noastră înghesuită, copiii mei erau lipiți de mine pe patuțul nostru, unul pe fiecare parte. Am netezit pătura groasă crem care ne acoperea trupurile, o pătură pe care o țesusem din lâna oilor noastre. Un fir ascuțit de paie mi-a înțepat degetul.

Rekha și-a scos unul din picioare ei de sub pătură, iar Chullu și-a strâns pumnul mic. M-am întrebat la ce visează, copiii mei. Visează la tatăl lor? Sau bunicul lor? Visează la caprele pe care le-am lăsat în urmă, cu mirosul de porumb de vară prăjit? Visează ei vreodată la Malik? Râsul lui vesel, darurile pe care le aduce? Mi-am lăsat mâinile să se odihnească pe pătură în timp ce dormeau, pentru confortul ei, pentru a simți creșterea și scăderea blândă a respirației lor.

M-am gândit că Lakshmi mă invită să ajut cu grădina spitalului.

Rekha avea nevoie de pantofi noi; deja picioarele ei

crescuseră prea mari pentru cei pe care îi făcusem pentru ea anul trecut din piele de capră. În curând va fi destul de mare pentru a merge la școală. (Gândește-te! Nu am avut niciodată șansa, dar fata mea avea să plece!) Dar ar avea nevoie de cărți și hârtie, creioane și radiere.

Chullu creștea și el. Avea nevoie de un pulover nou, dar fără oile noastre nu aveam lână să-i fac unul. Copiii mei aveau nevoie de aceste lucruri acum și aveau nevoie de mai multe pe măsură ce creșteau și, în loc să găsească modalități de a obține acele lucruri, gândurile mele se întorceau la Malik, întotdeauna la Malik. Simțirea lui, unghiul ascuțit al maxilarului, felul în care m-a liniștit că aparținem aici, în Shimla. Apoi gândurile mele s-au îndreptat către Lakshmi și am simțit că dinții mi se strâng. Nu am vrut ca doamna Kumar să-i planifice viața. A fost gelozie ce am simțit? Gelozia pe ea? Cu siguranță, ea avea mai multă influență asupra lui decât mine. Altfel, de ce m-ar fi lăsat pe mine și pe copii fără o privire înapoi? S-a gândit atât de puțin la noi? Ar fi pentru o perioadă scurtă de timp, a spus el, dar dacă Lakshmi i-ar cere să rămână în Jaipur pentru totdeauna, ar face-o?

Am băgat piciorul Rekhăi înapoi în pătură. Am fost nedreaptă cu mine? Copiii – să-mi pun propriile nevoi înaintea lor? Mândria sau egoismul, sau ambele, m-au făcut să mă gândesc la aceste lucruri? Ce ar fi vrut Dev să fac? Am oftat. Soțul meu ar fi vrut să fac ceea ce era mai bine pentru copiii lui.

Așa că, mai târziu în acea zi, am rugat-o pe doamna Arora să-i supravegheze pe Rekha și Chullu în timp ce urcam cu greu dealul până la Spitalul Lady Bradley, unde știam că o voi găsi pe Lakshmi Kumar.

* * *

Stau în fața spitalului, o clădire întinsă cu trei etaje.

De câteva ori, în timp ce lucrăm la taraba mea de flori din Shimla Mali, iar Malik își făcea griji că copiii mei ar putea avea infecții ale urechii, i-a dus la Clinica comunitară condusă de soțul doamnei Kumar. Știu că clinica trebuie să fie aproape de spital. Și Lakshmi trebuie să fie la clinică.

Un flux constant de oameni intră și iese prin ușile de sticlă ale intrării principale. De fiecare dată când ușile se deschid, văd asistente îmbrăcate în alb și călugărițe în șuvițe care își fac treburile.

N-am fost niciodată într-un spital, nu am fost niciodată atât de aproape de unul. Chiar și de aici, la douăzeci de metri de intrare, detectez un miros puternic – străin pentru mine – dar nu știu de unde vine, sau ce este.

O tânără asistentă care tocmai a intrat pe ușă pare să simtă că sunt pierdută și mă întreabă dacă mă poate ajuta.

— Da, te rog. Știți unde lucrează doamna Kumar?

Ea îmi spune că după colțul clădirii, la stânga, voi vedea o ușă marcată „Clinica comunitară” și îmi arată drumul. Presupune că știu să citesc, ceea ce mă face să-i fiu recunoscătoare și îi mulțumesc pentru ajutor.

Există două uși în partea stângă a clădirii, dar doar una are scris pe ea. Dacă nu era asistenta, nu aș fi știut ce ușă să încerc.

Când trec pragul, mă aflu într-o cameră cu pereții pictați culoarea lichenului. Cei patru oameni care stau pe scaune așezate pe un perete poartă veste și fuste și coifuri locale. O femeie drăguță în sari stă în spatele unui birou și scrie ceva pe o bucată de hârtie. Ea poartă ochelari de vedere negri și ruj roz. Părul ei este coafat într-o împletitură lungă pe spate.

Când fac un pas înainte, ea îmi spune: „Pot să te ajut?”

Înainte să pot răspunde, Lakshmi Kumar trece printr-o perdea albă care acoperă intrarea în altă cameră și strigă „Nimmi!” Are o haină albă lungă care îi acoperă sariul. Îmi dau seama după zâmbetul ei că e încântată să mă vadă. Brusc, mă simt conștientă de sine. În cea mai frumoasă rochie a mea, bijuterii din argint și medalionul de pe frunte, arăt atât de deplasat. Localnicii, recepționera și Lakshmi sunt în hainele lor de zi cu zi. Dar Lakshmi îmi zâbește liniștitor.

— Sunt atât de bucuroasă că ai venit, spune ea. Voi fi cu tine.

Ea ține cortina deschisă pentru a permite unei alte femei să iasă din camera în care este o femeie localnică, iar fata a cărei mână o ține are un bandaj alb proaspăt pe braț. Femeia

și copilul merg la recepție, iar Lakshmi le urmează. Femeii din spatele biroului îi spune:

— Te rog spune-i să pună unguent pe rană numai după ce s-a spălat pe mâini cu apă fierbinte și săpun. Spune-i că este important.

Recepționerul repetă instrucțiunile lui Lakshmi într-un alt dialect, iar femeia dă din cap pentru a indica că înțelege. Lakshmi îi zâmbește copilului și ia din spatele biroului un balon roșu făcut să arate ca o maimuță. Arată exact ca baloanele de animale pe care le vinde vânzătorul de lângă taraba mea.

Trebuie că de acolo le cumpără și Lakshmi. Asta nu ar trebui să mă surprindă, dar mă surprinde totuși.

Lakshmi, zâmbind, se întoarce spre mine.

— Spune-mi că îmi accepți oferta.

Dau din cap, ceea ce poate însemna da, sau nu, sau vom vedea.

Lakshmi zâmbește de parcă aș fi spus da. Se întoarce către recepționeră.

— Sarita, aceasta este Nimmi. O vei vedea mai des.

Acum Lakshmi mă ia de braț.

— Vino. Îți arăt grădina. Dar trebuie să fiu rapidă pentru că mai avem câțiva pacienți în așteptare. Dr. Kumar este în cealaltă sală de examen. Când termină cu pacientul lui, i te voi prezenta.

Ea mă conduce pe un coridor lung. Câțiva pași mai departe și am ieșit din spatele clădirii, unde văd o grădină frumos amenajată, care este de două ori mai mare decât amprenta clinicii. Este înconjurată de un gard de lemn. Fiecare rând este etichetat cu atenție, îmi imaginez cu scrisul lui Lakshmi, pe un țaruș de lemn. Văd că solul a fost săpat recent și unele rânduri au fost lucrate, dar nu au fost încă plantate. Pe de o parte sunt copaci mai maturi, precum *nag kesar*¹, ale căror frunze le folosește întotdeauna tribul nostru

¹ Un tip de copac din Himalaya.

pentru a face o cataplasma pentru răceli. Observ un copac spinos, luptându-se să supraviețuiască.

Doamna Kumar vede unde mă uit și râde.

— Asta sunt eu, am speranță, spune ea. Pudra pe care o fac dintr-un arbore de santal este bună pentru a ameliora durerile de cap, dar nu am găsit locul potrivit pentru el. Voi continua să încerc până îl voi găsi.

Arbuști de trei picioare sunt plantați lângă copaci. Recunosc sămânța lunii, *brahmi*¹ și senna sălbatică.

— Am lăsat câteva rânduri deoparte unde putem crește florile pe care le oferim pentru cataplasme și tratamente.

Lakshmi vorbește de parcă aș fi acceptat deja oferta ei. Când dau din cap, din nou, îmi dau seama că nu am mai spus niciun cuvânt de când am intrat în clinică.

— În Jaipur am folosit remedii pe bază de plante din plante native pentru a vindeca bolile femeilor. Și am făcut același lucru în Shimla, folosind plante care cresc doar aici. Clima din Shimla este atât de diferită de cea din Jaipur. A trebuit să învăț despre ierburile și florile native care cresc în acest sol, la poalele acestor dealuri.

Face o pauză, privindu-mă. Poate se gândește că îmi spune prea multe? Sau așteaptă să răspund la ceea ce îmi spune sau să pun o întrebare? Nu sunt sigură, așa că nu spun nimic. Într-o clipă, ea continuă.

— Mai sunt multe de învățat. Mâncarea aia *sik* pe care ai făcut-o din fructe locale pentru unul dintre pacienții noștri? Dacă poți face asta, imaginează-ți cât de mult poți face cu plantele medicinale care cresc la altitudini mai înalte. Ai putea ajuta atât de mulți dintre cei care vin la clinica noastră, Nimmi. Să încercăm să creștem aceleași plante în Grădina Vindecării și să vedem ce se întâmplă!

Ochii albaștri ai lui Lakshmi sclipesc de emoție, iar ea se apleacă și adună o mână de pământ.

— Am pus diferite ingrediente în sol, încercând să-l fac

¹ Plantă folosită în medicina ayurvedică.

cât se poate de bogat – și, de asemenea, puțin mai puțin acid.

Lasă murdăria – umedă, neagră, fără crenguțe, pietricele și frunze – să cadă printre degete.

— În mare parte am folosit calcar pulverizat... Se oprește, se întoarce spre mine și râde. O iau prea repede, nu-i așa?

Își freacă mâinile pentru a scăpa de pământ.

— Să începem documentele pentru a vedea că ești plătită la timp?

Ca întotdeauna, Lakshmi emană încredere. Trebuie să mă întreb dacă a eșuat vreodată la ceva. Dacă vreunul dintre multele ei planuri nu a funcționat. Este atât de încrezătoare pentru că lucrurile merg întotdeauna așa cum vrea ea? A știut întotdeauna că Malik va fi de acord să meargă la Jaipur pentru ucenicie? Vrea să-l țină acolo... pentru totdeauna?

— După ce am făcut actele, te voi prezenta personalului, spune ea, deja în drum spre ușa din spate a clinicii. Vom întocmi o listă de plante despre care crezi că vom avea nevoie pentru a ne umple grădina. Uneltele noastre sunt în acea magazie. Folosesc bălegar ca îngrășământ – vacă sau oaie sau capră, depinde. *Bhagwan*¹ știe că există o mulțime de lucruri de făcut, deși unii membri ai personalului se plâng de mirosul bălegarului de oaie!

* * *

După-amiaza trece repede. Având în vedere rochia și bijuteriile mele, majoritatea personalului căruia i-am fost prezentată în mod normal ar întoarce capul după mine pe stradă, dar aici sunt politicoși în fața mea, murmurând bun venit. Îmi dau seama, după modul în care se întâlnesc cu ea, că o respectă evident pe doamna Kumar. După ce ne spălăm pe mâini, cu mai mult săpun decât am folosit vreodată în viață, ea îmi face cunoștință cu soțul ei. Am fost curios să-l cunosc pe bărbatul despre care Malik mi-a spus atât de multe. Dr. Jay, cum îi spune Malik, este înalt, mai înalt decât

¹ Dumnezeu.

oricine am întâlnit. Buclele lui alb-negru sunt dezordonate deasupra frunții. Are ochi cenușii, atât observatori, cât și amabili. Când mă vede pentru prima oară, ochii lui se îndreaptă spre medalionul meu de argint, fusta mea, ventilatorul de tavan și pantofii lui. E timid, ca Rekha mea. Zâmbetul lui dezvăluie doi dinți din față suprapusi. Mă trezesc zâmbindu-i înapoi.

— Deci, aceasta este mama fermecătoarei Rekha și a micuței Chullu! Încântat să să te întâlnesc. Dacă sora de acolo nu m-ar urmări, Rekha m-ar putea ferma din toată mulțimea de baloane cu animale cu care doamna Kumar o umple!

Pielea din jurul ochilor lui se încrețește în mici pliuri când zâmbește.

Doamna Kumar se uită la el cu drag.

— Arré! Vânzătorul de baloane și-a putut renova toată casa datorită generozității tale!

Văd acum că hainele mele nu sunt potrivite pentru grădinărit. Surorile au halate albe. Dr. Jay poartă o haină albă peste haine. Doamna Kumar și femeia de la recepție poartă haine albe peste sari. Ar trebui să cer o haină albă pentru a împiedica cele mai frumoase fuste ale mele să se murdă-rească? Și ce voi face cu bijuteriile mele?

De parcă Lakshmi Kumar m-ar fi auzit punând întrebarea, ea îi spune călugăriței din spatele recepției:

— Soră, ai putea te rog să-i dai lui Nimmi-ji unul dintre șorțurile de grădinărit și un set de mănuși? Oh, și de asemenea documentele pe care le-am completat mai devreme pentru Nimmi-ji.

Simt un fior pe șira spinării. Ea știe că nu știu să citesc hindi sau engleză. Ce vor gândi ceilalți angajați ai clinicii – cei care știu să citească și să scrie? Încearcă Lakshmi să mă umilească?

Călugărița îi dă documentele doamnei Kumar, care le rulează și le bagă în buzunarul hainei. Se uită la mine.

— Poate mai târziu în această după-amiază, tu și cu mine

ne putem uita peste astea, *acha*¹? Trebuie să mă alătur doctorului Kumar acum.

Cu un zâmbet liniștitor către mine, ea desface perdeaua, pe cale să dispară în zona în care ea și doctorul lucrează cu pacienții. Unde Malik trebuie să-i fi luat pe Rekha și Chullu pentru infecțiile la urechi.

— Lakshmi...

Doamna Kumar întoarce capul să se uite la mine, întrebătoare.

— Este doar... Chullu al meu. Trebuie să-l hrănesc.

Se uită în jos la bluza mea, pătată, de parcă tocmai și-ar fi amintit că încă alaptez.

— O, Nimmi. Îmi pare rau. Desigur! De ce să nu-i aduci pe Chullu și pe Rekha la muncă de acum înainte? Poate o putem determina pe Rekha să ajute la udarea plantelor.

Ridică sprâncenele.

Dar ar trebui să fim atenți în jurul clinicii. Majoritatea cazurilor pentru care vin pacienții nu sunt contagioase, dar vrem ca copiii tăi să rămână sănătoși, *hahn-nah*²?

* * *

Mă întorc la clinică peste o oră, cu Chullu pe spate și Rekha lângă mine.

Acasă m-am schimbat într-o fustă de casă, iar o bluză pulover mi-a dat-o cumnata mea. Am strâns bluza cu cureaua de lână unde țin cuțitul soțului meu. Mi-am acoperit capul cu un șal cu model care îmi ține părul pe spate.

Lakshmi vine cu noi în grădină purtând un clipboard și vorbim despre plantele vindecătoare pe care trebuie să le semănăm. Ea își ia notițe și spune că s-ar putea să uite dacă nu notează ceea ce gândește. În timp ce o privesc scriind, mă gândesc la vânzătorul care răsuțește baloanele în formă de animale. Literele formate în hindi sunt cam așa, cu excepția

¹ Bine.

² Nu? Nu-i așa?

faptului că, în loc de animale, fac vârtejuri și puncte, cercuri și linii înclinate. Scrierea lui Lakshmi este uniformă și îngrijită, dar ceea ce mi se pare mai frumos este modul în care degetele ei decorate cu henna se mișcă în ritm cu stiloul ei. Culoarea scorțișoară a hennei este mai bogată astăzi decât a fost ieri, iar contrastul scorțișoarei față de pagina albă este izbitor.

Când mă vede că mă uit la ea, mă uit în altă parte. Cu coada ochiului, o văd bătându-și buzele cu stiloul.

— Din moment ce Rekha va veni atât de des aici, aș vrea să o învăț să citească. Dacă asta e în regulă pentru tine. Acum are patru ani, nu-i așa? Un moment perfect pentru a o interesa. Ne vom antrena în pauze și poți să stai acolo dacă vrei.

Fiica mea desenează cercuri cu degetele în pământul argilos. Mă gândesc la posibilități. Ar putea deveni o *padhalikha*¹, sau chiar o *doctrină* ca doamna Kumar? Imaginează-ți! O fată tribală care scrie pe hârtie, la fel ca Lakshmi!

— În cele din urmă, va trebui să faci liste cu plante și provizii. Deocamdată, poți desena cum arată frunzele plantelor.

Cu câteva mișcări rapide, ea desenează o frunză pe marginea clipboard-ului.

— Ca aceasta.

— Sămânță de lună!" zâmbesc.

— Destul de bine.

Îmi oferă stiloul.

Nu am mai ținut niciodată un stilou. Este neted. Și alune-cos. Îl strâng în degete, încercând să îl țin așa cum o face ea. Împing tare. Acum este o pată întunecată pe hârtie, ca o picătură de sânge. Mă uit la Lakshmi, așa cum se uită Rekha la mine când a făcut ceva greșit. Lakshmi își pune mâna pe a mea și îmi ridică degetele atât de ușor.

— Nu atât de tare, spune ea.

¹ Educat (literal „citește-scrie”).

Eu slăbesc presiunea. Trag o linie, iar cerneala curge mai lin.

Trag o altă linie, apoi alta.

— Plantă pentru durere de dinți? întreaba ea.

Dau din cap.

— *Shabash!* O să te înțelegeți bine, Nimmi!

Nu sunt obișnuită cu complimente. Fața mea e fierbinte, fie de jenă fie de recunoștință, nu-mi dau seama. E atât de bună. Nu este ceea ce mă așteptam. Simt că ochii mi se umezesc.

Ea își îndepărtează privirea și își scoate hârtiile împăturite din haină.

— Hai să ne ocupăm de asta, nu? Dar mai întâi, vreau să verific ciuperca de pe frunza aceea.

Lakshmi stă în picioare și merge în direcția *sennei* sălbatice, lăsându-mi timp să mă șterg la ochi.

CU O LUNĂ ÎNAINTE
CĂDEREA

LAKSHMI

Shimla

Tai o frunză uscată de pe planta de brusture cu foarfeca mea de tuns și o inspectez. Găuri mici perforează centrul. O întorc. S-ar putea să fie ouă de insecte, sau larve, dar nu le pot vedea; la patruzeci și doi de ani, ochii mei nu mai sunt la fel de ascuțiți ca înainte. Va trebui să mă uit, mâine, la microscop. Am pus-o în coș și am cercetat Grădina Vindecătoare Lady Bradley, o grădină pe care am început-o acum peste un deceniu – motivul pentru care am venit la Shimla în primul rând. Aș fi venit dacă Jay nu mi-ar fi oferit acest colac de salvare, dacă nu m-ar fi convins să o iau?

La urma urmei, scandalul pusese capăt vieții mele de artist cu henna în Jaipur. Și chiar dacă acuzațiile că le-am furat bijuteriile nu erau adevărate, clienții mei, doamnele bogate din Jaipur, nu erau pe cale să ierte – sau să uite – ușor. Până la urmă, a trebuit să părăsesc Jaipur pentru a o lua de la capăt.

Nimmi sapă încă un rând în grădină. În cele câteva săptămâni în care a lucrat cu mine, ea m-a învățat atât de multe despre plantele pe care tribul ei le adună în pajiștile Himalaya dintre aici și Kashmir. Din groapa căscată, un arbust de trei picioare cu flori albastre pe care îl plantăm astăzi, vom recolta rădăcinile, le vom pulveriza și le vom amesteca cu ulei de mușcate pentru a face un unguent cu miros dulce pentru furuncule, abcese și alte iritații ale pielii.. Pe vremea când am lucrat cu localnicii, am învățat că nu au încredere în medicamentele care miros a chimicale; vor folosi

doar remedii care miros a pământ, a copacii și florile pe care le cunosc. Acesta este unul dintre motivele pentru care mica noastră clinică a devenit atât de populară printre localnici. Pacienții mai bogați, sau cei străini, preferă mediul mai antiseptic al Spitalului Lady Bradley, cărora oamenilor tribali precum Nimmi nu le place și nu au încredere.

O privesc acum, făcând brazde atât de largi cât avem absolut nevoie pentru a depune semințele plantei călugărului. Lucrează rapid și eficient, fără a pierde energie în mișcări care nu o ajută să ajungă unde merge.

Trebuie să simtă că o privesc. Fără să întrerupă pasul sau să se uite în direcția mea, spune:

— Am întârziat să punem asta în pământ, dar s-ar putea prinde totuși.

Se uită la cer, apoi la mine.

— Dacă vremea ține. Totuși, nu fi surprinsă dacă această plantă nu încolțește timp de un an. Este sensibilă.

Dau din cap. Uneori, simt că ea și cu mine am ajuns la o înțelegere – un fel de prietenie. Dar, uneori, tonul ei este morocănos, de parcă îi displace să fie aici la clinică. Câștigă suficient pentru a avea grijă de Rekha și Chullu – un salariu pe care Jay și cu mine îl plătim din buzunarele noastre, deși ea nu trebuie să știe asta. Ceea ce ne învață este suficient de valoros, dar până nu vom arăta consiliului de administrație al spitalului rezultatele muncii ei, nu vom putea să-i acoperim salariile din bugetul spitalului. Documentele pe care am pus-o să le semneze în prima zi (după ce i-am arătat cum să-și formeze inițialele în hindi) a fost un contract între Nimmi și Jay și mine. Nu aveam deloc nevoie. Pur și simplu nu am vrut ca ea să creadă că ofer de milă – ar urî asta – așa că i-am spus că este un contract cu Spitalul Lady Bradley.

Probabil că încă încearcă să-și dea seama cum se simte. Dacă poate așeza într-un loc, undeva între resentimente și recunoștință. Am înțeles. La fel a fost și cu mine în Jaipur: doamne privilegiate cărora automat le-am spus *da, Ji, și bineînțeles, Ji*, oricât de nerezonabile ar fi fost cererile lor, pentru că mă plăteau, dându-mi banii de care aveam nevoie pentru a-mi construi casa. Mi-am înghițit mândria până în

ziua în care în sfârșit i-am spus *nu, niciodată* lui Parvati Singh. Închid ochii. Totul este în trecut acum. Ce folos să plângi când păsările au mâncat toată ferma?

Lui Nimmi îi lipsește Malik. Și mie mi-e dor de el. De modul lui de a se apropia de oameni, făcându-i să se simtă confortabil – în siguranță – în preajma lui. Dar el este la kilometri distanță în căldura din Rajasthan.

Dau din cap și fac câteva note pe clipboard despre cât îngrășământ trebuie să achiziționăm.

— Ai uitat?

La sunetul vocii lui Jay, mă întorc.

Se îndreaptă spre mine de la ușa din spate a spitalului. Părul lui creș, care odinioară era doar înspicat cu gri, este acum mai mult argintiu decât negru. Poartă halatul lui alb de doctor, un stetoscop care iese dintr-un buzunar. Există ceva în felul în care mă privește care mă face mereu să zâmbesc.

— Clinica începe în cinci minute. Luăm mai întâi ceaiul? mă întreabă când ajunge la mine. Îmi îndepărtează o frunză din păr unde trebuie să se fi prins de cocul meu.

Mă uit la Nimmi.

— Nimmi? Ceai?

Se îndreaptă și îi oferă lui Jay unul dintre zâmbetele ei rare. Când se uită la mine, zâmbetul ei dispare și clatină din cap.

— Vreau să termin asta.

Jay ia mânușile pe care le scot din mâini și intră cu mine în magazia unde depozităm unelte și rechizite. Pun sculele de grădinărit pe cuier când simt că degetele lui îmi trec pe ceafă, începând de la linia părului meu, până la marginea festonată a bluzei mele. Închid ochii, simt acel furnicătură delicioasă. Mirosul lui familiar de tei și lemn de santal este atât de reconfortant. Mă întorc spre el, ridic buzele spre ale lui.

— Credeam că vrei să ajungi la clinică.

Râde ușor, bătându-mă peste nas cu degetul.

— Ah, da. Asta voiam să fac.

Clinica comunitară nu mergea bine prima dată când i-am pășit pragul, în urmă cu doisprezece ani. Asta a fost exact în perioada în care sora mea, Radha, a născut la spitalul alăturat Lady Bradley. În timp ce așteptam ca Radha să-și revină, Jay – Dr. Kumar, așa cum îmi era cunoscut atunci, mi-a sugerat să folosesc ceea ce știam despre ierburi și proprietățile lor vindecătoare pentru a-i trata pe localnici. Fără afacerea mea cu henna care să mă sprijine pe mine, pe Radha și pe tânărul Malik, aveam nevoie de munca pe care o oferea el. Fidel cuvântului său, Jay și-a asigurat fondurile pentru a începe Grădina de Vindecare Lady Bradley. A găsit o casă pentru Radha, Malik și pentru mine la periferia spitalului. Nu era luxuriant, dar nu eram obișnuiți cu luxuriant; casa pe care o construise în Jaipur nu era decât o singură cameră. Îmi permiteam să cumpăr mica căsuță găsită de Jay; aveam bani din vânzarea casei mele din Jaipur.

De la început, Jay a fost respectuos, amabil; mi-a ascultat ideile. Am lucrat bine împreună; el ar ajuta la descifrarea limbilor tribale ale pacienților, astfel încât să pot administra cataplasma, loțiunea sau remediul alimentar adecvat. Ne-am obișnuit să bem un pahar de scotch în biroul lui la sfârșitul zilei de lucru (începusem cu *chai*¹, dar în cele din urmă am trecut la Laphroaig-ul lui când am descoperit că îmi place gustul lui de fum). Am început să participăm împreună la piese de teatru de la Gaiety Theatre, să mergem la Templul Jakhu cu Radha și Malik, să jucăm cribbage (toți patru suntem competitivi!) și să gătim împreună. La acea vreme, Malik s-a internat la Bishop Cotton School for Boys din apropiere, iar Radha era la Auckland House School, ambele finanțate de Samir Singh pentru a ispăși indiscreția fiului său.

Apoi, în urmă cu șase ani, într-o seară de duminică frumoasă, Jay și cu mine ne întorceam dintr-o drumeție

¹ Ceai indian.

lungă. Radha se mutase în Franța cu un an înainte împreună cu soțul ei, Pierre, un arhitect francez pe care l-a cunoscut când avea nouăsprezece ani și el era în vacanță în Shimla. Malik era plecat, jucând la un meci de cricket în Chandigarh, o excursie peste noapte cu școala lui.

În plimbarea noastră, Jay și cu mine făcusem schimb de proverbe – unul dintre preferatele noastre jocuri – încercarea de a se depăși unul pe celălalt.

— Să dai bijuterii unui măgar este la fel de inutil ca...

— ... să dai un eunuc unei femei, am spus râzând.

Jay și-a ridicat sprâncenele surprins, apoi a zâmbit, mulțumit.

— Hmm. Mă gândeam să dansez pentru orbi, dar al tău îl bate pe al meu.

Stăteam pe veranda din față a casei lui, un bungalow mic, dar confortabil, pe care mătușa și unchiul lui îl lăsaseră. L-au crescut în Shimla după ce părinții lui au murit.

— Cribbage? am întrebat. De obicei încheiem seara cu un joc.

În loc să răspundă, s-a uitat lung la mine. Mi-am simțit fața înroșită. Apoi s-a întors, a descuiat ușa de la intrare și a împins-o, dându-se înapoi – doar puțin – așa că a trebuit să mă ating de el ca să intru. Când am făcut-o, i-am simțit degetele, ușoare ca respirația, pe ceafa mea. Am rămas nemișcată, am simțit un fior curgându-mi prin șira spinării, fiecare tendon, fiecare mușchi din corp tremurând. Ultima dată când simțisem o senzație atât de intensă a fost noaptea în care cedasem farmecelor lui Samir Singh în Jaipur – o dată și doar o dată – cu șase ani în urmă. În același an, Samir mi l-a prezentat pe Jay – din întâmplare – și niciunul dintre noi nu ar fi putut prezice ce va urma.

Jay mi-a pus o mână caldă pe șold, pe carnea expusă chiar deasupra sariului. M-a tras cu blândețe spre el, astfel încât să-i pot simți căldura pieptului pe spatele meu. L-am simțit buzele apăsând acel buton tandru din vârful coloanei mele. Am scos un geamăt blând. Nu m-am putut abține – trecuse atât de mult de când nu mai fusesem atinsă în acest fel. Atât de mult timp de când am avut încredere în vreun

bărbat. Sora mea, Radha, mă tachinase ani de zile: Dr. Jay este îndrăgostit de tine! Dar am fost precaută. După ce am părăsit o căsnicie proastă la vârsta de şaptesprezece ani şi apoi am descoperit că nu eram altceva decât o distragere a atenţiei pentru Samir Singh, nu am vrut să fiu din nou vulnerabilă.

Jay m-a tras de lobul urechii cu dinţii.

— Lakshmi, şopti el, nu ne jucăm în seara asta.

De îndată ce am intrat în casă, m-am întins şi l-am sărutat pe gură, limba mea căutând-o pe a lui, pelvisul meu, dureros, arcuindu-se spre a lui. Mi-am lipit sânii de pieptul lui, i-am strâns fesele prin pantaloni. Am fost surprinsă de profunzimea dorinţei mele, de urgenţa ei. Măinile lui au găsit cârligele de pe spatele bluzei mele şi le-au desfăcut.

Când Jay s-a îndepărtat pentru a mă elibera de bluza mea, el şi cu mine respiram greu. Un zâmbet leneş se juca pe buzele lui, de parcă ar fi vrut să-mi spună că a sperat întotdeauna că se va întâmpla asta, că ştia că se va întâmpla. Şi deşi trebuia să aştepte, aşa a fost. În cele din urmă – a avut dreptate.

În cele din urmă, mi-am pus din nou buzele pe gura lui, i-am masat sfârcurile prin cămaşă.

Mi-a şoptit pe buze: „Au circulat zvonuri în ultimii şase ani despre noi. Nu crezi că este timpul să le punem capăt?”

Înainte de a se termina săptămâna, ne-am căsătorit, într-o simplă ceremonie la civil tribunal din Shimla. Radha şi Pierre au venit din Franţa. Malik a purtat cel mai bun costum al lui şi pantofii cu vârful ascuţit pentru ocazie. (În Jaipur, nu deţinuse niciodată o pereche de pantofi cu vârfuri închise, dar şcoala privată îi schimbasesc gusturile.)

Căsnicia noastră nu a schimbat relaţia noastră de muncă. Jay a continuat ca un medic la Spitalul Lady Bradley şi a rămas director al Clinicii Comunitare alăturate. Eram responsabilă de Grădina Vindecării. Trei după-amiezi pe săptămână, lucram cu el la clinică cu o asistentă şi câteva surori, asistând pacienţii. În cele din urmă, ne-am vândut bungalourile pentru a putea cumpăra împreună o casă mai mare, unde Malik să poată sta când Bishop Cotton se

închidea pentru vacanță și, după ce a absolvit, să locuiască cu noi, dacă dorea.

Madho Singh, perușul alexandrin dăruit lui Malik de Maharani Indira din Jaipur, a avut loc de cinste în noul nostru salon și a vegheat toate venirile și plecările. Orice s-a întâmplat să facă Malik în acel moment, am avut grijă să împărtășesc ultimele știri despre el cu Madho Singh.

* * *

Nimmi strânge flori dimineța devreme pentru a le vinde în piața Shimla imediat după aceea. Apoi vine la Clinica Comunitară cu Rekha și Chullu. Își pune coșul de flori gol în magazia de unelte și, în timp ce sapă sau plantează sau udă răsaduri, Chullu și Rekha se joacă în poiana de lângă magazie. Copiii sunt obișnuiți să stea liniștiți singuri și să-și țină companie unul altuia. Nimmi este o mamă calmă și răbdătoare. Dacă Chullu încearcă să mănânce pământul sau Rekha începe să tragă lăstari, câteva cuvinte blânde de la ea în dialectul lor îi fac să asculte. Când este timpul ca Nimmi să-l hrănească pe Chullu, iar Rekha și cu mine să începem lecția de hindi, Nimmi stă lângă noi, astfel încât să poată vedea și paginile cărții Panchatantra .

Poveștile sunt scurte și frumos ilustrate. Eu și Radha am crescut cu aceste fabule, iar acum Rekha și Chullu cresc și ei cu ele. (Mi-aș dori ca Radha să fie aici să ne vadă! Ca și mine, îi plăcea să-i învețe pe copiii mici la școala din satul tatălui nostru din Ajar.)

Prima noastră poveste este povestea maimuței și a crocodilului, care încep ca prieteni. Dar soția crocodilului decide că vrea să mănânce inima maimuței, așa că crocodilul își invită prietenul la cină. Maimuța sare cu ușurință pe spatele crocodilului. Dar pe râu, crocodilul mărturisește că vrea să o omoare, astfel încât soția lui să-i poată mânca inima. Maimuța îi spune crocodilului că își lasă mereu inima pe copac și vor trebui să se întoarcă să-l ia. Desigur, de îndată ce ajung pe uscat, maimuța se urcă în copac, salvându-se, iar crocodilul își pierde un prieten.

Când ajungem la sfârșitul poveștii, o aud pe Nimmi

tușind. Dar când mă uit la ea, îmi dau seama că râde, cu colțurile ochilor încrețite de încântare! Mai mult un chicot, într-adevăr, dar nu contează. Este prima dată când o aud pe Nimmi râzând și destul de curând râd cu ea. Ea se apropie de noi și spune:

— Citește-o din nou, *Ji*.

Încă o premieră! Până în acest moment, ea nu mi-a numit niciodată *Ji* – un termen care este menit să arate respect. Ușurarea mă inundă. Sunt mulțumită, așa cum știu că va fi Malik, și îi zâmbesc pentru a-i spune asta. Dar ea nu se uită la mine. Chullu a adormit și ea îi modelează un ham cu *chunni*¹-ul ei. Îl pune peste spate.

Încep din nou, de la începutul poveștii. Rekha învață repede. Ea și cu mine spunem cuvintele împreună și urmărim cuvintele scrise cu degetele. Nimmi se reține, de teamă să nu greșească, dar fiica ei o ajută și ni se alătură.

Deja mă gândesc la următoarea carte pe care o voi verifica la Biblioteca Shimla: o carte pentru copii cu flori din Himalaya: maci albaștri, nuferi violet, iriși galbeni. Desenele sunt colorate și mari, iar atât Rekha, cât și Nimmi vor recunoaște cu siguranță florile.

În timp ce citim cu voce tare, Chullu continuă să doarmă pe spatele mamei sale, liniștit de sunetele vocilor mamei sale și ale surorii sale.

* * *

Acum, când Nimmi vine la mine acasă să mă pună să citesc scrisorile lui Malik, aduce și copiii. Mănâncă chiar și dulciurile pe care le fac pentru ea. Pot spune că fructele zahar-isite pe care le servesc îi ridică moralul. Singurătatea o părăsește, încetul cu încetul. Uneori aduce bunătăți de împărțit: un coș cu fructe de pădure sălbatice de ghingar sau o mână de smochine indiene sau mere dulci din Himalaya pe care le-a cules în drum spre aici.

¹ Acoperământ femeiesc pentru cap.

Când încep să citesc cea mai recentă scrisoare de la Malik, Rekha se apropie să se uite mai atent. Cred că se prefacă că o citește împreună cu mine.

Dragă Nimmi și mătușă-șefa,
acum am văzut totul! Manu i-a cerut lui Ravi Singh să-mi arate Royal Jewel Cinema.

Acesta este marele proiect pe care Singh-Sharma l-a construit pentru palat. Ravi spune că nu există nimic asemănător în tot Rajasthan. Este o clădire cu două etaje care ocupă întregul bloc între două dintre cele mai aglomerate străzi din Jaipur. Mi-a spus că i-ar fi plăcut să-l modeleze după Old Vic din Bristol (parcă am văzut asta!), dar Maharani Latika tocmai fusese în America și își dorea mai mult un design art deco precum Pantages (sper că am scris corect) Theater din Los Angeles (adică în California).

Arhitectura anilor 1930 în America este încă o știre aici, în India, cred. (Șefa, nu ești mândră că am învățat ceva la cursurile mele de istoria artei la Bishop Cotton?)

Iată ce s-a întâmplat în ziua în care am vizitat cinematograful: doi bărbați instalau numele teatrului deasupra intrării cu litere de aur înalte de trei picioare; alții pictau pereții exteriori în roz, ca culoarea zidurilor vechi ale orașului. Apoi au fost zidari care au creat mandala de piatră în fața clădirii cu un păun albastru și verde în centru – nu chiar atât de bun, desigur, ca mozaicul pe care l-ai proiectat pe podeaua casei tale din Jaipur, mătușă-șefa..

Apoi am intrat în hol... Waa! Waa! În primul rând, se continuă la nesfârșit, în al doilea rând, este acoperit cu mochetă din lână și mătase roșie de pluș. Pun pariu că lui Chullu i-ar plăcea să se tăvălească pe tot covorul (ha ha). Mi-am ridicat privirea spre tavan și am văzut cele mai mari candelabre – diferite de orice am văzut vreodată la Palatul Maharanis – atârând de cercuri uriașe concave, în interiorul fiecărui cerc sunt milioane de becuri mici sclipitoare. Este ca și cum ai privi un cer care strălucește cu stele, planete și galaxii!

Apoi am intrat în sala unde sunt locurile. Este al naibii de genial! Ravi este cu adevărat mândru de faptul că a reușit să

strângă o mie o sută de locuri – este atât de mare! A proiectat teatrul astfel încât scaunele să fie pe etaje și să se ridice în continuare pe măsură ce te îndepărtezi de ecran – ca acele amfiteatre grecești pe care le-am studiat și la cursul de istoria artei (și ai crezut că nu am învățat nimic acolo, șefa!).

Există un balcon (unde stau oamenii bogați) din care poți privi scena și locurile de dedesubt. Ecranul este aproape la fel de înalt ca Hawa Mahal din Jaipur! Și iată ceva despre care nu am auzit niciodată: sunetul surround. Cinematograful Royal Jewel îl are.

Aparent, a fost inventat recent în America. Deci, în această sală de cinema, toată lumea poate auzi și toată lumea are un loc bun.

Ne imaginăm pe toți în teatru împreună. Cum v-ați mira amândouă de această clădire! (Chullu s-ar mira de acel covor.)

Rânduri și rânduri de arcade de piatră cioplite în pereții teatrului și incrustate cu flori și frunze (nu mă întreba ce flori și ce frunze – ăsta e departamentul tău).

Trebuie să plec! Celălalt șef al meu mă sună. Transmite-i toate cele bune lui Dr. Jay!

Al tău, Malik

MALIK

Jaipur

Ca parte a pregătirii mele, Manu le-a cerut unora dintre antreprenorii mai mari ai Palatului Jaipur să-mi arate șantierele lor. A fost rândul lui Singh Sharma astăzi. La ordinul tatălui său, Ravi Singh îmi arată cinematograful Royal Jewel.

Clădirea este splendidă, într-adevăr o realizare uimitoare, și așa îi spun lui Ravi. Draperiile de culoarea hibiscusului roșu pe care Nimmi îl iubește sunt ridicate pe ambele părți ale ecranului. Muncitorii fixează scaune din pluș roșu pe podeaua ultimului rând. Electricienii testează luminile încastate de-a lungul perimetrului, care transformă periodic pereții de la galben la verde la portocaliu.

Fluier.

— Cât timp a durat să construiești toate acestea?

— Nu atâta timp cât ai crede. Ai crede că ceea ce este aici ar trebui să ne ia cinci ani, dar ne-a luat doar trei?

— Cum ai reușit asta?

Îmi zâmbește.

— Ah, bătrâne, acesta este avantajul pe care Singh-Sharma Construction îl are față de orice alt constructor. De aceea Manu continuă să ne angajeze pentru aceste proiecte de prezentare.

Își bate degetul arătător pe partea laterală a nasului, adică: Este un secret.

Când se scuză să vorbească cu conducătorul de construcții, mă întorc la marele hol, imaginându-i pe Nimmi

și cei doi copii ai ei aici cu mine, minunându-se de câți oameni e nevoie pentru a construi ceva atât de monumental.

* * *

Apoi ieșim la prânz la un restaurant din apropiere, unde Ravi comandă platouri de miel parfumat și curry de pui, orez *basmati*¹ aburind cu caju, un castron de *matar paneer*² și un teanc de *aloo paranthas*³ fierbinți cu o bucată de *ghee*. Toată lumea din acest restaurant pare să-l cunoască pe Ravi. Proprietarul ne întâmpină când ajungem, ne desface servețelele și ni le așează în poală. Doi chelneri ne ajută să ne apropie scaunele de masă, iar un al treilea ne umple paharele cu apă.

Acum sosește o chelneriță foarte drăguță, într-o bluză albă și o fustă neagră subțire, cu pahare înalte de bere Kingfisher. Proprietarul îi aruncă o privire radiantă și îi aruncă o privire lui Ravi pentru a-i măsura reacția. Ravi o privește pe tânără cu un zâmbet uluit, ochii lui cutreierând lungimea siluetei ei. Proprietarul restaurantului îi zâmbește lui Ravi, face o ușoară plecăciune și se îndepărtează discret.

— Deci ce părere ai despre casa mea, cea proiectată de tatăl meu? întrebă Ravi.

După cina aceea la familia Singh în urmă cu aproape o lună, Samir mă luase la colțul proprietății lui să-mi arăt casa pe care o construise pentru Ravi și Sheela, nora lui, drept cadou de nuntă. În urmă cu treisprezece ani, când mătușasefa a propus pentru prima dată aranjamentul căsătoriei dintre Singh și Sharma, Sheela a fost de acord doar cu condiția ca ea să nu fie nevoită să locuiască într-o gospodărie comună în care fiul cel mare și soția lui locuiesc cu părinții săi. Așa că Lakshmi i-a sugerat lui Samir să construiască o

¹ Tip de orez.

² Brânză proaspătă făcută în casă din lapte covăsit.

³ Pâine umplută cu cartofi.

casă separată pentru Ravi și Sheela pe vasta proprietate Singh. Sheela nu a obținut exact ceea ce și-a dorit, dar soluția creativă a lui Boss a încheiat afacerea.

Mă întind după o *parantha*.

— Impresionant, spun eu. Atât de modern în interior. Toată acea lumină. Îmi aduce aminte de casa lui Kanta și Manu.

Crescută într-o familie occidentalizată din Bengal, Kanta favorizează designul modern: linii curate, ferestre mari din sticlă și decor minim.

— Sheela ce crede?

Ravi chicotește.

— Maestatea Sa a decis că i-a plăcut doar după ce și-a dat seama cu cât este mai mare decât casele prietenilor ei.

Zâmbesc, amintindu-mi cât de dificilă putea fi Sheela când era tânără.

Ravi continuă.

— Papaji a făcut o treabă bună cu casa noastră. Dar am putea face mult mai multe la firmă. Uită-te la ce a făcut Le Corbusier în Chandigarh.

Își fixează ochii întunecați asupra alor mei, brusc entuziasmat.

— Chandigarh m-a inspirat. Mi-am dorit ca Royal Jewel Cinema să iasă în evidență, să fie diferit de orice altă clădire din Jaipur. Acesta este modul în care îmi voi pune amprenta – folosiți-o ca o piatră de temelie către lucruri mai mari și mai bune.

lau o înghițitură din paharul meu de bere.

— Lucruri mai mari și mai bune?

Mă servesc cu o altă bucată de miel, atât de fragedă încât cade de pe os. Sug măduva – cea mai bună parte.

Rânjetul lui Ravi este de lup.

— Mai mare decât Papaji a visat vreodată.

Își pune niște curry de pui în farfurie.

— Tatăl meu crede în a face totul așa cum s-a făcut întotdeauna. Dar acum există tehnici, materiale, procese mai noi și mai bune. Ridică o sprânceană. Deocamdată, însă, ceea ce nu poate fi vindecat trebuie îndurat.

Râd.

— Tatăl tău nu este de acord cu tine? Despre ideile tale moderne?

Fața lui Ravi se schimonosește pentru o fracțiune de secundă.

— Încă lucrez la asta. Nu prea vedem cu aceeași ochi unele lucruri.

Chelnerița drăguță se apropie cu un coș cu pâine și o pereche de clești.

— Mai multe *paranthas, Sahib?*

Ravi se întoarce spre ea, lasă privirea lui să zăbovească. Când ea se înroșește și îi zâmbește, el dă din cap. El o urmărește până când termină de servit pe amândoi. Când ea pleacă, el își ține ochii pe ea, pe mișcarea feselor ei.

Din nou, se întoarce spre mine, cu privirea din nou intensă.

— Aruncător sau prinzător?

Această schimbare de subiect este atât de bruscă încât îmi ridic privirea de la mielul meu și mă uit la el. Întotdeauna mi-a plăcut cricketul. Pe vremea când locuiam în măruntaiele Orașului Roz, organizam mereu jocuri cu băieții din cartier și ne jucam greu și dur. La Bishop Cotton, unde ne jucam cu aruncători oficiali și purtam uniforme impecabile, am învățat o versiune mai formală și mai rafinată a jocului.

Deodată sunt precaut, deși nu pot spune de ce.

— Ambele. Depinde.

— De ce?

— Cu privire la ceea ce este necesar.

Ravi îmi arată un zâmbet generos, iar gropița de pe bărbie i se adâncește. Își ridică paharul de bere și îl ciocnește de al meu.

— Abbas Malik, permiteți-mi să vă urez bun venit la Clubul All-Rounders. Cu siguranță te vom scoate la un joc, cândva în curând.

În timp ce chelnerii adună vasele, Ravi se scuză, se ridică și se îndreaptă spre partea îndepărtată a camerei, unde tânăra chelneriță șterge pahare de vin cu o cârpă albă. El se

apropie și îi șoptește ceva la ureche. Ea chicotește și ridică din umeri. Ravi se uită la proprietar, care stă lângă ușă, care dă din cap. Ravi se întoarce la masă și bate cu două degete pe suprafața ei.

— Ascultă, bătrâne, trebuie să fac un comision. Șoferul meu te va duce înapoi la birou.

Îmi aruncă unul dintre zâmbetele lui strălucitoare, apoi ia niște zahăr cu semințe de fenicul dintr-un vas de pe masă. Le pune în gură, ca să-și îndulcească respirația, apoi îmi face cu ochiul și se întoarce la chelneriță.

Până acum, Manu m-a rotit prin departamentele de inginerie, proiectare și construcții. Acum m-a repartizat la contabilitate ca să pot învăța partea financiară a afacerii.

Hakeem este contabilul departamentului Anexelor ale palatului. Domeniul lui este un birou înfundat, fără ferestre, împins într-un colț al operațiunii lui Manu. La capătul îndepărtat al etajului se află birourile lui Manu și ale inginerului șef, precum și o sală de conferințe din sticlă. Între ele stau secretarii, estimatorii, desenatorii, inginerii juniori.

Aș fi putut să-l desenez pe Hakeem înainte de a-l întâlni vreodată: un bărbat rotund care stă în spatele biroului său, purtând o calotă neagră îngrijită, *kurta*¹ albă și vestă neagră. Ochelarii lui au rame groase, negre. Aș fi putut prezice că își va trece un deget pe sub mustața tăiată când este agitat, ceea ce face în momentul în care intru în biroul lui.

— Unchiule, spun eu, sunt Abbas Malik. Domnul Manu m-a rugat să folosesc buna ta învățătură. Zâmbesc umil. Îți mulțumesc că m-ai luat.

Hakeem stă, un mic Buddha, în cercul lămpii sale de masă. Mă studiază prin ochelarii aceia groși, cu ochii lui mari ca ai unei bufnițe, și își mângâie mustața. Caut un scaun, dar există doar unul – al lui Hakeem – și el stă în el. Rafturile care câptușesc pereții sunt umplute cu registre mari

¹ Top din bumbac cu mâneci lungi.

acoperite de pânză, fiecare etichetat frumos de-a lungul cotorului său. Rafturile ocupă cea mai mare parte a spațiului din cameră și îl umplu cu miros de praf, țesătură mucegăită și adeziv vechi. Pe o coloană am citit „1924”, care, având în vedere vârsta lui Hakeem – trebuie să aibă vreo șaiszeci de ani – ar putea fi anul în care a început să lucreze aici. Bătrânul scoate un zgomot neangajat și își aranjează ochelarii pe nas.

— Nu vei mânca aici. Da?

Mă lupt cu dorința de a zâmbi.

— Desigur, unchiule.

— Sau bea. Da?

Încheia fiecare propoziție cu un alt tic al lui? Am decis să urmez exemplul.

— Da.

— Aceste cărți sunt importante. Ele trebuie păstrate fără pată. Da?

— Da.

Își dă scaunul într-o parte, astfel încât registrele din bibliotecă din spatele lui au devenit vizibile.

Acestea sunt cele mai importante. Da? În acesta, spune el, arătând, țin evidența consumabilelor pe care le cumpărăm pentru a renova sau construi un nou proiect. Și în acesta, spune el, arătând spre un registru adiacent, înregistrăm toți banii pe care îi datorăm furnizorilor și contractorilor.

Următorul este o listă de bani datorați palatului. Este notată rambursarea materialelor returnate. Sau închirierea Anexelor palatului de către alții. Acestea sunt conturile de încasat. Al patrulea este contul despre ce și cât am plătit deja pentru proiect. Există patru registre pe an.

Nu mă pot abține.

— Da, spun eu.

Își lasă bărbia în jos și se uită la mine peste ochelari. Își mângâie mustața. În cele din urmă, spune: „Da”.

Hakeem trebuie să stea în picioare pentru a scoate o carte uriașă de pe un raft. O deschide și o întoarce ca să pot citi intrările. Arătând către o coloană de text scrisă în hindi și o altă coloană care conține doar litere din alfabetul englez, el spune:

— Vedeți asta?

Arătând spre coloana engleză, el spune:

— „WT SND”. Standuri pentru nisip alb. Da? Un fel de prescurtare pentru articol, care economisește timp. Am creat aceste abrevieri. Dacă ar fi să scriu numele complet al fiecărei expedieri comandate sau primite, nu aș face altceva și am multe alte responsabilități. Da?

Din nou, își ajustează ochelarii și se uită la mine de parcă aș fi gata să-l provoc.

Dau din cap. Acesta este un om care se mândrește cu munca sa. Încerc să par impresionat – sunt impresionat – și decid, deocamdată, e mai bine dacă îmi țin gura.

Hakeem îmi spune să-mi petrec după-amiaza memorând abrevierile pentru că voi avea nevoie de ele când înregistrez achizițiile.

* * *

De fiecare dată când merg la cină acasă la Kanta și Manu, este greu de crezut că băiatul de doisprezece ani care se aplecă să-mi atingă picioarele este același Nikhil pe care îl purtam în brațe și căruia îi gădilam burtica când el era un copil, când locuiam în Jaipur. Când se îndreaptă, sunt surprins că Niki este acum doar cu câțiva centimetri mai scund decât mine și că va fi mai înalt decât oricare dintre părinții săi, care stau în spatele lui în ușa deschisă spre casa lor. Kanta își înconjoară fiul cu un braț, zâmbind mândru, întâmpinându-mă la o altă cină la ei acasă, vorbind fericită despre ultimul test pe care Niki l-a trecut. Unchiul Manu este mai rezervat. Așteaptă până când soția sa a terminat de vorbit pentru a mă recunoaște și a-mi întoarce *namaste*¹. Din respect pentru ei și pentru că sunt ca o familie pentru mătușa-șefa, mă adresez lor ca mătușă și unchi.

Bătrânul lor servitor Baju aduce tava de ceai. El și cu mine schimbăm o privire. Știu, Baju, cu ochi ascuțiți, mă

¹ Salut și La revedere.

recunoaște din zilele mele ca micul ajutor al lui Lakshmi, cineva care nu ar putea spera niciodată să fie invitat să stea la masa familiei. Și așa ar fi fost dacă nu ar fi fost educația mea Bishop Cotton.

Baju este urmat de mama unchiului Manu, umblând dintr-o parte în alta în sariul alb amidonat al văduviei ei, mărgelile rozarii din lemn de santal atârându-i de la o încheietură. Se încruntă la mine, probabil întrebându-se cum de mătușa și unchiul par atât de fericiți să mă vadă când nu își amintește deloc de mine.

Nu este de mirare. Nu mulți oameni recunosc băiatul sărac din spatele exteriorului meu lustruit.

Cu soacra lui Kanta în cameră, stăm pe subiecte sigure, vorbim despre vremea lui Shimla, cât de curat este aerul acolo, comparativ cu aici. Saas¹ a Kantei spune că regretă că nu a reușit să ajungă la poalele Himalaya atât de des ca înainte. Eu și Kanta facem schimb de priviri. Știu adevăratul motiv pentru care ea și Manu nu au mai vizitat Shimla de ani de zile: băiețelul născut mort pe care l-a născut la Spitalul Lady Bradley. Nici măcar adoptarea de către ei a copilului Radhei, pe care l-au numit Nikhil, nu a putut șterge acea amintire dureroasă.

Kanta vorbește despre oameni pe care îi cunoaștem amândoi în Shimla – precum producătorii fermi de *roti tandoori*² de pe mall-ul pietonal – și unul dintre locurile preferate ale lui Radha și Boss, biblioteca Shimla, o veche operă a lui Rudyard Kipling.

Mai târziu, după ce mama lui Manu părăsește camera pentru a-și face *puja*³ de seară, Kanta și cu mine stăm pe veranda din față. Niki exersează prinderea pentru jocul său de cricket din curte. Manu îi oferă indicații.

¹ Soacră.

² Pâine integrală de grâu.

³ Băutură populară, preparată din iaurt și combinată adesea cu pulpă de mango.

Mătușa Kanta spune:

— Este perfect, nu-i așa?

Niki se uită la noi pentru a se asigura că îl urmărim. Fac cu mâna și zâmbesc.

Sunt printre pușinii care știu că atunci când avea o zi, ea și Manu l-au adoptat în secret. Nici măcar *saas*-ul lui Kanta nu știe. Ea crede că Niki este fiul pe care Kanta l-a născut acum doisprezece ani în Shimla.

— Da, spun eu. Este.

Kanta lasă să treacă o clipă, apoi spune:

— Se uită vreodată Radha la fotografiile cu Niki pe care le trimit lui Lakshmi?

Ezit.

— Mătușa-Șefa trimite scrisorile tale către Radha în Franța.

Acest lucru este adevărat, dar Radha nu a recunoscut niciodată că a primit fotografii cu Niki sau scrisorile care îi spun ce face băiatul, cum se descurcă la școală sau la cricket. Chiar înainte de a pleca în Franța, Radha nu s-a uitat niciodată la fotografiile lui Niki, cele pe care Lakshmi le-a lăsat întinse pe masa din sufragerie. Radha mi-a spus că copilul ei a încetat să mai existe în ziua în care a decis să-l lase în grija lui Kanta. Fusesse atât de traumatizant să-l lase așa; nu voia să-i amintească acel moment al vieții ei. Mă întreb adesea dacă căsătoria cu Pierre și mutarea în Franța a fost o modalitate de a crea și mai multă distanță între ea, fiul ei și fosta ei prietenă Kanta. Dacă da, am înțeles.

Radha avea paisprezece ani când a avut-o pe Niki – o fată necăsătorită pe punctul de a deveni femeie. Despărțirea de copilul ei a fost cel mai greu lucru pe care a trebuit să-l facă vreodată în viața ei. De asemenea, a trebuit să se despartă de Ravi, pe care îl iubea, dar care o rănise profund.

Kanta decide să nu continue problema.

— Mi-e dor de Lakshmi, Malik. Mi-aș dori să mai locuiesc aici. Vorbesc cu ea în capul meu tot timpul, dar, desigur, nu este același lucru.

Se uită la mine, cu ochii mijiți.

— Chiar dacă este doar în capul meu, mă asigur că este o

conversație în două sensuri. Ea are întotdeauna cele mai bune sfaturi pentru mine!

Kanta râde.

Lakshmi nu vorbește des despre asta, dar știu că și ei îi este dor de Kanta. Se simțeau bine una cu cealaltă; nu am văzut-o pe Șefa să fie așa cu o altă prietenă în Shimla.

Îl vedem pe Niki cum prinde mingea și i-o aruncă tatălui său. Cred că este clar pentru noi toți că menținerea familiei Agarwals și Lakshmi separat este cea mai bună pentru toată lumea. Oricine l-ar fi văzut pe Niki cu Lakshmi sau Radha ar suspecta aproape sigur că Niki și surorile erau rude. Cu pielea lui deschisă și ochii verzi ca păunii, atât de asemănători cu ai Radhei, nu seamănă deloc cu părinții săi adoptivi.

Din fericire, el a adoptat manierele mamei și ale tatălui care l-au crescut. Ridică din umeri în sus și în jos când râde, la fel cum face Kanta. Când ascultă cu atenție, stă cu capul înclinat într-o parte, cu mâinile la spate, o copie perfectă a lui Manu.

Îl privesc aruncând o minge, atât de grațios pentru un băiat atât de tânăr. Este un atlet natural, ca tatăl său natural. Mă întreb adesea dacă Ravi Singh știe că fiul pe care l-a avut cu Radha locuiește la doar câteva mile de el. Ar vrea să știe?

Când părinții lui au aflat despre sarcina lui Radha, l-au împins pe Ravi în Anglia și l-au ținut acolo pentru tot restul școlii. Avea doar șaptesprezece ani la acea vreme.

Kanta se întoarce la mine acum.

— L-am văzut uitându-se.

— Pe cine?

— Samir Singh.

— Samir uitându-se la cine?

— Niki.

Ei bine, bineînțeles, Samir ar avea ocazia să dea peste Niki. Pentru *sangeet* la casele prietenilor comuni și la festivaluri comunitare – cu excepția cazului în care Kanta și Manu s-au ținut departe de astfel de evenimente. Pentru că i-ar face atât de incomozi – la toate întrebările la care ar trebui

să răspundă. Judecata tăcută. Deodată, îmi dau seama ce povară este pentru această familie să-l țină ascuns pe Niki, așa cum estei. Își dă seama de măsurile pe care le-au luat părinții lui pentru a-i ține la distanță pe mâncătorii de bârfe? Dar ce alegere au? Bastard. Nelegitim. Ei nu vor ca viața lui să fie contaminată de etichete. Un val de tristețe trece peste mine.

Kanta vede expresia de pe chipul meu.

— Ceea ce vreau să spun este...

Chiar atunci, Niki mă sună.

— Unchiule, uitate!

Mă întorc să-l văd făcând o aruncare perfectă. Manu își mângâie bâta și ratează.

Kanta bate din palme și Niki ridică ambele brațe, declarând victorie. Mă cheamă.

— Acum încearcă și tu, unchiule Abbas!

Mă uit la Kanta. Ea își strânge buzele și dă din cap.

— Continuă, spune. Vom vorbi mai târziu.

Mă îndrept spre gazonul îngrijit să iau mingea de la Manu. Pentru următoarea oră, Niki, Manu și cu mine improvizăm un joc improvizat. Desigur, Niki este câștigătorul.

La cină, îl întreb pe Niki despre școala lui și despre cursurile pe care le face. El spune că engleza și istoria sunt cursurile care îi plac cel mai mult, iar eu arborez un zâmbet, îmi pot imagina o tânără Radha stând cu noi la această masă, povestindu-ne despre dragostea ei pentru Shakespeare și fascinația ei pentru Imperiul Moghul.

În cele din urmă, discuția noastră se îndreaptă către proiectul Royal Jewel Cinema. Manu spune:

— Știi că Maharani Latika este forța motrice din spatele acestui proiect?

Țin în mână o bucată de chapatti cu *subji*¹ de vinete .

¹ Orice fel de curry de legume.

— Da, cred că mi-a spus unchiul Samir.

Manu zâmbește.

— Alțeța Sa și-a luat responsabilitatea de a finaliza proiectele de construcție pe care maharaja le-a început înainte să moară. Tocmai terminasem renovarea hotelului Alțeței Sale și am început să dezmembrăm sala de cinema când a trecut pe neașteptate. Manu sorbi din paharul cu apă. Până acum, lucrurile merg bine. Ce părere ai despre Royal Jewel Cinema?

— Sclipitor. Cu adevărat impresionant, unchiule.

Manu pare mulțumit și se servește cu mai mult *subji*.

— Finalizat în timp record.

Sorb o parte din excelentul *moong dai*¹ al lui Baju.

— Cum e să lucrezi pentru ea, maharani?

— Cea mai frumoasa femeie din lume.

Niki chicotește. Aceste cuvinte au apărut pe cea mai recentă copertă a revistei Vogue , pe o fotografie a reginei pline de farmec din Jaipur.

Kanta îl plesnește pe braț, dar zâmbește. Manu zâmbește și el.

— Este remarcabilă, spune el. „Se prinde repede, ochii larg deschiși. Nu pierde nimic. Și nu uita că ea a fondat Școala Maharani pentru Fete... Își pleacă capul. – Dar, desigur, știi toate astea, Malik. Lakshmi a ajutat-o pe Alțeța Sa să treacă prin acea perioadă grea din viața ei, *hahn-nah*?

Dau din cap. Asta a fost acum doisprezece ani. Maharani Latika devenise descurajată după ce soțul ei și-a trimis primul-născut – și singurul copil – la un internat din Anglia la o vârstă fragedă. Totul pentru că astrologul maharajului o avertizase pe Alțeța Sa să nu aibă încredere în moștenitorul său natural. Așa că maharaja a adoptat un băiat dintr-o altă familie Rajput și l-a uns prinț moștenitor.

Îmi amintesc cum Lakshmi a convins-o treptat pe tânăra regină din doliu, folosind aplicații zilnice de henna și

¹ Tip de linte.

dulciurile și sărurile pe care le-a infuzat cu ierburi vindecătoare. Când, câteva luni mai târziu, Alteța Sa și-a depășit depresia și și-a reluat îndatoririle oficiale, Maharani Latika i-a fost atât de recunoscătoare lui Lakshmi încât i-a oferit Radhei o bursă la prestigioasa ei școală. Și afacerea lui Lakshmi a început să explodeze. Ce vremuri amețitoare au fost! Boom-ul a continuat și a continuat până în ziua în care totul s-a prăbușit.

— Unde este acum fiul Alteței Sale? întreb.

Manu își drese glasul.

— Stă departe de Jaipur. Îmi imaginez că îi este greu să se întâlnească față în față cu înlocuitorul său – deși prințul moștenitor adoptat nu va ajunge la majorat decât în câțiva ani.

Manu ia o înghițitură din pahar.

— Ultima dată când am auzit, fiul lui Maharani Latika locuia la Paris. În apartament stă văduva Maharani.

Văduva Maharani Indira! La opt ani, eram mai uimit de papagalul ei vorbitor decât de ea. Chiar în acest moment, Madho Singh probabil că mormăie despre vreo nemulțumire sau alta de pe stinghia lui.

Shimla. Sau repetând un proverb Dr. Jay și Auntie-Boss s-au aruncat în jur. Suntem amândouă regine, deci cine va întinde rufele?

După cină, când îmi iau rămas bun, Kanta mă ia de braț și mă duce până la poarta din față.

— Când Niki termină jocul, mergem la o tarabă lângă terenul de cricket și comandăm *chaat*. Își coboară vocea și șoptește, de parcă am conspira. *Saasuji* nu ne lasă să-i dăm mâncare prăjită, așa că Niki și cu mine trișăm când e cu mine.

Un zâmbet răutăcios se joacă pe buzele ei.

— *Sev puri*¹ este favoritul lui. Și al meu.

Râdem. Am ajuns la capătul drumului lung.

¹ Tip de gustare prăjită.

Kanta respiră adânc.

— De câteva ori, la antrenamentul de cricket a lui Niki, l-am văzut pe Samir Singh într-un jeep parcat vizavi de teren.

— Ești sigură că e Samir?

Ea se strâmbă.

— Nu sută la sută. Copacii *peepal*¹ de pe ambele părți ale străzii umbresc mașinile. Și mereu sunt oameni care se vorbesc. Mașini care intră și ies.

— Dar dacă este el?

Ea scoate un oftat. Este amurg și jumătate din fața ei este în umbră. Chiar și așa, văd din expresia ei și din brazdele de pe fruntea ei, că acest lucru este grav.

— Nu i-am spus niciodată un cuvânt lui Manu, spune ea, dar mă gândesc la asta tot timpul. Uneori, efortul de a-l ține separat pe Niki de... toată vigilența... este prea mult.

Vocea ei este încordată, iar dacă plânge, nu-i pot vedea lacrimile pentru că s-a întors de la mine.

— Stau trează noaptea, îngrijorându-mă că Samir ni-l va lua pe Nikhil de lângă noi, șoptește ea.

O sonerie de alarmă sună în capul meu. Ar trebui să-i spun lui Boss despre asta? Dacă este adevărat, Lakshmi ar vrea să știe. Deocamdată, trebuie să o asigur pe Kanta. Niki înseamnă lumea pentru ea și unchiul. După nașterea morții de acum doisprezece ani, Kanta nu mai poate avea copii.

— Ascultă-mă, mătușă. Tu și Manu sunteți părinții adoptivi legali ai lui Niki. Samir *Sahib* nu te poate atinge.

— Dar s-ar putea să vină la Niki și să-i spună că a fost adoptat. Că fiul lui este tatăl lui Niki. Ce facem atunci?

Își învârte capătul sariului georgette în jurul degetului în timp ce vorbește, cu vocea șoptită.

— În curând, Niki va fi suficient de mare încât să-i poți spune chiar tu, dacă asta alegi să faci tu și Manu. Dar mă îndoiesc că Samir va vorbi cu Niki dacă nu-i dai consimțământul.

¹ Tip de copac cu frunze mari, plate.

Vorbesc cu o încredere pe care nu o simt în totalitate.

Kanta își mușcă buza.

— Nu crezi că Samir *Sahib* ar profita de ocazie pentru a începe o conversație cu nepotul său pe terenul de cricket?

Mă întreb cum ar răspunde mătușa-șefă la asta, când Kanta spune:

— De aceea merg la fiecare meci. Pentru a fi cu ochii pe Niki. Și dacă nu pot fi acolo, Baju știe să-mi aducă fiul direct acasă de la antrenament.

Ea adulmecă, își apasă sariul de nas.

— Ascultă-mă, mătușă. În primul rând, familia Singh ar avea multe de pierdut dacă s-ar ști că Ravi este tatăl. Toată lumea ar ști că Radha era minoră când a rămas însărcinată cu Ravi. În al doilea rând, nu și-au asumat nici o responsabilitate și au trecut sub tăcere problema trimițându-l pe Ravi la mii de mile distanță. Ar fi un scandal pentru ei și mă îndoiesc că Singh-ii ar risca. Îmi vine un alt gând și o bat pe mătușa pe braț. Apropo, Samir conduce un Mercedes, nu un Jeep.

Ea îmi cercetează fața, apoi scoate un râs stânjenit.

— Ai dreptate! Problema s-ar putea să nu fie Samir – s-ar putea să fie imaginația mea!

Un gând nou, tulburător, îmi vine în minte.

— A întrebat Niki vreodată despre asta? A sugerat vreunul dintre copiii de la școală că a fost adoptat?

Nu a avut niciodată sens pentru mine că, în timp ce adopțiile regale sunt publice, adopțiile private sunt considerate rușinoase. Niciun cuplu nu vrea să recunoască că este steril; este considerat un eșec personal, o problemă rezolvată cel mai bine prin pietre prețioase magice, amulete și pomană pentru Ganesh.

Îngrijorarea revine în vocea Kantei.

— Nu știu de niciunul. Niki nu a întrebat niciodată. Încercăm să menținem lucrurile cât mai normale posibil. Privirea ei se îndreaptă în spatele nostru, spre casă. Nu am observat nicio schimbare la el.

Înainte să deschidă poarta, ea spune:

— Mulțumesc, Malik, mă simt mai bine acum.

Când închide poarta în spatele meu, îi vine un alt gând.

— Ești sigur că nu vrei ca Bajū să te conducă acasă?

Pensiunea este la doar douăzeci de minute de mers pe jos. Dau din cap și-i spun că trebuie să plec de la acea masă superbă. Îi mulțumesc pentru un timp minunat și o rog să-i mulțumească și lui Manu. Și apoi mă îndrept spre casă, acum capul mi se învâрте de neliniști legate de băiatul pe care părinții lui sunt hotărâți să-l protejeze de ghearele soților Singh.

NIMMI

Shimla

Noaptea, după ce Rekha și Chullu au adormit de fiecare parte a mea, mă uit prin cărțile ilustrate pe care ni le-a împrumutat Lakshmi. Sunt cărți pentru copii, a spus ea, pe care le împrumută de la biblioteca Shimla. Nu am știut niciodată că există un loc unde să te uiți la cărți, cu atât mai puțin să le împrumuți, apoi să le returnezi când ai terminat de citit. Imaginează-ți!

Ceva atât de prețios! Este ca și cum ai împrumuta bijuteriile de mireasă ale unei femei pentru căsnicia ta și le-ai da înapoi a doua zi. Nimănui nu i-ar trece prin minte să predea ceva atât de valoros și să se aștepte să-l primească înapoi!

Țin cartea la nas și inspir, încercând să evoc parfumurile tuturor mâinilor care au răsfoit paginile. Dar tot ce miros este ceva asemănător cu *atta*¹ cu care fac *chapattis*. Întorc paginile cu grijă. Bătrânii noștri tribali poate că nu știu să citească, dar îi venerază pe cei care știu. Cărțile conțin magie, spun ei. Dacă pășeam pe o carte sau pe o foaie de hârtie, eram pedepsiți. Trasez literele cu degetul și scot cuvintele din carte, așa cum ne-a învățat Lakshmi să facem. Petrece o oră citind cu Rekha și cu mine în fiecare după-amiază. Uneori, Lakshmi ne arată cum să scriem numele alimentelor pe care le consumăm. Acum știu că cuvântul

¹ Aluat din făină.

chapatti începe cu *c*.

Așteaptă până îi arăt lui Malik că pot să-mi scriu numele acum! La fel poate și Rekha. Dev ar fi atât de mândru de ea! Ea învață atât de repede; ea nu se gândește la asta. La patru ani, ea învață ceea ce eu învăț doar la vârsta de douăzeci și doi sau douăzeci și trei de ani (cred că unul dintre acestea este corect!). Întotdeauna am reușit să fac matematică simplă în capul meu, dar acum sunt foarte mândru să scriu numele numerelor de la unu la zece (*ake, dho, theen, chaar!*), și acum că învăț să citesc, pot recunoaște numerele după numele lor.

Lakshmi ne-a dat fiecăruia dintre noi un registru de lucru pentru a putea exersa. Uneori, când sunt în grădină, copiez numele plantelor care sunt scrise pe etichetele de pe fiecare rând. Chiar dacă nu știu ce spun etichetele, vreau să aflu, mai târziu, ca să mi le pot aminti.

Când formez litera M, mă gândesc la Malik și mă întreb dacă aş putea, într-o zi, să citesc scrisorile pe care le trimite. Când Lakshmi îmi citește cuvintele și gândurile lui, mă simt jenată, chiar rușinată. Acele mesaje ar trebui să fie o chestie privată, între Malik și mine; vreau să citesc singură părțile care îmi plac cel mai mult sau să iau scrisorile lui cu mine când urc noaptea pe creastă. Îmi place să-mi imaginez degetele întinse pe colțul hârtiei subțiri, ținând-o neclintită, în timp ce îmi scrie numele. Uneori mă gândesc ce s-ar simți să-mi scrie „Nimmi” pe palma mea, pe spate, pe coapsă!

În cele din urmă, i-am permis lui Lakshmi să ne facă cu henna pe mâini – ale mele și ale lui Rekha. Lakshmi este atât de experimentată încât i-a luat doar câteva minute să creeze un desen nou pentru Rekha. Rekha era atât de bună; nu a mișcat nici un mușchi până când pasta de henna nu a fost suficient de uscată încât să poată fi îndepărtată.

Pe palmele lui Rekha, Lakshmi a desenat un elefant cu trunchiul întins de la o palmă la alta. Când Rekha își aduce mâinile împreună, elefantul este complet și ea țipă de încântare. Își mișcă mâinile, pretinzând că elefantul își ridică trunchiul și se mișcă.

Când Lakshmi a încercat să pună niște puncte pe palmele lui Chullu, acesta a încercat să-și lingă henna, lucru care ne-

a făcut să râdem!

Prima dată când Lakshmi m-a întrebat ce desen vreau pentru mâinile mele, nu m-am putut gândi la vreunul. Așa că a decis să deseneze bujori pe o palmă și trandafiri pe cealaltă. Când îmi adun mâinile, am un buchet pe care îl pot ridica la nas și pot respira mirosul curat și pământesc al henei. Îmi amintește de ziua nunții mele, singura dată când mâinile, brațele și picioarele mi-au fost decorate.

Chullu se agită și îl frec pe spate până adoarme din nou. Baiatul meu. Are deja doi ani! Merge și începe să vorbească. În câțiva ani, Rekha îl va putea învăța cum să citească și să scrie numele său. Asta nu ar fi fost niciodată posibil dacă Dev nu ar fi murit și nu am fi părăsit munții și oamenii mei pentru a trăi în oraș. Mi-ar plăcea ca Dev să fie cu noi acum. Vreau să vadă cum prosperă copiii lui. Cum fac ceea ce nu credeam că este posibil: să învețe să trăiesc fără tribul nostru și fără el. Deodată, mi se umplu ochii. Cât de mult îmi plăceau acele cute de pe părțile laterale ale gurii lui, senzația aspră a palmelor lui, întărită de ani în care și-a călăuzit turma, căutând copaci pentru a tăia frunze și ramuri pentru ca caprele să se hrănească. Cât de mult își iubea caprele! Aproape că-l aud spunând: „Nu te apropia niciodată de o capră din față, de un cal din spate sau un prost din lateral!” Apoi ar râde. O, ce ar râde, de parcă ar fi fost prima dată când ar fi spus-o!

Urmăresc una dintre sprâncenele lui Chullu. Dev nu mai este în viața mea și trebuie să le arăt lui Rekha și Chullu că pot supraviețui și fără el. Clipesc pentru a-mi limpezi ochii. Arunc o privire la cartea cu flori sălbatice. Încerc să scot cuvintele de sub fotografie. Dar recunosc doar litera de la început.

Închid cartea. Voi putea vreodată să-i scriu o scrisoare lui Malik? Dacă aș putea, ce aș spune?

*Dragul meu,
după ce Dev a murit, nu am știut dacă aș putea iubi un alt bărbat. Apoi ai venit. Ești ca el, dar și diferit. Și îmi lipsești așa mult!*

Lasă-mă să-ți spun ceva care te va face fericit. Îmi face plăcere să lucrez pentru mătușa-șefa ta. Mai ales pentru că mă lasă în pace. Eu decid ce să plantez, dacă să folosesc semințe sau răsaduri, când să fertilizez și când să recoltez.

Ea a făcut și niște greșeli – pot să-ți spun atât de multe. Încearcă să crească un copac de santal, dar nu va reuși niciodată. Nu am văzut un alt copac ca ăla aici. Dar mătușa-șefa ta nu renunță niciodată, nu-i așa? Întotdeauna încearcă ceva nou, amestecă lucruri noi în sol, mută acel puiet de santal în diferite părți ale grădinii.

I-am spus cu ce ar trebui să înlocuiască ierburile Rajasthani pe care obișnuiește să le folosească pentru unguentele ei. Sper să am dreptate. Nu am fost niciodată la sud de Shimla și nu știu cum este Rajasthan sau ceva despre plantele care cresc acolo. Mătușa-șefa ta spune că este atât de uscat în Rajasthan încât solul se transformă în praf și zboară. Nu-mi pot imagina asta!

Mă lasă să aduc copiii la muncă și le place să stea în aer liber, lângă grădină, îmi era teamă că atunci când i-am lăsat pe Rekha și Chullu cu Arora, care sunt la fel de bătrâni ca Himalaya, copiii nu au făcut mișcare. Acum copiii mei respiră aer curat toată ziua.

Îndepărtez o șuviță de păr de pe fața lui Rekha. Ea doarme atât de profund. Ce altceva aș mai scrie?

Piața Shimla a devenit mai aglomerată cu turiști din toate colțurile. Dar nu este același lucru când nu ești prin preajmă să surprinzi copiii cu micile tale cadouri. Sunt neliniștiți, sperând mereu că vei apărea. Rekha spune că este supărată pe tine că nu ai venit să ne vezi. Ea te vrea aici, ca să-i poți cumpăra animale din baloane de la vânzătorul de la taraba alăturată. Chullu roade tot ce se vede în timp ce îi ies dinții, inclusiv creaturile baloane, așa că majoritatea nu mai sunt. (Rekha i-a învăluit în bucăți de pânză pe care dna Arora i le-a dat și le-a făcut o înmormântare.)

Îi reamintesc lui Rekha că Lakshmi-ji și Dr.Jay îi dau întotdeauna un animal-balon atunci când ea cere unul, dar ea spune că nu este la fel ca atunci când o faci tu pentru că îi

place să audă cum faci diferitele zgomote ale animalelor pe care i le dai. Ai răsfățat-o!

Rekha a eliberat greierul verde pe care i l-ai dat undeva în camera noastră. Ciripiturile lui puternice, dimineăta devreme, ne trezesc. Ea încearcă să-l prindă, dar greierul e mai rapid. Totuși, ea nu renunță.

Lui Chullu tocmai i-a mai ieșit un dinte! E morocănos pentru că doare, dar îi frec mierea pe care ne-ai dat-o pe gingii, ceea ce îl face foarte, foarte fericit.

Amândoi ar fi mai fericiți dacă ai fi aici. Vor să știe când vii acasă.

Deci, Malik, când vii acasă?

Nimmi a ta

CU DOUA ZILE ÎNAINTE
CĂDEREA

LAKSHMI

Shimla

E după-amiaza târziu. Sunt la Clinica Comunitară și mă spăl pe mâini la chiuvetă, în timp ce pacienta mea își încheie bluza. Jay se află la spitalul de alături și se ocupă de o naștere de urgență. A plecat acum o oră.

La fel ca mulți dintre oamenii din această zonă, pacienta mea vorbește un amestec de hindi, punjabi, urdu și dialectul ei local, dar nu aveam nevoie să înțeleg ce spunea pentru a-mi da seama de ce a venit la clinică. Anii în care a cărat lemne de foc de la marginea pădurii la vatra ei i-au afectat umărul drept. Chiar și în timp ce stă pe masa de examen, ea se înclină într-o parte, aplecându-se de greutatea încărcăturii ei invizibile.

Călugărița care mă ajută astăzi pune comprese cu apă caldă pe umărul dureros pentru a relaxa mușchii înainte de a aplica un amestec de pudră de turmeric și ulei de cocos pe pielea învîinețită. Asta ar trebui să reducă inflamația. Îi spun pacientei mele să îndepărteze unguentul când se usucă, în jumătate de oră, apoi să aplice din nou compresa caldă și să dea cu mai multă loțiune, pe care i-o dau acasă cu ea. Mi-aș dori să-i pot ordona să nu mai transporte lemne de foc până când umărul ei nu se vindecă, dar e văduvă, iar copiii ei sunt prea mici pentru a o ajuta cu sarcina.

Acum îmi usuc mâinile și le umezesc cu ulei de lavandă pentru a mă pregăti următorul pacient; parfumul relaxează pacienții care ar putea fi nervoși să vină la clinică. Mă relaxează și pe mine. Îl inspir.

Îl aud pe recepționarul din camera exterioară spunând: „Stai! Nu poți intra acolo!”

Un băiat și o fată – de vreo zece ani – au țâșnit prin perdeaua care separă sala de examen de sala de așteptare a clinicii. Cară o oaie – băiatul ține partea din față, fata poartă partea din spate. Recepționera îi urmărește, cerându-mi scuze.

— *Theek hai¹*, îi spun. Este în regulă..

Pare ușurată și se întoarce la birou.

Oaia sângerează de la ceea ce pare a fi o tăietură urâtă pe partea dreaptă. Nu pot să înțeleg ce îmi spune fata, așa că mă întorc către soră și aștept ca ea să traducă. Poalele munților Himalaya găzduiesc multe triburi indigene, iar personalul și cu mine, de obicei, putem reuși să înțelegem ce ne spun pacienții noștri.

Pacienta mea cu umărul umflat, acum îmbrăcată, sare jos de pe masa de examen. Arată spre oaie și spune ceva ce nu înțeleg.

Este clar că este speriată.

Caut ajutor de la soră, care dă din cap; ea nu înțelege mai bine decât mine discursul rapid al femeii. Fata și băiatul se uită la pacientă, cu gura căscată. Oaia behăie.

Pacienta mea apucă sticla cu unguent de turmeric pe care i-am amestecat-o și fuge camera de parcă clădirea ar arde.

Îi este frică de o oaie rănită?

Inspectez tăietura în timp ce oaia se chinuie să scape din ghearele copiilor, dar se țin tare și mă uit bine la zonă. Lâna pare să aibă o fantă curată, ca un buzunar cu pădure pe o haină. Rana este sub lâna. Cum s-ar fi putut întâmpla asta?

Apoi văd un fir grosier atârând de lâna. Și cusături neuniforme la marginile fantei. Este ca un buzunar care a fost cusut închis. Lucrând cu prudență, cu o foarfecă, am tăiat cusătura zdrențuită și am dezlipit stratul de lâna. Și

¹ În regulă.

acum înțeleg problema. Sub lână, pielea este acoperită de răni, puroi și sânge care curge dintr-o rană deschisă.

Mă întreb cine ar tunde lâna de oaie în acest fel, apoi ar coase e din nou împreună. De ce să nu tratezi rana? De ce ar încerca un cioban să ascundă aceste răni? Oile sunt la fel de prețioase pentru oamenii de deal precum aurul pentru matroanele ale căror mâini le pictam cu henna. Nici un cioban nu ar lăsa singur o oaie rănită sau, mai rău, ar abandona-o.

Dacă Jay ar fi fost aici... Cu excepția timpului petrecut la Oxford, Jay a trăit întotdeauna în Shimla și vorbește multe dintre dialectele locale. El ar putea afla dacă oaia aparține copiilor și, dacă da, unde este restul turmei lor?

Unde e ciobanul? Sau, dacă animalul nu este al lor, unde l-au găsit?

Îmi vine prin minte că Nimmi ar putea ajuta. Poate că vorbește limba lor sau ar putea înțelege suficient din ea pentru a clarifica ce sa întâmplat. A crescut cu oi și capre și ar putea avea idee de ce rănilor acestui animal sunt atât de ciudate.

Arăt prin gesturi ca băiatul și fata să rămână acolo unde sunt.

În Grădina Vindecării, o găsesc pe Nimmi pe vine, bătătorind pământul unde probabil că tocmai a semănat semințe.

— Am nevoie de ajutorul tău, Nimmi, îi spun ei. În clinică.

Își încruntă sprâncenele și știu că trebuie să se gândească: „Ai nevoie de mine la clinică?”

— O oaie rănită, spun eu. Doi copii au adus-o.

Nimmi stă în picioare. Încă pare nedumerită, dar nu am timp să-i explic. Îi iau sapa și grebla și le pun în șopron în timp ce ea își îndepărtează murdăria de pe mâini și se duce să se spele la robinetul de exterior.

Înăuntru, sora de serviciu așează o foaie proaspătă pe masa de examen. Apoi ea îi ajută pe băiat și pe fată să ridice ușor animalul pe masă.

În momentul în care Nimmi vede rănilor de pe pielea tunsă a oii, se dă înapoi cu o expresie șocată pe față. Se uită, mai

întâi, la mine, apoi la copii. Le spune ceva în dialectul ei.

Băiatul se uită doar la Nimmi, dar fata răspunde și face un gest cu brațul.

Trecând la hindi, Nimmi îmi spune:

— I-am întrebat dacă este oaia lor. Fata spune că nu. Spune că au găsit animalul pe potecă în timp ce strâneau lemne de foc pe munte.

— Fără cioban?

După ce am locuit în Shimla timp de un deceniu, știu că triburile nomade nu ar lăsa niciodată un animal să moară singur; ar fi prea crud – iar animalul prea scump pentru a fi înlocuit.

Nimmi se întoarce să-i vorbească fetei. Cele două comunică

atât prin cuvinte, cât și cu gesturi. Majoritatea triburilor, indiferent dacă provin de la granița cu Nepal sau Kashmir, împărtășesc câteva cuvinte comune în urdu, hindi și nepaleză. La fel ca mulți indieni din nord, vorbesc în principal hindi, cu câteva cuvinte urdu introduse, dar dialectele de deal folosesc cuvinte pe care nu le-am auzit niciodată, iar structura propoziției este complet diferită.

— Singura oaie pe care au văzut-o a fost aceasta, spune Nimmi. Au mai auzi și altele mai departe pe munte, dar au vrut să o ajute pe aceasta pentru că este rănită.

O întreb pe Nimmi:

— Știi ce ar fi putut cauza rănirea? A putut cineva face asta în mod deliberat?

Nimmi se apropie de animal, care este încă întins pe o parte și respiră greu.

Se aplecă înainte cu cotul pe masă și își folosește antebrațul pentru a ține nemișcat gâtul și capul animalului în timp ce decojește pielea înapoi cât poate. Sondează tăieturile cu degetele, în timp ce oaia tresare.

— Nu boala a provocat aceste răni, spune Nimmi. Acestea sunt julituri. Ceva îi irita pielea, așa că s-a frecat de un trunchi de copac sau de o stâncă – o suprafață tare – pentru a se zgâria... sau a se calma... sau poate...

Când Nimmi își ușurează strângerea pe oaie și începe să-i

examineze una dintre urechi, ea se trage brusc înapoi și gâfâie.

Părul de pe braț mi se ridică.

Brusc, aerul se simte greu, încordat.

O simt și copiii. Se uită la mine, apoi la Nimmi.

— Ce este? Spun.

Se încruntă, uitându-se la animal, cu buzele o linie subțire. Este ceva ce nu vrea să spună. Ce?

În cele din urmă, Nimmi respiră și oftează. Ea îi spune ceva fetei, cu mâna pe umărul fetei. Din nou, folosesc cuvinte și gesturi pentru a comunica, iar când fata răspunde, Nimmi dă din cap.

Apoi fata se întoarce spre băiat, îl ia de braț și îl conduce din cameră.

Nimmi se întoarce spre mine.

— Le-am spus că vom ajuta animalul. Nu trebuie să-și facă griji.

Încă nu știu ce se întâmplă, dar gura ei îmi spune că nu o să-mi spună ce gândește.

Un balon de resentimente se ridică în pieptul meu. Sunt obișnuit să-mi controlez camera de examen, pacienții, Grădina Vindecării. Dar acum chiar și sora se uită la Nimmi pentru instrucțiuni despre ce să facă în continuare. Cândva, în ultimele cincisprezece minute, Nimmi pare să fi preluat conducerea camerei mele de examen. Dar ea lucrează pentru noi. Nu are niciun motiv – sau dreptul – să rețină ceva. Sentimentele îmi sunt rănite. Nu mă pot abține.

Îmi îndrept bărbia spre oi. Cuvintele care-mi ies din gură sunt ascuțite precum acele pe care le folosește Jay la spital.

— Roagă-o pe soră să-ți aducă proviziile de care ai nevoie pentru a trata rana. Ea te va ajuta.

Înainte ca Nimmi să aibă șansa să răspundă – să obiecteze sau să-mi spună că treaba ei este doar să îngrijească grădina – mă îndrept spre lighean, deschid robinetul și încep să mă spăl vioi pe mâini cu săpun.

Ea știe mai multe despre ceea ce s-a întâmplat, dar este reticentă să împărtășească. Voi vorbi cu Jay despre asta când îl văd în seara asta.

Soțul meu vine acasă mai târziu decât de obicei; nașterea gemenilor a fost plină de complicații. Zilele lui sunt mai lungi acum că are și atât de multe responsabilități administrative, evenimente de strângere de fonduri, ședințe de consiliu.

Când se întoarce de la spital, îi place să aibă o oră pentru a ne relaxa împreună înainte de cină. Se așează în fotoliul său preferat din salon cu *Times of India* și un pahar de Laphroaig. Mă uit la cină – *masala lauki*¹ și *dal*, fierbând la foc mic, și mă alătur lui. Îmi întinde paharul meu de whisky și o secțiune din ziar.

Dar nu mă pot concentra asupra articolului despre luptele în curs dintre India și Pakistan pentru zona Jammu/Kashmir. Locuim la peste o sută de mile de acolo. Și în afară de soldații indieni care vin în Shimla pentru provizii sau trec prin drumul lor către provinciile de nord-est, nu avem nimic de-a face cu războiul. De dragul lui Malik, vreau să rămână așa. Furnizarea de provizioane pentru profit este una dintre specialitățile sale.

Împăturesc ziarul și îl las deoparte. Îmi sorb scotch-ul.

Jay întoarce un colț al ziarului ca să mă privească.

— Ce este?

Zâmbesc. Soțul meu îmi poate simți starea de spirit atât de ușor.

— O oaie. La clinică astăzi. Doi copii tribali au adus-o.

— Au adus o oaie?

— Era rănită.

El chicotește, punând ziarul pe masă lângă el.

— Ah, asta explică totul, atunci.

Bea din paharul lui de cristal, cu ochi jucăuși.

Mă ridic de pe canapea și mă așez pe brațul scaunului lui. Îmi plac buclele de sare și piper care îi atârnă peste frunte; cresc prea repede și întotdeauna le dau la o parte, așa cum fac acum.

¹ Curry de dovlecei picant.

— Am sunat-o pe Nimmi să o ajute. M-am gândit că va fi capabilă să comunice mai bine cu băiatul și fata.

— Și?

Îi trec o buclă după ureche; iese din nou.

— Jay, care este motivul pentru care cineva ar tunde o oaie – la jumătatea drumului – și apoi ar coase pielea înapoi ca și cum n-ar fi fost tunsă?

El își ridică sprâncenele.

— Rănile erau sub lâna tunsă, spun eu. De parcă animalul le-ar fi avut și și-a frecat pielea crudă de ceva abraziv. Dar cum ar fi putut ea să facă asta când lâna era în mare parte încă atașată?

— Încă atașată?

— Exact. Ca pe un buzunar pe care cineva a încercat să-l coasă înapoi. Firul se desfacea, așa că clapeta de lâna era vizibilă.

Indic dimensiunea rănii – poate patru inci pe cinci inci – cu mâinile.

— Cam atât de mare.

Jay îmi pune o mână pe braț.

— Cine a adus oaia în clinică? spune el destul de încet, dar ceva în tonul lui mă alarmează.

— Doi copii. Au dat peste ea pe o potecă de munte în timp ce strângeau lemne de foc.

— Unde este oaia acum?

Un fior mi se prelinge pe șira spinării. Îmi dau seama când încearcă să facă ceva să sune nevinovat, ca atunci când trebuie să spună unui pacient că are cancer.

— La clinică. Am rugat-o pe Nimmi să aibă grijă de asta.

— Și unde este Nimmi în acest moment?

Simt mâna lui Jay pe brațul meu încordată. Acum sunt mai mult speriată decât îngrijorată.

Jay știe ceva ce eu nu știu și simt că e pe cale să-mi spună că am pus-o pe Nimmi într-un fel de pericol.

— La ea acasă, cred, cu copiii ei. Și oile, spun eu încet.

Jay clipește.

— Ai spus că rana era doar pe o parte a animalului. I-ai verificat și cealaltă parte?

Dau din cap.

Își acoperă gura cu palma. Expresia feței lui îmi face pielea de găină pe brațe.

— De ce? întreb. Ce s-a întâmplat?

* * *

Când ajungem la adăpostul lui Nimmi de la baza dealului, pot vedea lumina unei lămpi cu kerosen prin fereastră. Nu vreau să-i trezesc pe proprietarii ei pe podeaua de deasupra ei, așa că bat ușor pe ușă, iar Nimmi o deschide o clipă mai târziu. Pare surprinsă să ne vadă.

Îl poartă pe Chullu într-o pânză de casă legată de spate. În spatele ei, o văd pe Rekha, așezată pe unul dintre numeroasele suporturi care căptușesc pereții camerei. Mănâncă un *chapatti*. Rekha mă vede, zâmbeste și se uită la mine de parcă ar fi sperat că aș fi putut aduce o altă carte pe care să o citească. Îi zâmbesc înapoi.

Apoi aud un behăit. Nu văzusem că și oaia era în cameră, stând pe un alt suport umplut cu iarbă, ronțâind frunze de ciulin.

Nimmi nu s-a mișcat din ușă. Se uită de la mine la Jay. Bebelușul Chullu ne privește peste umărul ei.

— Nimmi, spun eu, Dr. Kumar crede că trebuie să luăm oaia.

— De ce? ea spune. Sună supărată. Este mai bine acum. Avea nevoie de mâncare și odihnă.

Jay face un pas înainte.

— Nimmi, spune el, proprietarul trebuie că o caută. Pot să verific...

Nimmi pășește în fața lui pentru a-i bloca drumul.

— Nu o voi răni, Nimmi. Trebuie doar să văd dacă...

— Am făcut-o deja. Vocea ei este gravă. Se uită în jos spre picioare.

— Ce ai făcut?

Acum se uită la Jay. Trece un moment.

— Am verificat-o pe cealaltă parte.

Jay se dă înapoi și dă din cap.

— Și?

Nimmi se dă în cele din urmă deoparte pentru a ne lăsa să intrăm, apoi trage ușa închide.

Când se întoarce spre noi, spune:

— Încă intact. Aurul.

Oftează.

Jay dă din cap, se întoarce spre mine. Mi-a explicat totul mai devreme, înainte să plecăm de-acasă pentru a o vedea pe Nimmi. Mi-a arătat articolul din ziar; tot mai mult aur fiind introdus ilegal prin munți.

Nimmi întinde un braț la spatele pentru a-l mângâia pe Chullu, mai mult pentru a se mângâia pe sine decât pe el, cred.

— Aurul se mișcă pe aceleași trasee ca și tribul nostru. În urmă cu doi ani, un bărbat – un traficant – i-a spus lui Dev că ar fi mulți bani de câștigat dacă ar fi de acord să-i ajute pe contrabandiști, dar Dev a refuzat. Aruncă o privire spre mine. Știam, în această dimineață, când am văzut că oaia nu fusese tunsă. Vezi, tunden mereu oile când ajungem aici, la poalele dealurilor, pentru iarnă. În acest fel, putem vinde lâna înainte de a face drumul înapoi în sus pe munți, primăvara. Triburile își tundeau deja oile și au plecat cu săptămâni în urmă pentru a-și duce turmele spre nord pentru vară.

Soțul meu se încruntă.

— Nimmi, nu e sigur pentru tine să o ai aici. Cineva va veni să o caute.

Își mușcă buza și se uită la mine, apoi înapoi la Nimmi.

— Contractanții nu se vor opri până nu vor găsi ceea ce este al lor”.

— Crezi că nu știu asta?

Nimmi se întoarce de la noi și se ghemuiește în fața păturii de lâna pe care a adunat puținele bunuri ale familiei.

— Obişnuiau să-l strecoare în pantofi, căptușeala păturilor – lingouri de aur de mărimea acelei felii de lămâie confiată pe care le faci. Mai aruncă o privire spre mine. Dar acum ne folosesc oile. Ascunzând-o sub lâna lor. Și pentru asta au nevoie de un păstor.

Leagă capetele pânzei strâns și așează pachetul pe o

pilotă căptușită așezată pe podea. Apoi se ridică și se întoarce să se uite la noi.

— Trebuie să plec. Trebuie să-i găsesc turma – și pe el. Îi vor ucide familia dacă aurul nu este livrat.”

Am pus o mână pe brațul lui Nimmi.

— Să găsești pe cine? A cui familie este în pericol?

Se întoarce, cu umerii încordați. Aproape că îi simt mirosul de frică. Ea se uită în jos la pilotă.

— Fratele meu. Vinay.

Acum se uită la oile care ronțăie în liniște în colț.

— Marcajele de pe urechea ei. Aceasta este turma fratelui meu.

Când se întoarce spre noi, văd disperarea în ochii ei.

— Trebuie să-l găsesc. Singurul motiv pentru care una dintre oile lui ar alerga liber este dacă și Vinay este rănit grav. Atât de rău încât nu se poate mișca. Sau este... Clipește. Turma lui trebuie să fie acolo fără păstor. Cu tot aurul.

Jay își trece o mână prin bucle. Apoi se întoarce către Nimmi și spune:

— Ar fi putut altcineva să ia turma lui Vinay?

Rămân cu gura căscată. Nu luasem în considerare posibilitatea ca bandiții să fi luat oile.

Maxilarul lui Nimmi se strânge.

— Nu crezi că mi s-a întâmplat asta? Fratele meu are o soție și doi fii. Dacă contrabandiștii cred că aurul a fost furat – dacă nu este livrat oamenilor care îl așteaptă, ei îi vor ucide pe toți cei din familia lui Vinay. Ne-ar ucide întregul trib dacă ar crede că unul dintre noi știe unde este aurul. Ea se aplecă și trage strâns nodul de la pachet.

Bebelușul Chullu simte neliniștea mamei sale. Începe să se zbată. Ea își întinde brațul peste umăr pentru a-i mângâia gâtul. Se liniștește.

Mă uit la Rekha. A încetat să mănânce. Se uită la mama ei, apoi la noi doi. Simte că ceva nu este în regulă, dar nu știu cât de mult înțelege ea din ceea ce spunem.

Unul dintre principalele motive pentru care l-am trimis pe Malik la Jaipur a fost să nu se întâlnească cu traficanții.

Transportul de mărfuri ilegale îi tentează pe mulți dintre cei care au auzit că sunt bani buni de făcut. Îmi făcusem griji că Malik ar putea încerca să facă trafic de arme, având în vedere că în nord era un război. Cu instinctele sale întreprinzătoare, s-ar fi putut crede prea inteligent pentru a fi prins în ciuda riscurilor. Dar contrabanda cu aur nici măcar nu fusese pe radarul meu.

În tăcere, le mulțumesc lui Manu și Kantei pentru că au acceptat să-i ofere lui Malik o casă, departe de toate aceste ispite.

Acum mă ghemuiesc lângă Nimmi.

— Cum ar găsi ei – contrabandiștii – casa fratelui tău? Tribul tău este mereu în mișcare.

— Suntem până ajungem la destinația noastră de vară. Toate familiile au colibe acolo sus. Al lui Dev și a mea este lângă a lui Vinay, deși nu m-aș mira să aud că de atunci s-a mutat o altă familie.

Ea se întinde în spate pentru a-l mângâia din nou pe Chullu. Probabil că își amintește de soțul ei și de viața pe care au avut-o împreună cu tribul lor.

Cu o fervoare reînnoită, Nimmi începe să rostogolească pachetul pe podea.

— Chiar intenționezi să pleci în seara asta? Și iei și oaia?

Nimmi nu spune nimic. Mă uit la Rekha, care stă cu ochii mari, fără să clipească.

— Ce faci cu copiii?

Nimmi ridică o sprânceană.

— Întotdeauna am călătorit munții cu copiii noștri.

— Și Malik?

Mă gândesc la scrisorile pe care le voi primi de la el adresate ei. Cât de multe vrea să-i spună. Cât de multe nu spune pentru că știe că eu voi fi cel care i-o va citi.

Măinile ei plutesc peste pilotă pentru o secundă.

— Nu este aici, spune ea. Apoi strânge patul de iută.

Mă uit neputincioasă la Jay, care pare să fie la fel de pierdut ca și mine în privința a ce să facă. Știu că Nimmi nu ar trebui să meargă singură, cu copiii ei și cu oile, să-și găsească fratele. E prea periculos. Dacă vreunul dintre ei se

îmbolnăvește, este rănit sau întâlnește bandiți, nu va fi nimeni acolo care să-i ajute.

Acum Jay se ghemuiește lângă noi.

— Așteaptă până dimineața, Nimmi. Te rog. Să ne gândim la asta, să facem un plan împreună.

Nimmi îi aruncă ochii întunecați.

— Nu te duci la poliție?

El dă din cap. El și cu mine vorbisem deja despre asta. Poliția ar fi înclinată să pedepsească și să bage la închisoare un biet cioban care nu servește decât drept curier. Sau ar putea să-și dorească metalul prețios pentru ei înșiși și să decidă că Nimmi știe mai multe decât spune, caz în care i-ar putea amenința viața. Când vine vorba de contrabandă, de bunuri de contrabandă, este greu de știut în cine să ai încredere – chiar și din rândul poliției, care ar trebui să controleze traficul.

Nimmi se uită la fiica ei, care s-a dus la oaie și mângâie animalul pe cap. Fără să ne întâlnească privirea, Nimmi dă din cap.

Eu și Jay scoatem un oftat colectiv.

Jay se ridică și se duce la oaie. Îi zâmbește lui Rekha.

— Pot să o mângâi și eu? Întrebă.

Ea șoptește în felul în care o fac copiii mici – suficient de tare pentru ca noi toți să-l auzim.

— Numele ei este Neela.

Cu blândețe, Jay ridică pielea lănoasă a oii și inspectează rana.

— Buna ziua, Neela, spune el. Se întoarce să se uite la Nimmi. Ai făcut o treabă bună. Rana se va vindeca și va fi bine. Mă gândesc că poate ne-ar putea folosi un medic veterinar în Shimla.

Expresia nedumerită de pe chipul lui Nimmi îl face să zâmbească.

— Doctor de animale, spune el. Avem nevoie de unul.

* * *

Dar dimineața, Nimmi nu se prezintă la serviciu. Mă duc direct la locuința ei. Nu e nimeni acolo. Copiii, oile, suportul

și legaturile de pat – au plecat.

MALIK

Jaipur

Sunt la biroul meu, chiar în fața biroului lui Hakeem, admirând noul Ford Maverick roșu din ultimul număr al revistei LIFE („Prima mașină a anilor 70 la prețuri din 1960!”), când un registru aterizează deasupra lui, abia dacă îmi ratează paharul de *chai* de pe birou.

— Arré¹! strig eu.

Când ridic privirea, îl văd pe Hakeem stând de cealaltă parte a biroului. Strălucește. Bate de mai multe ori cu degetul arătător pe registru.

— Ai făcut o greșeală. Da!

Este triumfător.

Întorc registrul ca să pot citi cotorul: Cumpărare 1969.

Hakeem își mângâie ambele părți ale mustaței cu degetul.

— Spune-mi, Abbas. CMT. Ce reprezintă?

— Cement, spun eu.

— Și BRK?”

— Cărămidă.

Hakeem își drese glasul.

— Corect. Deci de ce ai fi schimbat acele două cifre din registru?

Încă mă gândesc la asta când deschide registrul, apoi dă înapoi câteva pagini.

— Vezi aici? CMT? Da? Și aici? BRK? Da?

¹ Hei! Haide!

Dau din cap.

— Suma pentru cărămizi și suma pentru ciment folosite pentru Royal Jewel Cinema este opusul a ceea ce ar trebui să fie. Le-ați transpus pe cele două.

Mă uit din nou la coloane.

— Dar, Hakeem *Sahib*, am verificat de două ori facturile cu registrului contabil.

Își bate mustața cu degetul.

— Verifică-le din nou. Contabilitatea neglijentă nu va fi tolerată aici.

— Da, spun eu, cu o față lungă, stârnind o altă privire rece din partea omulețului.

Când se întoarce la biroul lui, mă uit la numerele din registru. Î-am prins ideea. Ar fi trebuit să fi fost folosit mult ciment și foarte puțină cărămidă pentru un proiect de această dimensiune. Am învățat atât de multe de la inginerii care lucrează pentru Manu. Manu însuși m-a dus pe diferite șantiere (ignorând strălucirea dezaprobatore a lui Hakeem) pentru a mă învăța despre materialele și metodele folosite pentru diferite părți ale unei clădiri.

Sunt conștient de faptul că Hakeem este supărat de prezența mea în micul său regat. Ar putea crede că am fost angajat să-i iau locul. Cu toate acestea, nu-mi vine să cred că s-ar coborî să măsluiască registrele ca să mă bage în necazuri.

Întorc încet paginile registrului ca să văd cât s-a cheltuit pentru proiectul cinematografului de la începutul anului. Adun totalurile; sumele mă surprind. Suma pe care Singh-Sharma Construction a cheltuit-o pe ciment este de trei ori mai mare decât suma pe care firma a cheltuit-o pe cărămizi. Deci, de ce cele mai recente facturi ar arăta contrariul?

Sunt încă nedumerit de asta când Hakeem iese din biroul lui, încuie ușa în urma lui și pleacă la ora prânzului, atârându-și *tiffin*-ul¹ într-o mână, și un roman Agatha

¹ Recipient din oțel inoxidabil format din mai multe vase suprapuse; sufertaș.

Christie în cealaltă. Hakeem este pasionat de romanele sale cu crime misterioase.

Nu am nevoie de ceas să-mi spună că e ora unu. Ca întotdeauna, se va îndrepta spre Central Park din Jaipur și va revendica banca lui preferată (*Bhagwan* ferește ca altcineva să sosească să ocupe banca înaintea lui Hakeem!).

Se va întoarce la ora două. Nici un minut mai devreme și nici un minut mai târziu.

Biroul lui Hakeem este o cameră minusculă, fără ferestre, amplasată într-un colț îndepărtat al acestui etaj, dar anii de serviciu loial i-au câștigat acest mic privilegiu.

De unde stau, pot vedea birourile managerilor de proiect, desenatorilor și supraveghetori. Secretarele care tastează scrisori pentru birou stau mai aproape de mine, însă la prânz, angajații fie părăsesc biroul, fie stau liniștiți în spatele birourilor lor, iau masa de prânz, citesc un ziar sau trag un pui de somn.

Las câteva minute să treacă înainte să mă îndrept spre ușa biroului lui Hakeem.

Am fost crescut pe străzile din Jaipur, lăsat în voia mea când aveam doar doi sau trei ani, când Omi mi-a dat o casă, deși avea de hrănit trei copii ai ei. Soțul ei a lipsit perioade lungi, așa că am ajutat-o în orice fel am putut. Am jucat *Parcheesi* pentru mâncare și bile pentru bani, am învățat să trișez bine la cărți, am trișat pentru lucrurile de care aveau nevoie copiii lui Omi.

Și am excelat la spargerea încuietorilor.

Sunt în biroul lui Hakeem în trei secunde.

Dulapul de fișiere marcat Support deține facturile originale de la furnizori. La sfârșitul fiecărei zile, când am terminat de introdus sumele facturilor în registru, Hakeem smulge facturile din cutia de pe birou, îmi verifică de două ori munca și le ascunde în acest sertar.

Trag facturile pentru aprilie, căutând facturile de la Chandigarh Ironworks marcate *Plătite*. Găsesc ambele articole: unul pentru beton, unul pentru cărămizi. Ambele sume se potrivesc cu ceea ce am înregistrat în registru. Cărămizile au fost achiziționate pentru un alt proiect și facturate din

neatenție către proiectul cinematografului? Am pus cele două chitanțe în buzunar și îmi verific ceasul. Este încă ora prânzului, așa că nu va fi nimeni la biroul furnizorului dacă sun.

Înapoi la biroul meu, împing o muscă departe de ceaiul meu, acum rece. Leneșul ventilator de deasupra capului face prea puțin pentru a răci camera. Aș putea la fel de bine să ies pentru o *parantha* și un *lassi*¹ de mango înainte de a merge la birourile lui Singh Sharma, la doar câteva străzi mai departe, pentru a discuta cu Ravi Singh.

* * *

— Deci care este problema?

Ravi se uită la mine peste biroul său imens de la Singh-Sharma Construction, în timp ce stau cu cele două chitanțe în mână.

— Sumele sunt opusul a ceea ce ar trebui să fie.

— Și?

Sună nerăbdător, dornic să plec ca să poată continua să inspecteze planurile din fața lui. Mânele cămășii sale albe sunt suflecate la manșete. Jacheta lui elegantă de in atârână de un suport de lemn din colț.

— Facturile sunt de la furnizorii Singh-Sharma. Au făcut o greșală? Ar trebui să-i sun sau o faci tu?

Ravi își mijește ochii, luându-se în considerare. Scoate o țigară din pachet pe biroul lui și îmi oferă una. Își bate buzunarele pentru bricheta lui de aur, cea care este un duplicat al lui Samir. Se încruntă, cu capul înclinat. Apoi fața i se limpezește și un zâmbet se joacă pe buze.

În sinea mea, îmi dau ochii peste cap. Și-a lăsat bricheta în casa ultimei sale cuceriri? Iau cutia de chibrituri de pe biroul lui și îi aprind mai întâi țigara, apoi pe a mea. Scutur chibritul pentru a-l stinge.

Ravi își aprinse țigară de la țigară.

¹ Băutură populară, preparată din iaurt și combinată adesea cu pulpă de mango.

— Arată-mi-le.

Am pus chitanțele pe birou.

Scoate fum din nări în timp ce examinează facturile.

Deșurubandu-și stiloul, el taie totalul din partea de jos a primei facturi și scrie totalul din a doua. Apoi face același lucru cu cealaltă factură. Mi le dă pe amândoi înapoi cu un zâmbet larg.

— Uite-așa. N-a fost chiar atât de greu, nu-i așa?

Pentru o clipă, nu spun nimic. Ce fel de contabilitate ciudată este asta?

Ravi ridică din umeri.

— Uite, nu e nevoie să complici lucrurile. Hakeem are nevoie de numere care să se potrivească. Se vor potrivi. Sfârșitul poveștii. Ce faci diseară la cină?

Obişnuința lui de a schimba brusc subiectele mă dezorientează mereu. Încă încerc să înțeleg ceea ce tocmai a făcut cu facturile.

— De ce să nu vii cu noi în seara asta? Sheela și cu mine lăsăm copiii acasă. Luăm masa la Palatul Rambagh. *Rogan josh*¹ este sublim.

Spre meritul său, el nu se laudă cu relația dintre Singh și familia regală jaipuri. Nu trebuie; este un fapt binecunoscut; tatăl său a fost întotdeauna un favorit al curții.

Înainte să am ocazia să spun ceva, Ravi își întinde mâna după telefon.

— Poftim, spune-i Sheelei că ne vei însoți.

* * *

Când eram copil și locuiam în acest oraș, Palatul Rambagh era reședința personală a maharajahului. După independență, când averile maharajahilor din India scădeau rapid, înălțimea Sa de Jaipur a avut ideea strălucitoare de a transforma Rambagh într-un hotel pentru a-și umple cuferele. A mers. Familii regale din întreaga lume, oameni de

¹ Un curry de miel.

afaceri de succes și globetrotters bogați frecventează Rambagh.

Este unul dintre cele mai grozave locuri în care am fost vreodată. Chelnerii sunt îmbrăcați în paltoane maharaja maro, încălțați cu papuci portocalii, cu turbane portocalii pe cap. Deasupra capului, candelabrele cu mai multe niveluri atârnă de tavan, luminile lor căzând de pietrele prețioase de pe degetele, încheieturile, gâtul și urechile mesenilor. Încerc să păstrez detaliile în memorie pentru a le putea descrie lui Nimmi în următoarea mea scrisoare.

La cină, Ravi este gazda atentă, comandă pentru noi, asigurându-se că ne sunt umplute paharele de vin, răsfățându-ne cu povești amuzante. Bârfește despre clubul de polo (Alteța Sa aduce aici echipa de polo din Bombay pentru un meci de polo cu elefanți – asta ar trebui să fie fermecător!), laudă progresul Sheelei la tenis (Ascultă-mă bine – va fi campioană regională anul viitor!), și echipa de cricket a Indiei (Le vom arăta australienilor un meci sau două, să vină noiembrie!). Și Sheela este într-o formă bună, orbitoare într-o rochie de șifon verde smarald cu bretele spaghete, râzând de glumele soțului ei, tachinându-l despre obsesia lui cu cricketul și discutând veselă despre prietenii lor de la Jaipur Club. Încerc să-mi imaginez pielea întunecată ca granitul a lui Nimmi, expusă, strălucitoare, sub o rochie ca a Sheelei și simt o roșeață care mi se strecoară de la gât până la urechi.

* * *

După cină, în timp ce Sheela se urcă în mașina lor, Ravi îi spune că i-a promis unui potențial client o băutură mai târziu. Șoferul o va duce pe Sheela acasă mai întâi, apoi pe mine. Ravi va comanda un taxi.

Sheelei îi cade fața.

— Dar e aproape miezul nopții!

— Și atunci e momentul de a încheia oferte în Jaipur.

— Ce afacere este asta?

Vocea Sheelei este înaltă. Sunt pe scaunul pasagerului, lângă șofer. Îi văd pe Sheela și pe Ravi în oglinda laterală.

— Am nevoie de încă o piesă de adăugat pentru marea

deschidere a Royal Jewel Cinema. Acesta este tipul pe care îl întâlnesc.

Văzând că Sheela începe să bâzâie, Ravi se apropie de ea și își strecoară un deget pe sub una dintre bretelele ei spaghetti, alunecând în sus și în jos pe țesătura delicată, zgâriindu-i pielea.

— El este cel care te soarbe mereu din ochi. Nu suport asta. De aceea nu ești invitată.

Actul este atât de intim încât mă face să roșesc. Sunt mereu așa? Îmi întorc privirea din oglinda laterală, întrebându-mă ce gândește șoferul lor, mereu stoicul Mathur.

Sheela se uită la soțul ei pieziș. Și zâmbește.

După o bătaie pe piept, Sheela ridică mâna pentru a îndrepta cravata lui Ravi.

— Abbas va bea ceva cu mine, nu-i așa, Abbas? Mathur îl poate duce acasă după aceea.

Mă întorc să obiectez. Am mult de lucru pentru Hakeem mâine și un tutorial cu unul dintre inginerii lui Manu. E târziu și aș prefera să mă culc.

Fața lui Ravi s-a întunecat. Se uită fix la Sheela. Ea îi întoarce privirea, rece.

Își țuguiază buzele ca și cum ar fi luat în considerare ideea.

— Puțină ospitalitate, Sheela. Sună bine.

Se îndreaptă și mă bate pe umăr de parcă chestiunea este rezolvată. Consimțământul meu, se pare, nu este nici justificat, nici necesar.

* * *

La Sheela și Ravi acasă, șoferul parchează, apoi coboară din mașină pentru a deschide ușa Sheelei. Rămân unde sunt, sperând că invitația la o băutură a fost doar o manevră de a-l face pe Ravi gelos.

— Nu te superi, nu-i așa, Abbas? Petreci ceva timp cu mine?

În liniște, am oftat. Ea este gazda mea în seara asta. O urmez în casă unde îi dă lui Anu, servitoarea ei, șalul și poșeta. Apoi mă conduce în salon – un spațiu aerisit, cu un

tavan înalt și uși franțuzești enorme care ocupă tot peretele de est. Îmi imaginez, la lumina zilei, că această cameră este și mai spectaculoasă. Este atât de liniște la ora asta încât aud zumzetul aparatului de aer condiționat.

Două canapele din damasc galben față în față domină camera. Sunt despărțite de o măsuță de cafea – lungă, dreptunghiulară – finisată dintr-un mestecăn pal. Camera este decorată generos, dar cu moderație. Fără dezordine. Nimic deplasat. Bănuiesc că doar mobila din această cameră costă mai mult decât câștigă dr. Jay într-un an.

Sheela deschide sertarul unei mese laterale asortate și scoate un pachet de Dunhills.

— Ravi crede că nu știu unde își are ascunzătoarea, spune ea.

Când se întoarce cu fața la mine, ține o țigară între degetele ei cu bijuterii.

Bag mâna în buzunar după chibrituri, dorindu-mi să-i pot oferi și eu o brichetă aurită. Cutia de chibrituri galbene este cea pe care am luat-o azi mai devreme de la biroul lui Ravi.

Mă aplec să-i aprind țigara. Atât de aproape îi simt parfumul de orhidee, vinul alb pe care l-a băut la cină, parfumul de fum de țigară din respirație. Văd mica aluniță neagră, cuibărită în ridurile fine de lângă ochiul ei drept. Mi se pare atrăgătoare? Da. Este sigură de sine și încrezătoare. Conștientă de alura ei sexuală. Îmi amintesc că Sheela Singh a fost cândva o fată care nu s-a uitat a doua oară la mine – a fost jignită, de fapt, de vederea mea – copilul zdrențaros de opt ani care eram atunci, când ea avea cincisprezece ani. S-a schimbat? Dar eu? Sau sunt pur și simplu tentat de posibilitatea a ceva interzis?

Ea îmi oferă pachetul, iau și eu una. Apoi se așează pe una dintre canapele și trage încet și adânc din țigară. Își înclină capul pe spate și suflă inele de fum în tavan, gura ei sărutând aerul.

— O țigară după cină este un lucru minunat, spune ea. După doi copii, tenisul singur nu mă va ajuta să alunec în asta.

Arată spre rochia ei. Corsetul din șifon nu face nimic pentru a ascunde faptul că nu poartă sutien. Sâni ei sunt înalți și plini. Femeile din tribul lui Nimmi nu poartă sutiene. Sâni lui Nimmi au vergeturi, la fel ca și stomacul ei. (Dacă Sheela ar alăpta vreodată, aș fi surprins.) Îmi place că Nimmi este confortabilă în corpul ei. Chiar și așa, acea rochie decoltată reușește să o facă pe Sheela să arate lasciv.

Nu pot să nu mă uit, ceea ce îmi cere rochia aceea să fac.

Observ că țigara mea încă nu este aprinsă și fac un spectacol aprinzând-o acum. Mă forțesc să mă gândesc la Nimmi – zâmbetul ei timid, buzele ei de scorțișoară, invitându-mă să merg la ea. Când o dezbrac, Nimmi numără fiecare nasture cu voce tare, încet, în timp ce îi desfac bluza.

— Ravi păstrează scotch-ul bun în bibliotecă. Servește-te singur.

Sheela face un gest nepăsător cu țigara în direcția holului.

— Nu mi-a plăcut niciodată.

Mă așez pe canapea vizavi de Sheela.

— Sunt bine. Mulțumesc.

Când Sheela se aplecă în față pentru a scutura scrumul din țigară în scrumiera ceramică de pe măsuta de cafea, se asigură că îi pot vedea decolteul. Triunghiul de umbră dintre sâni ei este presărat cu pulbere de aur. În ciuda mea, devin excitat. Privesc în altă parte, stânjenit, și mă mișc pe scaun.

Nimmi, care în acest moment se află la patru sute de mile depărtare, nu s-ar gândi niciodată să-și stropească praf de aur între sâni.

— Ești deja de două luni aici, Abbas. Și încă nu știm nimic despre tine.

— Presupui că e ceva de știut.

— Bănuiesc că ai o familie.

Nu știu cum să răspund la asta fără să o implic pe mătușa-șefa. Și este mai bine ca numele lui Lakshmi să nu fie menționat în această casă. Nici nu-i pot spune Sheelei despre Omi, sau despre începuturile mele fără pantofi, fără cămașă, în Orașul Roz. Scutur scrumul din propria țigară în bolul de ceramică.

— Am ceva.

— Hmm.

Un zâmbet apare în jurul gurii Sheelei. Rujul ei lucios prinde lumina, concurând cu strălucirea aurii dintre sâni ei.

— Nu mi-ai spus niciodată cum ai ajuns să-l cunoști pe socrul meu.

Presupun că Sheela nu știe că Ravi a avut un fiu cu mătușa-Sora mai mică a Șefei, Radha. Sau că Samir a compensat indiscrețiile lui Ravi plătindu-i Radhei drumul prin școală. De ce a plătit și pentru al meu a fost întotdeauna un mister pentru mine.

Eliberez un nor de fum.

— Îl cunosc pe Samir la fel ca mulți oameni.

— Adică?

Ignorând întrebarea, arăt spre portretul mare într-un cadru argintiu, atârnat pe un perete – un portret de familie al celor două generații de Singh.

— Foarte grozavă, spun eu.

Fotografia originală a fost făcută în alb-negru, dar apoi colorată manual, astfel încât buzele și obrajii fiecărei persoane să fie roz, chiar și ale lui Ravi. În fotografie, micuța Rita este un bebeluș, cu ochii subliniați cu *kajal*¹ pentru noroc. Se uită într-o parte, rozându-și pumnul. Când a fost făcută fotografia, Baby nu se născuse încă.

Sheela aruncă o privire la fotografie, dar nu spune nimic. Își reglează inelul mare de smarald și perle pe unul dintre degete.

— Societatea spune că este bine ca Ravi să aibă femeile lui – iar eu folosesc termenul în mod liber.

Arcuiește o sprânceană bine pensată.

— Dar dacă aș face același lucru, ar fi revoltăți.

Aruncă scrumul țigarii în castron, aplecându-se din nou în față, cerându-mi atenția.

Încerc să-mi țin ochii într-ai ei.

¹ Creion de ochi negru.

— Nu este ca și cum n-aș fi avut nicio ofertă, spune ea. Clienții lui. Prietenii noștri. Bărbați. Știu de veacuri. Unii dintre ei s-ar fi căsătorit cu bucurie cu mine când părinții mei făceau propuneri distractive. Acum aceiași oameni mă văd ca pe o cucerire.

Ea mai trage un fum lung din țigară și eliberează fumul din gură, încet. Ea se strâmbă și ridică o sprânceană.

— De ce crezi că este așa?

Părul ei este strălucitor, strălucitor de la șampoanele scumpe, ochii ei întunecați ațintiți asupra mea. Creasta claviculei ei reflectă lumina lămpii; o strălucire minunată. Îmi iau timp, observând-o, lăsând-o să vadă ce văd eu în ea.

— Cred că știi, spun eu.

Ea are harul să se înroșească.

Mă aplec înainte, îmi sting țigara în scrumieră și mă ridic. Îi zâmbesc și mă scuz:

— Am de lucru mâine, spun și încep să ies din cameră.

— Înainte să plec...

Mă întorc.

Își întinde mâna. Pentru o clipă, îmi imaginez că îmi cere să o țin. Atunci am înțeles.

Iau cutia de chibrituri din buzunar și o pun în mâna ei întinsă.

* * *

Ajung la Pensiunea Palace cincisprezece minute mai târziu și merg direct în dormitor. Îmi dau jos hainele, lăsându-le pe podea în timp ce mă îndrept spre duș. Pornesc apa, cât de fierbinte pot să suport, și las senzația ei să mă liniștească. Chiar și așa, îmi imaginez sânii goi ai Sheelei, îmi amintesc de parfumul ei. Ochii ei întunecați, batjocorindu-mă sau invitându-mă. Am grijă de erecția mea, simțind rușine și vinovăție, de parcă aș fi înșelat-o de fapt pe Nimmi.

Dar acum sunt acasă, sunt în siguranță. Și când mă bag în pat, adorm imediat.

NIMMI

Poalele Himalayei, la nord-vest de Shimla

Chullu este legat de spatele meu, adormit de ritmul pașilor mei. Folosesc bastonul de mers al soțului meu pe poteca până la munți. Când voi găsi restul turmei lui Vinay, voi folosi toiagul ca să o strâng, scopul pentru care a fost destinat. Greutatea bebelușului meu, patul și puținele noastre bunuri mă stabilizează.

Am confecționat un baston mai mic pentru Rekha din ramura unui plop, iar ea face tot posibilul să țină pasul. Din când în când, mă opresc pentru a o lăsa pe fiica mea să ne ajungă din urmă pe potecă. Când o face, îi dau apă din geanta mea de piele de capră.

Mergem de o oră, urcând treptat prin luncă și tufișuri. Am plecat la prima geană de lumină când un strat subțire de brumă era încă pe pământ. Vechile obiceiuri mor greu: tribul nostru începe întotdeauna dimineața devreme, când temperaturile sunt mai răcoroase, așa că putem merge pe distanțe mai lungi fără a obosi. Nu mai pot vedea orașul Shimla, acum că suntem în pădure. Fără copii și oaia Neela, care se oprește constant să mănânce pe drum, aș face un timp mai bun. Dar animalul este mai vioi și se descurcă mai bine de când i-am curățat rănille.

De la Shimla, cotisem spre nord-vest, în direcția pe care copiii de la clinică îmi spusese să merg. Este același traseu pe care îl parcurge întotdeauna tribul nostru pentru a ajunge la Valea Kangra și este logic ca fratele meu să fi ales acest traseu. Când ajung la locul unde copiii mi-au spus că au

găsit oaia, mă opresc. Observ templul mic de piatră pe care mi-au spus să-l caut; are dimensiunea unui dulap. Hindușii au ridicat multe astfel de temple în miniatură în Himalaya. Poteca pe care am fost și cea dinaintea mea sunt suficient de late pentru a trece zece capre sau zece oi. Dar chiar vizavi de templu, în stânga mea, este un canion care desparte două pante abrupte. Acolo, printr-un mic gol, zăresc o potecă mai îngustă, mai accidentată, mărginită de bolovani și stânci de fiecare parte. Instinctul meu îmi spune că, pentru scopurile lui, fratele meu ar fi favorizat această potecă mai mică, mai retrasă, față de poteca mai largă și mai expusă. Caut excremente de oi, iar când le găsesc, le înțep cu bățul. Sunt ușor moi, ceea ce înseamnă că oile au fost recent pe această potecă. Excrementele de pe poteca mai largă sunt uscate.

Neela behăie. Îmi imaginez că le cheamă pe celelalte oi din zonă. Dar nu există niciun răspuns. O ia spre gol. Sunt pe cale să o urmez când urechile mele captează sunetul slab al copitelor. Sunetul poate călători departe în acești munți, iar călărețul poate fi încă la kilometri distanță. Chiar și așa, sunt o femeie singură cu copiii mei pe o potecă pustie – nu e ceva cu care sunt obișnuită. Știu că acest lucru este mai periculos decât atunci când am călătorit cu tribul meu. O împing ușor pe Rekha înainte prin gol, apoi o îndemn să se miște mai repede odată ce suntem pe poteca îngustă. Chullu se trezește, iar eu scot o cârpă udă cu laptele meu din bluză pentru a-l liniști; nu am timp să-l alăptez.

Odată ce am trecut de primii bolovani, mă uit înapoi. De aici, suntem parțial ascunși și mă simt mai în siguranță. Rekha a mers înainte să țină pasul cu Neela. Continuăm așa o vreme, până când mă uit înaintea mea și o văd pe Rekha înghețând. Umerii ei se încordează. A văzut vreun șarpe?

Mă grăbesc să o ajung din urmă.

— Rekha!

Și apoi văd ceva ce arată ca un sac de pânză în față. O iau pe Rekha de umeri, o întorc și îi spun să stea în spate. Mă apropiu de pachet cu grijă. Neela mă urmează, behăind mai insistent acum.

Nu este un pachet. Este un corp, culcat cu fața în jos. Un

cioban, îmbrăcat ca majoritatea ciobanilor de sex masculin: o jachetă de lână și pantaloni, cu capul înfășurat în straturi de pânză. Piciorul lui stâng iese în afară într-un unghi nefiresc și există o ruptură mare în pantaloni. Un picior este gol, oasele turtite de parcă un bolovan uriaș le-ar fi zdrobit. Deodată mi-e și frig și fierbinte.

Mă ghemuiesc, îi pipăi gâtul pentru un puls. Este slab, dar este acolo.

Spun o rugăciune. Te rog, să nu fie Vinay.

Apoi îl răstorn, ușor, cu fața în sus. Are nasul rupt, plin de sânge; are o tăietură adâncă pe frunte. Ochii îi sunt umflați închiși, gura slăbită.

Este el.

Ca să mă împiedic să strig, îmi apăs ambele mâini peste gură. Nu pot vorbi, dar gândurile îmi trec prin cap: Vinay! Nu am vrut să cred că tu duci aurul! De ce? Asta este exact ceea ce am fost învățați să nu facem: introduceți aur de contra-bandă și familia voastră va plăti prețul. Ce se va întâmpla cu Arjun și Sai? Cine-i va ține fiii tăi în siguranță acum?

Vinay fusese întotdeauna visătorul, cel care simțea că viața în care se născuse nu era cea pe care o merita. Întotdeauna și-a dorit mai mult decât i s-a dat. Când tatăl meu a murit, fiind cel mai mic dintre cei doi frați, a primit mai puține animale decât fratele meu mai mare, Mahesh. Și numai oi; caprele mai scumpe aparțineau acum lui Mahesh. Vinay a primit și mai puțin argint.

Nu e de mirare că Vinay a crezut întotdeauna că viața este nedreaptă. Când Dev a murit și i-am spus socrului meu că voi rămâne în Shimla în loc să mă alătur tribului nostru pentru migrarea lor spre nord, Vinay rostise ceva pe sub răsuflarea lui. Mă prefăcusem că nu aud, dar cuvintele lui revin să mă bântuie acum, clare și tăioase: Ei bine, ai scăpat, nu-i așa?

Plecarea mea l-a împins pe Vinay să renunțe la datoria față de tribul nostru? Să ducă aur pentru *racketi*, astfel încât să poată trăi o viață pe care o considera superioară celei pe care i-ar putea-o oferi tribul nostru?

Mi-am pus gura pe urechea lui.

— *Bhai*¹, mă auzi?

Buzele lui se mișcă. Repede, dezleg legătura care îl ține pe Chullu și îmi culc fiul jos lângă mine. Scot punga din piele de capră, plină cu apă, de pe talie și o ridic cu o mână la buzele uscate ale lui Vinay. Cu cealaltă mână, îi ridic capul cu grijă ca să poată bea. Înghite cu lăcomie, dar cea mai mare parte a apei i se scurge pe gură. Îl șterg cu mâinile.

— Spune-mi cum s-a întâmplat asta.

Niciun răspuns.

De cât timp stă întins aici? Mă întreb dacă îl pot muta, să-l duc cu mine la Shimla și la Spitalul Lady Bradley?

Acum vorbește.

— Po-t, spune el.

Mă aplec atât de aproape încât pot simți mirosul stăpânit al respirației lui.

— Trebuie să te ducem la clinică. Dr. Kumar va avea grijă de tine.

Vinay încearcă să scuture din cap, dar mișcarea este prea dureroasă. Se strâmbă.

— Poc-poc-t.

Încerc să gândesc clar, dar gândurile mele sunt amestecate. Dacă îi este rupt spatele, nu pot să-l port; e mult prea greu. Cu copiii, mi-ar lua ore în șir să mă întorc la Shimla. Nu pot să merg pe cont propriu și să las copiii cu Vinay. Ce ar trebui să fac?

— Buzunar.

O spune cu mai multă forță de data asta.

Cu mâinile tremurânde, îi răsfoiesc buzunarele. Își poartă geanta de tutun și câteva crenguțe ascuțite pentru a-și curăța dinții. Respir greu, încercând să nu plâng.

— *Bhai*, ce cauți?

Încearcă să arate, dar abia își poate mișca brațul. „Înăuntru”, reușește el să spună.

Caut până simt marginea a ceva solid în buzunarul din

¹ Frate, termen prietenos pentru un prieten de sex masculin.

stânga din interior. Întorc buzunarul pe dos și văd atașat de el o husă minusculă cusută de casă. Trag și desfac buzunarul cu unghiile și găsesc o cutie de chibrituri. Galben strălucitor, imprimat cu o imagine a Domnului Ganesh. Îl întorc. Recunosc scrierea engleză imprimată pe spate, dar nu pot să o citesc.

— Ai vrut chibrituri? întreb eu, neîncrezător.

Înainte să vorbească, își trece limba de-a lungul buzei inferioare crăpate.

— Mergeți-aur.

— Vinay, trebuie să iau doctorul.

— Oaie.

Mă uit în jur, dar o văd doar pe Neela în poiană.

— Nu le văd, Vinay. Unde sunt oile?

— Păstrează..., spune el. Folosește fiecare gram de energie care i-a rămas pentru a vorbi. Fiii mei...

Buzele lui se mișcă, dar nu scoate niciun sunet. Corpul îi tremură o dată, și apoi din nou, înainte ca gura să se deschidă și să-i scape respirația.

Îmi apăs urechea de nasul lui Vinay, dar acum nu mai există nicio respirație. Cu toate acestea, aerul este plin de spiritul lui. Copiii mei simt asta. Chullu începe să se zbată. Rekha îmi trage puloverul.

— *Maa*¹?

Îl ridic pe Chullu și stau în picioare, consolându-mă cu corpul lui, cu căldura lui. Îi strâng ceafa Rekhai, iar ea se ține mai strâns de mine. Nu este nevoie să ferești copilul de moarte; noi nu facem asta în tribul meu. Vrem ca tinerii noștri să înțeleagă că moartea este la fel de naturală ca și viața pentru om și animale deopotrivă și, cu cât își dau seama mai devreme de asta, cu atât mai bine.

— Îți amintești unchiul tău, *bheti*²?

Ea dă din cap.

¹ Mamă.

² *Bheta/bheti*: fiu/fiică.

— S-a dus

Rekha ridică privirea la mine, apoi înapoi la trupul unchiului ei de pe pământ. Ea își pune degetul mare în gură, un obicei pe care îl abandonase cu un an în urmă.

Chullu îmi caută sânii. Ar trebui să-l hrănesc, dar mai întâi trebuie să am grijă de altceva. Din nou, i-am udat cărpa lui Chullu cu laptele meu, iar el o ia în gură și o suge. L-am așezat pe legatura întinsă pe pământ și i-am spus lui Rekha să-l privească. Apoi stau lângă Vinay, îi iau mâna prăfuită în a mea. Murmur descântece învățate în pânțele, cu mult înainte de a intra în această lume. Le cer zeilor noștri să aibă grijă de fratele meu în tărâmul spiritelor, să dea pentru el viața nouă pe care o merită, pentru a-i ajuta sufletul să mențină armonia cu cei care au venit înaintea lui și cu cei care îl vor urma. Repet cuvintele până devin una cu aerul pe care îl respirăm.

Copiii mă privesc în liniște. Ei par hipnotizați, așa cum am fost cândva și eu, de acest ritual. Nu știu cât timp stăm așa, toți trei.

Copite de cal, mai tare de data asta, mai aproape. Apoi un scâncet.

Mă întorc și văd capul neted al unui cal murg care este oprit de călărețul său la intrarea în defileu. Îl prind pe Chullu și o smulg de mână pe Rekha și ne conduc la adăpostul unui bolovan din apropiere.

— Nimmi!

Numele meu răsună peste râpă. Cu prudență, mă întorc în poieniță. Peste drum, o văd pe Neela mestecând iarbă. Se oprește și se uită în jur pentru a vedea de unde vine zgomotul.

Este Lakshmi. Micul cal de munte pe care îl călărește este de culoarea grâului. Pe măsură ce se apropie de noi, calul vede trupul vătămat al lui Vinay și se dă înapoi, uimind-o pe Lakshmi. Ea se apleacă să-l mângâie pe gât, apoi descălecă, ținându-se strâns de fraiele lui. Se uită la corp, apoi la mine, cu sprâncenele ridicate într-o întrebare.

Clipesc.

— E Vinay, îi spun.

Ea se apropie și spune, în liniște:

— Îmi pare atât de rău, Nimmi.

Rekha se uită, cu gura căscată, la Lakshmi, care poartă pantaloni de lână de bărbat, cu picioarele îndesate în cizme scurte. Haina ei de lână maro închis este prea mare pentru trupul ei; trebuie să o fi împrumutat pe a soțului ei. Are un șal de lână înfășurat peste cap și în jurul umerilor. Am văzut-o doar în sari. Nu știam că poate călări un cal. Dar apoi îmi amintesc ziua în care Dev a murit și Chullu a venit pe lume. Ea și Dr. Jay trebuie să fi călărit cai ca să ajungă la noi în munți.

Fața lui Lakshmi este îmbujorată. Trebuie să fi călărit repede. Ea oferă o zâmbet liniștitor fiicei mele, apoi fiului meu, care a încetat să se mai chinuie suficient de mult pentru a se uita la ea. Știu că dacă ea își întoarce privirea liniștită și consolatoare asupra mea, voi începe să plâng. De parcă ar simți asta, ea duce calul spre cealaltă parte a poienișului și îl leagă de un copac uscat. Apoi pășește în jurul meu și se apropie de corpul fratelui meu. În timp ce se ghemuiește, studiază rănilor lui Vinay – așa cum l-am văzut pe soțul ei, dr. Kumar, făcându-l.

Acum văd că degetele lui Vinay au fost roase de un animal, în timp ce zăcea pe moarte. Are urme de mușcături pe urechi. Degetele de la picioarele sale expuse au fost mestecate.

Tremur, gândindu-mă la asta. Câtă durere a îndurat? Cât de singur era în suferința lui!

Lakshmi ridică capul și cercetează pantele abrupte din stânga și dreapta noastră. Îi urmăresc privirea.

— Cum crezi că s-a întâmplat asta? Întreaba ea.

Gura mi-este uscată. Mă gândesc o clipă, imaginez scena.

— S-ar fi putut împiedica – cel mai probabil, a căzut – și s-a lovit la cap. Această crăpătură este atât de stâncoasă. Picioarul lui pare rupt și cred că șoldul i-ar fi rupt. Când l-am găsit, nu s-a putut mișca. Aș spune că este aici de cel puțin o zi sau două. Este posibil să-i fi rupt și spatele.

Una este să gândești aceste gânduri, alta este să le spui cu voce tare. Îmi șterg gura cu o mână.

— Ar fi putut bandiții să-i facă asta? întrebă Lakshmi.

Aceia dintre noi care am crescut în Himalaya știam de mult că aurul este purtat prin munți. Bătrânii noștri ne-au spus întotdeauna că aurul este elixirul vieții pentru mulți oameni și că nu este niciodată suficient de folosit.

Țara noastră are atât de puțin din el încât trebuie adus din altă parte – legal sau ilegal. Bandiții și autoritățile sunt mereu în căutarea unui cioban singuratic care ar putea transporta metalul prețios folosind caprele sau oile sale. Oamenii noștri știu asta. Fratele meu Vinay trebuie să fi știut riscurile, motiv pentru care ar fi luat această potecă de pe poteca principală.

— Excrementele oilor de aici sunt proaspete, spun eu, arătând spre pământ din trupul fratelui meu ca să nu mă uit la el. Apoi o văd pe Neela, dincolo de poiană, ciugulind frunzișul uscat care crește între stânci. Ea cunoaște locul ăsta. A mai fost aici.

Mă uit din nou la creastă, imaginându-mi cum s-ar fi întâmplat accidentul.

— Vezi grămada aceea de pietre care ajunge până în vârful crestei? Pare o cale accidentată. Vinay ar fi putut să coboare turma de acolo. Sau... poate Neela a alunecat pe poteca aceea, a căzut pe o parte și a derapat până în jos. Lingourile de aur au margini ascuțite, care i-ar fi tăiat pielea. Rana de pe partea ei era adâncă.

Îmi vine o amintire, nedorită. Dev alunecând pe râpă. Clipesc să-mi alung lacrimile.

— Vinay ar fi putut coborî panta ca să ajungă la ea. Dar, după ce a căzut, probabil că s-a speriat și ar fi putut să-i fi dat cu piciorul. Ar fi putut să-și piardă echilibrul, să cadă și să-și rupă nasul pe parcurs. Nu ar fi prima dată când se întâmplă așa ceva.

Lakshmi trebuie să știe că vorbesc despre Dev. Tocmai am descris cum a murit soțul meu anul trecut, încercând să salveze o capră de la căderea pe munte. Îmi întorc privirea de la ea, din nou, ca să nu-i arăt cât de mult mă supără această amintire. Îi iau cârpa de lapte a lui Chullu și o ud din nou cu laptele meu. Îmi zâmbește, arătându-și dinții minusculi din

față. Cel puțin nu va suferi niciodată o soartă ca a tatălui său – sau a unchiului său.

O aud pe Lakshmi oftând. Se ridică în picioare, se îndreaptă spre cal și scoate o geantă din piele de capră din geantă. Ea deschide șnurul și ține punga în fața gurii calului în timp ce el bea.

— Ce vei face acum? întreabă.

Nu știu cum să-i răspund. Mă așteptam să-mi găsesc fratele și să mă întorc cu oaia la el. Nu mă gândisem la ce voi face în continuare.

Îi netezesc părul lui Chullu. Îmi amintesc ultimele cuvinte ale lui Vinay de parcă ar sta în picioare lângă mine și îmi dau seama că trebuie să acționez repede acum. Mă întorc către Lakshmi.

— Turma, spun eu. Trebuie să le găsesc. Apoi trebuie să văd că aurul este livrat la următorul punct de releu. Nu îmi este clar cum voi face toate astea să se întâmple.

Rekha ridică privirea spre mine; din nou, îmi sugerează degetul mare. Îi mângâi părul pentru a o liniști. În brațele mele, Chullu gângurește.

Lakshmi leagă sacul din piele de capră și îl pune înapoi în geantă.

Ea se îndreaptă spre mine, când spune:

— Este vorba de aur sau de familia fratelui tău?

Îmi strâng strânsoarea pe Chullu. El țipă și se zvârcoli, încercând să scape din brațele mele.

— Nu știu ce vrei să spui.

Ea se întoarce spre mine. Privirea ei este directă, dar vocea ei este moale.

— Ai putea profita de pe urma aurului, nu-i așa?

Crede că fac asta ca să pot vinde aurul?

— Crezi că aș profita de moartea fratelui meu pentru a revendica aurul pentru mine?

Ea răspunde pe un ton blând.

— Sau pentru copiii tăi. Nu te-aș învinovăți dacă ai face-o.

— *Goondații*¹ ăia mi-ar face ceea ce i-au făcut lui Vinay. Arunc o privire la trupul lui Vinay, întins la un pas depărtare. Fratele meu a făcut o greșală. Trebuie să fi fost disperat. Viața noastră nu este ușoară. Munca este grea și nu ies bani din ea. El a vrut să-și trimită fiii la școală, ca să poată avea o viață diferită, departe de păstorit și tuns... Trebuie să mă opresc să nu bolborosesc. Lacrimile mi-au încețoșat vederea.

Lakshmi se uită, din nou, la corpul fratelui meu.

— Ce zici de...

Face o pauză și lasă cuvintele să atârne în aer. Expresia ei îmi spune la ce se gândește.

— Ne ardem morții ca toți hindușii, spun eu. Dar...

Mă uit în jurul meu, la peisajul stâncos. Lucrul potrivit de făcut ar fi să-i ardă trupul acolo unde a murit. Dar nu există nicio modalitate de a face o platformă sau de a tăia lemnul. Nu am unelte cu mine. În acest moment, simt un dor intens de tribul meu. Dacă am fi fost cu toții împreună, am fi putut – am fi făcut-o să se întâmple. Este ceea ce facem întotdeauna când cineva moare pe traseu. Este ceea ce am făcut când a murit Dev.

Dacă aș fi cu tribul meu, am avea o înmormântare corectă. Bătrânul satului recita rugăciunile, iar femeile, toate, inclusiv soția lui, Selma, îl scăldau pe Vinay și îl înveleau cu grijă, tandru, într-un cearșaf proaspăt spălat. Lacrimile îmi umplu din nou ochii. Rekha îmi întinde mâna.

— Lângă spital, spune Lakshmi încet. Există un crematoriu – unde îi ardem pe cei care au murit.

Mă simt de parcă am mers o sută de mile. Nu-mi amintesc să fi fost vreodată atât de epuizată. Nu mai încerc să-mi ascund lacrimile; mi se revarsă peste obraji și pe bărbie. Am ținut-o de mână pe Rekha pentru a mă mângâia la fel de mult ca ea. Acum îmi dau drumul și îmi șterg fața cu mâna liberă, apăsându-mi degetele în orbitele ochilor până când văd stele.

¹ *Goondas*: bărbați răi, gangsteri.

De ce m-ai părăsit, Dev? Dacă ai fi încă aici, am fi cu oamenii noștri, sus în casa noastră de vară. Nimic din toate astea nu s-ar întâmpla. Și unde ești, Malik? De ce ai plecat? Mai întâi Dev, apoi Malik, acum Vinay. Trebuie să-i pierd pe toți?

Lakshmi îl slăbește ușor pe Chullu din strânsoarea mea. Îi pieptănă părul de pe frunte cu degetele și îi zâmbește. Întinde mâna către Rekha, care se mișcă să o ia. De parcă ar ști la ce mă gândesc, Lakshmi spune, atât de încet încât cred că mi-aș fi putut imagina:

— Va fi bine, Nimmi.

Oftez. După o clipă, îmi scot ruloul de pe spate și îl așez pe o parte a luminișului. Lakshmi aplatizează patul și îl așează pe Chullu. Îmi dezleg mănunchiul de pe talie pentru a scoate câteva *chapatti* și o ceapă. Rup o bucată de pâine și i-o dau fiului meu s-o roadă cu dinții de lapte. Restul îi dau lui Rekha.

— Stai puțin cu Chullu, bine? îi spun eu. Fiica mea stă lângă fratele ei și îi dă o altă bucată de *chapatti*.

Mă duc la corpul fratelui meu. Mă doare să mă uit la el. Nu mă pot opri să mă gândesc la orele pe care le-a suferit înainte ca moartea să-l ușureze. Încep să-l dezbrac, gândindu-mă că arată mult mai tânăr în moarte decât în viață. Au dispărut ridurile din jurul ochilor, rezultatul mijirii sale obișnuite. Văd că obrajii lui sunt mai netezi acum. Mi-e rușine să-l privesc în toată goliciunea lui. Mama noastră ar fi cea care i-ar face baie dacă ar fi încă în viață, dar, acum, eu sunt singura familie disponibilă pentru a face asta.

Îmi dezleg geanta din piele de capră. Scot *chunni*-ul de pe cap și îl umezesc cu apa din pungă. Încep cu fața lui Vinay, spălându-i sângele de pe nas, apoi îi șterg transpirația de pe brațe și picioare. În tăcere, mă rog pentru siguranța soției și a fiilor lui. Sunt vag conștient de Lakshmi, în spatele meu, vorbind în liniște copiilor mei.

Când am terminat de curățat corpul lui Vinay, mă întorc către Lakshmi și încuviințez din cap. Ea îl ridică pe Chullu și îl pune într-o parte a patului. Rekha urmează, ducând mâncarea. Copiii mei sunt tăcuți, vigilenți, de parcă ar ști că

se întâmplă ceva sacru.

Lakshmi ridică pânza căptușită pe care dormim, o scutură și o pune pe pământ mai aproape de corpul lui Vinay. Când ea apucă de picioarele goale ale fratelui meu, îmi pun mâinile sub axile lui.

— *Ake, dho, apoi*¹, numără ea.

Împreună, îl ridicăm. Bărbații tribului nostru sunt slabi și vânoși; și-au petrecut toată viața mergând în sus și în jos pe aceste poteci montane. Dar sunt puternici, iar mușchii lor sunt surprinzător de grei. Ne luptăm, la început, să echilibrăm trupul lui Vinay între noi, iar apoi să-l întindem pe patul de pânză. Ar trebui să am un cearșaf curat de bumbac în care să-l înfășor, dar atunci nu mă așteptam să-i fac ultimele ritualuri astăzi. Îl înfășurăm cât putem de bine în căptușeală, apoi îl ducem la cal, care se ridică și își ridică capul sus, cu ochii învăluți în alb. El este speriat de cadavru. Lakshmi îmi face semn să întind cadavrul din nou. Ea merge spre cal, îi mângâie botul, vorbind cu el încet până se calmează.

Încercăm din nou să ridicăm trupul lui Vinay pe șa. Ne ia mai multe încercări, dar ne descurcăm. Mă uit cum Lakshmi folosește o frânghie pentru a fixa corpul de șa.

A fost tăcută în toată această încercare, conducându-mă cu tandrețe prin fiecare pas. Dacă nu ar fi venit ea, ce aș fi făcut? Cum aș fi putut face față asta – cadavrul fratelui meu, singurătatea mea, durerea mea, copiii mei – fără ea? Malik mi-a povestit despre timpul petrecut în Jaipur – când Lakshmi a fost un artist cu henna atât de căutat. O pot imagina – având grijă de clienții ei, liniștindu-i, mângâindu-i, așa cum ea m-a liniștit și m-a mângâiat astăzi.

Fără tragere de inimă, scot cutia galbenă de chibrituri din buzunarul fustei și o ridic pentru ca ea să o vadă.

— Asta are ceva de-a face cu orice făcea Vinay. Cred că asta încerca să-mi spună înainte să...

Ea îmi ia cutia de chibrituri.

¹ Unu, doi, trei.

— Canara Private Enterprises Limited, Shimla, citește ea cu voce tare. Se încruntă și se uită la mine, cu o întrebare în ochi, dar nu pot decât să ridic din umeri ca răspuns.

Ea dă din cap, înțelegând.

— Te superi dacă păstrez asta?

O pune în buzunarul hainei, apoi se întoarce și acoperă trupul învăluit al lui Vinay cu o pătură pe care a scos-o din geanta ei.

Îl ridic din nou pe Chullu în hamul lui și îl așez pe spatele meu.

— Cum se numește calul tău? Spre surprinderea mea, este Rekha, fata mea cea liniștită, vorbind cu Lakshmi.

— Chandra, spune Lakshmi.

— De ce l-ai numit așa?

— Vezi semnul acela de pe fruntea lui? Nu crezi că arată ca semilună?

Rekha se uită fix la cal.

— Când voi primi un cal într-o zi, îi voi numi Gooddu.

Lakshmi îi zâmbește fiicei mele.

— Este un nume bun. Cum ți-a venit?

— Așa îmi spune Malik.

Lakshmi aruncă o privire la mine, zâmbind. Când se întoarce din nou către fiica mea, ea spune:

— Dar dacă îl numești Gooddu, de unde vei ști dacă Malik te cheamă pe tine sau pe calul tău?

Rekha se încruntă. Apoi fața ei se luminează.

— Ei bine, încă nu am un cal, nu?

Râsul drăguț al lui Lakshmi răsună în crăpătura îngustă.

Treptat, ieșim din canion și coborâm poteca spre Shimla: Lakshmi conduce calul, Rekha vorbește cu Lakshmi, eu purtând copilul Chullu, Neela urmând în spate. Îmi e frântă inima pentru Vinay și mă bucur că l-am găsit, dar sunt și ușurată că mă întorc acasă. Nu-mi dădusem seama cât de mult depindesem de oamenii mei când trăiam cu tribul meu. Munții nu sunt un loc pentru o femeie – sau un bărbat – singur. Un cer însorit poate deveni posomorât într-o clipă; un leopard poate curăța o capră în timp ce capul tău este întors; o viperă poate paraliza un copil în câteva secunde. Mă întind

în spatr pentru a-l mângâia pe cap pe Chullu, pentru a mă asigura că el este încă acolo.

Mergem de doar douăzeci de minute când auzim oile behăind și zgomotul clopotelor de la gâtul lor. Neela le răspunde.

În dreapta noastră, în depărtare, și deasupra liniei copacilor, le vedem: o turmă de oi mult mai sus, pe munte. Înainte să o pot reține, Neela urcă dealul. O urmez. Când ajung în vârf, am respirația tăiată. Verific urechile unei oi, apoi celorlalte: semnele de pe urechile lor sunt ale fratelui meu. Le sondez coastele pentru a vedea dacă sunt lingouri de aur ascunse sub lână.

Sunt. Mă întorc pe traseu, unde așteaptă Lakshmi și Rekha, să le spun ce am găsit.

— Bun. Putem duce turma în oraș, spune Lakshmi.

Mă uit la ea.

— Trebuie să fie treizeci sau patruzeci de oi. Unde le-am ține?

Lakshmi zâmbește.

— Oamenii de deal care vin la Clinica Comunitară. Sunt sigură că unul dintre ei ar fi dispus să păstorească o turmă pentru o perioadă scurtă de timp.

Cercetează orizontul.

— Trebuie să le mutăm acum sau vom pierde lumina. Va fi mult mai greu să urmărești turma și să le protejezi de lupi când este întuneric.

Are dreptate.

— Și lingourile de aur? întreaba.

— Încă cu oile.

Dă din cap.

— Bun. Măine la prima oră, vom începe căutările.

Scoate cutia de chibrituri din buzunar și o examinează din nou.

— Întreprinderile Canara. Poate ne pot spune ceva.

Cutele de pe frunte înseamnă că este îngrijorată sau doar curioasă? E chiar atât de încrezătoare, sau se preface doar de dragul meu? Îmi sprijin din nou mâna pe capul fiului meu. Ne aflăm aici pe un teritoriu necunoscut. Niciunul dintre noi

nu cunoaște oamenii pentru care lucra Vinay. Câți dintre ei sunt. Care a fost aranjamentul fratelui meu cu ei.

Mă uit la trupul lui Vinay drapat peste cal, și îmi dau seama: sunt supărată. Pe Vinay. Mi-a transferat responsabilitatea – ceva la care nu m-am angajat niciodată. Acum eu sunt cea care trebuie să împiedice familia mea și a lui să nu fie rănite.

Vinay a amenințat și viețile tuturor din tribul nostru! Cum a putut să fie atât de prost? De ce i-ar pune în pericol pe toți cei pe care îi iubim?

Cu cât mă străduiesc mai mult să-mi controlez panica, cu atât mă simt mai furioasă. Și mai confuză. Știu că nu ar trebui să fiu supărată când am căutat același lucru pentru copiii mei, așa cum și-a dorit Vinay pentru ai lui. Cine sunt eu să-l judec când legătura mea cu tribul este acum la fel de fragilă ca o pânză de păianjen?

Mă uit la Lakshmi. Spatele ei este drept, cu o mână ținând frâiele lui Chandra, iar cealaltă ținând mâna lui Rekha. Dacă te uiți la ea, ai crede că are situația sub control. Ea se va asigura că Vinay este trimis la următoarea lui viață așa cum ar trebui să fie. A venit până aici și și-a asumat un risc pe care Vinay l-a impus asupra noastră, când ar fi putut să se spele pe mâini de toată afacerea.

Acum o lună, eram încă supărat pe Lakshmi Kumar pentru că mi-a spus ce să fac, pentru că l-a trimis pe Malik departe de mine, pentru că era atât de competentă. Dar acum simt doar un sentiment de ușurare că cineva – oricine – este dispus să preia conducerea și să ajute.

Dacă acel cineva ar fi Malik...

Mă întorc în sus pe deal să păzesc oile și să le aduc la Shimla.

LAKSHMI

Poalele Himalayei, la nord-vest de Shimla

Suntem liniștiți pe drumul înapoi la Shimla. Ne oprim din când în când să lăsăm oile să pască. Păream destul de încrezătoare când i-am spus lui Nimmi că vom găsi pe cineva care să păstreze oile, dar acum mă întreb cum ne descurcăm.

Oile trebuie mutate la fiecare câteva zile pentru a găsi iarbă proaspătă. A trebuit să sugerez să luăm oile înapoi cu noi; altfel, Nimmi ar fi putut insista să rămână peste noapte cu turma și să țină copiii cu ea, așteptând până mă voi întoarce să o ajut. Pe aceste dealuri, oile sunt o marfă valoroasă. Și această turmă poartă aur pe flancuri! Să-i lași pe Nimmi și pe copii la poalele dealurilor ar fi mult prea periculos.

Rekha merge lângă mine, vorbind alternativ când îi vine o idee și rămânând tăcută când se gândește. Mai devreme, când se uita la norii albi plutind deasupra capului, m-a întrebat de ce nu mergem doar pe nori.

— Norii ne-ar putea duce mai repede la Shimla, mătușă, spune ea. — Îți amintești de norii din cartea aceea despre păsări?

Se referă la o carte cu imagini despre păsările din Himalaya pe care am citit-o săptămâna trecută.

— Norii sunt complicați, Rekha, îi spun. În momentul în care te apropii de ei, dispar.

Ea ridică privirea la mine, cu sprâncenele ridicate, și îmi explică că, în timp ce norii ar putea arăta ca bumbac neclar de departe, ei sunt de fapt din apă – ceață.

— Dacă ne-am apropia suficient de ei, îi spun, am trece prin ei imediat.

Mai târziu, ea întreabă:

— Am putea trăi într-un curcubeu?

Nu pot să nu mă întreb dacă m-am gândit la astfel de lucruri când aveam patru ani. Încerc să găsesc un răspuns care să o mulțumească și, în cele din urmă, spun:

— Am putea. Dar dacă am fi în interiorul lor, nu l-am vedea pe cer, nu-i așa?

Clipește de mai multe ori, rumegând asta, apoi clatină din cap.

Aș așeza-o pe șaua calului meu dacă nu ar duce trupul unchiului ei. Cu picioarele ei mici, îi este greu să țină pasul. Dar ea pare să fi moștenit capacitatea mamei ei de a merge fără să obosească. Nu se plânge niciodată, nu cere niciodată mâncare sau apă.

— După ce terminăm povestea maimuțelor, o putem citi pe cea despre elefant? Mi-ar plăcea să am un elefant.

Când am pornit din canion spre Shimla, și-a pus mâna ei minusculă în a mea și a lăsat-o acolo, așa cum am văzut-o făcând atât de des cu mama ei și cu Malik. Gestul m-a atins.

— Desigur, putem, spun eu.

Atât Rekha, cât și mama ei par să se bucure de cărțile pe care le-am citit.

La început m-am îngrijorat că Nimmi se va simți conștientă de sine, învățând alături de fiica ei. Poate chiar mă simt de parcă mă bag prea mult în viața lor.

Dar ea devine o persoană diferită atunci când petrecem timp împreună, citind. Este cu adevărat curioasă și, evident, mândră de cât de repede învață fiica ei să citească și să scrie.

Mă opresc și mă întorc pentru a vedea cum Nimmi și Chullu sunt în spatele turmei. Nimmi este întristată pentru fratele ei, iar durerea ei este palpabilă – ca și cum greutatea ei o apasă, făcând această călătorie grea cu atât mai grea. Ea folosește un toiag pentru a ține turma unită, dar umerii îi sunt prăbușiți și mână oile înainte cu jumătate de inimă. Animalele îi simt apatia, profitând de ocazia de a rătăci până când ea le cheamă înapoi.

Am acoperit corpul lui Vinay cât de bine am putut, dar atrage insecte și îmi fac griji pentru viermii de pe calul meu. Până acum, pentru Chandra a fost doar puțin supărător, dar am nevoie ca el să rămână calm până când ducem cadavrul la crematoriu.

* * *

Orașul Shimla este construit pe o serie de dealuri presărate cu pini, cedri, plopi și mesteacăn. Oriunde altundeva, aceste dealuri ar fi considerate munți, dar Himalaya stâncoasă de la nord umbrește aceste canioane, făcându-le să pară mici prin comparație, așa că ne referim la ele ca dealuri. Spitalul Lady Bradley se află sus, pe o proprietate substanțială care se extinde într-o râpă. Când vedem turla Bisericii lui Hristos, știu că spitalul va apărea în curând la vedere. Luăm mai sus, mai abrupt drum, drumul mai lung până la intrarea din spate a spitalului unde se află morga.

Până târziu după-amiaza suntem suficient de aproape de spital încât o rog pe Nimmi să aștepte sus pe deal cu oile. Apoi îmi plimb calul pe pantă până la morga spitalului. Prakesh, însoțitorul, mă cunoaște și îl rog să ducă cadavrul discret la crematoriu. Dacă este surprins de această cerere, nu o lasă să se arate; casta lui este obișnuită să trateze cu morții. Îl rog să păstreze cenușa pentru mine, apoi mă țin de frâiele lui Chandra în timp ce el și un alt însoțitor ridică cadavrul lui Vinay de pe calul meu. Rog un al treilea însoțitor să-l ude pe Chandra și să-i ofer o rupie pentru bunătatea lui.

Apoi merg la Clinica Comunitară. Trebuie că arăt tare dezordonată pentru că, când intru pe ușa din față, toți pacienții din sala de așteptare se întorc să se uite. Îmi dau seama, prea târziu, că miros a cal, a transpirația mea și a pădurea de pini de pe deal. Mă duc repede în sala de examen și mă opresc la ușa cu perdele.

— Jay?

Îl aud cum se scuză în fața pacientului pe care îl îngrijește înainte să despartă perdeaua. Când mă vede, trage cortina în spatele lui.

— Lakshmi! spune el, văzând starea în care eram.

Mă conduce pe holul din spate, așa că nu ne vedem din camera de recepție.

— Am fost atât de îngrijorat! În primul rând, nu te-ai prezentat la clinică. Când am trimis pe cineva acasă să văd dacă ești bine, s-a întors și mi-a spus că nu e nimeni în casă.

Îmi pun palma pe pieptul lui pentru a-l calma.

— Am luat-o pe Chandra și a mers să o caute pe Nimmi. Nu era la ea când am trecut pe aici azi dimineață, tot ce are a dispărut.

— Și tu...

— Da. Toată lumea este în siguranță. Dar trebuie să găsesc un loc pentru patruzeci de oi.

Are ochii mari.

— Ai găsit turma?

— Da. Trebuie să le păstrăm doar câteva zile. Îți promit.

Își trage buza, uitându-se la picioare.

Îngrijitorul terenului de la spitalul m-a cicălit să-mi tund gazonul.

— *Shabash!* spun.

Zâmbesc și îi pun un deget pe buze. Mă ia de mână și o strânge.

— Doar câteva zile, *acha?* Odată ce sunt gata cu acest pacient, voi avea o discuție cu îngrijitorul terenului.

— Poți face față sarcinilor din această după-amiază fără mine?

El dă din cap.

— Până acum am avut doar trei pacienți. Deci cred că ne vom descurca.

Îi dau poșeta mea.

— Pentru îngrijitorul terenului.

Fiecare favoare are un preț.

— De asemenea, am lăsat un cadavru la crematoriu. Este fratele lui Nimmi.

Înainte ca el să aibă ocazia să pună mai multe întrebări, mă întorc și plec.

O oră mai târziu, Nimmi este ocupată să adună turma pe râpa inferioară a spitalului, ferită de vederea pacienților și a personalului.

Stau pe un zid mic de piatră vizavi de intrarea din față a spitalului, unde vânzătorii ambulanți se adună pentru a-și vinde *chaat*, *paranthas* de casă, *paan*¹ și *beedis*². Chullu este un pachet cald pe poala mea; roade o felie de mango în timp ce Rekha ronțăie o trestie de zahăr, sugând suc dulc pe măsură ce merge. Chandra stă liniștit într-o parte, ronțându-și punga de ovăz și dând din când în când din urechi pentru a alunga muștele.

Nimmi și copiii sunt în siguranță deocamdată; am găsit oilor a casă temporară și plănuiesc următorul pas. Iau cutia galbenă de chibrituri din buzunarul hainei și citesc din nou imprimeul: Canara Private Enterprises. M-am uitat în interiorul cutiei de chibrituri de mai multe ori; nu există decât chibrituri. Este posibil că cutia nu înseamnă nimic. Poate Vinay l-a purtat doar pentru a-și aprinde focurile de tabără de seară. Dar atunci, de ce ar fi fost ascuns într-un buzunar secret?

Când îmi verific ceasul, văd că este aproape ora 17:00. Afacerile locale rămân deschise până la șase sau șapte seara. Habar n-am ce aș putea găsi la Canara, dar cred că cel mai bine e să merg singur acolo. Trebuie să aflu ce, dacă este ceva, avea în comun fratele lui Nimmi cu acel loc.

Bărbații care se bucură de conversația și *gupshup*³-ul de după-amiază târziu la tarabe nu se pot abține să se holbeze la noi patru. Mă uit în jos la hainele pe care le port.

Sunt o femeie indiană cu ochi albaștri. Sunt îmbrăcată ca un bărbat. De ce nu s-ar uita?

¹ Gustare pentru adulți cu masala dulce și tutun.

² Țigări indiene ieftine.

³ Bărfă.

Când Nimmi se întoarce din râpa inferioară, îi spun că mă duc să găsesc Canara Enterprises. Ea vrea să vină cu mine.

— Este problema mea, *Ji*. Eu ar trebui să fiu cea care trebuie să plece.

— Nu, îi spun. Copiii sunt epuizați. Hrănește-i, pune-i în pat. Vom vorbi mai târziu.

Nările îi tremură și îmi dau seama că am fost prea aspră.

— Nimmi, spun eu. Te rog.

Își înclină capul, felul ei de a-mi spune, „Bine”. Ia copiii cu ea. Rekha întoarce capul să-mi fluture trestia de zahăr.

Îi frec gâtul lui Chandra. A fost hrănit și adăpat de însoțitorii spitalului.

Ar trebui să mă duc acasă și să mă fac prezentabilă, dar decid că e mai bine să mă apropiu de oamenii de la Canara așa cum sunt. În pantalonii mei și haina mea lungă, mă simt cumva mai puțin vulnerabilă. S-ar putea să fie distrași de ținută doar cât să mă ia în serios.

Un alt avantaj: caii sunt cel mai practic mod de a te deplasa în acest oraș deluros. Când Jay m-a învățat prima dată să călăresc, mi-a fost frică să fiu atât de sus de pământ. Nu aș avea picioarele mele să mă ghideze. Mi-aș pierde drumul?

— Ești obișnuită să ai controlul, mi-a spus Jay zâmbind. Motivul pentru care îți va plăcea să fii pe un cal. Calul caută direcții la tine. Doar comandă-i la fel cum îmi faci mie.

Amenințasem că îi voi arunca una dintre cizmele mele noi, dacă nu se oprește să rădă. Încet, ușor, m-a convins să călăresc și nu a trecut mult până mi-am dat seama că mă simțeam încrezătoare pe un cal. Mai târziu, când a aflat că una dintre pacientele sale de la maternitate vrea să-și vândă calul, mi l-a cumpărat pe Chandra.

Acum îmi mângâi frumosul meu murg pe gâtul lui lucios în timp ce ne strecurăm prin oraș. Îi întreb pe cei care merg

pe stradă dacă au auzit de Canara; nu există altă modalitate de a găsi o afacere în Shimla. O persoană din patru vă va îndruma într-o direcție, dar nu neapărat cea potrivită.

O oră mai târziu, după ce am făcut câteva cotituri greșite și am observat multe certuri între localnici, mă aflu într-o poieniță înconjurată de pini. Semnul mare galben care afișează numele companiei atâră oblic de un gard ruginit de sârmă ghimpată. În spatele gardului se află o curte de uscare, unde cărămizile sunt stivuite în rânduri, o carieră de lut și, în capătul îndepărtat al curții, un cuptor care trebuie să aibă o înălțime de patruzeci de picioare. Dacă aceasta este o fabrică de cărămidă, ar trebui să fi văzut muncitori amestecând lut, pregătind forme, ducând cărămizi proaspete la cuptor. Dar nu e nimeni. Curtea este liniștită, cuptorul inactiv.

Descalec. În stânga porții încuiate observ o clădire mică. Semnul de pe ușa din față spune *Office*. O leg pe Chandra de gard, merg spre clădire și deschid ușa. Tânărul din spatele tejghelei pare uimit. Fie nu se aștepta la un client, fie nu se așteptase ca clientul să fie o femeie.

Camera este micuță. Tejgheaua se întinde pe toată lățimea interiorului îngust, împărțind cu grijă spațiul în două jumătăți. Singurul decor este un calendar atârnat pe perete din 1964, care face reclamă la Coca-Cola și o pictură cu zeul-maimuță Hanuman. Văd un birou prin ușa deschisă din spatele tânărului. Acolo, un bărbat în vârstă – de vârstă mijlocie, cu o barbă neagră pătată în gri – stă la un birou. Vorbește cu cineva pe telefonul rotativ al biroului. Înțeleg limba pe care o vorbește bărbatul – este punjabi, o limbă pe care am ajuns să o recunosc doar de când am venit să locuiesc în nord.

Spune:

— *Nahee-nahee*¹. Nu va fi o problemă. Hahn. Da. Se va face.

¹ Nu.

Bărbatul mai tânăr din spatele tejghelei spune:

— De ce ai nevoie?

Tonul lui este departe de a fi prietenos. Fără un cuvânt, am pus cutia galbenă de chibrituri pe tejghea. Se uită la ea, apoi la mine. Ochii lui negri ca cărbune sunt precauți, de parcă nu prea știe ce să facă cu mine.

Înima îmi bate cu putere și îmi dau seama că nu știu în ce mă bag.

Jay habar n-are că sunt aici. Dacă mă gândesc bine, de ce sunt aici? Aș putea să fiu cu pacienții mei la Clinica Comunitară și cu plantele mele în grădină, nu în această cameră, care pulsa de o tensiune neliniștită pe care nu o puteam identifica.

Întâlnesc privirea recepționarului și o țin, fără să clilesc.

Ia cutia de chibrituri și o ia cu el în cealaltă cameră. Așteaptă până când bărbatul mai în vârstă termină telefonul. Vocile lor joase, au o conversație grăbită. Bătrânul își lasă capul într-o parte, privind dincolo de recepționar, ca să se poată privi mai bine la mine. Apoi ia cutia de chibrituri de la tânăr și aruncă chibriturile pe biroul lui.

Trecându-și unghia de-a lungul interiorului cutiei, scoate o bucată de hârtie.

Nici Nimmi, nici eu nu ne-am gândit să ne uităm pe sub chibrituri! Bărbatul scoate un registru din sertarul din mijloc din partea dreaptă a biroului său. Îl urmăresc trecând degetul arătător pe pagină până când găsește intrarea pe care trebuie să o caute. Se uită din nou la bucata mică de hârtie luată din cutia de chibrituri, se ridică de pe scaun și se îndreaptă spre tejghea. Este mai mare și mai înalt decât tovarășul său mai tânăr. Sprâncenele lui se unesc în timp ce mă privește.

— Nu arăți ca un cioban, spune el în hindi.

Ridic din umeri, dar nu ofer nicio scuză sau explicație. Faptul că se aștepta un cioban înseamnă că am ajuns la locul potrivit. Palmele mele sunt umede și rezist nevoii de a le șterge pe haină.

— Ai întârziat, îmi spune el. Te așteptam acum trei zile.

Îmi arcuiesc o sprânceană. Dacă urmărește aurul, care

este diferența dacă ajunge târziu? El trebuie să știe că vremea, un animal bolnav sau o rănire pot oricând să împiedice un cioban.

Ochii lui set îngustează în timp ce mă studiază.

— Ne-am gândit că s-ar putea să-l fi păstrat pentru tine.

Mă încruntă la el.

Se uită în jurul meu, prin intrarea deschisă, apoi se întoarce din nou spre mine.

— Unde este, atunci?

Subsuorile mele sunt ude de sudoare. Nu știu ce să-i spun, dar fac o ghicire calculată la întrebarea lui.

— Este cu oile

Își dă ochii peste cap.

— Ți-am spus care-i treaba mai înainte. Nici un rahat de oaie în curtea mea. Adu încărcătura, nu rahatul. Înțelege?

— Măine, spun eu. *Hai Bhagwan!* Asta înseamnă că va trebui să le eliminăm pe tot aurul acela din turmă în seara asta și să găsim o modalitate de a-l aduce aici.

Îmi asum un risc cu întrebarea mea.

— Nu se fac cărămizi astăzi?

Vreau să-l țin de vorbă. Poate aflu unde merge aurul și cum ajunge acolo.

Își mușcă obrazul, își lasă privirea să zăbovească asupra mea. El crede că sunt nebună, ceea ce și sunt.

— Ce-ți pasă ție? spune.

Îmi bag mâinile în buzunare, îi întâlnesc privirea. Apoi, cât pot de rece, mă întorc și ies din birou. Omul cel mare mă urmărește, se uită când mă urc pe cal și plec. S-ar putea să se gândească că un cioban care își poate permite să dețină un cal la fel de bun ca Chandra ar putea avea mai multă experiență în a muta bunuri furate decât a presupus el.

Odată ce sunt la câțiva kilometri distanță, las strânsoarea frâielor lui Chandra să se relaxeze și să-l încetinească la un trap ușor. Degetele mele, înțepenite din cauza strângerii frâielor de parcă viața mea ar depinde de asta, se desfac încet. Abia atunci încep să respir normal.

MALIK

Jaipur

În ziua mea liberă fac o excursie în zona bazarului Pink City unde sunt toate magazinele de bijuterii. Este pentru că trebuie să-mi potolesc vinovăția pentru pofta după Sheela sau pentru că mi-am dorit să-l văd pe vechiul meu prieten Moti-Lal?

Lal-ji este principalul bijutier al orașului. Când ajung, la ora două după-amiaza, Moti-Lal Jewelers zumzăie de activitate. Un portar în uniformă albă îmi aduce o ceașcă de *chai* în timp ce îl aștept pe omul cel mare.

Proprietarul plinuț lămurește cuplul de vârstă mijlocie care stă în fața lui, în timp ce asistentul său pune un teanc de cutii de catifea neagră pe biroul lui strălucitor de mahon.

— Astăzi, spune Moti-Lal, sunt aproape la fel de entuziasmat cum aș fi dacă eu aș fi cel care s-ar căsători. Dinții lui sunt foarte albi, foarte drepți și foarte mari. Am lăsat deoparte ceva foarte special pentru ziua cea mare a lui Akshay, spune el.

Perspectiva bijuteriilor pe cale să fie expuse o atrage pe soție de pe scaunul ei, sariul de mătase foșnindu-i.

Sorbindu-mi *chai*-ul, îl observ pe Lal-ji, de pe balustrada care desparte camera pentru mireasă elaborată din restul magazinului, unde se fac achiziții minore – brățări de naștere sau primii cercei ai bebelușului. Indiferent cât de mică, sau cât de mare este ocazia, ea poate fi întotdeauna sărbătorită cu puțin aur, panaceul universal pentru orice ne-ar durea pe noi, indienii.

În zona de nuntă, covorul moale silențios permite clinchetul delicat al cerceilor *jhumka*¹ și exclamațiile de bucurie ale clienților să fie în centrul atenției.

Iluminatul de la Moti-Lal Jewelers este mai strălucitor decât cel al magazinelor obișnuite, scaunele mai luxoase, brațele lor căptușite invitând cumpărătorii să zăbovească în timp ce se gândesc la decizia vieții. Mame, bunici, mătuși, tați, viitoare mirese, surori și miri stau în fața vitrinelor în care colierele, cerceii, brățările, gleznierile și inelele strălucesc și fac semne. Clienți, purtând poșete bombate cu bani de la părinții mireselor, cumpără aur care va proteja mireasa în caz de văduvie, boală sau calamitate financiară. Aurul este cel care îi asigură viitorul.

Când eram copil, cu puțin mai mult de cinci sau șase ani, veneam la acest magazin o dată pe săptămână, și uneori mai mult, pentru a livra uleiurile de corp parfumate de cuișoare și geranium ale mătușei-șefe și uleiul ei personalizat de păr *bawchi*². Soția lui Moti-Lal a fost unul dintre primii noștri clienți din Jaipur. Ea iubea produsele și, când i-a povestit despre ele soțului ei, acesta a făcut un obicei de a prezenta un recipient de alamă umplut cu porțiunile lui Lakshmi fiecărui client de nuntă. A fost acel tip de atingere personală care i-a atras pe clienții lui Moti-Lal înapoi la el în repetate rânduri. A fost și o sursă bună de venit pentru mătușa-șefa.

Acum un portar urcă pe estrada unde stă Moti-Lal și așează cu grijă trei cești de porțelan aburind pe birou. Domeniul lui Moti-Lal este ridicat la câțiva metri deasupra agitației, într-un colț al magazinului, permițându-i lui Lal-ji să supravegheze fiecare client care intră și iese.

Pentru o fată timidă, Lal-ji ar putea spune: „Văd că ai adus-o pe mătușa ta cu tine astăzi”. Sau ar putea să-și

¹ Cercei ca un clopot.

² Sămânță care se presează la rece pentru a obține un ulei ayurvedic ce se aplică pe păr și pe piele.

întrerupă inspecția unui nou transport de rubine pentru a striga unei matroane: „Nu există nimic care să mă facă mai fericit decât să o văd pe tânăra Seeta cu o familie atât de bună.”

Când am intrat pentru prima dată în magazin astăzi, Lal-ji m-a recunoscut cu un semn din cap și un zâmbet de recunoaștere pentru a-mi spune că își va face timp pentru mine când va termina cu ceilalți clienți ai săi. Nu mă grăbesc. Este mult mai plăcut să-mi aștept timpul în magazinul cu aer condiționat decât să zăbovesc afară, pe căldura uscată și prăfuită. Mirosurile sunt mai plăcute și aici. Mai bine decât mirosul de varză și transpirație pe strada plină de viață de afară. În interior, totul este tămâie din lemn de santal, parfum *rath ki rani*¹ și colonie de șampanie. Cel mai important, am privilegiul de a-l urmări pe Moti-Lal la serviciu. M-a învățat mai mult decât câteva lucruri despre afaceri.

Cu intenție, Moti-Lal deschide prima dintre cutiile de catifea pentru clienții săi.

— Nici măcar artizanii lui Shah Jahan nu au putut depăși această măiestrie, spune el.

În interiorul carcasei, strălucind pe căptușeala neagră din satin, este un colier *kundan*², un *tikka*³ de frunte cu un cârlig auriu care se prinde de păr, o pereche de cercei asortați și două brățări.

El arată spre colier, având grijă să nu ude pietrele strălucitoare cu ulei de pe degetul mic (ceva pe care îl face intenționat pentru a le permite clienților să se uite bine la inelul de smarald și aur de douăzeci și patru de carate pe care îl poartă pe acel deget) și spune:

— Patruzeci și patru de diamante plate, douăsprezece

¹ Floare regina-noptii, emană miros numai noaptea.

² Tip de bijuterii cu pietre prețioase netăiate.

³ Bijuterii pentru frunte.

smaralde de dimensiuni bune, douăzeci și două de picături din cele mai albe perle din Ceylon.

Intonează cuvintele cu un fel de evlavie, de parcă ar fi fost un preot.

Întoarce colierul cu grijă.

— O astfel de incredibilă lucrare a smalțului *meena*¹ pe spate. L-am pus pe unul dintre oamenii mei din Delhi să lucreze la asta – familia lui a fost *meenakari*² de generații.

Ceea ce urmează este o liniște grea în timp ce viitoarea soacră examinează bijuteriile, lăcomia evidentă în ochii ei. Soțul ei ridică și inspectează o brățară, evaluându-i măiestria, lăsând soția să se ocupe de colierul greu. O face, ținând colierul la gât și admirându-l în oglinda de perete vizavi de birou. Fără îndoială că își amintește propria zestre de mireasă și cum se compară aceasta cu ceea ce selectează acum pentru viitoarea ei noră. Bănuiesc că bijuteriile ei vor ieși în continuare câștigătoare. În mintea ei, ea se gândește: *Lucrul cu smalțul era mult mai bun pe vremea mea. Aceste pietre nu sunt tăiate la fel de fin ca cele din colierul meu.* Indiferent dacă echilibrul calității este în favoarea ei sau nu, aproape sigur va pleca de Moti-Lal Jewelers cu o pereche de brățări de aur pentru ea. La urma urmei, doar este corect.

Moti-Lal își observă mișcările în oglindă.

— Vezi cum scânteiază? Am vândut un colier similar chiar săptămâna trecută, dar acele diamante nu erau la fel de mari ca acestea.

Își întoarce colțurile gurii și dă din cap, de parcă i-ar fi rușine că o altă familie s-ar fi mulțumit cu mai puțin.

— Acest colier este unul care îi va da pe spate pe oaspeții care îl vor observa.

Acum ridică privirea, de parcă tocmai m-ar fi observat, se scuză și pleacă, lăsându-l pe asistentul său responsabil. Cu

¹ Bijuterii cu emailare.

² Artizani care lucrează bijuterii emailate.

ceașca lui de *chai*, mi se alătură la balustradă, cu fața spre clienții pe care tocmai i-a părăsit, de parcă ar fi prea ocupat să vorbească cu mine pentru că este îngrijorat de achiziția lor. L-am văzut făcând asta și alte dăți. Desigur, de aceea există oglinzi din podea până în tavan peste tot; încă mai poate să-i supravegheze. Una dintre multele tactici vechi din geanta lui de trucuri.

Îmi zâmbește, ochii lui somnoroși aproape că îi dispar de pe față, bărbia triplă un semn al succesului său: o sursă de mândrie. Când vorbește, vocea lui este blândă și joasă.

— Crezi că doamna Prasad savurează deja gelozia pe care o va simți cu siguranță rivala ei când își va vedea noua ei noră purtând o piesă atât de frumoasă?

Îi rânjesc lui Moti-Lal.

— Înțeleg că îi cunoști rivala.

— Unul dintre cei mai buni clienți ai mei.

Moti-Lal râde și își bea *chai*-ul dintr-o singură înghițitură.

— *Ake, dho*, atunci. Ma întorc imediat.

Oricât de mare este, bijutierul se mișcă la fel de grațios ca un ghepard care urmărește un joc nou. La fel ca medicul de familie, un bijutier indian stă mult timp cu o familie, devine un prieten de încredere și ghid pentru mai multe generații pe parcursul căsătoriilor, nașterilor și festivalurilor.

Mă întorc să-l privesc din nou. Moti-Lal prezintă câteva caracteristici suplimentare a setului de mireasă clienților săi, amintindu-le că pietrele sunt asortate perfect la culoare în cadrul *kundanului*, la fel cum Shah Jahan a cerut să fie încrustate carnelian, lapis lazuli, ochi de tigru și malachit în marmura Taj Mahal.

Bijutierul și clienții săi schimbă câteva remarci înainte de a veni vremea să se tocmească la preț. Moti-Lal introduce numerele în mașina lui de calculat cu un fel de fler care îi face pe ceilalți clienți din magazin să se uite în direcția lui, curioși de cine cumpără ce.

Odată ce spectacolul s-a terminat, îmi îndrept atenția către partea non-mireasă a magazinului, lăsându-mi ochii să rătăcească peste vitrina de sticlă a colierelor. În carcase sunt pandantive elaborate inserate cu rubine și diamante, precum

și lanțuri de aur de diferite grosimi și greutate. Mă aplec în talie pentru a arunca o privire mai atentă la un lanț de aur când simt o strângere de de umăr. Lal-ji spune:

— Succes, Malik! Uită-te la tine, Burra *Sahib*! Ești visul oricărui socru. Vino Vino!

Ușa biroului său privat este ascunsă pe un perete cu oglindă în afară, permițându-i lui Lal-ji să-și spioneze clienții, numeroasele oglinzi îi invită pe clienți să probeze bijuterii și să se admire din orice unghi. Este surprinzător să mă văd reflectat în atâtea oglinzi în acest spațiu mic.

În interiorul camerei confortabile a lui Moti-Lal, podeaua este acoperită cu perne căptușite și suporturi rotunde tapițate cu bumbac alb, lăsând goală o pasarelă îngustă în mijlocul podelei de marmură. Moti-Lal își scoate papucii; îmi scot pantofii.

— Ai început, Malik? Ca *angrezi*¹?

— Iernile din Himalaya au fost brutale cu degetele de la picioare. A trebuit să renunț la *cappali*² cu totul. Acum nu pot purta altceva decât pantofi.

Nu-i spun că purtarea pantofilor la Școala Bishop Cotton nu era o opțiune. Nici să vii cu ei prăfuiți la școală, ceea ce-ți aducea cu siguranță o lovitură la degete atât de la maestru, cât și de la matroană.

Mă plesnește pe spate.

— Ce corect! Nu pot să cred că ești același copil pe care-l știam înainte, spune el.

Parfumul slab de cireșe și lemn de santal îmi amintește de vizitele anterioare la această cameră. Ne așezăm cu picioarele încrucișate pe perne, răcoriți de aerul condiționat. În centrul camerei, pe marmura descoperită, stă o tavă de argint cu două narghilele înalte, o cutie de chibrituri, o pungă cu tutun, o statuie mică a lui Ganesh, un cornet de tămâie și un

¹ Englez, limba engleză.

² Sandale.

cântar pentru cântărirea aurului. Aici se fac cele mai mari oferte. Tot acolo se întâlnește Lal-ji cu prietenii.

Servitorul său a pus pietre și câte un cărbune încins în fiecare *chillum*¹. Moti-Lal scoate fire de tutun din geanta de buzunar, le pune în boluri și le bate ușor. Apropie o narghilea de mine.

— *Accha*, tânărul meu prieten, ce te aduce la Jaipur?

În timp ce vorbește, scapără un chibrit și aprinde tutunul de pe narghilea. Luând pipa în gură, o sugă de câteva ori, cu obrazii umflați comic. Apoi eliberează un nor de fum alb și camera se umple cu un parfum dulce și fructat.

— Vreau să-ți mulțumesc, Lal-ji, că ai avut grijă de Omi în toți acești ani.

Își flutură mâna cărnoasă de parcă ar fi vrut să-mi îndepărteze recunoștința.

— *Koi baat nahee hahn*². Ai trimis banii. M-am asigurat că ajung la Omi. Doar atât. Nu i-a fost ușor cu acel soț.

Moti-Lal, care crede în munca grea, dă din cap dezgust.

— Fuge să se alăture cercului în fiecare an și se întoarce cu mâinile goale.

Pufăi mai agresiv din narghilea, de parcă soțul lui Omi l-ar fi disprețuit într-un fel.

— Ai văzut-o de când ești în Jaipur? Pe Omi?

— Numai de la distanță. Mi-am ținut promisiunea. Am vrut doar să mă asigur că e bine.

Moti-Lal face o față.

— Un bărbat matur fiind gelos pe un băiețel – și exact asta erai tu – un băiețel care a asigurat-o pe Omi într-un mod în care soțul ei nu putea. Și apoi amenințarea că o va uide dacă îndrăznești să o vezi din nou. El scutură din nou din cap.

— Ce prinț.

¹ O narghilea pentru fumat tutun.

² Nu-i mare lucru.

Dau din cap. Amintirea este una dureroasă.

Omi era un fel de *ayah*; a avut grijă de copiii din cartier ca mine, pentru o mică taxă. Mamelor le plac propriile lor case, măturau podelele birourilor sau spălau rufeale oamenilor. Într-o zi, mama nu s-a întors de la muncă. Am așteptat și am așteptat, dar ea nu s-a mai întors. Omi m-a luat fără un cuvânt. Ea nu m-a tratat niciodată altfel decât a făcut-o cu cei trei copii ai ei. I-am fost atât de recunoscător că am făcut tot ce am putut pentru a aduce ceva acasă în fiecare zi. S-ar putea să nu fi fost altceva decât o banană putrezită, sau o bobină de ață pe care o furasem de la un negustor, sau *puri* prăjit în ulei vechi pe care un vânzător era pe cale să-l arunce.

M-am împrietenit cu toți negustorii din bazar. Le-am lustruit pantofii sau le-a spus de unde ar putea obține un chilipir cu agrafe de păr sau le-au făcut comisioane. În schimb, mi-au dat bani pentru copiii lui Omi, mi-au împărțit *chapattis*-urile, m-au trimis acasă cu o pungă mică de orez. Moti-Lal a fost cel mai generos dintre toți. Mereu mă întreba ce am învățat în ziua aceea.

Aș putea număra până la o sută pentru el sau să numesc capitala Franței? Și când am făcut-o, mi-a scos o monedă de rupie din ureche și mi-a dat-o.

Această ultimă amintire mă face să mă uit cu drag la vechiul meu prieten. Îi spun:

— Unchiule. Aș dori să cumpăr două lanțuri de aur.

Moti-Lal ridică o sprânceană.

— Ai o femeie?

Îi zâmbesc în timp ce ridic cutia de chibrituri și îmi aprind narghileaua, apoi sug pe țevă pentru a trage fum. Tutunul – atât de curat și de puternic – îmi ajunge imediat la cap, amețindu-mă puțin.

Își ridică bărbia în sus și dă din cap cu înțelepciune.

— Ah, spune el. Înțeleg. Doua femei?

Acum râd, scot fum.

— Unul dintre lanțuri este pentru Omi.

Își înfinge bărbia în faldurile gâtului.

— Știi că soțul ei îl va vinde.

— Nu mă aștept să-l poarte – soțul ei pur și simplu i l-ar smulge de pe gât. Dar vreau să aibă ceva pentru securitate, pentru o urgență. Speram să-i spui că este aici, așteptând-o – dacă și când are nevoie.

Lal-ji se gândește la asta în timp ce își fumează pipa. El dă din cap.

— O să o anunț.

— Vreau să-mi cumpăr și o pereche de cercei, adaug.

Moti-Lal suflă pe *chillum* până când strălucirea portocalie se transformă în cenușă gri.

— Sunt pentru femeia ta?

— Nu. Sunt pentru o fetiță.

Moti-Lal se oprește pentru o clipă din pufăit și i se înmoaie gura.

— Ai o fiică?

Râd, încântat să-l pot surprinde.

— Nu. Nu e ca asta.

Ochii lui înțelepți se îngustează când ia din nou pipa.

Suflă mai mult, fumează și se uită în ochii mei.

— Atunci ai o femeie cu un copil.

— Doi copii. Un baiat și o fata.

— Văduvă?"

— Da.

Ar fi trebuit să știu că Moti-Lal își va da seama. De mai multe ori, mi-a spus că vânzarea aurului necesită o perspectivă asupra naturii umane. El spune că trebuie să poți discerne intensitatea dorinței unui client privindu-l în ochi. Asta vă va spune ce să arătați, ce să rețineți și de cât de mult este dispus clientul să se despartă.

— Am văzut ceva acolo care mi-a plăcut. Arăt spre camera principală de cealaltă parte a ușii.

Scoate un șuvoi de fum din gură.

— *Bukwas*¹, spune el. Chestii turistice.

Își ridică trupul mare în picioare și se duce spre ușă.

¹ Prostii.

Strigă pe cineva, așteaptă o clipă, apoi se întoarce cu două cutii mari de catifea, pe care mi le întinde. Odată ce este din nou așezat pe perna lui, deschid prima cutie. Văd trei lanțuri de aurînăuntru.

— Alege două, spune el, zâmbindu-mi, pufnind în *chillum*.

Trag cel mai subțire dintre lanțuri, bătut, astfel încât să se așeze la culoare pe piele. Mi-l imaginez pe gâtul subțire al lui Nimmi, cum ar străluci aurul pe tenul ei întunecat. Poate data viitoare, cred.

— Unchiule, îmi permit doar jumătate din acest aur.

El zâmbește.

— Ce-i de permis aici, Malik? Este darul meu. Nu ți-am spus de mai multe ori că ești fiul pe care nu l-am avut niciodată?

Acum se încruntă, jignit că i-am confundat generozitatea cu o tranzacție comercială.

— Și cum rămâne cu ginerele tău de-acolo? spun, să-l tachinez.

Ridică o mână și lovește aerul.

— Mohan este bine. Dar dacă vii să lucrezi pentru mine, voi muri fericit.

Își pune mâna pe piept și își înclină capul în lateral, implorând.

— Lal-ji, nu pleci prea curând. Și nu știu nimic despre afacere cu bijuterii.

I-am spus aceste cuvinte de cel puțin o sută de ori.

— Ascultă cu atenție, spune el și mai trage o pufăitură. Domnul Brahma, creatorul universului nostru, a aruncat o sămânță din corpul său în ape. Acea sămânță a devenit un ou de aur, o întruchipare a creatorului însuși. Acest aur, simbol al purității, norocului și evlaviei, este ceea ce vindem aici. Acum știi câte știu eu.

Îmi aruncă un inel mare de fum. Râd.

— Sunt în Jaipur doar la cererea mătușii Lakshmi."

La pomenirea mătușii-șefei mele, Moti-Lal își deschide ochii mijiți și zâmbește larg.

— Și cum este frumoasa Lakshmi Shastri? Tot Jaipurului îi este dor de ea. Cel mai mult soția mea! Fără uleiul de păr al

lui Lakshmi, ea va fi în curând cheală ca un pui de maimuță!
Scoate o hohoteala extraordinara și își plesnește mana pe coapsă.

— Acum este doamna Kumar. E căsătorită cu un doctor.

— *Bahut acha*¹! Mă bucur pentru ea.

Își îndreaptă pipa de narghilea spre mine.

— Ești norocos că s-a oferit să te ducă la Shimla când soțul lui Omi te-a dat afară.

— *Zaroor*².

Așa cum i-am spus adesea lui Nimmi: îi datorez lui Lakshmi viața mea. De când m-am mutat la Shimla, i-am trimis o parte din câștigurile mele lui Lal-ji pentru a le transmite lui Omi (pe cele pe care nu le înregistrez în carnetul bancar pentru că știu că Șefa le verifică periodic). Este un aranjament care a durat doisprezece ani.

— Ce vrea Lakshmi să faci în Jaipur?

— Să învăț meseria de construcții. Lucrez la palat sub Manu Agarwal.

Moti-Lal ridică din sprâncene.

— Agarwal este un om bun. Sincer. Sala de cinema pe care o construiește palatul va fi al naibii de minunată! Soția mea plănuiește să meargă cu fiica noastră și soțul ei la marea deschidere. Voi fi aici, desigur. Deși nu știu de ce mă deranjez.

Toți cei care sunt cineva vor fi la Royal Jewel Cinema în acea noapte.

— Alteța Sa Latika speră cu siguranță că da.

Se bate la ușă și intră ginerele lui Moti-Lal, Mohan. Mă ridic să-i adresez un *salaam* și el își unește mâinile în *namaste*. Este un bărbat timid, tăcut, cu zece ani mai în vârstă decât mine.

— Gupta au sosit, îi spune el lui Moti-Lal.

¹ Foarte bine.

² Absolut.

— Vezi să fie așezați, *bheta*. Voi fi acolo.

Moti-Lal își trece o mână enormă peste față, un gest de frustrare. Când ușa se închide, își dă ochii peste cap.

— Zece ani și fără copii.

Când mă uit întrebător la el, el arată spre ușă și înțeleg comentariul este îndreptat către ginerele său.

— Încep să cred că nu o are în el.

Zâmbesc. Părinții sunt mereu îngrijorați de nepoți. Nu va fi cazul mătușei-șefe și mă bucur de asta. Indiferent dacă nu am nici unul sau zece, pentru ea este la fel. Îi place să vorbească cu copiii; pur și simplu nu și-a dorit niciodată nicunul al ei. Iau lanțul pe care îl admiram mai devreme și un alt colier de aur, mai greu. Moti-Lal mă observă în timp ce fumează. Am pus ambele lanțuri deoparte, deschid cealaltă cutie și aleg o pereche de știfturi mici de aur care cred că i-ar plăcea micuței Rekha. I-au fost străpunse urechile când avea doar câteva luni; sunt echipate cu cele mai subțiri cercuri de argint. Așez pe cântar atât lanțurile cât și cerceii.

Moti-Lal se încruntă din nou și oftează.

— *Arré*, Malik, lasă-o baltă.

Cântarul înregistrează o uncie. Prețul curent este de 321 de rupii pe uncie, dar îl întreb pe Moti-Lal dacă va lua 200 de rupii pentru el.

— Te las să-l ai gratuit dacă primești un sfat de la mine.

Ridic o sprânceană, așteptând să văd ce are de spus.

El dă din degetul înțepenit spre mine.

— Nu te căsători niciodată cu o văduvă săracă.

Dau din cap și râd.

Punând în buzunar colierul pentru Nimmi și știfturile pentru Rekha, am pus două bancnote de o sută de rupii pe cântar lângă lanțul lui Omi.

— Mă voi asigura că Omi știe, Malik. Mă duc la ea mâine.

Greutatea vinovăției mele – pofta după Sheela, pentru cât de puțin pot face Omi – s-a ridicat puțin.

NIMMI

Shimla

Rekha mă privește în timp ce mă plimb pe podeaua camerei noastre. În poală are cartea despre maimuțele pe care Lakshmi-ji i-a împrumutat-o. Îi place să se uite la imagini și să scoată numele diferitelor tipuri de maimuțe.

— Fă-ți temele, îi spun.

A citit cartea maimuțelor atât de des încât a memorat-o. „Scrieți cuvintele exact așa cum le vedeți în carte.”

— Fă-o cu mine, *Maa*, spune ea.

Chullu stă cu oaia Neela, care este ocupată să roadă o frunză.

Chullu o mângâie, apoi se rostogolește peste ea. Oaia i-a cucerit și copiii mei vor să stea acasă cu noi, așa că am adus-o aici de la pășunea de jos. Privind animalul acum, mă gândesc la aurul ascuns sub lâna ei. Cum arată, mai exact? Femeile tribului meu poartă argint, dar am văzut bijuterii din aur la alte femei. Nu am văzut niciodată o cărămidă solidă de aur.

Mă întind după *patalul*¹ care atârnă de centura mea lângă o frânghie și o pungă de apă din piele de capră. Testez ascuțirea lamei. Folosesc acest *patal* pentru a tăia legume și fructe, ramuri, lemn – orice și orice. Îl ridic pe Chullu și îl așez lângă Rekha pe pătuț, unde încearcă să-i înghesuie cartea cu maimuță în gură.

¹ Cuțit ascuțit folosit de ciobani.

Mă apropii de Neela, blând. Ea se oprește din mestecat și mă privește. Ea behăie, apoi stă, acum precaut. Îmi trec mâna peste lâna ei pentru a găsi movila tare vizavi de flancul ei rănit. Apoi găsesc marginile lânii care au fost cusute închise și tăiem cusăturile cu grijă, ținând-o pe Neela la loc cu un cot. Două lingouri de aur, fiecare cinci inci lungime, doi inci lățime și jumătate de inch grosime cad la pământ cu o bufnitură. Sunetul o sperie pe Neela, iar ea se zbate sub strânsoarea mea. I-am dat drumul.

Aurul este o culoare plictisitoare. Nu este frumos, așa cum am crezut că va fi. Cineva a scris numere pe ele. Sunt grele și surprinzător cald. Argintul pe care îl poartă tribul nostru este mai rece la atingere. Să cred că cineva ar ucide pentru o bucată de metal galben plictisitor!

O bătaie în ușa mă surprinde. Adun lingourile de aur și caut un loc unde să le pot ascunde. Patul meu este la îndemână și îndes repede bucățile sub el înainte de a merge să văd cine e la ușa.

Este Lakshmi. Este încă în aceleași haine pe care le purta azi dimineață. Are cearcăne adânci sub ochi și părul ei este liber în jurul feței; nu a fost uns cu ulei. Pare epuizată. Îi spun să intre și să închidă ușa în urma ei.

— Măine, vom livra aurul în acel loc, spune ea. Vorbește în șoaptă.

— Locul de pe cutia de chibrituri? întreb.

Ea dă din cap și își freacă fruntea.

— Dar mai întâi trebuie să ne gândim cum să scoatem aurul din oi și să-l ducem de la pășunea de jos a spitalului la Canara.

— Unde este? Afacerea?

— La aproximativ patru mile de aici, chiar în afara orașului.

— Ce direcție?

Lakshmi arată cu bărbia spre est.

Cred că cunosc zona aceea; acolo mă duc uneori să culeg florile de munte pe care le vând. Asta îmi dă o idee. Mă ridic și îmi găsesc coșul cu flori – cel mare pe care îl folosesc la tarabă. Apoi iau lingourile de aur de sub pat și le pun în

coșul gol. Când Lakshmi vede aurul, ochii i se fac mari. Apoi se uită la Neela și la petecul de lână care este deschis pe partea ei.

Cât poate ține coșul?

— Avem treizeci și opt de oi, spun eu, numărând pe Neela, treizeci și nouă. Dacă fiecare oaie poartă patru bare, câte două pe fiecare parte, aceasta ar însemna o sută cincizeci și șase de bare. Dar lipsesc două, așa că de fapt sunt o sută cincizeci și patru. Nu știu să citesc sau să-mi scriu numerele, dar știu să le număr în cap.

Lakshmi ia o bară din coș și o cântărește în mână. Este obișnuită să amestece remedii naturale, să calculeze proporția corectă de ingrediente.

— Fiecare baton este puțin diferit, dar cel pe care îl țin este de aproximativ două uncii. S-ar vinde cu șase, șapte sute de rupii.

— Deci asta ar însemna...

Mă uit la Lakshmi, mâna mea zburând la piept. Îmi simt inima bătând în palme. Acum știu de ce contrabandiștii își asumă riscul de a face contrabandă. Toate batoanele, împreună, însumează aproximativ o sută de mii de rupii! *Hai Shiva!* Încep să pricep cât de serioasă, cât de periculoasă este această afacere. Lakshmi a încercat să-mi spună tot timpul – cât de nebunesc ar fi, cât de nesăbuit să returneze aurul unor oameni care ar tăia mai devreme gâtul mamei decât să se descurce fără comoara lor. Ar fi trebuit s-o ascult.

— Trebuie să-l scoatem de aici, spun eu. Mă uit la copii, care au auzit panica din vocea mea și mă privesc cu gurile deschise.

Lakshmi îmi vede *patalul*.

— Asta foloseai pentru a deschide cusăturile?

— *Hahn*¹.

Am pus unealta ascuțită înapoi în teaca ei de pe centură.

Își strânge buzele, încruntată, și se uită la Neela. Știu că

¹ Așa este.

calculează cât timp va dura să scoată aurul de la oi.

Se pricepe la a face planuri. Ea a organizat fiecare secțiune a grădinii în funcție de ce fel de sol au nevoie plantele, de câtă apă au nevoie, de cât îngrășământ. Grădina este eficientă și bine aranjată. Ca tot ceea ce face Lakshmi.

Ea dă din cap, hotărât, de parcă s-ar fi hotărât.

— Nu avem de ales. Trebuie să scoatem aurul în seara asta. Îngrijitorii de la spital vor fi plecați cu toții acasă.

Observ liniile obosite de sub ochii ei. A făcut deja atât de multe – a făcut drumeții în sus și în jos pe munți, a dus trupul fratelui meu la Shimla, a călărit la afacerea aceea de la marginea orașului. Acum e întuneric afară. Și rece.

Nu suntem din sângele ei. Cu toate acestea, ea este dispusă să facă mai mult.

Lakshmi se îndreaptă spre ușă.

— Ne întâlnim la mine acasă într-o jumătate de oră. Adu-o pe Neela, te rog.

— Ji, când ai mâncat ultima dată? Am făcut *chapatti* și *palak subji* în seara asta. Ar trebui să bei câteva înainte de a pleca.

Îl rețin adesea pe respectuosul Ji cu ea. O văd că se înmoaie. Ea îmi zâmbește și-mi mulțumește pentru oferta mea, dar dă din cap.

— Trebuie să-mi dau seama cum îi voi explica toate acestea lui Jay – Dr. Kumar. A trebuit să-i spun ce am găsit. E îngrijo-rat, desigur. Și trebuie să aflu cum vom aduce aurul din pășune. Chandra este obosit. Nu sunt sigură că aș putea să-l fac să mai care azi.

Dau din cap.

— O să-i rog pe soții Arora să aibă grijă de copii.

Ea zâmbește ușor.

— Spune-le că am nevoie de tine la spital în seara asta. Nu va fi o minciună.

LAKSHMI

Shimla

Jay nu ne-a lăsat pe Nimmi și pe mine să mergem singuri în pășunea de jos în toiul nopții pentru a strânge aurul. E deja supărat pe mine că am fost singură la Canara Enterprises.

Acum este cu noi la marginea pășunii, când strigăm, încet, la oi. Lucrăm cât de liniștit putem, dar nu putem face nimic în privința behăitului lor. Nimmi apucă o oaie, eu o luminez lanterna și Jay tăie cusăturile pentru a recupera lingourile de aur.

L-am așezat pe Chandra peste noapte și am adus celălalt cal al nostru, un ponei scurt blond. Dacă calculele noastre sunt corecte, aurul nu va cântări mai mult de douăzeci de livre, mai puțin decât un copil mic, iar poneiul ar trebui să poată face față poverii.

Sarcina este dificilă pentru că lucrăm în întuneric. Auzim animale de noapte în jurul nostru: marmote și nevăstuici care își fac treburile în adâncurile pădurii de pini din jur. Aici jos, în lunca de jos, oile sunt relativ ferite de prădătorii mari. Dacă un leopard sau un urs himalayan ar ataca turma, ne-ar lăsa cu mai puține lingouri de aur. Îmi spun că nu trebuie să-mi fac griji pentru ceea ce nu pot controla; chiar și așa, inima îmi bate repede și sângele îmi pulsează în urechi. Deși noaptea este răcoroasă și îmi simt degetele ca gheața, transpir sub jachetă. Încă mai port aceleași haine de azi dimineață când m-am dus să o caut pe Nimmi sus în munți.

Din când în când ne întâlnim cu o oaie la care am lucrat

deja; o lăsăm să plece și găsim alta. Nimmi a fost inteligentă să numere turma când le-a adus mai devreme la pășunea de jos. După ce vom ajunge la treizeci și nouă, vom ști cu siguranță că le-am verificat pe toate.

Durează două ore. Știm că am terminat când numărul total de lingouri de aur pe care le-am colectat se potrivește cu numărul calculat. După cum am prezis, fiecare animal purta patru bare. Punem aurul în coșul de flori al lui Nimmi, apoi legăm coșul pe ponei. Folosesc *rajai*¹-ul pe care l-am adus de acasă pentru a ne acoperi încărcătura ilegală.

Nimmi aruncă un ochi peste turmă, cu buzunarele de lână agățate de ambele părți ale corpului.

— Ar trebui tunse – tunse cu adevărat. Atunci aș putea să vând lâna și să păstrez banii pentru nepoții mei.

Vocea lui Nimmi prinde curaj.

— Asta ar fi făcut Vinay.

Se întoarce spre mine.

— Pot să o fac dimineața încet, înainte de a ajunge la clinică. Ar trebui să termin în patru zile.

Înclin capul. Desigur.

* * *

Este miezul nopții până când noi trei și poneiul ajungem la casa lui Nimmi.

Eu și Jay așteptăm la distanță cu poneiul în timp ce Nimmi își adună copiii de la Arora și îi coboară la locuința ei, câte unul la fiecare braț, amândoi adormiți.

Îmi cere să intru înăuntru cu ea în timp ce îi pune pe Rekha și Chullu pe pat.

Șoptește:

— Nu îmi voi deschide taraba cu flori mâine. Voi merge cu tine la Canara în schimb, *Ji*.

Înțeleg de ce nu vrea ca Jay să audă; este destul de supărat pe mine că am plecat azi singură.

¹ Pilotă.

— Nu putem lipsi amândouă de la clinică pentru a doua zi. Am provocat destule perturbări. Aș prefera să mergi mâine la Grădina Vindecării. Prefă-te că totul este normal. Spune-le asistentelor că nu te-ai simțit bine astăzi sau caută o altă scuză.

În liniștea serii, am grijă să nu vorbesc de aur.

— Ei mă cunosc acum la Canara, așa că e mai bine dacă o fac eu.

Nimmi mă privește o clipă lungă, cu fața acoperită de umbră. Îi văd globurile albe ale ochilor. Parcă ar vrea să spună ceva, dar apoi dă din cap și închide ușa după mine.

Îmi dau seama când ceva îl deranjează pe Jay. El încetează să mă mai tachineze. În timp ce leg poneiul lângă curtea din curtea noastră și îi dau mâncare și apă, Jay duce coșul încărcat cu aur al lui Nimmi în casă.

Când intru în salon, el stă într-un fotoliu și se rostogolește

pahar de Laphroaig între palme. Mi-a turnat deja un pahar și mi-l întinde să-l iau.

Iau paharul și îi netezesc părul.

— Ești îngrijorat?

— Cine nu ar fi, Lakshmi? De ce ți-ai risca viața – viețile noastre – pentru problema altcuiva?

Vocea lui este joasă și măsurată.

I-am lăsat cuvintele să stea o clipă. Apoi mă duc la masa laterală unde țin scrisori și extrag cea mai recentă scrisoare pe care am primit-o de la Malik.

Mă întorc la Jay și îi dau scrisoarea.

— Malik mi-a trimis asta acum o săptămână.

Îmi iau paharul de scotch și îl las să citească singur scrisoarea.

*Dragă Nimmi și mătușă-șefa,
învăț multe aici, în Jaipur. Cum ar fi ce materiale sunt cele mai bune pentru ce tip de clădire. Costul de cumpărare a terenului și costul construcției de la zero. Cum se pun bazele. Unchiul Manu m-a trimis la diferite departamente din cadrul diviziei*

sale de Anexe, astfel încât oamenii săi să mă poată învăța toate părțile afacerii. Până acum încep să văd că se construiesc clădiri în visele mele. (Ți-ar plăcea Hakeem, contabilul cu care lucrez. Este un omuleț amuzant. Dar îmi place de el. Este aici pentru dintotdeauna – probabil de la Imperiul Moghul!)

Cea mai bună parte a acestei experiențe a fost petrecerea timpului cu Nikhil. El este la fel ca Radha – doisprezece ani și merge pe douăzeci! Șefa, ai fi atât de impresionată de modul în care l-au crescut mătușa Kanta și unchiul Manu. Este un băiat dulce și amuzant și, mai important, în cartea mea, un jucător de cricket fenomenal! Petrecem multe duminici jucând și bowling. Este aproape la fel de bun ca mine! (Sunt sigur că nu ar fi de acord și ar spune că sunt destul de bun pentru un bătrân.) Abia aștept până când Chullu va fi suficient de mare ca să-i pun o bătă de cricket în mână!

Te rog, spune-i lui Rekha că nu am uitat de curcubeul pe care ar trebui să-l aduc înapoi de la Jaipur. Ea crede că fiecare oraș are propriul curcubeu și nu am inima să o dezamăgesc!

Șefa, următoarea parte este doar pentru tine, așa că nu i-o citi lui Nimmi!

Știu că vrei tot ce e mai bun pentru mine. Mereu ai vrut-o. Și pentru asta, sunt recunoscător. Dar cu cât sunt mai mult departe de Nimmi, cu atât îmi dau seama cât de mult îmi pasă de ea. Mi-e dor de felul ei liniștit de a fi. Admir cât de mult se străduiește să-i hrănească și să îi îmbrace pe Rekha și pe Chullu (pe care am ajuns să îi iubesc ca pe ai mei). O ajut din când în când cu câțiva bani, dar – Hai Ram¹! – practic trebuie să o forțez să-i ia.

Îmi dau seama că s-ar putea să-mi dorești o altă femeie – mai învățată sau mai sofisticată – dar mă mulțumesc cu Nimmi.

O cunosc de opt luni, am aflat despre frumusețea munților Himalaya și despre comorile pe care le dețin munții. Știu că

¹ Doamne

este perfect capabilă să aibă grijă de ea însăși, dar ți-aș cere o favoare.

Te rog, trateaz-o pe Nimmi așa cum ai face-o cu o soră, așa cum ai tratat-o întotdeauna pe Radha. Nimmi nu-ți va cere niciodată nimic, așa că s-ar putea să trebuiască să-ți îndrepti bunătatea asupra ei. Are o inimă atât de bună și loială. Pierderea ei a fost tragică – nimeni nu ar trebui să-și piardă un soț atât de tânăr. Dar a fost câștigul meu și mi-a adus multă fericire.

*Al tău,
Malik*

Jay mă găsește în baie. Îmi curăț ultima murdărie, mirosul de cal, praful și transpirația de astăzi. Jay pune scrisoarea pe marginea căzii, își bagă mâinile în buzunare și zdrăngănește mărunțișul pe care îl poartă în ele.

— Știu că crezi că o ajuți pe Nimmi mai degrabă din cauza sentimentelor lui Malik pentru ea și ai făcut întotdeauna ceea ce ai crezut mai bine. Dar sunt neliniștit.

Mă opresc din frecat.

— Jay, dacă ai putea face ceva pentru a-ți ajuta familia... ceva care le-ar putea salva viețile – nu ai face-o?

— Da. Desigur, așa face-o. Dar aceștia sunt *goondas* – racketi profesioniști – cu care ai de-a face! Cred că este un risc prea mare pentru tine să te implici mai mult. Am vorbit cu poliția locală...

— De ce?

Simt că mă enervez. A vorbi cu autoritățile poate fi riscant; nu se știe niciodată cine e pe piață.

Face mișcare cu mâinile, un gest menit să mă liniștească.

— Nu am vorbit despre acest caz în mod special, dar am vrut să aflu mai multe despre transporturile de aur care au loc în dealurile Shimla.

— Și, ce ai aflat?

— Ei știu că există activitate în vest, în jurul Chandigarh și mai aproape de Pakistan, dar nu par să creadă că există vreunul în această zonă.

— Trebuie să fi fost curioși de ce ai întrebat. I-ai informat despre ceea ce facem?

— *Arré*. Le-am spus doar că am citit articolul despre contrabandă în ziar și că sunt îngrijorat pentru siguranța pacienților mei.

Zornăie din nou monedele din buzunarul pantalonilor, un alt semn că este îngrijorat.

Îmi strâng buzele, încercând să nu-mi las iritarea să se vadă, am învățat devreme că a vorbi cu poliția nu a fost niciodată o idee bună.

După independență, când britanicii au plecat și a fost nevoie ca posturile guvernamentale să fie umplut, a domnit nepotismul. Posturile de nivel superior, cum ar fi comisarul de poliție, mergeau către prieteni și familie, indiferent dacă erau sau nu calificați pentru post. Rezultatul? Incompetență și corupție. Există întotdeauna o șansă ca poliția să se înțeleagă cu traficanții de aur, punând în buzunar bani de protecție. Și dacă comisarul de poliție suspectează că Jay a vorbit cu ei pentru că are informații despre contrabandă, el poate folosi asta în avantajul său sau, mai rău, poate decide că trebuie să-l împiedice pe Jay să dezvăluie cuiva ce știe.

Jay s-a pus pe sine – și pe noi – în pericol. Dacă autoritățile ar găsi acele oi pe jumătate tunse la fundul pășunilor de jos, am fi implicați toți trei.

Ceea ce înseamnă că trebuie să tundem oile complet și cât mai curând posibil. Mâine seară cel târziu. Cronologia lui Nimmi – trei zile – este acum comprimată într-o singură zi. Și va fi nevoie de toți trei ca să se întâmple. Sunt deja atât de obosită de călăritul ca să o găsesc pe Nimmi, apoi am petrecut seara scoțând aurul de la oi. N-am îndrăznit să-l las pe Jay să vadă cât de tare îmi tremurau genunchii.

Mi-am băgat capul sub apă, înecând vocea lui Jay și protestele corpului meu.

* * *

A doua zi dimineată devreme, merg cu un Chandra odihnit, la patru mile în afara Shimlei, până la Canara Private Enterprises. Jay și cu mine am pus lingourile de aur

în saci și le-am acoperit cu o pătură de cal. Mi-am îmbrăcat o pereche curată de salopete și haina de lână a lui Jay. Mi-am înfășurat un șal maro în jurul capului și umerilor. Este o dimineată încețoșată, ceața se încovoiează alene în jurul pinii și cedrilor, ezită să meargă mai departe.

A-l convinge pe Jay să mă lase să plec singură a fost o luptă. A vrut să meargă în locul meu. Am refuzat pentru că nu vreau să se implice mai mult decât este deja.

Are un post important la spital. Și are o mulțime de pacienți în această dimineată, inclusiv două cezariene.

Astăzi, poarta ghimpată de intrare în Canara Enterprises este deschisă. Înăuntru, o femeie singură, îmbrăcată într-un sari și o bluză de pulover, stă ghemuită pe pământ, mângâind lutul într-o matriță de lemn și aruncând cărămida formată pe pământ. Lucrează repede – probabil pentru că este plătită cu cărămidă – adăugând un alt rând unui strat în creștere de cărămizi care se usucă în aer liber.

Descalecă și o conduc pe Chandra în poiană, oprindu-mă chiar lângă ea.

Ea ridică privirea, dar nu își oprește munca.

Îi spun:

— Ești expertă în asta.

Flatarea ei o face să fie conștientă, așa că își pune mâna în fața gurii în timp ce zâmbește și dă din cap dintr-o parte în alta, încântată să fie validată.

Observ că toate cărămizile au adâncituri dreptunghiulare în centru. Mă întreb de ce.

— Cine cumpără cărămizile astea?

Cum pare confuză, încerc din nou.

— Cine sunt clienții...

Ea flutură cu mâna.

— Nu știu, *Ji*. Văd doar că un camion le duce. Șoferul spune că le duce la Chandigarh.

— *Arré!* Ce cauți aici afară?

Este tânărul de ieri, cel care stă în spatele tejghelei. Aruncă o privire întunecată către femeie, care se întoarce în grabă la fabricarea ei de cărămidă. Mie îmi spune:

— Du-te la birou.

Încerc să pară că mă scuz, dar îmi dau seama că este suspicios. Mă urmărește până o duc pe Chandra la ușa biroului. Gențile pline cu aur sunt grele, dar m-am antrenat să le ridic, așa că pare că știu ce fac.

Aduc o geantă, apoi pe cealaltă, punându-le pe tejghea.

Bărbatul mai în vârstă din biroul din spate vine să ia bagajele. Le duce la birou și închide ușa interioară a biroului ca să nu-l mai văd.

— Cum ai obținut ochii ăia albaștri? spune tânărul.

Eram atât de concentrată pe șef, încât am uitat de bărbatul mai tânăr ce mă păzea.

— Ce?

— Vedem ochi ca ai tăi în Kashmir.

În Jaipur, am fost întrebată adesea despre ochii mei albaștri. Oamenii au crezut că aș putea fi anglo-indiancă (un grup care a căzut în dizgrație odată ce britanicii au părăsit țara). Sau poate nu eram deloc indiancă? Pot fi parsi sau afgană? Dar nu am de gând să intru într-o conversație cu acest bărbat despre moștenirea mea sau să-i spun că ochii albaștri sunt obișnuiți în familia mea de generații. Spun pur și simplu:

— Nu sunt Kashmir.

Acum își pune coatele pe blat, aplecându-se în față cu un zâmbet viclean pe față.

— Voi, păstorii, nu vă considerați niciodată cașmiri sau punjabi sau rajasthani, nu-i așa? Tribul tău este cel care contează. Dar nu am văzut niciodată un alt membru tribal cu ochi albaștri.

Lasă capul, considerându-mă sinceră. Apoi îmi spune ceva într-un dialect pe care nu îl înțeleg.

Firele fine de păr de pe brațele mele se ridică. Încearcă să știe de unde sunt eu cu adevărat. Nu pot răspunde convingător în dialect. Riscul pe care mi-l asum deja devine periculos dacă sunt expusă. Cel mai bun pariu al meu este să mă comport jenat.

Îmi arunc ochii în jos, îmi trag șalul mai strâns în jurul gâtului.

— Te rog, spun, sunt căsătorită.

Devine din nou jucăuș.

— Și soțul tău te lasă să faci treaba unui bărbat?

Mă gândesc la Vinay, corpul lui întins pe pământ.

— Numai pentru că este rănit. Prostul.

Zâmbetul lui este timid.

— Trebuie să ai nevoie de confort în acest caz. Și eu...

Ușa interioară se deschide și apare bărbatul în vârstă. Brățara subțire de la încheietura mâinii lui este făcută din fir colorat – un fir roșu, celălalt auriu. Probabil că o soră a făcut amuleta pentru el, astfel încât să îl protejeze pentru tot restul vieții. Dar când aruncă sacoșele goale pe suprafața de lemn cu cicatrici, încruntat pe față, îmi dau seama că nu pot conta pe moliciunea pe care i-ar putea-o arăta surorii sale.

— Ți lipsesc două, spune el.

Ridic bărbia în discuție.

— Sunt doar o sută cincizeci și patru de bare. Ar trebui să fie o sută cincizeci și șase.

Simt că transpirația începe să se adune pe buza de sus. Dar îmi păstrez vocea fermă.

— Am luat două ca plată.

— *Kya?* Ai primit plata în aur? Se îndreaptă, se încruntă. Nu asta a fost târgul.

Mă uit la bărbatul mai tânăr, îmi deschid ochii albaștri mai larg, apelez la o abordare mai moale.

— Este un traseu periculos. Soțul meu a căzut. I-a rupt spatele. Aveam nevoie de un spital. De aceea am întârziat. Nu aveam bani. Am folosit aurul pentru a ne plăti factura.

Acum bărbatul în vârstă lovește mâna pe tejghea, făcându-mă să sar.

— Nu este o decizie pe care trebuia să o iei.

Saliva îi zboară din gură.

— Ce să-i spun următorului curier?

Simt teama din spatele furiei lui. Mă uit la el.

— Spune-i că autoritățile din Shimla au auzit zvonuri despre aurul care curge la marginea orașului. Spune-i că două lingouri reprezintă o plată corectă pentru transportul de aur pe traseul pe care îl urmărește poliția.

Închid ochii. Sunt fără suflare și simt că sunt pe cale să

leșin.

Mă întorc când aud un zgomot în spatele meu. Este femeia din curte care pune cărămizi. Le spune bărbaților din spatele tejghelei:

— Am rămas fără lut. Ce vreți să fac?

Aleg acest moment să apuc sacoșele goale, să fug spre ușă și să sar pe Chandra. În câteva secunde, galopăm pe poteca șerpuitoare prin pădure. Aud strigăte în spatele meu, dar nu erau vehicule în curte, așa că știu că nu au cum să ne urmărească atât de repede cât putem călători cu Chandra.

Aud zgomotul vântului în urechi, zgomotul copitelor Chandrei bătând pământul și propriul meu sânge curgându-mi prin vene. Chiar mi-ar face rău pentru două lingouri de aur când au cea mai mare parte a comorii în posesia lor? Sper că nu, dar nu pot fi sigură. Ceea ce știu este că trebuie să ajung cât de departe pot cât de repede pot.

Am călătorit mai puțin de o milă când îmi dau seama că calul lui Jay călărește lângă al meu. Îl încetinesc pe Chandra la galop. Abia când mă întorc să mă uit la Jay îmi dau seama că trebuie să mă fi urmărit aici ca să se asigure că voi fi în siguranță. Mi se umplu ochii. Încet, am lăsat teroarea din ultima oră să se scurgă din corpul meu, așa cum Madho Singh le permite penelor pe spate să se așeze după ce își dă seama că zgomotul puternic care l-a îngrozit nu mai este.

NIMMI

Shimla

Îmi trec mâinile peste porțelanul neted al căzii din baia de oaspeți a lui Lakshmi. Sunt la baie cu Rekha și Chullu. Rekha se simte bine singură, dar trebuie să îl țin pe Chullu cu o mână, în timp ce îl săpunesc cu cealaltă. Sunt două duze. Din când în când, o întorc pe cea din stânga, așa cum m-a învățat Lakshmi, și mai multă apă fierbinte apare în mod magic! M-am obișnuit cu săpunul de tărâțe de orez și grăsime de iac pe care îl face tribul nostru, dar săpunul lui Lakshmi este divin – face atât de multă spumă atunci când este amestecat cu apă! Și mirosul! Mă simt de parcă sunt în pajiște adunând flori.

Când Chullu încearcă să-i bage săpunul de lavandă în gură, i-l iau din mâini.

Rekha își plesnește mâinile pe suprafața apei pentru a vedea cât de sus o poate face să sară.

Întotdeauna înainte, când veneam la casa lui Lakshmi, eram atât de obsedată de scrisorile lui Malik, încât nu am observat nimic altceva. Acum îmi dau seama că fiecare detaliu al casei ei are un scop și o frumusețe simplă. Nu văd nici un rost să compar această casă cu propria mea locuință simplă, dar nu mă pot abține să mă simt jenată, să-mi imaginez ce trebuie să gândească Malik când mă vizitează acasă. Sunt recunoscătoare că a fost acolo doar noaptea, când e greu de văzut crăpăturile dintre scândurile de lemn ale pereților.

Udam plantele din Grădina Vindecării când Lakshmi a

ajuns la spital în această după-amiază, după ce a livrat aurul Canarei. Copiii erau în apropiere, jucându-se în pământ. Nimeni altcineva nu ar fi bănuir că trecuse jumătate din noapte scoțând lingouri de aur de la oi. S-a îmbăiat și s-a îmbrăcat într-un sari pentru a-și face tura de după-amiază la clinică, cu părul într-un coc îngrijit pe ceafă. Părea, ca de obicei, alertă.

— Întreaga turmă trebuie tunsă în seara asta, spuse ea încet. Îngrijitorul i-a spus lui Jay că oile aproape că au păscut toată pășunea de jos. Trebuie mutate mâine. Și nu ne permitem ca oamenii să speculeze despre lâna lor pe jumătate tunsă.

Mă întrebam cum m-aș descurca singură când Lakshmi a spus:

— Vino la noi acasă în seara asta. Vom merge împreună.

Patalul meu putea să taie curat și rapid, dar nu era destinat tunderii oilor. Lama era prea ascuțită și le putea tăia pielea. Tundeam oile în trecut, cu tribul meu, dar era o activitate de grup, cu ajutorul tuturor. Nu eram sigur că Lakshmi și cu mine am putea face asta singuri.

— Dr. Kumar ne va ajuta, *Ji?*

Lakshmi dădu din cap.

— Trebuie. Altfel, nu o vom termina niciodată.

Mi-a aruncat un zâmbet liniștitor, dar am văzut îngrijorarea în ochii ei.

— Crezi că poți găsi pe cineva care să mute turma?

Asta ar fi partea ușoară. Am dat din cap. Am vrut să pun întrebarea care mi-a plutit pe buze în ultimele două zile. Lakshmi mă despărțise de al doilea bărbat pe care îl iubisem vreodată (munții îl luaseră pe primul) și îmi provocase atât de multă durere. Am întrebat-o în cele din urmă:

— De ce mă ajuți?

Părea surprinsă, de parcă ar fi crezut că ar fi trebuit să știu răspunsul.

— Tu faci parte din viața lui Malik, Nimmi, și deci faci parte din a mea.

Apoi s-a întors să plece, dar s-a oprit și mi-a vorbit cu spatele întors.

— Înainte să-l cunosc pe Dr. Jay, Malik și sora mea, Radha, erau singura mea familie și amândoi au venit târziu în viața mea. L-ai cunoscut pe Malik. Într-o zi o vei întâlni pe Radha și vei vedea cât de specială este. Aș face aproape orice – și aș fi făcut tot ce am putut – pentru a-i păstra pe amândoi în siguranță și fericiți.

În cele din urmă, s-a întors să mă privească, cu privirea ei directă și neclintită.

— La fel de fericită și în siguranță pe cât vrea Malik să se asigure că ești tu și copiii.

În ochii ei albaștri, fără viclenie, nu vedeam decât îngrijorare.

Apoi se încruntă.

— *Suno*¹. Bărbații care au luat aurul sunt nemulțumiți că lipsesc două lingouri de aur. Cele două bare pe care nu le-am găsit niciodată. M-aș simți mai confortabil dacă tu și copiii rămâneți cu noi pentru o vreme.

Acest lucru m-a luat atât de mult prin surprindere încât nu eram sigur că am înțeles.

— Să stau cu tine? am întrebat. În casa ta?

Ea a zâmbit.

— Da.

Privind la sari-ul ei curat și la bluza de pulover asortată, mi-a fost rușine, eu nu avusesem timp să-mi spăl hainele cu atâtea lucruri în ultimele zile. Simțeam că fața mi se încălzește. Rekha și Chullu nu erau curați.

După toată munca cu oile cu o seară înainte, nu mai aveam energie să trag apă, să o încălzesc și să spăl murdăria și transpirația de pe mine sau de pe copiii mei. Ar vrea ca murdăria noastră privată să-i murdărească casa?

— Tu și copiii puteți sta în camera lui Malik. Are o baie alăturată.

Cum de reușește să-mi citească mereu gândurile?

— Și cred că este mai bine, mai sigur să nu vinzi flori în

¹ Ascultă.

piața Shimla până vom rezolva asta.

Mi s-a accelerat pulsul.

— Crezi că este atât de nesigur?

— Da.

Puțin timp mai târziu, am luat o pauză de la munca mea în Grădina Vindecării și m-am dus în sala de așteptare, unde m-am apropiat de pacienți care erau oameni de dealuri, cel mai probabil ciobani – lâna lor de casă și pielea mai închisă la culoare îi dădeau de gol. Un bărbat de vârstă mijlocie, cu un ochi tulbure și o jumătate de ureche lipsă, a spus că ne poate duce oile la păscut cu turma lui, la nord de aici. I-am spus că îl voi anunța mâine unde să găsească oile fratelui meu și le-am descris creștătura de pe urechi, astfel încât să-și poată ține oile separate de cele ale fratelui meu.

Apoi a zâmbit, arătându-mi cei cinci dinți.

— Nu trebuie să-mi marchez oile, a spus el. Știu care este a mea pentru că le cunosc personalitățile. Și fiecare dintre ele este nervoasă!

Femeia care stătea lângă el s-a alăturat râsului lui.

* * *

Așa că în seara asta mă aflu cu Rekha și Chullu în casa lui Lakshmi și Dr. Jay. Am plecat devreme de la muncă pentru a ne recupera câteva bunuri de la Arora, ca să le pot duce la casa lui Lakshmi. Ea mă rugase să nu le spun proprietarilor mei unde mergem. Mai bine, a spus ea, să fie în siguranță. Nu-mi plăcea să ascund lucruri de ei; au fost atât de amabili. Dar Lakshmi a avut dreptate în aproape orice, așa că am plecat fără să-mi iau rămas bun de la vechiul cuplu. A fost nevoie de o singură călătorie; nu prea aveam multe lucruri. Lakshmi a spus că ne va trimite hainele la *dhobi*¹. Întotdeauna îmi spăl hainele, dar nu am vrut să-i spun atât de multe lui Lakshmi. Poate crede că nu le curăț suficient de bine.

¹ Om care spală haine pentru a trăi.

Acum copiii sunt sus în dormitorul lui Malik cu menajera lui Lakshmi, Moni. Lakshmi își pune cizmele și doctorul Kumar își încheie nasturii de la geaca de lână. Madho Singh se plimbă pe suport. Din când în când scârțâie: „Mâna care ne hrănește este în pericol să fie mușcată”.

Îmi dau seama după expresia Dr. Kumar că și-ar dori să nu facem asta. Dar, așa cum Lakshmi nu va pune un copil în pericol, Dr. Kumar nu va eșua niciodată în a o proteja pe Lakshmi. Ce opțiune are? Ea este hotărâtă. Vreau să-i cer scuze pentru pericolul în care ne-a pus pe toți Vinay. Dar menționarea numelui fratelui meu nu ar face decât să crească tensiunea din cameră. Nu am spus nimic.

* * *

E ora opt noaptea, seara, și suntem pe pășunea de jos, aproape de marginea pădurii, cu turma lui Vinay. Pământul a fost cosit curat, iar oile par dornice să fie mutate. Abia ieri am fost aici, adunând aurul? Apoi, am fost preocupată de munca de făcut, abia gândindu-mă unde ne aflăm. În seara asta, pădurea se simte sinistră. Ramurile copacilor seamănă cu ghearele. Frunzele șoptesc semne întunecate. Mulcii de pe solul pădurii miros a putregai, moarte.

Îi arăt lui Lakshmi și Dr. Kumar cum tundem oile.

Iau una, o întorc pe spate și mă ghemuiesc pe pânza pe care am întins-o pe pământ ca să pot ține animalul între genunchi. Oile sunt obișnuite să fie tunse și știu că se vor simți mult mai bine atunci când își vor pierde haina grea, așa că stau nemișcate. Ciobanul de la clinică azi dimineață mi-a împrumutat două foarfece cu mâner lung. Încep prin a apuca o mână de lână pe burta oii și o tai cu foarfeca. Odată ce am curățat această mică zonă de pe burta oii, știu cât de aproape pot tăia fără să pișc pielea, iar tunsul merge mult mai repede.

Merg mai departe până când am tuns toată lâna de oaie de dedesubt. Apoi întorc animalul pe o parte ca să pot tunde lâna acolo, apoi o întorc încă o dată pentru a tunde cealaltă parte. Munca de tuns are un ritm care poate fi liniștitor și, uneori, hipnotic. Nu-mi ia mult până termin cu corpul și pot tunde picioarele.

Le spun lui Lakshmi și Dr.Jay:

— Cei mai buni tunzători scot lâna dintr-o singură bucată. Ei pot tunde patruzeci de oi într-o zi și nu taie niciodată pielea.

Când termin, eliberez animalul și adun lâna, arătându-le celorlalți cum să învâртеască totul într-o minge mare. Vom împacheta cât mai mult din lâna pe cai și vom lăsa restul aici, pentru a le aduna la întoarcere.

Lakshmi urmărește procesul cu fascinație. Pot spune că nu a văzut niciodată cum se face. Dr. Kumar pare neabătut. Nu numai că lucrează cu bisturie: a crescut în Shimla și a urmărit de mult ciobani făcând aceeași sarcină.

Îi dau celelalte foarfece împrumutate.

Dar a vedea și a face sunt lucruri diferite. La început, oile nu sunt relaxate în brațele doctorului Kumar; pur și simplu nu sunt obișnuite cu el. Destul de curând el intră într-un ritm și tunde aproape la fel de repede ca și mine. Lakshmi consideră că munca este mai dificilă; nu vrea să le ciupească. Îi simt ezitarea, așa că se zvârcolesc și ies din strânsoarea ei. Pe măsură ce se întunecă, ea decide să-și asume o altă sarcină: ține în mână două lanterne – una pentru doctor și una pentru mine – ca să putem termina munca cât mai curând posibil.

După trei ore, totul – câmpul și pădurea din jur – este în întuneric, luminat doar de lanternele pe care Lakshmi le ține.

Brațele mele sunt obosite de cât țin oile jos, picioarele sunt obosite de la ghemuit și degetele mari au vezicule pe ele de la mânuirea foarfecelor.

În lumina lanternelor, pot să văd fața doctorului Kumar și știu că este la fel de obosit ca și mine.

Am numărat treizeci și șapte de oi, inclusiv Neela. Mai sunt două.

Dar lanternele se întunecă brusc.

Sunt pe cale să o strig pe Lakshmi când îi simt mâna pe umărul meu.

Atunci aud vocile. Văd lumini, ca niște licurici, clipind în depărtare. Bărbații se strigă unii pe alții prin pădurea de la est.

Un bărbat strigă ordine; alții îi răspund la comenzi.

Lakshmi, Dr. Kumar și cu mine stăm nemișcați ca trunchiuri de copaci. Îmi țin respirația.

Dr. Kumar șoptește:

— Nimmi, vino cu mine.

Mă ridic din ghemuit.

— Lakshmi, șoptește el, rămâi aici.

Mă ia de mână și mă duce departe de turmă, spre oameni, eu nu știu ce are de gând și vreau să-i dau drumul la mână și să fug în altă direcție, dar prinderea lui este fermă și trebuie să am încredere că știe ce face.

Alegăm o sută de metri în întuneric. Apoi dr. Kumar se oprește, îmi întoarce corpul astfel încât să se îndrepte spre mine. Mă sărută. Sunt atât de surprins încât nu știu ce ar trebui să simt. Buzele lui nu sunt la fel de pline ca ale lui Malik, dar sunt la fel de calde.

Unul dintre bărbați luminează torța asupra noastră.

— Domnule! strigă el.

O altă voce, aceasta cu autoritate, ne strigă:

— Oprește-te unde ești!

Și apoi îl vedem, și pe ceilalți în spatele lui: e poliția. Doctorul se întoarce, de parcă ar fi la fel de surprins ca și ei.

— Căpitan? el spune. Eu... Ce este asta?

Urmează o pauză, apoi căpitanul trece în lumină. E un slăbit bărbat cu o mustață neagră care nu face decât să-și pară încrunțat mai sever. Fără uniformă, nu ar arăta atât de intimidant. Vocea lui nesigură, spune:

— Dr. Kumar?

Doctorul pășește în fața mea, de parcă ar vrea să mă țină ascuns sau să mă protejeze. Își lasă capul în jos, făcând tot posibilul să pară rușinat.

— Ce te-a adus aici? spune. Mi-ai spus că nu mai faci patrulă de noapte în Shimla...

Căpitanul luminează lanterna peste noi doi. Rămân în spatele doctorului, care acum își acoperă ochii cu o mână.

— Este ceea ce cred eu că este? spune căpitanul. Aud zâmbetul viclean din vocea lui. Felul în care spune că îmi spune că dă un spectacol pentru oamenii lui.

— Este ciudat, spune Dr. Kumar, scuzându-se. Ca să nu mai vorbim de incomod. Doctorul chicotește.

Acum vocea căpitanului se înmoaie.

— Deci de asta m-ai întrebat despre contrabandiștii care cară aur?

Înainte să ies din spatele doctorului, desfac câteva cârlige din partea din față a bluzei, punându-mi la vedere decolteul. Îmi țin ochii ațintiți în pământ.

— Ne pare rău, *Ji*, spun eu, să te deranjăm.

Câțiva bărbați râd. Căpitanul se apropie puțin de mine și sper că este mai interesat de ceea ce îi arăt decât de ceea ce am putea face cu oile.

— Am auzit un zvon că această femeie locuiește cu tine. Dar nu am crezut.

Dr. Kumar încearcă un alt răs jenat.

— Știrile circulă repede.

— Munții au urechi, doctore.

— Ah, atunci și munții ți-au spus că și soția mea încă locuiește cu mine.

Acum bărbații râd mai tare.

— *Cup!* le spune căpitanul oamenilor săi, afirmându-și autoritatea.

Mă lupt cu dorința de a privi în spatele nostru, la Lakshmi, care trebuie să fi auzit acest dialog. După tot ce a făcut pentru noi, trebuie să asculte această discuție dezgustătoare!

Dr. Kumar se uită la mine, tandru, de parcă eu sunt singurul lucru care îl aduce bucurie.

— Trebuie să ne furișăm, vezi, spune el. Este singura dată când putem...

Își bagă mâna în buzunar, scoate un teanc de rupii și insistă ca căpitanul le ia drept „cadou”.

— Pentru a compensa necazul pe care ți l-am cauzat, *Sahib*.

Căpitanul își drege glasul dar nu ezită să ia teancul de rupii oferit. Se frământă doar o secundă înainte ca banii să dispară în buzunarul jachetei.

Îl trag de braț pe doctor.

— Ce zici de... știi?

Dr. Kumar se întoarce spre mine; o parte a feței lui este luminată de lanterna polițistului, cealaltă este în întuneric. Expresia lui este uluită și alarmată. Este luat prin surprindere și pare să creadă că sunt pe cale să anulez tot ce a făcut pentru a ne scăpa de necazuri.

— Aurul, spun eu, chiar în afara Shimla.

Îi arunc căpitanului o privire timidă, de scuze.

— Doctorului nu-i place să pună oamenii în necazuri, *Sahib*.

Mă întorc din nou la doctor.

— Acea afacere. Cum se cheamă? Poate – Canra?

Ne uităm amândoi acum la căpitan. Capul îi este înclinat, interesul trezit.

— Îmi amintesc acum, spun ca și cum tocmai mi-aș fi amintit. Canara!

Căpitanul spune:

— Canara?

Cobor vocea la o șoaptă.

— Unde mută aurul. Dar, *Sahib*, trebuie să știi deja despre asta.

În grabă, funcționarul public își drege glasul, aruncă o privire spre oamenii săi. Apoi dă din cap, de mai multe ori.

— Desigur. Dar cum ai aflat?

Dr. Kumar mă trage spre el, zâmbind. Aproape că pot să cred că este îndrăgostit cu mine.

— Munții au urechi.

Acum doctorul se uită la căpitan, apoi la mine, și-și pune în grabă mâinile într-un *namaste*.

— Dar te rog, căpitane. Nu-i spune lui *Bibi*¹. I-ar frânge inima.

— Puteți să vă bazați pe mine, doctore. Cât despre oamenii mei... aruncă o privire în spatele lui... pot garanta pentru ei.

¹ Soție.

Bukwas! Până mâine dimineață, zvonurile vor lucra suplimentar la spital.

Mă întreb cum va putea dr. Kumar să-și țină capul sus după asta.

LAKSHMI

Shimla

Nu am vorbit despre ceea ce tocmai s-a întâmplat la întoarcerea de la pășunea de jos. A fost ciudat cu toți trei prezenți. Singura dată când Nimmi a vorbit a fost să ne spună că a aranjat ca un cioban local să mute oile

Măine.

Nu știu de ce, dar m-am simțit precaută să aduc în discuție altercația cu poliția. Nu puteam spune exact de ce, dar mă întrebam dacă s-ar putea să nu îmi placă răspunsul lui. Totuși, mi se repeta în cap, ca o peliculă spartă care stă înfiptă în proiector, lovind aparatul la fiecare rotație a bobinei. Am văzut cum a reacționat Jay când a fost confruntat de căpitan, prefăcându-se – atât de convingător – că are o aventură cu Nimmi. Până și eu aproape că l-am crezut. Eram ghemuită în spatele unui trunchi de copac, departe în întuneric, dar încă puteam distinge siluetele lui Jay și Nimmi. O ținea într-o îmbrățișare, apoi a sărutat-o!

A simțit ceva? A simțit?

Sunt asistente la spital și la clinică care sunt îndrăgostite de Jay.

Ele îl văd ca pe un doctor amabil și sfios. Dar nu am simțit niciodată că sunt o amenințare. Gelozia care m-a copleșit când l-am văzut ținând-o pe Nimmi era cu totul nouă. Și, la urma urmei, eu sunt cea care a insistat ca Nimmi să trăiască cu noi, deocamdată.

Ar trebui să îmi fac griji? Nu. O legătură între ei doi este de neconceput.

Jay mă iubește; el a susținut întotdeauna că s-a îndrăgostit de mine prima dată când m-a văzut la casa lui Samir Singh acum doisprezece ani. Nu am niciun motiv să cred că nu a fost credincios în timpul căsătoriei noastre.

* * *

Când pășim toți trei pe veranda din față, aud telefonul sunând înăuntru. Știu că Moni nu va răspunde la telefon – nu are încredere în el. Ma grăbesc să descui ușa. Singurele telefoane pe care le primim noaptea târziu sunt de la spital pentru Jay. Uneori, Radha sună de la Paris, dar are grijă să sune, deoarece taxele sunt exorbitante și sună doar de ziua fetelor ei și de Diwali.

Dar apelul nu este de la Radha sau de la spital. Este Kanta, spunând, plină de emoție, că Royal Jewel Cinema s-a prăbușit în seara asta.

Mă asigură rapid că Malik și familia ei sunt bine, ceea ce îmi liniștește bătăile inimii.

Dar ea vorbește repede și plânge. Nu înțeleg fiecare cuvânt și trebuie să-i cer să se repete.

— Sunt atât de bucuroasă că nu l-am adus pe Nikhil la cinema în seara asta, spune ea. Era furios pe noi, pentru că era entuziasmat. Atâția dintre colegii lui mergeau... Se oprește și îi aud suspinele. Când reușește să se calmeze, spune: Oh, Lakshmi. A fost oribil pentru toată lumea. Oamenii au fost răniți.

Plângeau. Cel mai mare proiect pentru palat de până acum – maharanii au investit toți banii pentru a-l construi! Și Manu era responsabil de asta. E depășit! Spune că nu are idee cum s-ar fi putut întâmpla.

— Câți au fost răniți?

Mintea mea sprintează prin numele tuturor celor pe care i-am cunoscut în Jaipur. *Hai Ram!* A fost vreunul dintre ei acolo? Au fost răniți?

— Știm doar că actorul, Rohit Seth, probabil că ați auzit de el, a murit pe loc. A căzut la primul etaj când partea lui de balcon a cedat. Mulți oameni care stăteau chiar sub balcon au fost și ei răniți. Un copil este tratat – am auzit că i s-a

strivit piciorul. O femeie este în stare critică. Poate supraviețui sau nu. Este ori, ori.

Își suflă nasul și își ia încă o clipă pentru a se controla. Mi-o pot imagina pe Kanta cu telefonul, răsucind cablul de plastic negru în jurul degetului, sprijinindu-se pe spate de peretele holului. O văd clătinând dramatic din cap și strângând batista pe care o udă cu lacrimi.

— Vor încerca să dea vina pe Manu! El este convins de asta. Dar nu este vina lui Manu! Știi că este meticolos în ceea ce privește munca lui! Ultimul care părăsește biroul în fiecare zi. El verifică și răs-verifică de două ori cifrele, cantitățile, costurile forței de muncă și materialelor. El trece constant peste tot. Ar trebui să vezi cât de atent ne verifică facturile acasă – nici măcar nu pot să-l privesc cum face asta. Dacă găsește o eroare sau o supraîncărcare, presupune doar că nu am fost atentă. *Baap re baap!*"

Când am avut afacerea mea cu henna în Jaipur, Kanta era un client – și printre puținii care mi-au oferit prietenia din prima zi în care ne-am întâlnit. Ea știa că sunt un brahman căzut în ochii celorlalte matroane pentru că m-am ocupat de picioarele femeilor când le-am pictat henna. Acea sarcină, considerată a fi necurată, era rezervată castelor inferioare; nu era respectabil pentru brahmani să o facă.

Apoi, când Radha a rămas însărcinată cu copilul lui Ravi, Kanta, care era și ea însărcinată la acea vreme, a dus-o la Shimla, unde și-au putut avea copiii împreună, departe de priviri indiscrete și de bârfe. Din păcate, Kanta și-a pierdut copilul din cauza șocului septic și aproape și-a pierdut viața.

Dar soarta, ajutată de un pic de un ghiont din partea mea, a condus la adoptarea fiului Radhei de către Kanta și Manu. Era Jay, bineînțeles, cel pe care a trebuit să-l înghiontesc.

O aud pe Kanta plângând la celălalt capăt al telefonului. Îmi fac vocea cremoasă ca *rasmalaiul*¹.

¹ Desert dulce cu lapte.

— Dar Singh-Sharma este responsabil pentru construcție, nu Manus. Sunt sigur că va fi o anchetă. Vor afla care a fost cauza, Kanta. Clădirile nou-nouțe nu cad în bucăți în fiecare zi. Fac o pauză. În cea mai recentă scrisoare a ta, ai spus că grăbesc proiectul să-l finalizeze la timp. Ar fi putut cineva să o ia pe scurtătură?”

Scoate un mic sunet de sufocare.

— Dar Manus a semnat totul! Numele lui este peste tot, pe toate actele de la palat!

Acum s-a ambalat într-o frenezie și asta nu poate fi bine pentru Niki sau saas a ei, care probabil că ascultă amândoi.

— Ascultă-mă, Kanta. Totul se va rezolva. Maharanii sunt corecți. Sunt inteligenți. Nu-l vor acuza pe Manus. Se va rezolva.

În timp ce spun asta, mă gândesc că trebuie să vorbesc cu Malik pentru a obține o imagine mai completă a prăbușirii cinematografului. Spun:

— Unde este Malik acum?

— La cinematograful cu Manus și Samir. Ajută la efortul de salvare. Va dura ore întregi. Am vrut să vin acasă, să văd că Niki e în siguranță. Este. A fost rău din partea mea? Erau și alte mame acolo ai căror copii fuseseră răniți și nu mă puteam gândi la altceva decât la Niki. M-am tot gândit, și dacă copilul meu a fost rănit? Acum ea vorbește în șoaptă. O să-l țin pe Niki acasă de la școală pentru câteva zile. Nu știu cum vor reacționa colegii lui sau ce îi vor spune. Mulți dintre prietenii lui erau la cinema cu părinții lor. Dacă unii dintre ei ar fi răniți... Oh, Lakshmi! Nu gândesc clar... nu știu ce ar trebui să fac!

Dacă Kanta are dreptate, iar accidentul nu este vina lui Manus, totul va fi, în cele din urmă, în regulă. Dar pentru moment, degetele vor fi îndreptate spre el; el va fi învinuit. Dacă este forțat să-și părăsească slujba, îi va fi greu să obțină alta – oriunde. Scandalurile palatului s-au răspândit repede, iar dacă scandalul este mare – așa cum este acesta – nimeni nu îl poate stăpâni. Un scandal în care se pierde viața nu va fi niciodată uitat. Sau iertat.

Kanta se destamă. Prietena mea are nevoie de mine așa

cum aveam eu nevoie de ea cu ani în urmă. Îmi dau seama că trebuie să merg la Jaipur. Pot să prind primul tren dimineață. Îi spun Kantei. Imediat, începe să se calmeze. După încă câteva cuvinte de liniștire, închid.

O aud pe Nimmi întrebând:

— Ce se întâmplă? Malik este bine?

Mă întorc; stă în spatele meu. În timp ce am vorbit la telefon, îmi dau seama că Moni, menajera noastră, trebuie să fi plecat, iar Nimmi s-a întors jos după ce s-a uitat la copii. Probabil că a auzit o parte din conversația mea. Privirea ei cu ochi sălbatici îmi amintește cum ne-au întâmpinat oile în seara asta, când am venit să le tundem. Își freacă nervoasă palmele de-a lungul fustei.

— Este bine.

Picioarele îmi tremură și mă așez pe canapea. Jay intră în salon, aducându-i și lui Nimmi un pahar de scotch, dar ea nu îl ia. Îl pune pe măsuta de lângă ea. Apoi, îmi întinde paharul. Îmi sorbesc băutura, simțind lichidul auriu curgând spre stomac. Jay stă în fața mea.

După o răsuflare, le spun ce mi-a spus Kanta. Mă întorc către Jay.

— Măine voi lua trenul devreme spre Jaipur. Kanta are nevoie de mine chiar acum...

Nimmi pășește între noi. Fața ei este un nod de anxietate.

— Știam că Malik nu ar fi trebuit să meargă la Jaipur. Știam că se va întâmpla ceva îngrozitor. La fel ca și cu Dev.

Mă întind după brațul lui Nimmi pentru a o liniști.

— Malik nu este rănit, Nimmi.

Ea își trage brațul departe.

— Nu a vrut să meargă. Știi că nu a vrut să meargă! L-ai făcut să plece... ai făcut asta. L-ai pus în pericol. Nu ar fi plecat dacă nu l-ai fi întrebat. Nu vezi? El face tot ce-i spui.

Nimmi se ridică deasupra mea, gesticulând sălbatic.

— Știu că vrei să decizi și cu cine ar trebui să fie. Și nu mă potrivesc, nu-i așa? Vrei să fie cu cineva *padha-likha*. Cineva care poartă sari de mătase și vorbește *angrezi*.

Corpul ei vibrează de energie.

— De ce este atât de important pentru oricine citește-scrie

când tot ce ai nevoie pentru a supraviețui este aer și munți și mere din copaci și nuci de pin și lapte dulce de capră? Am supraviețuit cu asta toată viața! Își ridică brațele în aer. Malik nici măcar nu este al tău, nu-i așa? Este copilul altcuiva. Dacă ți-ai dorit atât de mult copii, de ce nu i-ai avut chiar tu?

Mă învinovățește că vreau tot ce este mai bun pentru Malik? Crede că îl sufoc? Stau acolo, amorțită, cu paharul meu de scotch ca o recuzită în mână. Cum ar trebui să o consolez? Femeia care-mi săruta soțul acum o oră? Să mă apăr? După ce mi-am riscat viața pentru a-i ține pe ea și pe copiii ei în siguranță de pericolul în care i-a pus fratele ei?

Nimmi se lasă pe canapea lângă mine, surprinzându-mă și clătinându-mi băutura. Îmi apucă mâna liberă cu degetele ei puternice și fierbinți. Fața ei este la doar câțiva centimetri de a mea și ochii ei întunecați sclipesc.

— El... face lucrurile pe care le vrei tu pentru că este bun. Malik este bun. Și îți datorează atât de mult. Mi-a spus. Nu știe unde ar fi fără tine. Dar acum trebuie să-și trăiască propria viață. Merită să-și facă propriul drum în lume. E timpul să-i dai drumul. Trebuie să audă asta de la tine. Te rog. Îți va da drumul dacă tu îi dai drumul. Doamnă Kumar, trebuie să-i dai drumul. Trebuie s-o faci.

Deschide gura să spună mai multe, dar nu vine nimic. Doar se uită în ochii mei, de parcă ar vrea să ajungă la partea din mine pe care nu permit nimănui să o vadă.

Privirea ei este atât de pătrunzătoare încât trebuie să mă uit în altă parte.

Are dreptate? Îmi folosesc puterea pe Malik într-un mod care nu-i servește? Îmi folosesc influența pentru a-l conduce către o viață care-l va face nefericit? Nu m-am gândit niciodată la Malik ca la un fiu, mai degrabă la un frate mai mic. Dar el este mai mult decât atât, nu-i așa? El este o parte din trecutul meu, o parte din mine. M-a cunoscut în cele mai bune și mai rele momente. Cele mai fericite. Și cele mai descurajante. Mă cunoaște mai mult decât oricine din viața mea – mai mult decât Jay – sau Radha, care a intrat în viața mea când avea deja treisprezece ani. Dacă aș înceta să am grijă de Malik, aș simți pierderea, ca pe un membru pe care l-

am pierdut? Sau ar fi o ușurare să știu că nu mai trebuie să fiu responsabilă pentru bunăstarea lui? Se așteaptă Malik măcar să am grijă de el așa?

Sau doar mă urmează, îmi permite să-l direcționez, pentru că știe că mă face să mă simt utilă?

Mă simt goală – ca o trestie înainte ca pasta de henna să-i umple miezul. Nu știu ce să spun sau ce să gândesc. Nu pot nici să vorbesc, nici să mă mișc.

Jay își pune paharul pe masă. O ia pe Nimmi de umeri, o ridică de pe canapea, o conduce afară din cameră și urcă scările.

Simt că-mi arde mâna, acolo unde tocmai fuseseră degetele ei.

* * *

Îmi termin băutura în baie, apoi pun paharul pe coșul de săpun. Chiar și acum, după ce am spălat amintirea zilei – mirosul de sudoare înțepător al bărbaților din Canara, lâna aspră a oilor de pe palmele mele, umilința de a-l vedea pe soțul meu sărutând o altă femeie, întrebările tulburătoare pe care Nimmi mi le-a pus în minte – nu știu ce să simt.

Când apa s-a răcit, în sfârșit, ies din cadă, iar Jay intră în baie și stă în fața mea. Mă înfășoară într-un prosop și mă freacă ușor pe spate, privindu-mă tot timpul, fără să-și ia ochii de la ai mei. Încă mai miroase a aer liber, a ace de pin de pe podeaua pădurii, a mirosul de mucegai al lânii pe care o tunsesem.

Apoi lasă prosopul să cadă pe podea. Își lipește fruntea de a mea și o lasă acolo. Mă compătimește? Pentru ce a spus Nimmi? Sau poate el simte la fel ca ea. Poate că își cere iertare că a sărutat-o? Există ceva de iertat? Partea mea rațională știe că a acționat în interesul nostru în seara asta când a apărut poliția. Este ridicol să cred că există ceva între Nimmi și el. Chiar și așa, vreau să-l aud spunând asta. Știu cât m-a așteptat, cât m-a dorit înainte să-mi dau seama că și eu îl vreau pe el. Dar sunt momente – ca acum, când sunt la cel mai scăzut nivel – în care trebuie să aud cuvintele.

Apa de pe sâni îi înmoaie cămașa. Își plimbă mâinile pe

brațele mele și le lasă să se odihnească pe șoldurile mele. Îngenunchează.

Atingerea caldă a buzelor lui în triunghiul dintre sâni mă face să trag aer în piept. Buzele lui călătoresc mai jos – până la buricul meu – și mai jos. Fesele mele se încordează și fiecare nerv din corpul meu vibrează de anticipare.

Îmi pun mâinile de ambele părți ale capului lui și îi apăs buzele în spațiul dintre picioarele mele tremurătoare. Îmi strânge fesele, le desparte, le împinge împreună. Apoi limba lui găsește locul care mă face să furnic înăuntru și în exterior; linge și suge și se aruncă până când simt că sunt pe cale să leșin. Când ajung la extaz, scot un geamăt puternic, fără să mă gândesc sau să-mi fac griji pentru cealaltă femeie din casă, din camera lui Malik. Jay se oprește din mișcare.

Rămânem așa până nu mai tremur. Apoi își întoarce capul într-o parte, își înfășoară brațele în jurul picioarelor mele și spune:

— Tu, Lakshmi.

Multă vreme, rămânem așa.

În cele din urmă, Jay spune, rugător:

— Genunchii mei.

Și apoi râde, simt genele lui minunate cum mă ating pe burtă și îl eliberez.

Nu după mult timp, voi cădea în cel mai profund somn al vieții mele, cu brațele în jurul soțului meu.

CĂDEREA

MALIK

Jaipur

Suntem încă în hol, ne întoarcem la locurile noastre după pauza de băutură, când auzim prăbușirea. Urmată de țipete și gemete, plasatorul strigă după ajutor. Dintr-o dată, oamenii intră și ies din cinematograful Royal Jewel. Se împing unul pe altul pentru a ajunge la ușile holului sau aleargă în teatru pentru a îngriji răniții. Pentru o fracțiune de secundă, grupul nostru – Kanta, Manu, eu, familia Singh – stă înghețat, în mijlocul holului, în timp ce oameni disperați se năpustesc frenetic în jurul nostru.

Bebelușul este acum treaz și țipă.

Apoi Samir se luptă să intre la parterul teatrului. Manu este chiar în spatele lui. Îl aud pe Samir strigând la toată lumea să evacueze imediat teatrul.

Îl cheamă pe Ravi, care nu se găsește nicăieri. Alerg spre hol, strigând la ușieri să deschidă ușile implorând mulțimea să iasă repede afară. Exodul este un val mare, dar există și o forță opusă – oameni care luptă să intre pentru a-i salva pe cei dragi care au rămas pe locurile lor în timpul pauzei.

În timp ce Samir dispăre în teatru, îi spun Sheelei să-și ia copiii și pe Parvati și Kanta afară. Dar ea scutură din cap, îi dă copilul soacrei și le spune ei și Kantei să plece acasă. Apoi fuge în teatru, o urmăresc.

Grupuri de bărbați și femei ridică mormanul de moloz de pe răniți. Sheela și cu mine li se alătură. Putem auzi cereri de ajutor sub bucățile de beton, armături și cărămizi.

Îl văd pe Samir vorbind cu managerul teatrului, un

bărbat pe care îl cunosc doar ca dl. Reddy, pe care Samir l-a angajat dintr-o sală de cinema mai mică din Bombay.

Hakeem stă lângă domnul Reddy. Asta e ciudat. Mă așteptam să văd contabilul mai devreme cu soția și fiicele sale sus pe balcon.

Hakeem își trage nervos mustața ca și cum ar șterge amin-tirea accidentului care tocmai a avut loc. Samir latră ordine. Domnul Reddy își șterge transpirația de pe sprânceană și intră în acțiune. Hakeem aleargă după el.

Manu arată de parcă ar fi în stare de șoc; el îl tot întreabă pe Samir cum s-ar fi putut întâmpla asta.

Poliția sosește în scurt timp, iar pentru următoarea oră, aproximativ o sută de cinefili care au evadat fără răni din clădire îi ajută să salveze răniții îngropați sub dărâmături, ridicând oțel și beton de pe oamenii de dedesubt și făcând bandaje din cămăși și *dhoti*¹. O văd pe Sheela smulgându-și sari-ul de mătase fină cu dinții și modelând rapid un garou pentru a opri sângerarea unui picior zdrobit. Până când ajungem cu răniții în hol, un convoi zdrențuit de mașini, camioane, scutere, ricșe de biciclete, ricșe cu motor și *tongas*² așteaptă să îi transporte la spitalele din apropiere.

Sheela dirijează eficient cine unde merge. Cele câteva ambulanțe din Jaipur sunt proprietate privată și vin doar atunci când sunt chemate.

Când mă uit la ceas, văd că acum este ora 1:00. În ultimele trei ore, nu m-am oprit să mă gândesc; am fost absorbit de ceea ce trebuia făcut. Mă dor brațele din cauza efortului de a ridica corpurile. Îmi frec ceafa pentru a ușura durerea de cap de care tocmai am devenit conștient. Îmi simt gâtul uscat – de sete sau de praful resturilor? Intru din nou în teatru să vad ce pot face. O parte a teatrului este aproape complet distrusă. Acolo s-a prăbușit o bună parte a

¹ 4 până la 7 metri de bumbac alb înfășurat într-un pantalon larg pentru bărbați.

² Trăsură trasă de cai.

balconului.

Cealaltă jumătate a teatrului pare să fie intactă. Dar nimeni nu știe, încă, de ce structura dintr-o zonă a cedat și, prin urmare, nu putem presupune că nici restul nu va ceda.

Mai bine curățăm clădirea în cazul în care se întâmplă ce e mai rău.

Samir stă în picioare, cu brațele întinse, în mijlocul epavei. Teatrul este aproape gol. Vorbește din nou cu domnul Reddy, a cărui față și jacheta Nehru sunt acoperite cu praf de ipsos. Bărbatul transpiră; pare amețit. Domnul Reddy scoate o batistă dintr-un buzunar, își suflă nasul, apoi se șterge la ochi. Dă din cap către Samir, se plimbă în jurul lui, trece pe lângă mine și se îndreaptă pe coridorul care duce în fundul scenei.

Acum Samir stă singur, cu spatele la mine; Nu sunt sigur că știe că îl urmăresc. Haina lui de mătase este ruptă cu grijă pe cusătura centrală din spate și pe un umăr. Părul și hainele lui sunt acoperite cu praf de mortar. Își înclină capul; ceva de pe jos pare să-i fi atras atenția.

Se aplecă pentru a ridica o bucată spartă de beton de ciment. O examinează, răsturnând-o în mână.

Eu cercetez și dărâmăturile. Îmi ridic privirea spre interiorul balconului, scheletul de armătură și mortar de ciment. Trei scaune, încă bine fixate pe podeaua balconului, acum expusă, se aplecă precar spre gol, de parcă, în orice moment, și ele ar putea să-și dea drumul. Văd că două coloane susținând balconul au cedat, trimițând mai multe rânduri – poate cincisprezece, douăzeci de locuri – la parter. Acestea sunt locurile care au aterizat asupra publicului care stătea chiar dedesubt.

Studiez covorul sfâșiat, presărat cu bucăți de material de construcție, scaune sparte întinse oblic, acoperite cu tencuială și praf de mortar. Deodată, îmi este milă pentru Ravi Singh – un lucru pe care nu l-am crezut niciodată posibil. Toată munca care a intrat în această clădire. Toate orele. Și banii și talentul. Plănuise această mare deschidere până în ultimul detaliu.

Dau cu piciorul într-o bucată de cărămidă spartă și se

rostogolește. Îmi dau seama după adâncitura de pe o parte că era o cărămidă decorativă. Ciudat. Mă ghemuiesc și ridic o altă bucată. De asemenea, o cărămidă decorativă. Manu mi-a arătat odată că o parte a fiecărei cărămizi decorative este șampilată cu sigla producătorului. Furnizorii sunt mândri de munca lor.

Dar cărămizile la care mă uit nu au șampilă de fabrică – doar o adâncime mică, unde ar fi de obicei sigla. Observ o altă cărămidă fără logo. Apoi alta. Și acestea au aceeași fântână dreptunghiulară în centru.

De ce există atât de multe cărămizi decorative? Mă uit în jurul teatrului. Cărămizile nu au fost folosite pentru a împodobi nici pereții, nici fațada balconului. Mă gândesc la acele facturi pe care le-am cercetat. Fiecare factură pentru cărămizi a venit din același loc: Chandigarh Ironworks. Deci unde este șampila lor?

Cântăresc cărămida în mână. Se simte mai ușoară și pare mai poroasă decât cărămizile pe care mi le-a arătat Manu. Dacă ar fi să torn un pahar cu apă pe oricare dintre ele, sunt destul de sigur că apa ar curge și va îmbiba cărămida într-un timp record.

— Abbas?

Ridic capul să-l văd pe Samir stând lângă mine. Praful s-a așezat în șanțurile frunții lui și în crăpăturile din jurul gurii, ca și cum ar fi un actor de scenă făcut să pară mai în vârstă decât anii lui. Mă ridic, cu o bucată de cărămidă încă în mână. Samir se uită și el la ea.

— Le-am spus tuturor să meargă acasă. Măine dimineață, oamenii mei vor începe să facă curățenie. Îmi ia fragmentul de cărămidă din mână. După ce s-a terminat, vom stabili cine ce face și când.

— Dar, unchiule. Cum s-ar fi putut întâmpla asta? Au lucrat atât de mulți oameni la acest proiect. Clădirea a fost inspectată de multe ori...

El ridică o mână.

— Nu știu mai mult decât știi tu, Malik. Dar, deocamdată, ia-o pe Sheela acasă. Va fi epuizată.

Se uită direct în ochii mei în timp ce spune asta:

— Ravi trebuie să fi escortat actrița înapoi la hotel. S-ar putea să nu fie conștient de ceea ce s-a întâmplat.

Bănuiește că așa este, sau îmi spune mie? Nu contează. Sunt prea obosit să mă cert, cu atât mai puțin să nu fiu de acord.

* * *

Sheela și cu mine suntem liniștiți în mașină. Stăm pe bancheta din spate, cât mai departe unul de celălalt. Mathur conduce. Este aproape ora 2:00. Când ajungem în sfârșit la casa Sheelei, fiecare lumină este aprinsă. Ea se uită la mine.

— Rămâi puțin? întreaba. E un tremur în vocea ei.

Ezit din cauza a ce-am simțit ultima dată când am fost aici, singur cu ea.

Nu sunt insensibil la farmecele ei. În seara asta, însă, ea și cu mine am trecut printr-o catastrofă pe care nu ne-am fi putut-o imagina vreodată și sunt înțelegător cu nevoia ei de a vorbi cu cineva, cu cineva care a trăit ceea ce a trăit ea în seara asta.

Când ea spune „Te rog”, îl rog pe Mathur să aștepte în mașină până mă întorc.

Asha deschide ușa din față și strigă:

— Oh, *MemSahib*, te rog intră înăuntru. Samir *Sahib* a sunat-o pe doamna Singh pentru a-i spune că ești bine. Trebuie să fi fost atât de groaznic! Doamna Singh a spus că va păstra copiii în seara asta, ca să vă puteți odihni. Trebuia să te aștept, apoi să mă întorc la ea acasă ca să pot avea grijă de Rita și Baby dimineța.

Sheela dă încet din cap. Sari-ul ei este zdrențuit. Părul ei este dezordonat. Asha ezită.

— *Ji*, ai sânge pe braț. Să iau o fașă?

Sheela se uită la brațul ei de parcă l-ar fi văzut pentru prima dată.

— Este sângele altcuiva, spune ea.

Ochii Ashei se fac mari, dar ea nu mai spune nimic despre asta.

— Voi servi mâncarea, spune ea. Încuie ușa de la intrare și pășește în jurul nostru pentru a se îndrepta spre bucătărie,

abia aruncându-mi o privire.

Sheela se uită la mine, parcă să vadă dacă vreau cina. Eu dau din cap.

— Asha, spune ea, nu ne este foame. Poți pleca.

Servitoarea se întoarce, cu o expresie nedumerită. Sheela scutură din nou din cap. Apoi, cu o privire rapidă la mine, Asha se îndreaptă pe hol, spre ușa din spate pe unde va părăsi această casă și va merge cei o sută de metri până la Samir Singh.

Sheela intră în bibliotecă. La dulapul de cocktail cu oglindă, umple două pahare cu Laphroaig. Încă mai stau în foaier când ea îmi întinde un pahar. După tot ce s-a întâmplat la cinematograful, frenezia și haosul din toate acestea, corpul meu este prea obosit pentru a se mișca.

— Vino, spune.

Intru în cameră.

— M-am gândit că nu poți suporta lucrurile acelea.

— Nu crede tot ce auzi, spune ea.

Iau paharul de la ea. Sorbim din whisky; aceasta nu este o noapte pentru a oferi un toast.

Acum ea zâmbește.

— Ești o mizerie bună.

— Uite cine vorbește, răspund eu.

O întorc de umăr ca să-și poată vedea propria față în oglinda semineului. Își privește reflexia: fața acoperită de praf, bluza ruptă la umăr, sariul ei zdrențuit, un fir de păr care pare să stea atent, în timp ce părul de pe cealaltă parte a capului pare turtit. Inspiră adânc, apoi scoate un hohot de râs.

Râsul ei mă ia prin surprindere, iar auzul acestuia este o ușurare. Această Sheela, această fată dezordonată care râde de ea însăși, este o amânare de la tot ce s-a întâmplat mai devreme în seara asta. Aproape că mă face fericit. La cincisprezece ani, o fată privilegiată cu obrajii trandafiri care se credea regină, era prea bună pentru a-mi tolera prezența. Dar chiar în acest moment, aproape îmi vine să cred că o văd pe adevărata Sheela, cea fără lustru, fără pretenții.

Cu paharul ei de scotch, Sheela face semn către

pantalonii mei, rupți de genunchi și acoperiți de murdărie. Arătăm mizerabil: o pereche de ticăloși sau cerșetori. Ea își acoperă gura cu mâna pentru a nu-și scuipa băutura. Apoi începe să sughițe și este încă un lucru pe care îl considerăm hilar. Acum suntem la dublu, chicotind. Suntem în lacrimi, pentru că suntem amețiți și epuizați.

Și încă suntem în viață, în ciuda trupurilor rănite, a sângelui, a lacrimilor și a durerii. Este greu de crezut că s-a întâmplat cu adevărat, chiar dacă am văzut haosul noi înșine, oamenii care sufereau și oamenii care îi ajută pe alții, chiar și atunci când nu puteau ști dacă urmează mai multe – mai multă distrugere, mai multă suferință, mai multă moarte.

Când în sfârșit încetăm să râdem, Sheela își șterge ochii. *Kajalul* i-a pătat fața, astfel încât zona de sub pleoapele ei inferioare pare învinețită. Ea își studiază machiajul stricat în oglindă, brusc serios. Apoi mai bea o înghițitură de scotch și se uită la mine.

— Au murit oameni, spune ea.

— Doar unul, spun eu. Până acum.

Ea ridică o sprânceană.

— Și asta ar trebui să fie o alinare?

Merge spre dulap să-și umple din nou paharul.

— L-am văzut pe băiatul ăla – cel căruia i s-a zdrobit tibie. Are vârsta Ritei. Și acel actor, care joacă rolul bunicului preferat al tuturor – Rohit Seth. Le va lipsi la milioane de fani ai lui...

Mai bea o înghițitură din băutură.

— Câți răniți? Patruzeci? Cincizeci? Această calamitate va... Vor fi consecințe. Nimic din toate acestea nu va dispărea.

Sheela are acea privire pe care o văzusem pe fețele copiilor lui Omi când se simțeau răniți și nu știau ce să facă. Senti-mentul de trădare, când lucrurile au mers prost sau nu s-au întâmplat așa cum se așteptau. Seara asta trebuia să fie triumful lui Ravi. Și rămăsese să ajute știind foarte bine că soțul ei era cu o altă femeie, fără să știe ce s-a întâmplat. Trebuie să știe că și ceilalți din cercul lor – clubul de tenis,

clubul de golf, clubul de polo – știu și ei despre asta.

Când unul dintre copiii lui Omi era confuz sau trist, cântam un cântec și îi frecam spatele până adormeau. Nu pot să fac asta cu Sheela, dar mă gândesc la remediul pe care m-a învățat mătușa-șefă cu ani în urmă.

— Vino, spun eu și o iau de cot. Ai ulei de lavandă?

Se încruntă la mine, nu știe sigur de ce întreb.

— Da-da?

— Bun.

Dar în capul meu, aud clopote de avertizare: *Bevakoopf*¹! Soțul ei nu este acasă, îți amintești ultima dată când ai fost singur cu ea? Poți avea încredere în tine? Răspund la propriile mele întrebări: e obosită, traumatizată, are nevoie de confort. Nu fac altceva decât să-i fac o baie.

E puțin nesigură și mă lasă să o conduc, cu băutura în mână, sus. Arată spre dormitorul lor. O așez ușor pe pat, acoperită cu satin alb. Apoi îmi scot jacheta, îmi suflec mânecile cămășii și intru în baia ei, unde deschid robinetul pentru a umple cada.

Nu sunt surprins să văd că baia este făcută pentru confort. La urma urmei, Samir a proiectat-o. Cada cu gheare este de dimensiuni generoase. Este din porțelan și ocupă cel puțin un sfert din cameră. Marmura albă de Carrara pe care trebuie să o fi importat din Italia acoperă podeaua și pereții.

În dulap, găsesc o cutie de săruri de baie englezești și o sticlă indigo de ulei de lavandă; am aruncat o mână de săruri în apa cu aburi și un capac de ulei, apoi mă întorc în dormitor. Sheela nu s-a mișcat. Stă, uitându-se la covorul persan; paharul ei de scotch acum gol.

Îmi pun mâinile pe genunchi și mă aplec din talie, astfel încât să ne uităm unul la altul ochi în ochi, așa cum aș putea aborda un copil.

— Hai să te băgăm în cadă.

Se uită la mine, neînțelegând. O ajut să se ridice și să o

¹ Prost, idiot.

îndrept spre baie. Apoi îmi iau jacheta, o smulg și ies din cameră.

Sunt la capătul scărilor înainte să-mi vină un gând înfiorător: de când am ajuns, a pus deoparte două pahare sănătoase de scotch și a băut pe stomacul gol. Dacă nimeni altcineva nu este cu ea, s-ar putea să se înece?

Fug înapoi în sus pe scări și în dormitorul ei, aruncându-mi jacheta pe patul gol. Vocile din capul meu strigă acum: *Bevakoopf! Mat karo!* Ușa băii este deschisă și eu intru. Măinile Sheelei se țin de părțile laterale ale căzii, dar restul ei, inclusiv capul, este sub apă.

— Sheela!

Fug la cadă, o prind sub brațe și o ridic.

— Ce? spune. Sună supărată. Poate vedea din expresia mea că sunt panicat și asta o face să chicotească.

— Doar îmi udam părul. În orice caz, ai ajuns tocmai la timp să-l șamponezi.

Își subliniază cuvintele.

Mă uit la trupul ei gol, când mă întreb ce caut aici, și mă întorc de parcă tocmai aș fi fost opărit. Manșetele cămășii și hainei mele sunt ude, iar din mâini îmi picură apă pe sariul, bluza și juponul pe care le purta în seara asta, întinse lângă cadă.

Ridică din sprâncene și arată.

— Abbas, spune ea, șampon!

Acum este fata cu suprafața de cristal: imperioasă și răsfățată. Dar apoi se uită la mine, îmi oferă un zâmbet jucăuș și spune, politicoasă, „Te rog”. Îmi arată spre raftul de deasupra chiuvetei, unde văd sticla de șampon.

Parcă Sheela cu care am de-a face în seara asta are două laturi: prima trufașă, obișnuită să dea ordine ajutoarelor, și a doua năpăstuită, dorind companie și consolare.

— Și dacă *Sahib* vine acasă?

— Nu o va face, spune ea. Are o chestie pentru actrițe.

Se scufundă din nou sub apă de parcă ar fi pus capăt oricărei conversații despre Ravi. Când se întoarce, își șterge fața cu palmele.

Mi-am petrecut o viață întreagă slujind pe alții. Sunt bun

la asta și am fost întotdeauna. Dar numai atâta timp cât îmi servește și mie. O fac cu plăcere, de bunăvoie, când pot vedea beneficiul. Când beneficiul este discutabil sau când ar putea exista consecințe, le cântăresc pe amândouă. De obicei, rezultatul final este o sumă zero. Care este răul? mă întreb. Nu mă face mai mic dacă ajut pe cineva care are nevoie de un serviciu simplu pe care îl pot oferi.

Oftez, îmi scot din nou jacheta – acum în mare parte udă – și îmi suflec din nou mânecile cămășii. Iau sticla de șampon de pe raft și stau în spatele ei, storcându-i o cantitate generoasă de șampon pe scalp.

— Unde ai învățat să faci un garou? întreb. O întrebare pe care la care m-am gândit toată seara; cum știa ea exact ce să facă, în ciuda haosului.

— Maharani Latika ne-a predat la Școala Maharani pentru Fete. Ea ne-a învățat dansul occidental, cum să punem masa pentru zece invitați și cum să salvăm o viață în caz de urgență.

Sheela se curăță sub unghii în timp ce eu îi masez scalpul.

— Era la internat în Elveția pentru școală și ghiciți de unde a început Crucea Roșie?

Întoarce capul să se uite la mine.

— Închide ochii, îi spun, sau o să pun șampon în ei.

Închide ochii și se îndreaptă din nou în față ca un copil ascultător.

— Am fost bună la toate chestiile medicale. Aș fi putut fi medic.

— Ce te-a oprit?

Ea oftă.

— Tatăl meu a vrut să mă căsătoresc cu Ravi pentru ca afacerea lui să fuzioneze cu Singh Architects. Și am vrut să mă căsătoresc cu Ravi.

la săpun de gardenie din tava atașată la cadă. Este nevoie de două încercări pentru că alcoolul a încetinit-o. Acum îl folosește pentru a-și săpuni brațele.

— A fost un fel de premiu, Abbas. Fiecare fată pe care am cunoscut-o spera să-l debarce pe Ravi ca soțul ei. Dar eram

hotărâtă să câștig. Căsătoria a fost aranjată când aveam cincisprezece ani, dar familia lui l-a trimis în Anglia și a trebuit să așteptăm până și-a terminat studiile.

Urechile îmi ard, acum, de indignare. Și-au trimis fiul în Anglia pentru a-și ascunde dragostea cu Radha și pe fiul pe care l-a născut cu ea. Aș vrea să o spun, dar nu o fac. Nu vreau să știe nimeni că Niki este ilegitim. E mai bine că e cu Agarwal decât cu Singh. De asta, mereu am fost sigur.

Sheela își clătește săpunul de pe brațe.

— Abbas? Ce se va întâmpla acum? Tremurul revine în vocea ei.

Nu știu mai mult decât ea. Am văzut șoferi de ricșă cu picioarele zdrobite de șoferi care treceau. Am văzut bețivi căzând din a doua parte a bazarului Orașului Roz. Dar nu am văzut niciodată ceva asemănător cu catastrofa din seara asta.

— Închide ochii, îi spun.

— Da, *Sahib*.

— Apleacă-te în față.

Deschid ambele robinete de la cadă și umplu recipientul de oțel care stătea pe podea cu apă caldă. Îi torn apă pe cap și văd cum spuma umple cada. Faptul că nu-i mai văd sânii, sau triumghiul întunecat al părului dintre coapse, este o ușurare. Îmi dau seama că sentimentul pe care l-am avut este de vinovăție – de parcă a privi trupul gol al Sheelei înseamnă a o înșela pe Nimmi. Dar acum acel sentiment începe să se atenueze.

— Nu este vina lui Ravi, știi, spune ea.

Îi clătesc restul de săpun de pe părul ei.

— Ce nu este?

— Cinematograful. Astă seară.

Se întoarce spre mine, apa din părul ei ud stropindu-mi fața.

— Vreau să-ți arăt ceva.

Și înainte să realizez ce se întâmplă, iese din cadă, apucă un prosop alb gros de pe suport și îl înfășoară în jurul ei. Aleargă în dormitorul ei, încă puțin nesigură pe picioare.

Când deschid scurgerea pentru a lăsa apa să se golească

din cadă, viziunea cu ridicarea ei din apă – fese suple, talie subțire, picioare de culoarea caramelului – îmi este înțepenită în creier. O aud în dormitorul ei, scotocind prin sertarele ei de la dulap.

— Iată-!! o aud spunând.

La fel de brusc, stă lângă mine, trupul ei parfumat, pielea ei caldă și umedă, apa care i se scurge din păr.

Arată spre o bucată de hârtie pe care o ține în mână. Este o transcriere din ultimul an al lui Ravi la Oxford.

— Vezi? El este foarte bun în matematica și științele materialelor. El înțelege cum funcționează clădirile și cum să le facă puternice. Nu are cum să aibă vreo legătură cu dezastrul prin care am trecut în seara asta. Nu ar fi putut. Nu a făcut-o.

Ochii ei mă roagă să fiu de acord cu ea. Știu că vrea să-l absolv pe soțul ei. Dar nu mă pot opri să mă gândesc la acele cărămizi pe care le-am văzut la cinematograful în seara asta. De ce erau acolo? Dacă au venit din altă parte decât Chandigarh Ironworks, cum au ajuns în Royal Jewel Cinema? E ceva acolo. Doar că nu știu ce este. Și nu am cum să mă pot încrede în Sheela. Își iubește soțul – pot să văd clar – și va face orice îi cere el. Văd, de asemenea, întrebarea din spatele întrebării ei – Ce se întâmplă dacă a făcut ceva greșit? Nu știu.

Iar răspunsul, când vine, ar putea răni pe cei dragi mie. Mă gândesc la Manu și Kanta. Și Niki.

— Trebuie să plec, îi spun, adunându-mi jacheta și mergând spre ușă.

Ea mă strigă și mă opresc să ascult, dar nu mă întorc.

— Mulțumesc, spune ea.

În timp ce cobor scările de marmură, îmi desfac manșetele mânecilor. Ravi se repezi pe ușa din față și fuge direct în salon. Strigă:

— Am auzit despre...

lese înapoi din salon și mă vede coborând scări.

— Ce faci aici?

Vederea lui – dezordonat, speriat, în panică – mă umple de dezgust. Unde era când aveam grijă de oamenii răniți în

clădirea pe care a construit-o, proiectul cu care se lăuda?

— Ai grijă de soția ta. Îmi închei manșetele ude ale cămășii când mă apropii de el. Poți prelua acum.

Gura i se răsuțește într-o încruntă urâtă.

— Tu! Stai departe de Sheela, spune el. Crezi că n-am văzut cum te uiți la ea?

Acum stau chiar în fața lui și îmi pun haina umedă. Ravi miroase a alcool și a țigări. Ochii lui sunt injectați de sânge. Părul lui, de obicei alunecat pe spate cu Brylcreem, îi cade în fire pe frunte.

Scot batista de bumbac din buzunarul pantalonilor și tamponez petele umede de pe haină. Nu mă grăbesc, lăsându-l să se întrebe de ce haina mea este umedă. Apoi ridic bărbia. Este mai înalt decât mine, dar asta nu mă împiedică să-l privesc în ochi.

— Ar trebui să te uiți la ea mai des, Ravi.

Îi împing ușor pieptul. Se împiedică înapoi, de parcă l-aș fi pălmuit.

Îl ocolesc. Când ajung la ușa din față, mă întorc.

— Sheela a ajutat mulți oameni la cinema în seara asta. Acum e rândul tău.

Sedanul mă așteaptă când ies afară. Când pășesc în mașină, îmi dau seama că am adus cu mine parfumul săpunului de gardenie al Sheelei.

DUPĂ PRĂBUȘIRE

Aseară, un balcon de la noul construit Royal Jewel Cinema din Jaipur s-a prăbușit, ucigând doi și rănind alți patruzeci și trei. Peste o mie de oameni au fost prezenți la marea deschidere a mult anticipatei clădiri, un teatru complet modern, cu un ecran care rivalizează cu cea mai mare sală de cinema din Mumbai și tehnologie de sunet surround direct din Statele Unite. În cuvântul de deschidere, Maharani Latika din Jaipur, care a inițiat proiectul de patru mii de *lakh*¹ construit de renumita firmă de construcții Singh Sharma, a numit Royal Jewel Cinema „o ocazie istorică pentru Jaipur, care găzduiește arhitectură de renume mondial, textile și bijuterii orbitoare, și, desigur, Rajasthani *dal batti*².” În ultimul an au circulat zvonuri despre depășiri ale costurilor și întârzieri în construcție. Palatul și-a exprimat o tristețe uriașă pentru pierderea de vieți omenești, dintre care unul era iubitul actor veteran Rohit Seth. Cei îndoliați i-au depus flori la locul tragediei. Cealaltă victimă nu a fost încă identificată. Se așteaptă o declarație oficială de la Palatul Jaipur astăzi mai târziu despre posibilele motive ale catastrofei și remediile anticipate. Actorii Dev Anand și Vyjayanthimala, care au fost prezenți la proiecția *Hoțului de bijuterii*, primul film care a avut premiera la cinema, au fost nevătămați, plecând la începutul pauzei. Nu este clar cât de curând se va redeschide Royal Jewel Cinema. Vă vom aduce noi evoluții pe parcursul zilei.

¹ Unitate aparținând sistemului numeric indian, echivalentă cu 100 000.

² Chifle din făină de grâu mâncate de obicei cu *dal* (supă de linte).

MALIK

Jaipur

Este dimineața de după tragedia Royal Jewel Cinema; măturătorii străzilor nu au început încă să bată praful cu *jharus*¹-ul lor lung.

După doar o jumătate de oră de somn obositor, amorțitor, mă trezesc tresărind, imaginile de groază la care asistasem revenindu-mi: piciorul unui bărbat îndoit într-un unghi nefiresc; brațul cărnos al unei matroane străpuns de o bară, țâșnind sânge; o rană căscată pe fruntea unui copil. Noaptea, m-am trezit de mai multe ori să mă plimb în cameră, să beau încă un pahar de apă, să mă uit pe fereastră spre stradă – pustiu, doar câinii fără stăpân care se așează să doarmă în praful răcoros al nopții.

Apoi, imaginile cu șoldul gol al Sheelei Singh, mamelonul ei maro, îmi plutesc prin minte. Ce va spune Ravi data viitoare când mă va vedea? Îi va spune lui Manu că încercam să-i seduc soția? Nu este adevărat, dar Ravi n-ar ezita să stârneas-că necazuri – pentru Manu sau pentru mine – dacă l-ar lua valul.

Un alt gând: știe ea ceva despre rolul lui Ravi în construcție? De asta mi-l apăra?

Sau îl ierta ea pentru ceva ce făcuse?

Este ora șase, dar la ce folosește să încerci să dormi când somnul nu vine? Am fost acasă trei ore. Am vrut să o sun pe

¹ Mătură cu mustăți lungi.

mătuşa-şefa să-i spun că sunt bine, dar pensiunea nu are telefon. Sunt sigur că Kanta ar fi sunat-o pe Lakshmi în momentul în care a ajuns acasă aseară. Îmi fac griji pentru Nimmi.

Ea nu poate citi *Hindustani Times*, dar cu siguranţă va auzi despre ce s-a întâmplat de la Arora sau de la vânzătorii de la piaţa Shimla, sau de la Lakshmi în momentul în care mătuşa-şefa va afla.

Fac baie, apoi mă îndrept spre birou chiar înainte de opt. De obicei, angajaţii trec între nouă şi nouă şi jumătate, dar astăzi aproape toţi sunt la birourile lor când ajung eu.

Aseară a fost o mare ocazie pentru palat, iar la eveniment au fost prezenţi majoritatea personalului din Anexe. Pe măsură ce trec, fac semn din cap către colegii de aici şi acolo. Inginerii şi secretarele se îngrămădesc în grupuri, vorbind în linişte între ei. Starea de spirit este sumbră, plină de incertitudine. La fel ca mine, probabil că ei presupun că Manu va convoca o întâlnire cu toţi oamenii despre evenimentele de aseară pentru a afla ce a mers atât de prost încât balconul să fi putut ceda. Va fi o anchetă sau o investigaţie? Cine plăteşte pentru răni? Cine dintre noi este responsabil într-un fel sau altul de accident?

Mă aşez la birou şi îi cer operatorului numărul Mătuşei-Şefe. E distanţă lungă, dar nu cred că Hakeem sau Manu ar obiecta. Am lăsat telefonul să sune de mai multe ori, dar nu răspunde nimeni. Aşa că o sun pe Mătuşa Kanta, care ridică la primul apel. Pare epuizată, de parcă nici ea nu a dormit bine, dar este uşurată să audă de mine. Îmi spune că a vorbit aseară cu Lakshmi, care a promis că va lua primul tren din Shimla. Am să o iau de la gară în seara asta.

Vestea că Mătuşa-Şefa se pregăteşte să vină mă inundă de uşurare. Ea e cineva pe care mă pot baza întotdeauna pentru a menţine un cap limpede în timpul unei crize.

În timp ce Kanta vorbeşte, o văd pe Maharani Latika părăsind sala de conferinţe în partea îndepărtată a sălii. Sprâncenele îi sunt încruntate. De ambele părţi ale ei sunt domni în costum. Bănuiesc că sunt avocaţii ei.

Faţa Alteţei Sale este uşor îmbujorată, de parcă ar fi

furioasă. Samir Singh și Ravi, cu umerii căzuți, o urmăresc afară din sala de conferințe, iar după ei vin Manus și doi dintre inginerii lui. O întrerup pe Kanta pentru a-i spune că trec mai târziu și închid.

Niciunul dintre Singh-i nu se uită în direcția mea, ceea ce este la fel de bine; încă sunt iritat de apariția târzie a lui Ravi de aseară și de nesocotirea lui insensibilă a sentimentelor Sheelei. Probabil că știa că ea își va da seama unde fusese. S-a oboșit măcar să inventeze vreo scuză sau doar să-i ceară iertare?

La ușile din față ale birourilor Anexelor, Alteța Sa se oprește și se întoarce pentru a strânge mâna tuturor celor din spatele ei. E la fel de înaltă ca orice bărbat, iar prezența ei este poruncitoare. O însoțitoare cu turban, îmbrăcată în alb, ține deschise ușile duble în timp ce ea trece; trebuie să fie de la palat.

Manu și inginerii săi îi urmăresc pe toți plecând, apoi Manus le spune câteva cuvinte înainte de a-i elibera să se întoarcă la birourile lor. Când îmi prinde privirea, face un gest cu degetul arătător spre biroul lui.

Ies afară din birou pentru a cumpăra două pahare mici de ceai de la *chai-walla* de peste drum. Apoi aduc ceaiul în biroul lui Manus, în timp ce el își pune sacoul pe un cuier din colț.

Afară sunt optzeci și cinci de grade, dar Manus își încălzește mâinile pe paharul aburind când mă așez în fața lui. Pielea lui este palidă. Are o tăietură proaspătă pe obraz, unde probabil că s-a tăiat bărbierindu-se. Arată ca un bărbat trimis la rugul său funerar înainte de vremea lui. Crede că ceea ce s-a întâmplat ieri este vina lui?

Se uită la ceai în timp ce spune:

— Aseară a fost o tragedie pe care nimeni nu ar fi putut-o anticipa. Kanta a sunat-o pe Lakshmi pentru a-i spune ce s-a întâmplat și că ești bine.

Dau din cap.

— Domnul Reddy a mărturisit că a vândut mult mai multe bilete decât ar fi putut balconul susține. Fusese instruit să limiteze numărul, dar atât de mulți oameni și-au

dorit să vadă actorii de pe scenă încât el...

Manu ridică mâinile ca și cum ar fi directorul teatrului care renunță la situație.

— Singh-Sharma va plăti pentru un balcon nou – timp și materiale – și va înlocui orice altceva care a fost deteriorat, iar palatul va plăti facturile medicale pentru răniți. Vor analiza, de asemenea, compensațiile pentru familiile decedaților. Cu toate acestea...

Își dă ceaiul dintr-o înghițitură, apoi își pune paharul cu grijă pe birou, de parcă nu ar vrea să strice finisajul de mahon. În cele din urmă, se întâlnește cu ochii mei.

— Totul este rezolvat. Vom face un anunț oficial despre cine va plăti pentru ce. Reporterii m-au sunat aseară acasă pentru comentarii, dar a trebuit să clarific ce am spune public cu Alteța Sa.

Încearcă să zâmbească. Pot spune că simte o vinovăție enormă.

— Nu a fost vina ta, unchiule. Se pare că managerul teatrului este de vină.

Manu își drege glasul și se joacă cu pixurile de pe birou. Nu se uită la mine.

— Ei bine, maharani este de-a dreptul furioasă. Și cu un motiv întemeiat.

Se scarpină delicat în vârful capului, cu un deget, acolo unde crește o chelie.

— Două victime. O femeie. Și Rohit Seth – actorul. Fanii lui sunt în fierbere. Nu-i pot învinovăți. Acest lucru nu ar fi trebuit să se întâmple, Malik.

Manu ridică din nou paharul, își dă seama că e gol și îl lasă jos. Nu am luat nici o înghițitură din al meu, așa că îl împing spre el. Îl strânge de parcă ar fi un colac de salvare.

— Unchiule... fac o pauză delicată. Domnul Reddy nu a fost recomandat de Singh-Sharma? Dacă a lăsat mai mulți oameni să intre în teatru decât era în siguranță, de ce nu plătesc și costurile medicale?

El ridică din umeri.

— Ne împărțim povara – asta este afacerea.

Termină a doua ceașcă de *chai* și se îndepărtează de

birou, de parcă am terminat.

— Acum du-te și ajută-l pe Hakeem. Are de lucru pentru tine."

— Dar... ce zici de cărămizi?

Clipește și își freacă bărbia aspru.

— Ce vrei să spui?

— Am observat toate aceste cărămizi în moloz după prăbușire. Ce s-a întâmplat cu cimentul care a fost facturat? Și cărămizile – sunt diferite de cele pe care inginerii tăi le-au recomandat în specificații. Cărămizile pe care le-am văzut aseară erau mai ușoare – mai poroase. Fără logo-uri stampilate pe ele. Furnizorul ar putea fi tras la răspundere pentru livrarea materialului greșit?

Manu se încruntă, flutură cu mâna de parcă ceea ce am spus nu are nicio consecință.

— Sunt un jucător mic în toate acestea. Chiar dacă le ținem picioarele pe foc, ei nu vor putea să ne despăgubească pentru atât de multe daune și răni.

Își îndreptă niște hârtii pe birou.

— Va avea loc o anchetă oficială, care ar putea răspunde la câteva întrebări. Dar nimic de care să-ți faci griji. Du-te la lucru cu Hakeem acum.

Se ridică. În timp ce mă întorc pentru a pleca, spune, cu vocea tremurândă:

— Urăsc ce îi va face asta lui Kanta. Pentru Niki. Au fost atât de mândri de mine. Acum... oriunde vor merge... oamenii îi vor întreba despre ce s-a întâmplat. Păcat... nu vreau să fie nevoiți să explice sau să-și ceară scuze.

Își șterge fruntea, transpirată de la ceai, cu palma.

Vreau să-l consolez pe acest om blând care a fost întotdeauna bun cu mine, cu Mătușă-Șefa și Radha. Dar am douăzeci și patruzeci de ani. Ar fi nepotrivit pentru mine să-l mângâi pe umăr sau să-i spun că totul va fi bine când știu atât de puține despre această afacere. Totuși, sunt emoționat că mă tratează ca pe un membru al familiei, încredințându-mi cele mai profunde temeri ale lui.

— Mătușa Kanta se va descurca. Și având în vedere cum luptă fiul tău, aș spune că Niki poate mai mult decât să aibă

grijă de el însuși. În plus, mă ai în echipa ta – nu uita!

Râd ușor.

Zâmbetul lui este slab, dar există.

Ridic paharele de ceai pentru a le returna la *chai-walla*. Inima mea este grea de povara lui Manu – durerea celor răniți, dezamăgirea maharanilor.

Îmi dau seama și că sunt supărat de nedreptatea tuturor. Semnătura lui Manu este pe toate. El va fi considerat responsabil pentru cea mai mare calamitate pe care Jaipur a cunoscut-o în ultimele decenii. Soții Singh vor pleca doar cu o parte din vină. Și Manu are dreptate: și Kanta și Niki vor plăti prețul. Mătușa-Șefa spune întotdeauna că mâncătorii de bârfe au dinți ascuțiți. Ei vor mesteca această tragedie anii următori.

Manu are aerul unui om învins; a renunțat deja. Nu mi se pare corect. Cu siguranță pot face ceva pentru a ajuta.

Mulțumesc, *Bhagwan* Mătușa-Șefa va fi aici în seara asta. Pot să vorbesc toate astea cu ea.

* * *

În drum spre biroul meu, bat la ușa biroului lui Hakeem.

— Unchiule, spun eu, ai venit devreme.

Contabilul își ridică privirea din registru, lumina de deasupra capului sclipind ochelarii lui.

— Domnul Agarwal mi-a cerut să vin înainte de orele normale. După noaptea trecută, avem multe de făcut.

Își scoate ochelarii pentru a-i lustrui cu batista lui albă fără pată.

— O astfel de tragedie! Fiicele mele au avut coșmaruri aseară.

Nu-mi aminteam să-l fi văzut pe Hakeem cu nimeni în afară de domnul Reddy.

— Toată lumea a ajuns acasă în siguranță, sper?

— De abia. Fiecare ricșă, motor, tonga – toate au fost luate. Atâția oameni încearcă să scape! Izbucneau lupte. Mi-a fost teamă că o voi pierde pe una dintre fetele mele. Ne-am ținut de mână și a trebuit să ne dăm drumul prin mulțime. Ne-a luat aproape trei ore.

Mă sprijin de tocul ușii.

— Ce crezi că a cauzat-o?

Hakeem își trece un deget pe sub mustață.

— Domnul Agarwal mi-a spus că erau prea mulți oameni pe balcon. Nu?

Acum intru în cameră, stau în fața biroului lui.

— Dar cum ar putea un astfel de colaps să se întâmple din cauza greutății câtorva oameni în plus, Hakeem *Sahib*?

— Mi s-a spus că au fost mai mult decât câțiva. Mai degrabă o sută în plus.

Îmi iau un moment să diger asta.

— Totuși, inginerii nu construiesc prea mult... pentru orice eventualitate? Pentru a compensa prostia umană? Nu există standarde care trebuie îndeplinite pentru supraconstrucție?

Hakeem ridică din umeri.

— Cine știe? Suntem contabili, nu detectivi. Trebuie să întocmim un raport cu privire la cheltuielile de construcție asociate pagubei, după criză. Da? Trebuie să facem o listă cu toate materialele folosite și furnizorii pe care i-am plătit și cât am cheltuit. Vei lucra la scaunele, covoarele, materialele decorative care vor trebui înlocuite. Singh *Sahib* mi-a cerut să lucrez la costul materialelor de construcție pentru reparație și reconstrucție.

— Te referi la Manus *Sahib*?

— Nu, tinere Abbas. Ravi *Sahib* a dat ordinul. Domnul Agarwal este la conducerea tuturor Anexelor Palatului, dar din moment ce proiectele de construcții mai mari sunt adesea contractate către Singh-Sharma, se pare că lucrăm și pentru ei.

Știe Manus că Ravi dă ordine personalului său? Nu este un conflict de interes? Dacă domnul Sharma nu ar fi avut un accident vascular cerebral și ambii Singh nu ar fi fost la conducere, mă întreb dacă protocoalele ar fi fost diferite.

— Deci vom estima toate costurile materialelor în scopul înlocuirii?

Îmi aruncă o privire de parcă aș fi retardat.

— Da.

Îmi dreg glasul.

— Ești atât de ocupat, unchiule, spun eu. Pot să te ajut estimările tale, dacă vrei.

— Domnul Ravi mi-a cerut mie, special, da? Iar tu, Abbas, ai misiunile ale tale. Du-te.

Flutură mâna, de parcă ar goni o muscă.

— Dar... prăbușirea nu ar fi putut fi cauzată de altceva decât încărcarea peste capacitate? Materiale sub standard, de exemplu? O structură compromisă?

Hakeem se încruntă la mine, își lasă stiloul și se apleacă înainte pe coate.

— Gândește-te la ceea ce spui, Abbas. Singh-Sharma este un antreprenor foarte de încredere. Palatul lucrează cu ei de zeci de ani. Și au folosit aceiași furnizori de materiale de ani de zile. Companii de încredere, companii de încredere. Nu este nevoie să arunci calomniile asupra lor.

— Sigur că au existat și unele schimbări la furnizori de-a lungul anilor?

Oftă.

— Abbas, am menționat că am patru fiice? Cea mai mare va fi gata de căsătorie în curând. Restul vor urma. Da? Cum voi putea să-mi permit zestrea dacă nu stau în spatele acestui birou, adunând numerele pe care domnul Singh vrea să le fac?

Îi ignor frustrarea. Știu ce am văzut și nimic nu are sens. Trebuie să calc cu atenție în cazul în care Hakeem crede că-l acuz pentru documente neglijente sau pun la îndoială capacitatea lui Manu de a gestiona proiectul.

— Poate că Singh-Sharma a folosit un furnizor nou și au livrat materiale diferite de specificațiile de proiectare – din întâmplare. Am adăugat sau am schimbat furnizori în ultimul an?

Hakeem se uită la mine peste ochelari.

— Ai multe de învățat, tinere.

Îi ofer cel mai fermecător zâmbet al meu.

— Dacă sunt de acord să mă căsătoresc cu fata ta cea mai mare fără să-ți cer vreo zestre?

Buzele îi tremură. L-am făcut pe micul contabil aproape

să zâmbească! Își mijește ochii, clătină din cap. Își întinde mâna spre Rolodex și răsfoiește cărțile de vizită. Se oprește la una.

— Hai să vedem... acesta este nou. Da. Am adăugat Chandigarh Ironworks acum treisprezece luni. Au învins fostul nostru furnizor cu douăzeci la sută.

Fluier.

— Douăzeci la sută este o reducere mare.

El își ridică sprâncenele, bate cardul.

— Hmm. Este.

— Furnizează bare de fier?

El dă din cap.

— Pe vremuri. În zilele noastre ei ne furnizează cărămizi și ciment.

* * *

Nu cer să văd contractul cu Chandigarh Ironworks. Hakeem nu mi le-ar arăta; deja se ferește de întrebările mele. Bineînțeles, aștept până pleacă pentru o zi și apoi mă strecor în biroul lui. Nu trebuie să o iau pe mătușa-șefa de la gară decât peste o oră și jumătate.

Norocul meu că Hakeem este un contabil organizat: totul este etichetat frumos, toate chitanțele sunt păstrate. Găsesc dulapul de contracte și deschid sertarul de sus. Fiecare contract este depus sub numele furnizorului, care este listat în ordine alfabetică. Găsesc dosarul cu eticheta Chandigarh Ironworks și îl scot. Înăuntru găsesc o factură care arată că sunt într-adevăr situate în Chandigarh, în statul direct la nord de Rajasthan.

Hakeem mi-a spus că acesta este un contract nou, așa că vreau să compar termenii cu furnizorul anterior, dar nu cunosc numele furnizorului anterior. O modalitate de a găsi numele companiei este să te uiți la facturile plătite de acum treisprezece luni sau mai mult. Însă facturile nu indică întotdeauna numele proiectului și sunt atât de multe proiecte care se suprapun în care este implicat palatul. Până când am început să lucrez pentru Manu, nu știam despre diferitele renovări la Hotelul Rambagh, Palatul Jaipur și Palatul

Maharanis sau că familia regală cumpăra proprietăți mai mici (de la rajputi care nu își mai permiteau să-și păstreze proprietățile) și le transforma în hoteluri de tip boutique. Și, bineînțeles, proiectarea și construirea Cinematografului Royal Jewel a fost un proiect amplu de construcție de trei ani.

Opțiunea mai bună, decid, este să te uiți prin dosarele individuale ale furnizorilor. Oftez și mă ocup. Încep prin a căuta furnizori ale căror nume indică că ar putea vinde cărămizi în loc de echipamente electrice, sanitare sau de interior. Există multe nume care se termină în „construcții” sau „materiale”, așa că examinez contractele din fiecare dosar pentru a vedea dacă sunt încă o sursă activă pentru unul dintre proiectele palatului.

O oră mai târziu, dau peste dosarul Shree Building Materials din Jaipur. Contractul, care era pentru furnizarea de cărămizi de clasa 1, s-a încheiat în ziua în care contractul Chandigarh Ironworks a intrat în vigoare. Înțeleg de ce palatul ar insista asupra materialelor de ultimă generație, fără crăpături, așchii, pietre și alte defecte. Contractul Chandigarh Ironworks a promis, de asemenea, că va furniza cărămizi de clasa 1.

Mă las pe spate în scaunul lui Hakeem și mă gândesc la asta. Nu înțeleg cum Chandigarh Ironworks ar putea livra aceeași calitate ca furnizorul anterior pentru un cost mai mic atunci când ar trebui să adauge taxe de transport.

Chandigarh este, la urma urmei, la cinci sute de mile distanță!

Și încă ceva mă nedumirește: cărămizile de la cinematograf...

Cele pe care le-am luat și le-am examinat – nu erau de calitate construcției. Nu puteau susține structuri portante precum balconul. Deci cine a autorizat utilizarea lor?

Examinez semnăturile ambelor contracte – Shree Building și Chandigarh. Manu Agarwal și Samir Singh pe contractul anterior; Manu Agarwal și Ravi Singh pe actualul contract. Politica palatului este să semneze toate contractele pentru proiectele lor de construcție și să păstreze originalul în scopuri de audit. Singh-Sharma ar avea și ei o copie în

dosarele lor.

Dar întrebarea mai mare este de ce a fost folosită chiar cărămida. De la inginerii palatului aflasem că betonul de ciment armat cu bară de armare – un material mult mai rezistent – este preferat pentru stâlpii portanți. Cărămizile sunt folosite numai împreună cu betonul de ciment. A fost cimentul inferior problema? Dacă l-aș întreba pe Ravi, ar produce doar facturi false, așa cum a făcut înainte? Nu îndrăznesc să-l întreb pe Samir, care s-ar grăbi să acopere urmele lui Ravi dacă credea că fiul său a făcut ceva rău. Acum îmi amintesc asta: Samir nu a făcut niciun comentariu despre cărămizi când am vorbit cu el la cinematograful așeară.

Îmi dau seama că trebuie să găsesc și să mai arunc o privire la acele chitanțe pentru cărămizi și ciment – cele pe care Hakeem credea că le-am introdus greșit mai devreme. Aceleași pe care i-am dus apoi lui Ravi, care doar a tăiat o cifră și a introdus alta. Mă ridic de la birou și merg la registrul în care am înregistrat facturile cu săptămâni în urmă. Apoi mă uit în jur după cabinetul în care facturile plătite sunt păstrate în ordine cronologică. Îl găsesc și caut după dată, recunoscător încă o dată lui Hakeem pentru meticulozitatea lui enervantă. Căci acolo, atașate facturi pentru perioada respectivă, sunt chitanțele în cauză, cele de care am nevoie. Iată chitanța de la Chandigarh Ironworks pentru achiziționarea de cărămizi și ciment. Numai că... aceste chitanțe sunt curate, nemarcate. Acestea nu sunt cele pe care Ravi transpusesese cantitățile cu stiloul.

Cantități... le verific din nou. Au fost schimbate! Aceste chitanțe arată că se cumpără mai mult ciment decât cărămizi, opusul a ceea ce observasem anterior. Asta ar trebui să însemne că registrul nu va confirma. Dar am dreptate? Fug la biroul lui Hakeem și verific registrul deschis. Sumele de acolo se potrivesc cu cele de pe chitanțele din mâna mea. Cum ar putea fi asta?

Cobor lampa de birou cu gât de găscă a lui Hakeem pentru a arunca o privire mai atentă la registru. Calibrația lui Hakeem este atât de precisă încât numerele arată ca și cum ar fi fost dactilografiate în loc să fie formate cu cerneală

(Hakeem, desigur, are un stilou special special pentru acest scop, pe care el interzice oricui altcuiva să-l folosească – da!). Cineva a răzuit cu grijă vechea intrare cu o lamă fină de ras și a introdus noile cifre. Recunosc acest vechi truc din timpul petrecut la Bishop Cotton. Așa își schimbau anumiți băieți scorurile la test când măștrii nu se uitau.

Dar de ce anume s-au schimbat înregistrările și chitanțele?

Și cine le-a schimbat?

Nu mă gândesc decât la două explicații: chitanțele originale erau incorecte și trebuiau actualizate. Sau – și acesta îmi ridică părul de pe braț – cineva a întocmit informațiile pentru a se potrivi cu ceea ce ar fi trebuit să se întâmple – că ar fi trebuit folosit mai mult beton de ciment pentru a sprijini balconul. Dacă ar fi fost folosită cantitatea potrivită, nu ar fi existat nicio prăbușire.

Îmi bat cu degetele pe biroul lui Hakeem. Manu a spus că domnul Reddy a recunoscut că a vândut prea multe bilete, iar balconul era supracapacitat. Acolo avea a avut mai multă greutate pe balcon decât ar putea suporta.

Deci, directorul teatrului spunea adevărul sau chitanțele erau greșite?

Sunt atât de pierdut în gânduri încât nu-i aud pașii.

— Abbas?

Ridic privirea, speriată, din registru. Hakeem stă în golul ușii biroului său.

— Da, *Sahib*? Îmi păstrez vocea calmă, de parcă ceea ce fac este absolut normal.

— Ce faci aici?

— Îmi pare rău, Ji. Am rămas în urmă în estimarea mea de reconstrucție a cinematografului. Ți-am găsit ușa neîncuiată și m-am gândit că, în loc să duc registre înapoi și înapoi la birou, eu voi face treaba aici. *Maaf kar dijiye*¹.

Îmi trag ambii lobi ai urechilor în semn de scuze.

¹ Vă rog să mă iertați.

Aruncă o privire spre clanță – nu închisese ușa cum trebuie? – și își perie mustața, încruntat.

— *Sahib*, ce cauți aici? Învățasem această tactică cu mult timp în urmă, când am fost surprins trecând un pieptene pentru Omi sau bomboane pentru unul dintre copiii ei de la o tarabă din bazarul Orașului Roz. Când este atacat, cel mai bine este să contraataci.

— Mi-am lăsat umbrela aici, da? Tocmai am fost la cină cu un prieten care a spus ar trebui să plouă mâine și nu-mi place să mă răcorească când este ud.

— Bine gândit. Da.

Mă rog să nu se apropie să-l examineze contracte, chitanțe și registre pe care le-am întins pe biroul lui. Mă lupt cu dorința de a acoperi hârtiile cu mâinile.

Își strânge umbrela, care stă sprijinită de ușă.

— Nu sta și tu treaz până târziu. Munca va fi mereu acolo, tinere. Da?

Îmi oferă un zâmbet indulgent. Deocamdată, cel puțin, sunt protejatul lui harnic.

— Ai dreptate, *Ji. Zaroor*. Dau din cap liniștitor spre el și încep să stivuiesc registrele și hârtiile.

De îndată ce aud clicul de închidere al ușii de la intrare, îmi las capul în mâini. Îi va spune Hakeem lui Manu despre faptul că eram în biroul lui? Mă îndoiesc de asta. Hakeem știe că sunt la birourile palatului ca o favoare specială pentru unchiul Manu și ar putea fi imprudent din punct de vedere politic să mă părăscă. Dar Hakeem s-ar putea întreba dacă i-am spus adevărul.

Și, dacă nu, de ce.

Îmi verific ceasul. Trenul lui Lakshmi ar trebui să sosească în curând.

LAKSHMI

Jaipur

În gara din Jaipur, caut sedanul Ambasador negru al familiei Agarwal. E seara devreme și călătoresc de aproape unsprezece ore.

Dar în loc de șoferul lor, Baju, Malik iese de pe scaunul șoferului. Sunt atât de fericit să-l văd încât îmi vine să plâng. Mi-a fost dor de el. Poartă o cămașă albă, cu mâneci suflecate până la coate și pantaloni negri.

— Credeam că Kanta îl trimite pe Baju să mă ia, spun.

Malik îmi oferă un zâmbet încordat.

— Te-aș lăsa să călătorești singură cu moșul ăla?

Își păstrează tonul calm, dar simt că ascunde ceva. Întregul oraș roz trebuie să fie plin de vești despre tragedia cinematografică. Nu pot decât să-mi imaginez ce pierdere are asupra familiei Agarwal, a palatului, a familiilor răniților.

Malik îmi ridică valiza în portbagajul sedanului impunător, pe care tatăl lui Kanta îl înnoiește la fiecare cinci ani, cu ocazia aniversării nunții lor. Acesta trebuie să fie al treilea ambasador al lor. Familia ei are bani, în timp ce Manus provine are origini umile. Palatul îi pune la dispoziție lui Manus un șofer și un Jeep pentru muncă, așa că Kanta și soacra ei pot avea întotdeauna la dispoziție acest sedan.

După ce Malik mă ajută să mă așez pe locul pasagerului, îi spun:

— Acum, înainte să-mi spui ce se întâmplă, lasă-mă să te asigur că lui Nimmi îi lipsești îngrozitor, Rekha întreabă de tine constant, Chullu a început să vorbească și Jay este bine.

Oh, și el întreabă de tine tot timpul.

El chicotește. Așa e mai bine. Nu o să-i spun despre izbucnirea lui Nimmi de aseară. Am plecat din casă destul de devreme azi dimineață încât nu am văzut-o. (Încercam s-o evit?) Oricum, am avut timp în tren să mă gândesc la ce a spus ea și dacă era ceva adevăr în asta. Mă simt posesivă cu Malik? Da, îmi asum. Simt pentru el la fel cum simt pentru sora mea, Radha. Vreau ca amândoi să se descurce bine, să-și dezvolte abilități și să folosească acele abilități în orice mod doresc. Cum ar putea fi greșit? De ce ar trebui să mă simt vinovată că i-am ajutat pe drumul lor?

Cu Radha, cred că am rămas în urmă. L-a întâlnit pe Pierre Fontaine în piața Shimla în ultimul an la Auckland House School. Pierre avea douăzeci și opt de ani – cu zece ani mai în vârstă decât Radha – și era absolut îndrăgostit de ea. Nu știa nimic despre trecutul ei, despre copilul pe care l-a dat spre adopție la treisprezece ani. A venit să-mi ceară binecuvântarea, care m-a încălzit. Era grijuliu, amabil. Și franceza, desigur.

Radha studiasse limba franceză la Auckland și se îndrăgostise, mai întâi de limbă și apoi de Pierre. Aș prefera ca ea să se fi înscris la o facultate în Chandigarh din apropiere în loc să se căsătorească, dar până atunci știam cât de îndrăzneță poate fi; cu cât mă lupt mai mult cu ea într-o problemă, cu atât se încăpățânează mai mult. (Adeseori am crezut că este ca balsamul de Himalaya, o plantă cu flori înșelător de delicată, greu de îmblânzit.)

În cele din urmă, l-am dat lui Radha și Pierre binecuvântarea mea. Se pare că afară s-a descurcat bine. Radha s-a antrenat la o casă de parfumuri și a devenit parfumer. Ea a fost întotdeauna bună la amestecarea pastei mele de henna și la testarea amestecului cu diferite uleiuri, suc de lămâie și zahăr pentru a crea consistența mătăsoasă potrivită. Și parfumul era ceresc.

Radha are ceea ce și-a dorit întotdeauna: o familie. Îmi trimite fotografiile cu ea și două fiice adorabile – Asha, acum de doi ani, și Shanti, de patru ani.

Malik alunecă în spatele volanului.

— Nikhil are un joc de cricket în seara asta, așa că mătușa Kanta m-a rugat să te conduc mai întâi acolo. *Accha*, șefa?

Îl bat pe braț pentru a mă asigura că este cu adevărat aici.

— *Acha*.

Malik strecoară Ambasadorul prin aglomerația de ricșe, taxiuri și pietoni.

— Nu pot să-ți spun cât de bucuros sunt să te văd. Am sunat azi dimineață, dar nu am primit răspuns.

— Probabil că Jay plecase la serviciu.

Mă uit pe fereastră, bucurându-mă de coregrafia haosului orașului: o *hijra* cu ruj în drum spre piață, șoldurile subțiri legănându-se; un vagon tras de un muncitor osos care transporta anvelope vechi de tractor; copii care aruncau bile pe un colț de stradă prăfuit – ceea ce lui Malik îi plăcea să facă cândva în Jaipur.

Malik încetinește pentru o familie de șase care se echilibrează precar pe un scuter.

— Vreau să-ți mulțumesc că ai luat-o pe Nimmi sub aripa ta.

— *Koi baat nahee*. Este o muncitoare din greu. Și îmi face plăcere s-o învăț pe Rekha să citească.

— Pun pariu că învață repede, maimuța mea.

Este atât de multă afecțiune în tonul lui care mă face să zâmbesc.

— Permisivitate de a vorbi sincer, mătușă-șefa?

Mă întorc către el și dau din cap.

— Încerc să pun cap la cap ce s-a întâmplat la cinematograful aseară și de ce. Dar de fiecare dată când găsesc ceva care nu mi se pare corect, mă închid. Samir, Hakeem și chiar Manu nu vor să mă caute mai departe.

— Ei bine, nu e treaba ta, nu-i așa, Malik? Să investighezi? Nu ar trebui să te concentrezi pe ceea ce te învață Manu?

Pentru o jumătate de secundă, mă întreb dacă Malik a făcut ceva care l-a pus pe Manu în necaz. Nu intenționat, ci din întâmplare.

— Exact asta fac .

Malik claxonează o femeie care poartă un coș cu fasole pe cap. Se mută pe marginea drumului.

— După prăbușire, am găsit aceste... bucăți de cărămizi în moloz. Multe.

Mi se zbârlește părul. El continuă să descrie cărămizi asemănătoare cu cele pe care le-am văzut la Canara Enterprises.

— Proiectul specifică mortar de ciment – nu cărămizi – pentru stâlpi. Am examinat contractele, nu greșesc. Dar nimeni nu vrea să mă asculte.

Ascult. Și ceea ce spune Malik îmi face inima să bată. El descrie registrele în care introduce cifrele; cum au fost modificate de Ravi chitanțele de cumpărare pentru cărămizi și ciment chiar în fața ochilor lui Malik și apoi înlocuite în dosare; cum au fost modificate numerele din registre, deasemenea.

Până termină, palmele îmi transpiră și ideile îmi bâzâie în cap ca albinele. Încerc să conectez firele, dar ele vin și pleacă înainte să le pot înțelege. Îmi umezesc buzele, realizând, abia atunci, că sunt uscate, de parcă n-aș mai băut apă de zile întregi.

Mașina se oprește, iar Malik oprește contactul. Când mă uit în jur, văd că suntem la terenul de cricket. Un grup de băieți îmbrăcați în costume albe de cricket se plimbă pe câmp. E amurg și s-au aprins luminile parcului. Un bărbat cu un fluier stă pe margine, arbitrând jocul. Malik se întinde în spatele scaunului din față și ia un termos. Deșurubeaza capacul și îl umple cu *chai* aburind; parfumul de cardamom, scorțișoară și cuișoare umple mașina. Îmi întinde ceașca și eu sorb din ea. *Chai*-ul este delicios și îndulcit așa cum îmi place mie.

— Fie ca tu să trăiești o mie de ani, spun eu, și fie ca fiecare an să aibă cincizeci de mii de zile.

Îi binecuvântează chibzuința punându-mi mâna pe capul lui.

El rânjește.

— E bine dacă ne uităm doar din mașină? Cred că nu

este o idee bună să te am în public lângă Niki cu cincizeci dintre cei mai apropiați prieteni ai familiei Agarwal.

Desigur, are dreptate. Indienii cu ochi de culoarea oceanului sunt neobișnuiți, iar ochii lui Niki sunt ca ai mei și ca ai surorii mele. Bârfitorii atât ar fi așteptat.

Ne uităm la meci câteva minute în timp ce îmi termin ceaiul. Mă gândesc la ce mi-a spus Malik. Nu vreau să-și facă griji pentru Nimmi, dar trebuie să-i spun ceva din ce se întâmplă în Shimla.

— *Baat suno*¹, spun eu.

Îi spun că doi copii au găsit o oaie rătăcind pe dealuri; cum Nimmi a recunoscut-o ca aparținând turmei fratelui ei; că am găsit turma – și fratele ei – și am descoperit că oile cărau aur; cum am adus cadavrul lui Vinay călare pentru a fi incinerat în oraș; și cum am livrat apoi aurul următorului curier.

La fiecare nouă informație, Malik face ochii mari și respirația i se accelerează.

— Dar... Nimmi e în regulă, nu-i așa? Și Rekha și Chullu? Desigur, este îngrijorat pentru *priya*² lui.

— Pentru moment, Nimmi și copiii rămân cu noi. Dorm în camera ta. Jay se asigură că sunt în siguranță.

Malik eliberează o respirație lungă.

— Cărămizile pe care le-ai găsit în dărâmături?

Spun.

— Am văzut o femeie în Shimla făcând cărămizi care să arate așa, îi spun.

— Unde?

— La o mică fabrică numită Canara Private Enterprises – locul unde a trebuit să livrez aurul.

Ridic sprâncenele de parcă aș întreba: Se potrivește asta cu ceea ce știi?

¹ Ascultă!

² *Pritam, priya*: amant (masculin), amantă (femeie).

Malik scutură din cap.

— Singh-Sharma își cumpără cărămizile de la Chandigarh.

— Din Chandigarh?

Bătăile inimii îmi se accelerează.

— *Hahn*. De ce?

— Femeia care face cărămizile mi-a spus că camionul care vine să le adune se duce la Chandigarh.

Malik bate cu degetele pe volan.

— Cărămizile sunt făcute în Shimla, dus apoi la Chandigarh? Nu are sens, spune el. Chandigarh Ironworks este o companie imensă, cu cel puțin patru cuptoare de cărămidă. Nu ar avea nevoie de mai multe cărămizi de la un furnizor mai mic din Shimla.

Malik se întoarce spre mine.

— Încă ceva ce nu înțeleg, șefa'. De ce orice companie mare care lucrează cu Singh-Sharma le-ar vinde materiale inferioare? Contractele de la o firmă de construcții precum Singh-Sharma sunt atât de profitabile. Orice companie care ar încerca să se zgârcească la calitate s-ar împușca în picior.

Malik are dreptate; a înșela compania care îți umple cuferele nu are sens.

— Este posibil ca această Canara Enterprises să facă un fel de cărămidă care nu poate fi făcută în Chandigarh?

— Vrei să spui că folosesc un lut special sau alt material?

El ridică din umeri.

O atingere pe fereastra mea ne face să sărim pe amândoi, și ceaiul din termos ceașca se revarsă pe sari-ul meu.

— Scuze scuze! spune Kanta, deschizând ușa pasagerului. Arăți de parcă tocmai ai văzut o fantomă!

— Am văzut! îi spun. Pe tine.

Râde încântată. Kanta e plină de viață! Ce dor mi-a fost de ea! În afară de Jay, nu m-am apropiat de nimeni altcineva din Shimla. Dar chiar dacă râde, pot vedea anxietatea gravată în ridurile de pe fruntea ei.

Rujul ei roșu contrastează viu cu tenul ei anemic.

Malik ia un prosop din portbagajul mașinii și mi-l întinde ca să pot tampona petele umede de pe sari. Cobor din mașină

să o îmbrățișez pe Kanta. Peste umărul ei, văd un băiat în alb de cricket, cu obraji înroșiți, zâmbind timid, privindu-mă cu ochii lui verzi-albaștri. Este frumos.

Kanta îl ia de cot. Este aproape la fel de înalt ca ea și este pe cale să devină și mai înalt.

— Lakshmi, spune Kanta, acesta este fiul meu, Nikhil. Niki, cunoaște-o pe faimoasa Lakshmi!

El mi-a zâmbit.

— A auzit atât de multe despre tine, când a crescut, iar acum chiar te întâlnește!

Râd, aprobator.

— Mă bucur să te cunosc, Niki. Am avut plăcerea să te văd doar în fotografii.

Băiatul se înroșește și se aplecă să-mi atingă picioarele. Mișcările lui sunt grațioase, aproape baletice. Oh, Radha, cât de mult ți-ar plăcea să-l cunoști pe acest băiat, cred.

Nu mă pot opri să mă holbez la el. Când l-am văzut ultima oară, era un copil și nu mi-aș fi putut imagina cum va arăta pe măsură ce îmbătrânește. Fotografiile cu familia pe care mi le trimite în mod regulat Kanta nu-i fac în niciun caz dreptate.

Părul lui negru de cerneală, pe care îl tot perie pe spate, cade peste acei ochi fascinanți. În uniforma lui de cricket, stând cu picioarele depărtate (genunchiere puse) și brațele la spate, îmi amintește de sportivii prezentați în paginile *Hindustani Times*. Maharaja din Jaipur, care juca polo și vâna tigri, obișnuia să stea așa.

Și tot așa, m-am întors la Jaipur, unde am stat pe o canapea de mătase brută în palatul văduvei Maharani, semnând un acord pentru ca acest copil, Niki, să fie adoptat de familia regală ca prinț moștenitor.

Numai că nu s-a întâmplat niciodată.

Când s-a născut, Radha – atunci doar treisprezece ani – a refuzat să-l lase să plece. Nu a vrut niciodată să renunțe la el.

Destul de curând, și-a dat seama că nu-l poate îngriji – ea însăși era un copil – și le-a rugat pe Kanta și Manu să-l adopte. Clipesc ca să-mi țin lacrimile la distanță. Cât de

aproape am ajuns să-l pierdem pe fiul Radhei la palat în loc să-l vedem aici, acum, bucurându-ne de îmbrățișarea caldă a părinților iubitori, dragi Kanta și Manu.

Kanta îmi rupe reveria.

— Mergem acasă să te instalăm, Lakshmi? Baju a făcut o mulțime de delicii pentru tine. Speră să fie la fel de bune ca cele pe care le-ai făcut pentru mine, e gelos!

Am lăsat-o pe Kanta să stea în față cu Malik, ca să pot sta în spate cu Niki și să-l cunosc pe nepotul meu.

* * *

Soțul Kantei, Manu, ne întâmpină la ușa bungaloului lor, primit de la guvern. Sunt șocat de schimbarea din el. Întotdeauna un tip blând, plăcut, acum arată asediat, frământat. Are pungi întunecate sub ochi, ceea ce mă face să cred că nu a mai dormit de zile întregi. Își așează ochelarii groși cu ramă neagră pe puntea nasului înainte de a întreba de sănătatea mea.

Îmi las bărbia în jos și îmi asum o expresie serioasă.

— Sper că Malik nu ți-a făcut prea multe probleme. Știu că poate fi o pacoste.

Asta, cel puțin, provocă ceva care semăna cu un zâmbet.

— Este o bucurie să-l ai în preajmă. Învață repede. Personalul meu l-a adoptat, la fel ca și mine.

Văzându-l pe Niki în spatele nostru, Manu se aprinde. Își cheamă fiul la el și-l mângâie pe ceafă.

Cum a fost meciul de astăzi, Niki? Ai dat emoții adversarilor?

Niki râde.

— *Yar*¹. Am făcut ce mi-a arătat unchiul Malik. Sonny nu a putut bate niciuna dintre aruncările mele astăzi!"

Kanta îi spune lui Niki să facă un duș și îi sugerează soțului ei să-l facă pe Malik confortabil în timp ce ea mă duce în camera mea.

¹ Da.

— O să luăm cina într-o oră.

* * *

În dormitorul de oaspeți, în timp ce despachetez, Kantei îi dispăre veselia la fel de repede ca și cum ar fi dat jos o mască.

— Oh, Lakshmi, spune, sunt atât de bucuroasă că ai venit. Manu este îngrijorat și nu știu cum să-l ajut.

Pare deodată mai bătrână cu zece ani.

— Nu a avut niciodată vreo pată pe munca sa. Acum o are, și este una mare. Știu că este nevinovat, dar chiar și eu m-am întrebat cum ar fi putut să treacă cu vederea un detaliu atât de important.

— Ce anume îi spun ei lui Manu? La palat?

Ea trage de franjuri de pe rajai care acoperă patul.

— Avocații lui maharani l-au chestionat ore întregi în această după-amiază despre documentele care poartă semnătura lui. I-au spus că acele documente confirmă că poartă întreaga responsabilitate. Că erorile lui au cauzat accidentul, pierderea de vieți. Ei par să insinueze că înșela palatul înlocuind materiale de calitate cu altele mai slabe, punând în buzunar diferența de cost. Maharani i-a cerut să nu se întoarcă la muncă până când ancheta nu este finalizată.

Rajai se desface în timp ce Kanta trage un fir.

— Manu este devastat. De unde au toate aceste informații? Parcă cineva îl sabotează. Zâmbește tristă. *Saasuji* se roagă de trei ori la *puja* ei pentru ca el să fie eliberat de toată această karma rea.

Mă așez pe pat lângă ea în timp ce ea descrie cât de repede știrile despre presupusa faptă greșită a lui Manu se răspândesc.

— În seara asta, la cricket, mamele cu care vorbesc de obicei nu au apărut. Probabil au crezut că este mai amabil decât să mă ignore în persoană.

Ea șterge o lacrimă cu capătul sari-ului.

— Îmi fac griji pentru Niki. Unii băieți de pe teren în seara asta îi spuneau lucruri. Nu i-am auzit, dar am știut după

expresia feței lui că Niki era furios. Mi-e teamă că nu va face decât să se înrăutățească. În curând ar putea începe să fie ostili în mod deschis.

— Nu îmi pot imagina ce se va întâmpla la școala lui de la mănăstire. A fost cu aceiași colegi de clasă de când era atât de atâtica. Ține o mână, cu palma în jos, la trei picioare de pământ. De aceea îl țin acasă de la școală. Acesta este un oraș mic, cu mulți oameni puternici. Iar reputațiile pot fi distruse uite-așa. Își pocnește degetele.

Îmi întind mâna spre a ei pentru a o mângâia. În tren, am avut ore la care să mă gândesc la posibile modalități de a curăța numele lui Manu și îmi venise o idee.

— Kanta, crezi că maharani și-ar mai aminti de mine?

Ea ridică din sprâncene.

— Cum ar puteasă nu-și amintească de tine? Ai ajutat-o cu cea mai mare depresie din viața ei. A fost atât de recunoscătoare încât i-a oferit lui Radha acea bursă completă Școlii Maharani pentru Fete.

Mă strâmb.

— Dar am lăsat această oportunitate să ne scape printre degete. Sora mea a rezistat doar un semestru. Odată ce a rămas însărcinată, a plecat. Mereu m-am simțit rău din cauza asta.

— Dar nu uita! Ca rezultat, l-am primit pe Niki.

Îmi strânge mâna. Zâmbesc.

— Este atât de drăguț. L-ai crescut bine. *Shabash*.

Kanta se uită în jos la mâinile noastre, împletite acum.

— Nu știu ce ne-am face fără el. El este lumina vieții noastre. Chiar și a lui Baju. Îți amintești cum Baju și *saas* a mea mă făceau să beau lapte de trandafiri înainte de a-mi pierde copilul? Ei bine, acum îl are pe Niki să-i hrănească lapte de trandafiri! *Saasuji* jură că asta îi dă lui Niki obrajii aceia trandafirii! Râde încet.

Acum îmi răstoarnă mâinile ca să îmi poată inspecta palmele. Am aplicat henna pe palmele mele acum câteva zile; culoarea de scorțișoară este încă vibrantă. Îi arăt maimuța care se zbârnește în mărul ei pe o palmă și crocodilul care înoată în apă pe cealaltă.

— Am predat basme populare vechi fiicei unei prietene a lui Malik. O recunoaști pe acesta?

— Maimuța și crocodilul!

— *Hahn*. De asemenea, o învăț pe fetiță să scrie în hindi. Aproape că știe să scrie *bundar*, dar până acum este neputincioasă cu *magaramaccha*.

Îmi imaginez degetele ei mici ținând creta, încercând din răspuțeri să scrie *crocodil*.

— Cuvânt mare pentru o fetiță! Kanta zâmbește. Oh, Lakshmi, chiar mi-e dor de tine și henna ta! Orele petrecute împreună vorbind și răsând. Bebelușii pe care i-ai desenat pe burta mea când am vrut să rămân însărcinată.

Funcționase în sfârșit. Poate că a fost *laddus*¹ dulce de ighame pe care i-am dat-o pentru a încuraja producția de ovule. Sau poate că a fost convingerea ei că picturile cu bebeluși de pe burta ei ar încuraja un bebeluș adevărat să crească în interiorul ei. Din păcate, în cele din urmă, ea a pierdut acel copil și nu a putut niciodată să conceapă altul.

Kanta urmărește modelul pe palmele mele.

— O vei găsi pe Maharani Latika schimbat. Ai plecat la Shimla imediat după ce maharaja și-a trimis fiul la internat în Anglia. Ei bine, băiatul nu și-a iertat niciodată tatăl că i-a luat titlul de prinț moștenitor. Ori de câte ori se certau, Alteța Sa a luat partea fiului ei și relațiile dintre maharani și maharaja nu au fost niciodată aceleași. S-au depărtat din ce în ce mai mult până când abia vorbeau între ei. Când maharaja a murit, fiul lor a refuzat să vină acasă la înmormântare.

Kanta îmi eliberează mâinile.

— Îți amintești cum Alteța Sa obișnuia să-și conducă Bentley-ul prin oraș, purtând acei ochelari de soare fabuloși, trăgând la oameni? Nici un șofer pentru ea, nu, mulțumesc. Ea zâmbește amintirii în timp ce trage din nou de firul de pe

¹ Bile preparate din linte, năut măcinat sau făină integrală de grâu îndulcită.

plapumă. Nu este deloc atât de lipsită de griji ca înainte, Lakshmi. E atât de serios acum. Gata cu bucuria de a trăi.

Scutură din cap.

Stăm liniștite o vreme.

— Ți-a spus Malik că actorul Rohit Seth a murit în prăbușire? *All India Radio* a acoperit tragedia toată ziua. Câte persoane au fost rănite. Cum se simt fanii lui Seth. Cum reacționează Bollywood. Am încercat să confisc radioul, dar Manu l-a luat primul și l-a dus în birou. L-a ascultat toată ziua. Chinuindu-se singur. Își înclină capul într-o parte și oftă. Nu știu cum o să supraviețuim din asta.

— Știi ce mi-ar recomanda vădușa Maharani – *chaat* crocante pe tot parcursul!

Kanta îmi zâmbește cu jumătate de inimă.

— Lakshmi, ți-a spus Malik... despre Samir?

Trebuie că par nedumerită, pentru că ea continuă.

— L-am văzut pe Samir pe terenul de cricket, urmărindu-l pe Nikhil. Cred că știe, Lakshmi. Nu știu cum, dar sunt destul de sigură că Samir știe că îi creștem nepotul.

Acum doisprezece ani, când Radha a aflat prima dată că este însărcinată cu Ravi, era atât de îndrăgostită încât era sigură că se va căsători cu ea. Sora mea credea că o iubește la fel de mult cum îl iubea ea pe el. Nu avea de unde să știe că am aranjat deja căsătoria dintre Ravi și Sheela, că eu eram pețitoarea care a facilitat fuziunea a două familii proeminente din Jaipur – Singh și Sharma.

Atât Samir, cât și Parvati au spus clar că nu vor să aibă nimic de-a face cu copilul nelegitim al fiului lor. După logodna lui Ravi cu Sheela, ei nu și-au putut trage fiul în Anglia suficient de repede, iar copilul Radhei a devenit responsa-bilitatea exclusivă a mea. Am argumentat că, având în vedere relația dintre Singh și familia regală, dacă copilul ar fi un băiat, ar putea fi considerat pentru adopție de către palat ca noul prinț moștenitor. M-am străduit din greu să aranjez acea adopție doar pentru a-mi da seama mai târziu cât de hotărâtă a fost Radha să-și păstreze copilul. Dar cu ajutorul lui Jay – Dr. Kumar, așa cum l-am cunoscut atunci – am schimbat documentele; bătăile inimii bebelușului au

devenit o problemă, iar adopția la palat a devenit nulă. Soții Singh nu au știut niciodată că nepotul lor a ajuns să locuiască la doar câteva mile de casa lor.

În timp ce mă gândesc la această istorie incomodă, simt că-mi vine o durere de cap. A fost o zi lungă; sunt epuizată de călătoria lungă cu trenul. Îmi frec tâmpla.

— Dar, Kanta, spun, știi la fel de bine ca mine că Singh-ii au refuzat orice pretenție asupra copilului. De ce ar fi Samir brusc interesat de un copil pe care l-a ignorat în ultimii doisprezece ani?

— Nu știu, dar... Îmi fac griji. Ar putea să-l ia pe Niki de lângă noi?

După ani în care a încercat să aibă un copil, a avut mai multe avorturi spontane și nașterea unui făt mort, Kanta a fost atât de încântată să devină mamă. Dacă ar fi să mă lupt cu Shiva pentru a-l păstra pe Nikhil cu Agarwal, aș face-o.

— *Bukwas*. Ai adoptat acel copil în mod legitim. Ai actele pentru a dovedi asta.

O lacrimă iese din colțul ochiului Kantei.

— Hârtii bazate pe informații false.

Îmi pun mâinile pe umerii osoși ai Kantei și o întorc spre mine, cu blândețe.

— Nu trebuie să gândești așa. Niki are cei mai buni părinți și cea mai bună casă la care ar putea spera orice copil. A avut mai multă dragoste de la tine și Manus decât ar fi putut avea vreodată de la bonele și guvernantele de la palat. Nu voi lăsa pe nimeni să ți-l ia.

Fața ei se mototoleşte. Cade pe umărul meu, plângând.

Încă o dată, mă trezesc promițând ceva ce nu sunt sigură că voi putea îndeplini.

MALIK

Jaipur

A doua zi dimineata, zona din fața Cinematografului Royal Jewel este aglomerată. Muncitoare în sari de bumbac strălucitor, cu picioarele goale acoperite de praf, ies din clădire. Coșurile de pe capul lor sunt pline cu moloz de la prăbușire. Rând pe rând, își aruncă încărcăturile pe capătul deschis al unui camion care așteaptă la bordura din față, apoi se întorc în sala de cinema pentru mai multe. Bărbații în *dhotis* amestecă ciment uscat și apă într-o roabă. Alții aduc scaune deteriorate afară pentru a fi inspectate.

Pot fi reparate sau trebuie înlocuite cu altele noi? Plușul poate fi recusut? Prin ușile deschise ale holului, văd o echipă de muncitori ridicând schele din bambus pentru a putea începe lucrul la balconul avariat. Tencuitori, zugravi, electricieni și instalatori se plimbă, supraveghetorii lor strigând ordine. Femeile folosesc *jharus* pentru a mătura tencuiala și praful în recipiente de toate formele și dimensiunile.

Îl văd pe Ravi Singh cu domnul Reddy. Ravi, cu fața ciupită, arată spre directorul teatrului, în timp ce domnul Reddy își ține mâinile liniștitor într-un *namaste*, implorând lui Ravi răbdare sau iertare. Mă îndepărtez de linia vizuală a lui Ravi și mă apropiu în liniște de o femeie care tocmai iese din cinema, echilibrând un coș plin cu fragmente de ciment, ipsos, bucăți sparte de cărămidă pe cap.

— *Behenji*¹, spun eu încet. Eu numesc femeile apropiate de vârsta mea „soră”.

Femeia încetinește să mă privească, nesigură.

— Pot să-ți verific coșul înainte să pui molozul pe camion? Scot o rupie din buzunar și i-o întind.

Ea da din cap da. În timpul necesar pentru a coborî coșul la pământ, i-am pus moneda în mână; dispare rapid în bluza ei.

Cercetându-i coșul, aleg o bucată de cărămidă crestată fără logo, sunt trei sferturi intacte. Îmi pun în buzunar și o bucată de ciment; este, de asemenea, prea poros, ceea ce sugerează că raportul dintre apă și pulberea de ciment a fost incorect.

Personalul lui Manu mi-a spus de mai multe ori că trebuie să fie vigilenți cu muncitorii neexperimentați care l-ar putea amesteca în prea multă apă, ceea ce slăbește cimentul. Mi-am pus dovezile în geanta de pânză pe care am adus-o cu mine. Înainte să plec de la birou, am umplut geanta cu cărți de inginerie, un clipboard și un pulover de la birou și le folosesc acum pentru a ascunde fragmentele pe care le adun. O ajut pe femeie să pună coșul înapoi pe cap și, în timp ce o fac, îl văd pe Ravi venind spre mine. Îl adresez un *salam*.

— Nu face asta. Interferezi cu slujba ei și o încetinești.

Pot vedea că este furios. Îl mai doare că am dus-o pe Sheela acasă la primele ore ale dimineții după prăbușire? Pare că vrea să mă lovească în față.

Zâmbesc pentru a arăta că nu intenționez să-l supăr.

— Scuze. Am crezut că Behenji era pe cale să arunce coșul.

Ochii i se îngustează.

— Ce te aduce aici?

— Elaborez estimări pentru acele scaune de teatru care trebuie reparate sau înlocuite. Atârî lejier geanta de pânză peste umărul drept.

¹ Soră, adresarea respectuoasă pentru femeia mai în vârstă.

Se uită la geantă, dar nu face niciun comentariu.

— Nu ți-au dat inginerii palatului o listă?

— Au făcut-o, dar m-am gândit că este mai bine să vin aici și să văd singur. Acesta este un proiect important. Vreau să înțeleg bine.

Încerc să par serios, util. Altfel, nu voi obține rezultatele pe care mi le doresc.

Expresia lui se înmoaie, ușor. Acum încearcă să atingă un ton mai blând, prietenos.

— Uite, bătrâne, de ce să nu vii la cină în seara asta? A trecut prea mult timp. Putem vorbi despre asta...

Indică scena din jurul nostru. Încearcă să numească „asta” tragedia și dezastrul care este de fapt?

— Totul se va face bine până la urmă. Vei vedea. Tatăl meu cunoaște o mulțime de oameni.

Fără îndoială, tatăl lui a fost ocupat, la telefon, vorbind cu palatul, avocații, mass-media și vânzătorii săi, făcând tot ce poate pentru a atenua daunele aduse reputației firmei sale. Acum că Samir ridică piesele, Ravi poate să adopte o atitudine mai relaxată.

— La ce oră?

Nu am de gând să rămân la cină, dar măcar voi avea ocazia să vorbesc cu Samir.

— Ora opt. *Mummi*¹ programează cina la aceeași oră în fiecare seară.

Îmi verific ceasul; Am timp să termin ceea ce trebuie să fac.

Întors la biroul palatului, îmi petrec ora prânzului vorbind cu unul dintre inginerii lui Manu. E singur, cu vreo zece ani mai în vârstă decât mine și mergem adesea la vânzătorii ambulanți locali pentru a lua prânzul împreună. După ce am săpat în *palak paneer*² și *chole subji*³, îi arăt

¹ Mama (versiunea anglicizată).

² Legume cu spanac și brânză.

³ Legume cu curry garbanzo.

materialele pe care le-am luat de pe site-ul Royal Jewel Cinema.

Pare nedumerit.

— Acestea nu corespund specificațiilor pe care le-am văzut în documentele pentru construcția cinematografului.

Mușcă din *aloo parantha* și ridică din umeri.

— Atât de mulți dintre noi am lucrat la acel proiect. Poate că specificațiile s-au schimbat de când nu am mai fost implicat. Unul dintre ceilalți ingineri poate ști mai multe.

Dar nu găsesc un inginer care să știe cum s-au schimbat specificațiile.

* * *

La birou, în ultima oră a zilei, Hakeem mă ține ocupat. Înregistrez noi facturi în registre și reconcilies conturile până mi se învâрте capul. Până când ricșa cu motor mă lasă acasă la Samir, abia mai am energia să socializez. Și există toate șansele să dau de Sheela – ceva ce aș prefera să evit. (Chiar dacă Sheela și-a câștigat bătălia pentru o casă proprie după căsătoria ei, a fost de acord cu cina de seară la socrii ei.)

De cum am intrat pe ușă, Sheela iese din salon, părând supărată.

Fiica ei Rita, de data aceasta în tutu galben, o urmează.

— Ravi nu a venit acasă cu tine? Sheela face să sune de parcă eu sunt îngrijitorul desemnat de Ravi și am reușit să-l pierd doar pentru a o înciuda. Parcă momentul tandru pe care l-am împărtășit imediat după prăbușire nu s-a întâmplat niciodată. Sheela care stă chiar în fața mea, cu mâna pe un șold, este o străină. A uitat că am ajutat-o să facă baie acum două zile când era fragilă și singură?

Dau din cap ca răspuns la întrebarea ei.

În seara asta, poartă un *salwar kameez* într-un verde moale de mușchi care scoate în evidență strălucirea roz din obrazii ei. Un *chunni* alb, brodat cu mărgelile verzi minuscule, îi cade grațios pe umeri. *Kameezul* fin din bumbac îi îmbrățișează sânii și șoldurile și îi accentuează abdomenul plat. Amintirea trupului ei gol care se ridica din cadă mă face să înroșesc. Ea observă – un zâmbet, sau un surâs, apare în

colțul gurii.

Îmi îndrept atenția către fiica Sheelei. Mă ghemuiesc până când suntem cu ochii ochi.

— Cine este, Rita? Arăt spre păpușa de plastic pe care o ține, cu capul în jos, în pumn.

Fata se ascunde în spatele mamei sale. Cu o oarecare nerăbdare, Sheela îi spune să răspundă când un adult îi vorbește. Rita mă privește pe furiș din spatele mamei sale și își întinde brațul ca să-i pot vedea păpușa – o femeie cu o figură plină, înaltă de vreo opt centimetri, cu păr blond. Păpușa este goală.

Mă uit în sus la Sheela, care își dă ochii peste cap.

— Fratele lui Ravi nu are habar despre ce să-i dea unei fete. Așa că și-a trimis nepoatei ceea ce credea că este o păpușă Barbie americană. Nu este. Este o păpușă Tessie.

Acum Rita îmi zâmbește. O gropiță apare pe bărbie. Seamă-nă mult mama ei, dar bărbia aceea este a lui Ravi.

— Îi împingi burtica și părul ei devine mare. Vezi?

Rita își împinge degetul minuscul pe burta păpușii și, desigur, părul blond se prelungește trei centimetri.

Când aud ușa din față deschizându-se, mă ridic și mă întorc. Samir intră și întinde haina și servieta servitorului care așteaptă să le primească. Îi zâmbește nepoatei sale.

— Rita, spune, păpușa ta va avea nevoie de mult mai mult decât păr pentru a se acoperi.

Fetița își examinează păpușa, o întoarce și o oferă lui Samir.

El chicotește și o ridică pe Rita pentru a o săruta pe obraz.

Sheela are ambele brațe încrucișate la piept.

— *Papaji*, spune ea, nu poți să-l ții pe Ravi la birou atât de multe ore. Copiii aproape că nu-l văd niciodată!

Samir pare supărat și apoi, la fel de repede, îi zâmbește. Îmi aruncă o privire înțeleghătoare, de parcă el și cu mine suntem conspiratori și spune:

— Dar, Sheela, cineva plăti pentru lecțiile de tenis și

pentru abonamentul tău la club și pentru lecțiile de balet ale Ritei? O zguduie pe Rita, făcând-o să râdă. Hah, *bheti*¹?

Sheela își strânge buzele, de parcă și-ar reține o replică. O ia pe Rita de la Samir, ne aruncă o privire la amândoi și pleacă spre masa din cameră.

Samir îmi face semn să-l urmez. Mă conduce în bibliotecă și închide ușa. Îmi amintesc că am fost în această cameră când eram băiat. Rafturile încorporate, pline de volume în engleză, hindi și latină. Fotolii din piele roșie. O vatră, mereu aprinsă de foc iarna, este goală în această seară caldă de mai.

Mă așez într-unul din cele două fotolii. Samir își scoate butonii aurii și își suflecă mânecile cămășii până la coate.

— Ravi mi-a spus că vei veni. Tragedia de la cinema nu este tocmai ceea ce Manu avea pregătit pentru stagiul tău la palat. Un pic prea multă emoție, nu-i spune?

Deschide un dulap de cocktail, deschide o sticlă de Glenfiddich și toarnă la fiecare câte o măsură de scotch single-malt.

— Așa cum se spunea la Bishop Cotton, nu există nimic ca botezul prin foc.

Iau de la el paharul de scotch.

— Bine, spune el, ridicându-și paharul și bând o înghițitură sănătoasă de scotch. Apoi se așează în celălalt fotoliu și își sprijină paharul hotărât pe braț, de parcă ar fi ajuns la o decizie.

— Înainte de a fuziona Singh Architects cu Sharma Construction, eram o firmă mică care avea cinci desenatori. Zece ani mai târziu, avem cincisprezece arhitecți și aproape o sută de angajați. După cum știți, când dl. Sharma a avut un accident vascular cerebral, i-am preluat toate sarcinile. Fac mult mai puțin design acum și mult mai mult management. Adică nu mă implic atât de mult în deciziile de zi cu zi. Desigur, eu supraveghez proiectele, dar... detaliile...

¹ *Bheta, bheti*: fiu, fiică.

Scotch-ul îmi arde gâtul dar când înghit coboară ca mierea, îmi simt maxilarul relaxat și apoi mușchii gâtului. În Shimla, Dr. Kumar și cu mine împărțim din când în când câte un pahar de scotch – Laphroaig este marca lui și îmi place – dar întotdeauna am preferat și voi prefera o bere bună și rece.

Samir continuă.

— După Oxford, Ravi a absolvit școala de arhitectură la Yale. S-a întors plin de idei noi și îndrăznețe despre design. Despre construcție. Este un firesc și oamenii știu asta. Clienții ca el. La fel și angajații noștri. Și își gestionează bine proiectele.

Samir își scurge paharul și se îndreaptă pe scaun. Mai iau o înghițitură de scotch.

Zâmbește și arată cu degetul spre mine.

— Ascultarea este cea mai importantă trăsătură în afaceri. Pot spune că ești bun la asta.

Mă pricep și la așteptare. La început, am urmărit-o pe mătușa-șefa prin oraș până când m-a observat. În cele din urmă, a început să mă plătească pentru a-i duce proviziile. Apoi mergeam cu ea la cele mai grozave case din Jaipur, stând afară pe peluzele lor până când termina de pictat henna pe doamnele elegante ca Parvati Singh. Mai târziu, încă, la prestigioasa Școală pentru băieți Bishop Cotton, am așteptat cu răbdare ca colegii să-mi accepte pedigree-ul mai puțin dorit. A fost grea la început, chinuită. Un pantof de școală umplut cu un șarpe de grădină. O periută de dinți umplută cu lână de oaie. O cravată de școală mi s-a înfășurat în jurul gleznelor în timp ce dormeam. Nu am ripostat. În schimb, m-am făcut util. Știam că lui Nariman îi plăceau țigările americane; l-am luat câteva. Ansari prefera fotografiile cu femei goale. Lui Modi îi plăceau timbrele rare. Pentru mine, nu a fost greu să găsesc aceste articole, deoarece găsisem cândva cel mai bun fistic din Jaipur – cel pe care bucătarul de la palat îl prefera – cu mulți ani în urmă. Peste noapte, am devenit valoros pentru cei mai mari bătauși, iar aceștia au încetat să mă hărțuiască.

Acum înghit ce a mai rămas în paharul meu și îl ridic

pentru ca Samir să-l umple.

Pare ușurat că are o sarcină, ceva care să-i distragă atenția de la gândurile lui. Nu se poate convinge să-mi spună ce vrea să-mi spună. Văd că e greu pentru el.

În timp ce îmi aduce paharul plin, spune:

— Ți-a spus Ravi că și-a terminat cele mai recente două proiecte cu mult înainte de timp? A făcut remodelarea sălii de bal și a restaurantului Hotelului Rambagh și, după aceea, a dezvoltat acea moșie veche Rajput de pe Civil Lines Road într-un hotel de tip boutique de clasă mondială.

Dau din cap.

Samir se așează și inspiră adânc.

— Toate acestea sunt greu de făcut. Atâtea variabile, atât de multe lucruri de urmărit – vremea sau materialele care nu ajung la timp. Zile în care muncitorii nu apar. Tot felul de lucruri.

Întinde mâna după pachetul de țigări Dunhill de pe masa de lângă el. Scutură unul, apoi îmi întinde cutia, iau o țigară. Pe vremea când locuiam în Jaipur, obișnuia să fumeze Roșu și alb, o marcă mai puțin costisitoare. Iau notă de upgrade. Pe măsură ce am notat și mașinile mai frumoase din alea lui.

Scoate o brichetă aurie din buzunarul cămășii și ne aprinde țigările.

Odată ce a tras primul fum adânc, începe să vorbească din nou.

— Se pot întâmpla accidente, spune. Este legea naturii. Ce s-a întâmplat la cinematograful este devastator, dar... Scoate un nor de fum, bate cu paharul pe brațul scaunului.

— Este numele meu pe companie, Malik. Cu mâna liberă, arată spre piept. Nu permit erori grave în proiectele mele. Nu în judecată, nu în conformitate cu codul, niciodată în materiale.

Acum se aplecă înainte, cu coatele pe coapse.

— Prin proiectul cinematografic, i-am dat lui Ravi libertatea de a face lucrurile în felul lui. Nu am vrut să creadă că nu am încredere în el pentru a lua deciziile corecte.

Își fixează ochii pe ai mei.

— După accident, i-am cerut să verifice registrele, procesul, tot ce am făcut, ce rol a jucat palatul. El a făcut exact asta. Și, sincer, nu găsesc niciun motiv pentru care ar fi de vină.

A făcut-o ca la carte. Fiecare lucru. Și totuși... Se rezemă pe spate de fotoliul din piele. Din câte am auzit, te îndoiești de el. Și de mine. Te îndoiești de capacitatea mea profesională.

Acum vocea lui a urcat un ton. Trage din țigară, scoate un flux constant de fum.

Lichiorul îmi intră în creier. Mai arunc o privire prin cameră. Camera unui om bogat. Cărțile legate cu piele. Ceasul aurit. Un om bogat într-un costum bogat care vrea să-i protejez fiul. Acum înțeleg de ce a vrut Ravi să vin. Nu a fost ca să putem face pace. A fost ca să mă avertizeze.

Mi-am pus paharul de scotch pe biroul lui.

— Ce ar fi trebuit să fi făcut, unchiule?

— Hakeem mi-a spus că te-a găsit în biroul lui ieri, cotrobăind. Ravi te-a văzut pândind în jurul șantierului de reconstrucție, făcând *Bhagwan* știe ce. Și... arată cu degetul spre mine acuzator, ai pus întrebări inginerilor palatului. Oh, nu arăta atât de surprins. Aș fi un om de afaceri prost dacă nu aș avea auzul ascuțit.

Părul de pe ceafă mă furnică. Deodată, m-am întors la Bishop Bumbac, la piscină, trei băieți dintr-o clasă superioară forțându-mi capul sub apă. Cum a aflat că am vorbit cu inginerii de la biroul palatului? Hakeem m-a spionat? Toți cei cu care am vorbit merg direct la Samir? Sunt toate în buzunarul lui?

Sunt atent cu cuvintele mele.

— Cu toți acești ani în urmă, tu ești cel care a ajutat-o pe Lakshmi să obțină o introducere în palat. Voi dintre toți oamenii știți cum a ajutat-o pe maharani să treacă printr-o perioadă dificilă. De atunci, am simțit întotdeauna o legătură puternică cu maharanii. Sunt onorat să lucrez în numele lor la biroul Anexelor cu domnul Agarwal. Vreau pur și simplu să mă asigur că pregătim o estimare bună și amănunțită pentru reconstrucție. Asta e tot. Deschid larg brațele, cu

palmele în sus.

Scutură scrumul țigarii în scrumiera mare de alamă de pe birou, și vocea îi este din nou untoasă când spune:

— Înțeleg perfect. Dar pentru orice întrebări pe care le poți avea despre ceea ce vei găsi ar trebui să vii la Ravi sau la mine. Putem clarifica detalii importante despre care nu ești sigur. Nu trebuie să-ți pierzi timpul vorbind cu inginerii palatului. Sunt prea ocupați cu propriile lor proiecte de construcție pentru a pierde mult timp cu ale noastre.

Îmi arată cel mai fermecător râșnet.

— Și în plus, tu și cu mine, suntem prieteni vechi. Sigur nu te îndoiești de mine, nu?

În camera acestui bogat, știu un singur lucru sigur: un tată și un fiu sunt legați de sânge. Samir și Ravi nu au nicio rudenie cu mine. Sunt un om ciudat. Samir ar vrea să cred că mă sprijină, dar știu mai bine.

Îi întorc zâmbetul, ținându-mi privirea fixă pe fața lui.

— Să înțeleg ceva. Sunt aici în seara asta pentru că ai vrut să-mi amintești de prietenia noastră? Tocmai prietenia care a forțat-o pe Lakshmi să părăsească Jaipur?

Acum fața lui devine o placă de marmură – alb cenușiu. Reușește să chicotească, de parcă i-aș fi spus o glumă amuzantă. Încă o dată, el revine la a fi unchiul Samir binevoitor și cu bună dispoziție.

— Prostii! spune. Ești aici pentru că vreau să experimentezi ospitalitatea Singh.

Îmi sting țigara în scrumieră.

— Mulțumesc, dar mi-e teamă că am un angajament anterior.

Se aude o bătaie ascutită în ușă. Mânerul se rotește și ușa se deschide.

Parvati intră în cameră, iar eu stau politicoș.

— Aici erai, Samir! spune. Nu te-am auzit intrând.

Când se uită la mine, expresia ei se înăsprește. Acesta nu este chipul prietenos pe care mi l-a arătat când am fost aici la cină, acum o lună. Ravi și Samir i-au spus că am pus întrebări? Ea scanează camera, văzând scotch-ul, țigările.

— Înainte de cină?"

Se uită fix la Samir până când, fără tragere de inimă, acesta se ridică din fotoliu. Apoi se duce la ea până se oprește, la doar câțiva centimetri de fața ei. Ea nu se mișcă. El zâmbeste și strânge ușor *pallu*-ul sari-ului ei din spate și îl dă peste umăr, astfel încât să o acopere ca un șal. Este o mângâiere a iubitei și văd că fața ei se înmoaie.

— Continuă, *MemSahib*, spune el.

Colțurile gurii ei se ridică, dar doar ușor. Execută o întoarcere grațioasă și iese pe ușa deschisă.

Când mă întorc să plec, Samir mă prinde de cotul drept. Cu o voce pe care trebuie să mă străduiesc să o aud, el spune:

— În ceea ce o privește pe Sheela, Ravi lucrează mereu până târziu. *Accha?*

Îi arunc o privire rece. Așa tată, așa fiu.

LAKSHMI

Jaipur

Când obișnuiam să mă ocup de depresia lui Maharani Latika, întâlnirile mele la palat erau stabilite de secretarul mai în vârstă al lui maharani. Malik și cu mine ne faceam intrarea la postul de pază de la intrarea în Palatul Maharanis înainte de a ni se permite să intrăm. Samir Singh a fost cel care mi-a asigurat prima audiență cu văduva Maharani Indira; care a considerat că vizitele mele ulterioare la regina mai tânără sunt esențiale pentru recuperarea lui Latika.

Dar nu mai este posibil să-l rog pe Samir să mă ajute să intru în palat. Nu ne-am văzut și nici nu am vorbit de doisprezece ani. Ca să nu mai spun că lucrul despre care am venit să vorbesc cu Maharani Latika implică firma lui.

În această dimineață, sunt îmbrăcată într-un sari de mătase fildeș tivit cu un chenar larg verde smarald și înfiredat cu aur. Părul meu este parfumat cu flori de iasomie și aranjat într-un coc jos la ceafă. În afară de rujul meu roșu închis, nu am machiaj. Bijuteriile mele sunt simple: un colier de perle cu două șuvițe la gât. Lobii mei sunt goi. Port un ceas cu o brățară de frânghie împletită neagră și fără alte bijuterii pe brațe sau degete. Cu mult timp în urmă, am învățat că este mai bine, atunci când împarți spațiul cu regalitatea, să afectezi o eleganță simplă și să nu o eclipsezi niciodată.

Paznicul cu mustăți cenușii de la postul de gardă ar putea fi același care a fost aici cu o duzină de ani în urmă. E greu de spus. Toți paznicii palatului și toți însoțitorii seamănă: poartă aceleași turbane roșii, jachetele lor albe

legate în talie cu papuci roșii și jambiere albe. Gardienii mai tineri sunt rași curat. Toți cei mai bătrâni, asezonați au barbă și mustață.

Acest gardian mă recunoaște.

— Bună dimineața, *Ji*, spune. „A trecut ceva vreme. Ești aici să o vezi pe maharani mai în vârstă sau mai tânără?”

Nu știam că regina văduvă s-a întors în Jaipur. Ultima veste pe care am auzit-o despre ea era că își stabilise reședința la Paris odată ce Maharani Latika se simțea din nou bine și își putea relua îndatoririle oficiale. Nu se cuvine să-l întreb pe gardian de ce s-a întors bătrâna Maharani Indira, așa că îmi țin gura. Sunt sigură că voi afla destul de curând.

— Maharani Latika, spun eu, vorbind cu încredere, de parcă ea mă aștepta.

Fără nicio invitație, nu pot păcăli gardianul decât o dată; data viitoare când vin fără programare, gardianul mă va recunoaște și îmi va refuza intrarea.

Prin porțile înalte de fier, văd Bentley-ul mai tinerei maharani. Ca de obicei pentru acest moment al zilei, este parcat în alee circulară, corpul lui lustruit strălucind în soare, gata să fie scos pentru zi.

Paznicul se uită la mâinile mele, apoi lasă capul să se uite în spatele meu, probabil că se aștepta ca Malik să poarte *tiffins* care conțineau proviziile mele: pasta mea de henna, tratări pentru maharani și o varietate de loțiuni menite să calmeze și să calmeze. Nevăzând niciuna, se uită la mine de parcă ar fi vrut să pună o întrebare, apoi, în schimb, flutură cu brațul, iar un tânăr însoțitor face un pas înainte să mă însoțească. Îmi cunosc drumul în jurul acestui palat din vizitele mele frecvente aici acum doisprezece ani. Chiar și așa, protocolul impune ca un însoțitor să mă conducă înăuntru și să iasă din el.

Acest purtător mă duce prin holurile cândva familiare decorate cu podele cu mozaic, oglinzi victoriene și picturi ale maharajilor și maharanilor din trecut și prezent la vânatoare de tigri, așezate pe tronurile lor sau înconjurată de familiile lor. Parcă cu o viață în urmă, obișnuiam să mă ocup de maharani aici. Atunci eram o altă persoană, mai concentrată

pe ce aş putea câştiga din aplicațiile mele cu henna decât pe dacă îmi făceam munca vieții – să-i vindec pe alții – așa cum mă învățase *saasul* a mea.

Fotografiile alb-negru de pe pereți arată maharani cu demnitari precum Jacqueline Kennedy, Regina Elisabeta și Helen Keller. Cele mai izbitoare sunt compozițiile capricioase ale Maharani Latika, luate în salonul ei în timp ce privește pe fereastră sau pe terasă, vântul ciufulindu-i cu grație sari-ul georgette.

Aș fi crezut că fiecare maharani succesivă își va lăsa amprentele estetice pe decor. Totuși, de-a lungul holurilor văd aceleași mese de mahon încrustate cu fildeș, în fiecare masă se află o vază de sticlă tăiată cu mormane de trandafiri roz, zambile albastre și hibiscus mov, proaspăt tăiate din grădina palatului. Mă întreb dacă reginelor li se permite să-și pună atingerea doar în locuința lor personală.

În cele din urmă, văd ușile înalte de alamă ale salonului în care obișnuiam s-o întâlnesc pe văduva Maharani Indira. Însoțitorul mă roagă politicoș să aștept pe șezlongul de lângă ușă în timp ce el intră și mă prezintă. Observ că șezlongul a fost retapițat cu satin purpuriu de când am fost ultima dată aici. Alegerea lui Maharani Latika, poate? Așteptarea este mai lungă decât era înainte și mă tem că maharanii a refuzat să mă vadă, dar în cele din urmă purtătorul reapare și mă invită să intru.

Îmi trec *pallu*-ul peste păr, cu respect, înainte de a intra, zâmbindu-i.

Cât de des trebuia Malik să-mi amintească că această curtoazie necesară a fost esențială la începutul serviciului meu față de maharani; de obicei eram atât de nervoasă încât uitam. Acum sunt surprinsă că inima mea nu mai bate de nerăbdare la perspectiva de a fi în prezența regalității.

Văd că cele trei canapele victoriene din această cameră elegantă au fost și ele retapițate. Damascul de mătase are o culoare diferită – un trandafir bogat și adânc – dar, în afară de canapele, camera arată la fel. Canapelele flanchează o masă de cafea enormă din mahon. Tavanul pictat, sus, deasupra noastră, înfățișează curtarea lordului Ram și a

consoartei sale Sita din epicul Ramayana.

Într-un colț al camerei, Maharani Latika stă în spatele unui birou de abanos cu incrustație de fildeș și perle. Ridică privirea și zâmbește când intru.

— Lakshmi! spune. Ce frumos să te văd. Înțeleg că locuiești, acum, în Shimla. Te rog. Face semn spre zona de relaxare. Sunt în mijlocul unei corespondențe, așa că voi rămâne doar un minut.

În afară de zgomotul ceasului englez de pe polița de marmură, camera este atât de liniștită încât aud stiloul Alteței Sale zgâriind suprafața hârtiei. Îmi amintesc prima dată când am intrat în această cameră și l-am întâlnit pe Madho Singh.

El striga *Namaste! Bonjour! Bine ați venit!* din siguranța cuștii lui.

Mormăitul și scârțâitul lui constant făceau această cameră atât de plină de viață când regina văduvă o ocupa.

— Gata!

Maharani își întinde plicurile și deodată apare un însoțitor, ca prin farmec. Purtătorii stau atât de nemișcați că nici măcar nu observ că sunt în cameră până când trec la acțiune. Acesta va fi acum înlocuit cu altul; Maharani nu este niciodată lipsită de serviciu.

Mă ridic să-i ating picioarele în timp ce ea se apropie de mine și se așează pe o canapea.

— Acum, atunci, spune ea. Ceai?

E la fel de frumoasă pe cât mi-am amintit. Mai în vârstă, da. Cred că trebuie să fie în ea sfârșitul anilor patruzeci acum. Puțin mai în vârstă decât mine. Ochii ei au culoarea și dimensiunea nucii areca, cu gene lungi. Ridurile de la colțuri nu erau acolo ultima dată când am văzut-o. Există acum o perspicacitate în acei ochi căprui care par să evalueze, să calculeze, să măsoare. Sprâncenele ei sunt încordate într-un arc care o face să pară mai stăpânitoare ca niciodată (este!).

— După cum doriți, înălțimea Voastră.

— Dacă mă gândesc mai bine, cred că un pahar de *nimbu*

*pani*¹ ar putea fi mai răcoritor.

Ea ridică privirea și al doilea însoțitor vine în față, se înclină și iese din cameră.

— Așa că spune-mi despre Shimla. Este atât de încântător acolo în această perioadă a anului când căldura este peste noi în Jaipur ca o mantie de iarnă.

Poartă un sari cool de georgette imprimat cu hortensii albastre. Bluza ei se potrivește perfect cu albastrul florilor. Picături mari de diamant îi împodobesc lobiile urechilor, un lanț greu de aur la gât și inele cu diamante și safir pe degete completează ansamblul.

— Revenirea la Jaipur – și căldura lui – a fost un șoc după timpul trăit în munți în toți acești ani, râd.

— Acum ești căsătorită, am auzit. Trebuie să ți se potrivească. Arați bine.

— Mulțumesc, Înălțimea Voastră. Sunteți imaginea sănătății.

Ea flutură cu degetele de parcă ar vrea să-mi respingă complimentul.

— Am prea mult de lucru. Nu primesc somnul de care am nevoie. Și am mai puțin timp de petrecut cu fetele de la școală.

Ea se referă la cursurile de etichetă, tenis și dans occidental pe care le predă la Școala Maharani pentru Fete pe care a înființat-o cu zeci de ani în urmă și la care Radha a urmat un semestru.

— Și fiul tău, înălțimea Ta. Cum se descurcă?

Face o pauză. Când vorbește, vocea e dură.

— Merge la Paris, eu cred că este binecunoscut în toate localurile de băuturi. Dar vei fi auzit deja asta.

Sunt surprinsă de veste și trebuie să-mi apară în față. De la Kanta știu că fiul ei nu a pus piciorul în India recent, nici măcar pentru înmormântarea tatălui său. Dar m-am gândit că ar putea veni din când în când să-și viziteze propria

¹ Apă îndulcită, cu lime.

mamă.

Îmi aruncă un zâmbet ironic.

— Deci nu știi toate afacerile noastre din Shimla... Încă?

Însoțitorul s-a întors cu paharele noastre de apă cu lime. Spre deosebire de *nimbu pani* pe care le servesc vânzătorii ambulanți, acest lot a avut toată pulpa îndepărtată astfel încât strălucirea lichidului galben-verzui să fie afișată în interiorul paharelor de cristal. Aștept până când își ridică paharul ca să-l ridic pe al meu. Gustul este sublim. Puțin acru, puțin dulce, puțin sărat, o explozie de răcoare până în gâtul meu.

Există ceva mai formal decât îmi amintesc despre femeia care stă în fața mea, ceva rece. Obişnuia să fie ușoară ca o briză, învârtindu-se și în afara activității. Știu că separarea forțată de fiul ei când avea opt ani a fost devastatoare, dar răspunsul lui la aceasta a fost mult mai catastrofal. Din ceea ce îmi spune Kanta și ceea ce deduc și eu în prezența ei, fiul ei trebuie să-și învinovățească mama că nu a luptat mai mult în numele lui. Trebuie să simtă că dacă ea ar fi făcut-o, acum ar fi maharaja din Jaipur. Poate că nu vizitează Jaipur pentru că nu vrea să se întâlnească față în față cu înlocuitorul său, prințul moștenitor adoptat. Niki ar fi putut avea și acest titlu, dacă i-am fi permis palatului adoptarea să continue sa.

Îmi dreg glasul.

— Ai multe de-a face cu actualul prinț moștenitor, Alteță? Mai bea o înghițitură din băutură.

— Are doar doisprezece ani. Puțin tânăr pentru orice, în afară de a face cu mâna mulțimilor. Din fericire, nu este de așteptat să acționez ca mama lui, doar ca tutore. În același mod în care și văduva era tutorele soțului meu, când aștepta să devină major și să-și asume îndatoririle maharaja din Jaipur. Îmi aruncă o privire de oțel. Dar nu ai venit să discutăm.

Îmi așez paharul pe tava de argint și îmi strâng mâinile.

— Nu, înălțimea Voastră. Vin în primul rând să-mi exprim durerea pentru accidentul de cinema. Înțeleg că câțiva cinefili și-au pierdut viața și mulți alții au fost răniți?

Ea strânge din ochi, inspiră adânc.

— Este cel mai nefericit eveniment. Nimeni nu poate să fi prevăzut. Inima mea este către cei care au suferit rău. În acest moment, tot ce putem face pentru ei este să plătim și să le tratăm rănilor. Își lasă privirea spre măsura de cafea. Cuvintele nu pot exprima cât de groaznic mă simt pentru Rohit Seth – un vechi prieten drag – și tânără, care și-au pierdut viața. Mai bea o înghițitură din băutura. Dar nicompasiunea nu este i motivul pentru care ai venit la mine astăzi.

Frec dosul unei mâini cu palma celeilalte și îmi studiez unghiile tăiate.

— Mi s-a atras atenția, Înălțimea Voastră, că domnul Manu Agarwal ar putea fi suspendat de la angajarea la biroul Anexelor.

Ea ridică o sprânceană fină.

— Și?

— Domnul Agarwal și soția sa Kanta sunt buni prieteni de-ai mei, nu vreau să te înșel în acest punct. Dar am informații care îl exonerează pe dl. Agarwal. El nu a fost informat de anumite neconcordanțe materiale în timpul construcției. Dacă Alteța Voastră îmi permite, pot să prezint înșelătoria căreia el i-a devenit țintă?

— De ce nu îmi prezintă Manu însuși această informație?

— Nu este încă conștient de asta.

Își lasă bărbia.

— Și tu ești? Sună neîncrezătoare.

— Iertați-mi impertinența, înălțimea Voastră. Pot să vorbesc sincer?

— Întotdeauna, Lakshmi.

— Nu știu dacă îți amintești de tânărul meu ajutor din timpul petrecut în Jaipur. Numele lui este Malik. Într-o circumstanță fericită, a putut să vină cu mine la Shimla și să meargă la Școala Bishop Cotton pentru băieți. Malik are acum douăzeci de ani și, ca o favoare pentru mine, domnul Agarwal a fost de acord să-l accepte ca student-ucenic în personalul său. Malik a ajutat la proiectul Royal Jewel Cinema, mai ales în contabilitate.

Am toată atenția ei acum. Privirea ei este pătrunzătoare.

— În timpul îndeplinirii îndatoririlor sale, Malik a dat din întâmplare peste chitanțele pentru materiale substandard aplicate proiectului cinematografului.

— Pot să văd aceste chitanțe?

Închid ochii de frustrare și scutur din cap.

— Doar atât, Alteță. Nu și-a dat seama ce văzuse la început. Când s-a întors să recupereze chitanțele, acestea fuseseră înlocuite cu... diferite documente.

Ea mă privește pentru un lung moment.

— Înțeleg.

Învârte băutura în pahar și ia o înghițitură.

— Din poziția palatului, dezvoltarea Cinematografului Royal Jewel a fost sub conducerea dlui Agarwal. De competența lui Agarwal și numai a lui. Dacă aceste chitanțe nu pot fi găsite pentru a-și dovedi nevinovăția, cum să-l absolv de răspundere? Dacă ancheta îl va găsi vinovat, va fi desființat.

Văd acum că, în interesul soluționării acestei chestiuni spre satisfacția publicului, trebuie sacrificat un țap ispășitor. Manu este acel țap ispășitor. Și nu are nici măcar o dovadă în posesia lui care să demonstreze că nu ar trebui să fie.

— Dacă domnul Agarwal este acuzat de ceva ce nu a făcut, ar distruge pentru totdeauna reputația unui om bun, spun. A slujit acest palat timp de cincisprezece ani onorabil. Și-a dedicat viața pentru a se asigura că numele familiei regale rămâne fără reproș. Îmi bat un deget pe buze. Dacă eu... dacă aș putea să vă aduc dovada vinovăției reale, ați fi dispusă să o luați în considerare? Ați putea pune viitorul domnului Agarwal în așteptare până atunci?

Își trece o mână prin păr.

— Clubul de fani al lui Seth și industria cinematografică pun multă presiune pe noi, Lakshmi. Acesta poate fi un proiect privat al palatului, dar suntem întotdeauna datori publicului pentru reputația noastră. Trebuie să luăm măsuri rapide.

— Alteța Voastră, vă rog. Sper că vă amintiți de mine ca pe cineva care își ține cuvântul.

Evident, ea are încredere în mine, altfel nu mi-ar fi permis să intru în camerele ei private fără o programare.

— Dacă promit să vă aduc ceva credibil, în grabă, vă va satisface?

— De cât timp ai nevoie?

— Cateva saptamani?

— Ai trei zile. Îmi pare rău. După aceea, va trebui să-i anunț suspendarea și posibila încetare din funcție.

E mai rău decât credeam! Iar tonul ei îmi spune că nu are prea multe speranțe pentru succesul meu.

Își pune paharul pe tavă și se ridică. Este semnalul meu de plecare.

Mă întind din nou după picioarele ei.

— Mulțumesc, Alteță.

În timp ce mă întorc spre ușă, ea spune:

— Ce mai face sora ta, fosta mea elevă? Radha, cred că o cheamă? Promitea, dacă îmi amintesc bine.

Râd ușor.

Mi-e teamă că și-a ținut promisiunea cu întârziere. Acum trăiește la Paris cu soțul ei francez, care este arhitect. Au două fiice. Lucrează cu parfumuri.

Maharani Latika pare plăcut surprinsă.

— Dar asta e minunat! S-ar putea să trec să o văd data viitoare când voi fi la Paris. Va trebui să-mi spui unde o pot găsi.

— Casa Chanel. A început la o altă casă de parfumuri și a găsit nu numai că îi plăcea să amestece elemente – ci că are un nas pentru parfumuri.

— Ei bine, bine. transmite-i salutările mele, vrei?

O salut și plec.

Malik și cu mine avem doar trei zile să-l salvăm pe Manu Agarwal. Trei zile pentru a ne asigura că nici viața lui Niki și nici a tatălui său nu vor fi distruse de această calamitate.

* * *

Înapoi la familia Agarwal, îl sun pe Jay în Shimla. E dimineața târziu. Trebuie să fie la spital. Răspunde la primul apel.

— Încă ți-e dor de mine?"

El râde ușor.

— Poți să închizi un cocoș, dar soarele tot va răsări. Nu ești în Shimla, dar asta nu înseamnă că nu-mi imaginez că faci cuvinte încrucișate în salon sau ieșind din baie mirosind a lavandă sau făcându-le viața un iad asistentelor la clinică.

Râd.

— Nu fac așa ceva!

Îi spun despre ziua mea de până acum, ce a spus Maharani, cum nu l-am văzut niciodată pe Manu atât de deprimat și cum afectează familia.

— Malik are câteva lucruri pe care le urmărește. Fac o pauză. Cum sunt Nimmi și copiii?

— Lakshmi, trebuie să știi că nu a vrut să spună lucrurile pe care ți le-a spus. E speriată acum. Habar nu are în ce ne-a băgat Vinay pe toți.

E greu de înțeles când furia lui Nimmi era atât de palpabilă. În câteva minute, ea a risipit bunăvoința pe care o construisem între noi. Murmur ceva lipsit de angajare.

Îmi aude reticența. Oftează.

— Ce s-a întâmplat cu oile?

— Nimmi l-a plătit pe ciobanul local să continue să mute turma la fiecare câteva zile. Este fericit să o facă, pentru că trebuie să-și mute propria turmă și le găzduiește pe amândouă împreună.

— Și lâna pe care am tuns-o?

— Încă în cămară. Făcând imposibil accesul la mâncarea lui Madho Singh.

— De aceea am angajat-o pe femeia aceea, să gătească pentru tine.

— *Hahn*. Ș acum pasărea și-a dezvoltat gustul pentru *chapattis*! Nu fi surprinsă dacă Madho refuză să mai mănânce semințe. Chicotește. Cât mai stai în Jaipur?

— Maharani Latika ne-a dat de astăzi trei zile pentru a oferi dovezi că Manu este nevinovat de fapte greșite. Dacă nu le găsim, Manu va fi concediat pentru binele imaginii publice a palatului.

Suntem amândoi liniștiți pentru o clipă.

Apoi Jay spune:

— Hoțul care nu este prins este un rege. Vei găsi dovezile, Lakshmi. Nu-l lăsa pe vechiul meu prieten Samir să scape, și să fie rege acolo.

— Nici nu plănuiam asta.

MALIK

Jaipur

Funcționarul de la celălalt capăt al telefonului de la Chandigarh Ironworks pare că ar fi cam de vârsta mea. Când mă prezint ca asistentul contabilului de la Palatul Jaipur, aproape că îl aud stând mai drept.

— *Bhai*, spun eu, sper că mă poți ajuta.

Îmi dreg glasul de parcă aș fi reticent să încep.

— Acesta este primul mea slujbă importantă, vezi, și mi-e rușine să recunosc că am rătăcit mai multe documente.

Continui asta cu un râs nervos. Pare a fi un tip agreabil. Chicotește.

— Am pățit la fel și eu.

Mi-l imaginez ca fiind conștiincios, înțelegător, popular printre prietenii săi. Îmi exagerez oftatul ca să mă asigur că înțelege cât de recunoscător sunt.

— Palatul are atât de multe proiecte în desfășurare, iar ceea ce am nevoie probabil am pus în sertarul greșit.

Îi ofer actul meu de fraternitate, de coleg bine întâmpinat – un rest de la Bishop Cotton.

— Fără ajutorul tău, mi-ar putea lua ore întregi să găsesc acele documente. Dar, *bhai*, crezi că am putea păstra asta între noi?

— Niciun deranj. Coboară vocea. Ce documente mai exact? Îți voi trimite prin poștă o copie a lor.

Poșta de la Chandigarh ar putea dura o săptămână. Maharani Latika ne-a dat trei zile.

— E atât de amabil din partea ta, spun. Vai, șeful meu...

are nevoie de ele imediat, vezi tu. El îmi va pune capul pe o farfurie și îl va servi lui maharani, dacă nu i le aduc în decurs de o oră.

— Dar suni din Jaipur. Cum pot să ți le aduc într-o oră?

— Am nevoie doar de numere. Poate mi le-ai trimite printr-o telegramă?

Acum îl aud șovăind.

— Ar trebui să justific cheltuiala, *bhai*. Telegramele sunt scumpe.

Chicotesc.

— Trimite-o cu taxă inversă și palatul va plăti! Întotdeauna pot găsi un loc unde să îngrop cheltuiala. Contabilitatea are întotdeauna o modalitate de a rezolva aceste lucruri, *hahn-nah*?

Asta scoate un râs apreciativ de la el. Îi spun să trimită telegrama la oficiul poștal din Jaipur și să-i dea toate detaliile necesare. Apoi mă ridic și iau niște facturi aleatorii de pe birou, astfel încât, când trec pe lângă biroul lui Hakeem, să pară că mă ocup de niște treburi oficiale, necesare.

— Abbas?

Nu mă așteptam să mă oprească. Întorc capul, dar nu corpul, de parcă mă grăbesc.

— Da, *Sahib*?

— Reconstituirea etajului teatrului? Încă nu am văzut estimarea.

Țin hârtiile în mână.

— Un ultim lucru de verificat. Încă nu am primit costul scaunelor. Cred că Singh-Sharma nu și-a dat seama ce trebuie înlocuit și ce poate fi reparat.

Se uită la mine, încercând să pară aspru și își aluneacă degetele pe sub mustață.

— Asigură-te că s-a terminat până la sfârșitul zilei.

Dau din cap. Apoi ies pe ușile din față și mă îndrept spre oficiul poștal din Jaipur. Acum că știu că a vorbit despre mine cu Samir Singh, îi ofer lui Hakeem o treabă largă. Aparent, nu este atât de plictisitor pe cât credeam, dar nici contabilul harnic pe care l-am presupus că este. De ce ar ține Hakeem să respecte cererea familiei Singh? Îl plătește Samir

pentru a fi șpionul lui în cadrul organizației palatului?

În drum spre oficiul poștal, mă gândesc că mătușa-șefa îmi spune că cărămizile pe care le-a văzut în Shimla sunt asemănătoare cu cele pe care le-am văzut aici, la locul prăbușirii balconului. Știam, atunci, că trebuie să aflu dacă cele două sunt legate și cum.

Mă gândesc și la cearta la care am asistat ieri la casa Agarwal dintre mătușa-șefa și Manu.

Kanta și Niki se duseseră la cofetărie să ia desert. Manu, Lakshmi iar eu eram în salonul Agarwal. Când Lakshmi i-a spus lui Manu ce am găsit și că ea a plecat, în numele lui, să o viziteze pe Maharani Latika, el a explodat.

— Te-ai dus pe la spatele meu? Alteța Sa va crede că nu am coloana vertebrală. Că trebuie să trimit un...un...

— O femeie?

Mătușa-Șefa vorbea cu vocea ei calmă, cea pe care o folosește întotdeauna când îi liniștește pe clienții ei cu henna mai dificili.

Manu spuse:

— Nu vezi cum arată? Parcă mi-ai fi tăiat picioarele de sub mine! Toți cei din Jaipur vor ști că Manu Agarwal este un laș, ca să nu mai zic un delapidator de cel mai înalt nivel!

S-a întors să mă privească în fotoliu.

— Și tu, Malik! te-am luat cu bună-credință și încerci să scoți rufe murdare? Vorbiți despre acest proiect tuturor fără știrea mea?

Nu-l văzusem niciodată pe unchi atât de supărat. Nu credeam că este capabil de asta. L-am privit învârtindu-se în jurul salonului, cu brațele clătinându-se, părul zburând de parcă și el ar fi gesticulat. Dacă nu l-aș fi cunoscut de când eram copil, aș crede că este pe cale să facă o criză de nervi, așa cum a făcut maestrul meu de engleză de la Bishop Cotton când a aflat că soția lui îl înșela cu profesorul de matematică.

Tonul liniștitor al șefei nu a tremurat deloc.

— Nu mi-aș dori niciodată ca Niki să-și audă tatăl spunând vreunul dintre aceste lucruri, a spus ea. De aceea m-am dus să o văd pe Alteța Sa.

Menționarea numelui fiului său l-a oprit pe loc. Când se uită la ea, fața lui Manu era schimonosită de angoasă.

Mătușa-Șefa a bătut mâna pe perna canapelei de lângă ea.

— Vino să stai, Manu-*ji*. Te rog. Mă amețești.

Își împinse ochelarii mai mult pe șaua nasului și făcu ceea ce i s-a spus, regretând dintr-odată.

— Ceea ce a găsit Malik nu este nimic pe care nu l-ai fi descoperit tu însuși.

Ești un supraveghetor. Nu este treaba ta să verifici detalii precum chitanțele și facturile. Oamenii tăi îți raportează. Ei vin la tine cu rezumate a ceea ce au făcut. Asculți, poi întrebari și discuți, apoi semnezi ceea ce au recomandat.

— Vrei să spui că oamenii mei – personalul meu ales cu atenție – ar fi putut minți?

Își pusese mâna pe umărul lui, de parcă ar fi vorbit cu un frate mai tânăr.

— Angajații tăi sunt alături de tine de mult timp. Desigur, ai încredere în ei că vor face ceea ce trebuie. Poate că recomandările lor în acest caz s-au bazat pe informații incorecte? Și, după ce ai lucrat cu Singh-Sharma atât de mult, ai ajuns să ai încredere și în ei. Nimic de care erai conștient nu te-ar fi făcut să crezi că au făcut ceva... rău.

Manu se uita la covorul persan de sub picioarele lui. Și-a umflat obrazii și a suflat aerul, de parcă ar fi dat drumul la ceva. Se întoarse către Lakshmi.

— Această – presupusă – conspirație. Spune-mi că nu e doar modul tău de a te întoarce la Samir Singh pentru afacerea dintre Radha și Ravi. Represalii pentru felul în care te-a lăsat în disperare.

Aș putea spune că mătușa-șefa nu văzuse această acuzație venind, dar nu a ezitat să răspundă.

— Nici să nu te gândești, *bhai*. Toate acestea sunt în trecut. Niciodată nu pierd un minut să mă gândesc la asta. Dar trecutul îmi colorează impresia despre acea familie și despre lucrurile de care sunt capabili. Dacă te uiți la ceea ce a găsit Malik, ai putea concluziona că poartă o anumită responsabilitate pentru tot ce s-a întâmplat.

Manu părea conflictual. S-a încruntat la mine.

— Samir a plătit pentru educația ta la Bishop Cotton. Nu-i datorezi nicio loialitate? Cum ai putut să-i acuzi compania de fraudă și imprudență când Samir ți-a deschis porțile?

Manu părea atât de pierdut; mi-am dorit să am cuvinte să-l ajut. Nu mai avea control asupra a ceea ce se întâmpla în jurul lui. Fusesse crescut să nu-și întrebe niciodată superiorii. Din moment ce fusesse întotdeauna un broker cinstit, nu-și putea imagina că alții ar putea să nu fie la fel. Timp de cincisprezece ani, familia regală l-a angajat. Mai degrabă și-ar fi tăiat brațul decât să le pună la îndoială deciziile sau să-i învinovățească pentru ceva nepotrivit.

— N-aș face niciodată o astfel de acuzație ușor, unchiule, am spus cât am putut de blând. Dar știu ce am văzut și este greșit ca palatul să te condamne pentru ceva ce nu ai făcut. Familia Singh poate cumpăra o mulțime de favoruri, dar eu nu mă consider una dintre achizițiile lor. Samir Singh a plătit pentru educația mea pentru a-mi despăgubi durerea de inimă pe care familia lui i-a provocat-o mătușii-șefe.

Ceea ce s-a întâmplat acum doisprezece ani a forțat-o să părăsească Jaipur și să-și abandoneze afacerea de succes cu henna. Nu i-am cerut niciodată lui Samir să plătească nimic. Și nu îi voi fi îndatorat pentru că a ales să facă asta. Singura mea loialitate este față de tine, față de mătușa Kanta, față de mătușa-șefa și față de Nikhil.

Manu părea pedepsit. Am văzut că începem să ajungem la el. Se ridică și începu să se plimbe din nou prin cameră, de data aceasta mai încet, se trăgea de buză, îngândurat.

Mătușa-șefa mi-a aruncat o privire. *Doar așteaptă.*

În cele din urmă, Manu a spus:

— Nu pot tolera ceea ce faci. Mai am un cod de etică de onorat. Dar atâta timp cât nu știu cum ai de gând să-ți prezinți cazul, promit să nu stau în cale. *Teek hai?*¹

¹ E bine?

Lakshmi se uită peste telegramă, înainte de a spune:

— Așa că Chandigarh Ironworks a furnizat cărămizi de clasa a patra când ar fi trebuit să furnizeze clasa unu. Care este diferența de calitate?

— Clasa patru sunt folosite în scopuri decorative. Nu pentru încărcătură. Nu ar fi trebuit să fie folosit în proiectul cinematografic.

Ea citește din nou telegrama.

— Și cantitățile notate aici – pentru cărămizi și ciment – au fost inversate în registru?

— De asemenea, și pe chitanțele falsificate.

Pune telegrama pe măsura de cafea a familiei Agarwal.

— Cu cât mă gândesc mai mult la asta, Malik, cu atât cred mai puțin că Samir a inițiat fraudă. Este implicat în asta, dar cred că a început cu altcineva. Nu a fost nevoie de mult efort pentru a identifica discrepanța. Samir este în afaceri de mult timp și are multe de pierdut. Nu este un amator. Palatul nu este singurul lui client. Compania sa a încheiat mai multe contracte în afara Rajasthanului. De ce ar risca să-și strice reputația?

Sunt de acord. Mă gândesc la Ravi care mi-a spus că tatăl lui este de școală veche. Ravi are planuri mai mărețe pentru viitorul său. Mi-a spus că nu vrea să continue să facă lucrurile la fel cum le-a făcut întotdeauna tatăl său. Ce consideră el a fi un mod mai inovator de a face afaceri? Înlocuirea materialelor inferioare, dar perceperea prețului întreg și băgat în buzunare diferența? Palatul plătește bine, dar Ravi nu este mulțumit? Locuiește deja într-un conac. Are o soție frumoasă, deșteaptă, care îl adoră. Ce ar putea dori mai mult?

Lakshmi oftă.

— Lasă-mă să-l iau de aici.

Aud resemnarea în vocea ei când spune:

— Poți să-i spui lui Samir că trebuie să-l văd? Cât mai repede posibil.

LAKSHMI

Jaipur

Stau în fața vechii mele case din Jaipur – cea pe care am construit-o cu banii câștigați din mii de aplicații cu henna, lotiunile mele pe bază de plante și uleiurile vindecătoare. Parvati Singh mi-a cumpărat casa când am părăsit Jaipur – un fel de scuze pentru că mi-a distrus mijloacele de existență.

Tufele de hibiscus care mărginesc marginea proprietății sunt bine tăiate, iarba din curtea minusculă din față proaspăt cosită și plină de rouă. Ferestrele strălucesc în lumina serii de parcă ar fi fost spălate recent. Parvati ar fi închiriat casa, dar cumva cred că nu. Are un aspect îngrijit – ca o piesă de muzeu, gata să fie expusă înaintea ochilor admiratori.

Mai devreme astăzi, Samir a trimis un mesager la Agarwal, cerându-mi să mă întâlnesc cu el aici. N-ar mai fi avut timp, de atunci, să facă casa prezentabilă, sau să o înfrumusețeze, așa că mă întreb cine s-a ocupat de ea. Clădirea minusculă, cu un singur etaj, nu este cu nimic specială la exterior. Ceea ce este înăuntru contează; asta a convins-o pe Parvati să cumpere casa de la mine.

— Mă bucur că ai venit.

Mă întorc la sunetul vocii unei femei.

— Știu că ai plănuit să-l întâlnești pe Samir, dar cu mine chiar vrei să vorbești, spune Parvati, trecând pe lângă mine către coridorul lateral care duce la prag.

Sunt atât de uimită să o văd, aici, încât nu mă pot mișca.

Parvati are ușa din față descuiată acum și se întoarce spre mine.

— Vino, spune.

O urmăresc prostituată înăuntrul pe soția lui Samir. Ea face lumină prin cameră, aprinzând luminile de deasupra plafonului și lămpile de masă. Nu aveam bani, când eram proprietarul casei, să plătesc curentul. În stânga ușii de la intrare văd intrarea într-un privat – baia de vest pe care mi-am dorit-o, dar nu mi-am putut permite.

Acum că luminile sunt aprinse, lucrarea mea, realizarea mea încununată, strălucește: *mandala* de pe podea, din terrazzo, o fuziune a modelelor de henna indiene, marocană, persană, afgană și egipteană care înseamnă pentru mine la fel de mult, astăzi, ca și atunci. Leul Ashoka, simbolul ambiției mele – o ambiție care m-a condus din satul în care am naștere până la culmile societății Jaipur, unde mi-am folosit trestia de henna pentru a ajuta femeile bogate să-și realizeze dorințele. Și acolo! – coșuri cu flori de șofran, o plantă sterilă și simbol al alegerii mele de a rămâne fără copii. Jay și cu mine am vorbit despre asta, cu mult înainte să ne căsătorim. Amândurora ne place ceea ce facem și, având în vedere orele noastre lungi la spital, la clinică și la Grădina Vindecării, avem puțin timp pentru propriii noștri copii.

I-am hrănit în alte moduri: le-am îngrijit tăieturile, le-am alinat rănilor, i-am adus pe această lume sau i-am convins să revină la sănătate.

Ascuns în *mandala* printre volute, bucle și vârtejuri este, de asemenea numele meu. Mă uit la asta acum. Parvati știe că este acolo?

— Am avut grijă de capodopera ta, spune ea și face semn spre podea. Sper să aprobi.

Îmi păstrez expresia goală și mă pregătesc pentru ceea ce urmează. Nu sunt niciodată sigură ce îmi rezervă Parvati.

De când am văzut-o ultima oară, acum o duzină de ani, s-a îngrășat; mânecile din bluza ei de coral sunt strânse în jurul brațelor și partea superioară a spatelui, cu carnea stoarsă, ca o pastă de dinți care vine dintr-un tub. Va trebui

să-i scoată cusăturile. Din nou.

Dar *pallu*-ul auriu elaborat al sari-ului ei iese grațios de pe umăr pe spate. Este încă o femeie frumoasă, cu trăsături distinctivă, cum ar fi buzele ei pline, vopsite într-un roz strălucitor pentru a compensa sari-ul albastru regal.

Kohlul din jurul ochilor ei negri îi face să pară mai largi, mai atrăgătoare, mai alerți. Obrajii i s-au umplut și există un indiciu de bărbie dublă, dar aceste lucruri sunt dreptul ei de naștere; simboluri ale unei indiene bine îngrijite, de o anumită vârstă.

— Am auzit că te-ai căsătorit cu Jay Kumar. Destul de bună captură. Zâmbește, dar pare supărată. Totuși, se pare că pur și simplu nu poți sta departe de Samir, nu-i așa?

Face aluzie la o singură noapte de pasiune în urmă cu ani de zile între mine și Samir. Destul de scurt, dar de lungă durată. Samir și cu mine dansasem în jurul atracției noastre timp de zece ani. Știam că îmi va distruge reputația dacă aș acționa vreodată în acest sens, dar Samir a avut răbdare. În cele din urmă a venit o noapte în care totul în jurul meu s-a prăbușit și am avut nevoie să fiu mângâiată, dorită și iubită.

Parvati a aflat destul de curând, și apoi viața pe care mi-am construit-o în Jaipur, independența financiară pe care o câștigasem, s-a prăbușit.

Destul de ciudat, amintindu-mi toate acestea, îmi găsesc vocea.

— Nu-ți va plăcea ceea ce am să-ți spun, Parvati.

Faptul că am renunțat la respectuosul *Ji* nu îi scapă. Clipește.

— Încearcă-mă.

— Este vorba despre Royal Jewel Cinema.

Ea flutură o mână, disprețuitoare.

— Un accident. Nefericit, dar imprevizibil.

Exact cum o numesc ziarele și radioul. Nu este adevărat și m-am săturat de asta.

— Ar fi putut fi evitat.

Acum își dă ochii peste cap.

— Orice accident poate fi evitat, Lakshmi. De aceea le numim accidente. Dacă totul ar fi decurs conform planului,

nu ar fi fost nicio accidentare.

— Cu excepția faptului că acest „accident” este consecința a ceva ce compania lui Samir pare să fi pus în mișcare.

Gura ei se strânge într-o linie fermă.

— Ce legătură are toate astea cu tine? Am înțeles că acum ai o grădiniță undeva sus, în Himalaya. Pot doar să ghicesc că vrei să ne doborâm familia. Exact ca sora ta.

Mențiunea surorii mele mă încremenește, dar mă abțin.

— Nu este personal, Parvati. Un om cinstit este acuzat în mod fals pentru ceea ce Singh-Sharma ar fi trebuit să știe și ar fi putut preveni. Nu voi lăsa să se întâmple asta. Manu Agarwal nu ar trebui să-și piardă slujba și reputația pentru ceva ce nu a făcut.

În centrul podelei de terrazzo sunt patru scaune confortabile tapițate cu mătase crudă crem. În mijlocul grupului se află o masă pentru patru persoane. Un pachet de cărți se află pe masă.

Parvati scoate un scaun și ia loc.

— Grupul meu de bridge se întâlnește aici. Samir nici măcar nu intră vreodată în această casă.

Îmi aruncă o privire ascuțită, de parcă eu aș fi vinovată pentru asta. Face cu mâna spre scaunul de vizavi, o invitație, sau o comandă, să mă așez.

Mă apropiu de scaun și mă așez pe el, întrebându-mă dacă Samir a văzut biletul meu cerându-i să mă întâlnească aici, sau dacă știe că Parvati a venit în locul lui.

Acum se aplecă înainte și ridică pachetul de cărți.

— L-ai menționat pe Manu Agarwal. El este șeful tuturor proiectelor de construcție pentru palat și, ca atare, este responsabil pentru orice se întâmplă cu proprietățile regale.

Ochii ei se întâlnesc cu ai mei.

— Tocmai asta i-am spus lui Latika. Dacă Manu nu este responsabil, nu-și va afla niciodată sfârșitul. Presa, magistrații, avocații – toți au nevoie de cineva pe care să-l tragă la răspundere. Ea trebuie să concedieze pe cineva, altfel ea va fi cea înghesuită.

Ar fi trebuit să știu că Parvati s-ar fi dus s-o vadă pe Maharani Latika

Chiar înainte de a face eu! Ea are o rudă îndepărtată cu regalitatea din Jaipur, ceea ce îi oferă acces la palat și îi permite să vorbească cu Altețele Sale ca prieten apropiat și consilier – chiar și să le numească pe prenume.

— Parvati, am dovezi. Singh-Sharma a cumpărat și a acceptat materiale pentru proiectul cinematografic care nu îndeplineau specificațiile de inginerie. Cum poate dl. Agarwal să fie considerat responsabil pentru asta? Nu ar avea nimic de câștigat prin sabotarea unui proiect de palat.

— De unde știi asta?

— Contracte și chitanțe care au fost modificate.

— Și presupun că știi cine ce a făcut în toate astea? Ai dovezi?

— Suficient de convingătoare pentru a le duce la maharani.

Ea împarte pachetul de cărți în două și le amestecă, lucru pe care trebuie să-l fi făcut de o mie de ori înainte.

— Dar nu ai nicio dovadă că Samir a autorizat ceva, nu? Ezit.

— Chitanțele falsificate au fost depuse de Singh-Sharma. Samir este în cele din urmă responsabil pentru acțiunile companiei sale.

Împarte din nou pachetul în jumătate și le pune pe masă. Cu o unghie îngrijită, bate o stivă.

— Pe de o parte, spune ea, șeful Anexelor Palatului este responsabil pentru proiectele inițiate de palat. Acum bate pe cealaltă stivă. Pe de altă parte, șeful companiei de construcții poartă întreaga responsabilitate.

Se uită la mine.

— Cine poate spune că Samir nu poate dovedi că domnul Agarwal a luat decizii proaste? Decizii care au dus la rănilor suferite de toți acei oameni? De ce ai crede că poți decide această chestiune?

— De ce să nu lăsăm instanțele să decidă? Ar trebui să-i cerem maharanii să lase chestiunea pe seama sistemului juridic.

Expresia ei dureroasă îmi spune că mă crede o femeie simplă. Una prea plictisitoare pentru a-i înțelege logica.

— Nu așa se fac aceste lucruri. Aranjamentul a fost făcut. Compania lui Samir va plăti pentru reconstrucție, plus materiale. Palatul a fost de acord să plătească costurile pentru vătămările suferite.

Mută ambele grămezi de cărți împreună, amestecându-le și îmbinându-le într-un singur pachet.

— Dacă dovada pe care o caută Manu este bună, voi vorbi cu Latika. Sunt sigură că nu ar avea obiecții. E din mâinile tale.

Ochii ei întunecați mă privesc.

— Interferența ta nu este nici necesară, nici dorită.

Decid să iau o altă abordare.

— Ravi este fericit că lucrează pentru tatăl său?

Schimbarea subiectului o frământă doar cât să-i liniștească mâinile.

— Ce afacere este a ta?

Pune ușor grămada înapoi pe masă.

— Este ceea ce l-aș fi întrebat pe Samir dacă ar fi venit la această întâlnire. Apoi mă lovește: Samir și-a trimis soția să mă confrunte? E atât de laș?

— Ravi are o viață grozavă și un viitor grozav, spune ea. Odată ce Samir se va pensiona, el va prelua compania.

— Samir este sănătos. Dacă decide să nu se pensioneze? Cel puțin nu curând? I-ar plăcea lui Ravi să lucreze sub tatăl său încă câțiva ani? Sau decenii?

Parvati își încrucișează brațele peste piept. Eu continui.

— Ravi a locuit în străinătate. A cunoscut multă libertate. Acum el este înapoi, trăind practic cu familia sa din nou, lucrând la orice proiecte i-ar oferi tatăl său. L-ai întrebat vreodată dacă aceasta este viața pe care și-o dorește?

Ea mă privește cu o grimasă.

— Nu suntem nomazi. Nu rătăcim, căutând o modalitate de a ne câștiga existența, cerșind ajutor de la alți oameni. Nu suntem la mila niciunui *ara-garra-nathu-kara*¹. Nu-ți place locul tău.

¹ Un nimeni

Ea scui pă această ultimă bucată afară; ar fi putut la fel de bine să ne numească buni de nimic.

Când am văzut-o ultima oară, ea a venit în această casă – casa mea – să-mi ofere mită. Aș fi putut lua banii pe care i-a oferit dacă i-aș fi jurat că nu mă voi mai culca niciodată cu Samir. Nu aveam nicio intenție să repet acea greșală și am refuzat banii – bani de care aveam nevoie, bani care ar fi putut salva afacerea mea distrusă. Pe atunci, cine implora pe cine, Parvati?

Dar nu spun nimic. O cunosc bine pe această femeie. Parvati are dreptul de a fi îndrăzneată atâta timp cât se ascunde în spatele unei perdele de bogăție și privilegii. Am văzut-o așa cum puțini alții au văzut-o – când era neputincioasă – confruntată cu trista realitate a afemeiatului cu care s-a căsătorit și a fiului nesăbuit pe care l-a născut. Nu a avut voința să mă critice atunci.

Dar nu sunt aici să deschid răni vechi. Singurul lucru pe care mi-l doresc este ca Manu și Kanta să supraviețuiască nevătămați acestui scandal.

Acum Parvati se aplecă peste masă, suficient de aproape pentru ca eu să simt mirosul de nucă de betel pe care îi place s-o mestece. Ochii ei sclipesc.

— Avem destine importante. Noi suntem cei care facem sau distrugem această țară. Familia mea are responsabilitățile să se asigure că oamenii ca tine au de mâncare, un acoperiș deasupra capului. Acum îmi vei lăsa familia în pace, sau vei avea lucruri mai mari de rezolvat – mai semnificative decât dacă Manu Agarwal este pe cale să-și piardă locul de muncă. Și nu vei împrăști minciuni despre fiul meu.

Își împinge scaunul înapoi de la masă și se ridică.

— Încuie ușa în urma ta

Cu o ultimă îngruntare spre mine, pleacă. Prin fereastra din față a camerei, urmăresc șoferul ținându-i ușa din spate a Bentley-ului deschisă, apoi urcând la volan și scoțând mașina pe stradă.

În timp ce merg cu o *tonga* la Agarwal, mă gândesc la certitudinea lui Parvati; puterea și dreptul de a fi important sunt ale ei și numai ale ei. O atitudine de care credeam că m-am îndrăgostit cu ani în urmă.

Odată ce intru în casa familiei Agarwal, Kanta îmi dă o ceașcă de ceai și o plic cu parfum de lavandă. Spune:

— Livrat de mână de la palat"

Recunosc scrisul de mână elaborat și deschid clapa plicului.

Dragă doamnă Shastri (sau ar trebui să spun doamnă Kumar?),

Am fost atât de încântată să aud despre căsătoria dumneavoastră cu eminentul medic al Shimlei, dr. Jay Kumar. Cât de frumos trebuie să fie să vă bucurați de briza răcoroasă în timp ce noi, în Jaipur, ne înăbușim.

Latika mi-a spus că ai venit să o vezi. Nu sunt și eu demnă de o vizită, draga mea? Sunt bătrână și nu la fel de agilă ca înainte. Adevărul să fie spus, medicii parizieni îmi spun că am cancer la uter.

(Ironie, nu-i așa? Având în vedere că soțul meu nu mi-a permis să-mi folosesc uterul nici măcar o dată!)

Am decis să-mi petrec mai degrabă anii rămași în țara de naștere decât într-o țară în care cafeaua este divină, dar în care brânzeturile îmi jignesc nasul sensibil.

Anunță-mă când ai putea avea un moment liber să-i faci o vizită acestei bătrâne și să-mi oferi amabilitatea unei discuții și știri despre Malik și acel bătrân ticălos Madho Singh.

*Cu căldură,
Alteța Sa Maharani Indira de Jaipur*

MALIK

Jaipur

La ora prânzului, ies din birou să merg să-i văd pe Agarwal. Vreau să știu ce i-a spus Samir Singh lui Auntie-Boss. Dar când Lakshmi sosește, ea ne spune că Parvati s-a prezentat la întâlnire.

Baju aduce tava de ceai în salon. Kanta îi spune să-i ducă o ceașcă lui Manu, care s-a sechestrat în biroul său; a spus clar că nu vrea să audă conversația noastră. Niki e în camera lui și își face temele; Kanta încă îl ține de la școală. *Saasuji* dormea.

Lakshmi spune:

— Parvati este sigură că Samir nu a fost implicat în asta.

Kanta adaugă zahăr în *chai*-ul ei.

— Ei bine, desigur că e. Are de protejat generații de reputație de familie. Își amestecă ceaiul. Cred că ea crede că Singh sunt indispensabili pentru Jaipur. Că familia lor, singură, ține economia pe linia de plutire. Dar cum s-ar construi ceva fără femeile și bărbații care lucrează ca muncitori pe șantierele lor? Scutură din cap. Este nevoie de doi – sau sute, într-adevăr – pentru un tango.

— Știi că o cred când vorbește despre Samir? Mătușă-Șefa insistă. În ceea ce privește munca lui, el este sincer. Samir nu și-ar compromite nici reputația, nici integritatea. Ea și cu mine schimbăm o privire. Viața lui de acasă este cu totul altă problemă.

Nu-mi place să mă gândesc la câte amante a avut Samir de-a lungul anilor. Când eram băiat, am străbătut orașul,

livrând pliculețele contraceptive pe care tanti-șefa le-a vândut lui și prietenilor săi pentru iubitele lor.

Lakshmi continuă:

— Ravi, totuși, este diferit. Ar fi trebuit să-i vezi fața lui Parvati când i-am adus în discuție numele. *Bilkul* zdruncinată. Dacă Ravi este cel din spatele acestui fiasco? Ce se întâmplă dacă el este cel care a luat-o pe scurtătură din motive proprii? Malik a observat câteva discrepanțe interesante.

Dau din cap.

— Încă nu pot să-mi dau seama de ce ar risca Ravi. Are totul – un prezent confortabil și un viitor și mai bun.

Nu pot să nu mă gândesc la Sheela. Am încercat și nu am reușit să-mi șterg imaginile din minte: rochia ei verde lipicioasă; părul închis la culoare, ud de la baia ei; zâmbetul ei seducător; pulberea de aur sclipind pe decolteul ei.

Și dintr-o dată – ca o minge de cricket cu nouăzeci de mile pe oră – o idee năvălește prin creierul meu.

* * *

În sanctul interior al Moti-Lal Jewelers, am așezat bucățile sparte de cărămizi în fața omului mare. Stă așezat, cu picioarele încrucișate, pe perna lui căptușită, în timp ce își fumează narghileaua. Mătușa-Șefa stă lângă mine.

Lal-ji fusese atât de încântat să o vadă, când am intrat prima oară, aproape că se împiedicase când se grăbi din spatele biroului său să o întâmpine. Ea îi adusese un cadou – uleiul de păr pe care soția lui obișnuia să-l cumpere de la ea.

(Lakshmi poartă întotdeauna mai multe sticle cu ea, pentru orice eventualitate.)

Acum bijutierul ridică un fragment de cărămidă și îl examinează înainte de a-l pune jos, apoi face același lucru cu toate celelalte. Când a lăsat deoparte ultima piesă, își bate degetele pe coapsă. Astăzi este îmbrăcat într-o *pijama*¹

¹ Jumătatea de jos a ținutei tradiționale de *kurta-pijama* pentru bărbați.

scumpă și *kurta* de in. Inelul mare de smarald de pe degetul lui mic prinde și reflectă luminile din tavan. Se oprește și se uită la mine – și mă ține în privirea lui cel puțin un minut. Apoi ridică receptorul telefonului de lângă el și mormăie câteva cuvinte – vorbește încet și singurele cuvinte pe care le aud sunt *sona*¹ și *dibba*² – apoi pune receptorul la loc. Eu și șefa schimbăm o privire.

Ginerele său, Mohan, vine cu două cutii din lemn de trandafir lucios.

Dă din cap și îmi zâmbește, apoi se așează lângă Moti-Lal, care scoate lanțul lung de aur pe care îl poartă la gât. Mai multe chei mici sunt atașate la capătul lanțului. Folosește o cheie pentru a debloca prima cutie. Înăuntru sunt câteva lingouri curate din aur solid. Aproximativ zece dintre ele. Sunt identice, aceeași dimensiune, aceeași formă, aceleași marcate: greutate (o uncie), logo-ul producătorului și, în centru, numerele 999.9.

El îi cere lui Mohan să deblocheze a doua cutie. Lingourile de aur din această cutie sunt neuniforme, neștampilate și ușor diferite ca greutate una de cealaltă.

În această cameră puternic luminată, în care Lal-ji examinează bijuterii și pietre, strălucirea lingourilor de aur este orbitoare.

Moti-Lal arată spre prima casetă.

— Legal.

Apoi, spre a doua.

— Nu este legal.

la o bară din prima cutie și o pune în adâncitura cărămizii sparte. Este puțin prea mare pentru a încăpea în spațiu. La fel face și cu aurul ilegal, iar de data aceasta bara umple spațiul, nu perfect, dar suficient de bine. Apoi, pune un alt fragment de cărămidă deasupra și îl lasă acolo. Aurul

¹ Aur.

² Cutie.

este acum ascuns. Se uită la noi și rânjește.

— Și uite așa, tinere Malik, se transportă niște aur.

Chicotește, cu burta ca un balon zvâcnind.

— Dar de ce să-l ascunzi?" îl întreb. De ce nu îl aducem prin canalele adecvate?

Bijutierul și ginerele lui schimbă o privire.

— Orice bijutier vă va spune că cumpără foarte puțin aur din surse legitime. De ce? Legea pentru aur de anul trecut. Limitează cantitatea de aur pe care un bijutier ca mine o poate deține în posesia sa. Dar doamna Patel și doamna Chandralal și doamna Zameer vor mult mai mult pentru *trousseau*¹ de mireasă a fiicelor lor decât am voie să port. Lal-ji ridică din sprâncene spre șefa.

— Am dreptate, doamnă Kumar?

Lakshmi închide ochii pentru o jumătate de secundă. *Da.*

El continuă:

— De asemenea, războiul indo-chinez a epuizat rezervele de aur ale țării noastre. Doamna Patel, doamna Chandralal și doamna Zameer și-au făcut contribuția donându-și aurul pentru efortul de război. Ei bine, războiul s-a terminat și doamnele își doresc aurul înapoi. Numai că... a dispărut. A fost folosit pentru a cumpăra muniție din alte țări. Așadar, de unde pot furnizorii să reumple aurul dorit de clienți? Africa. Brazilia. De oriunde îl pot aduce de contrabandă, o fac.

Moti-Lal își freacă ceafa cu palma cărnoasă.

— Fac același lucru pe care îl fac toți ceilalți bijutieri. Dacă pot cumpăra aur introdus ilegal în India – aur pe care nu îl voi declara autorităților – de ce n-aș face-o? Altfel, rafturile mele ar fi complet goale! *Samaj-jao*²?

Dau din cap înțelegând. Dar ideea încă mă necăjește. Aici trăim într-o țară în care cererea de aur este uluitoare. Cu toate acestea, aproape nimic nu este extras aici. Nu e de mirare că afacerea de import ilegal este înfloritoare.

¹ Trusou, ce colectează o mireasă pentru căsătoria ei (în franceză).

² Înțelegi?

— Cu siguranță că guvernul trebuie să fi știut ce s-ar întâmpla când va vota Legea Aurului.

Bijutierul râde și își freacă mâinile.

— Sunt sigur că au făcut-o. Ei înțeleg natura umană. Strângeți mango de jos și pulpa iese prin gaura pe care ați făcut-o în partea de sus! Indiferent de obstacolele pe care le puneți în fața unui indian, el va găsi o modalitate de a le ocoli. Oamenii trebuie să mănânce. Lumea continuă să se întoarcă. Dar guvernul trebuie să stabilească limite. Altfel, cine știe cât de scăpată de sub control ar deveni racheta de aur?

Moti-Lal și-a luat din nou narghileaua. Ne observă prin intermediul fumului. Mirosul acela delicios de cireșe și cuișoare umple camera mică. Mă vede că mă uit și îmi dă cealaltă narghilea, dar nu înainte de a-l întreba pe Lakshmi:

— *MemSahib* nu te deranjează?

Ea scutură din cap.

Trag un fum din *chillum* și o senzație de amețeală mă cuprinde, încep să mă întreb dacă ar trebui să reconsider oferta lui Moti-Lal de a lucra în magazinul lui și de a învăța meseria de bijutier. Cum ar fi să stai aici cu el, examinând lingourile de aur în fața noastră, colierele *kundan*, rubinele și smaraldele netăiate și brățările împânzite cu perle în showroom-ul principal – toate în timp ce fumezi acest tutun rafinat? Să vorbești cu viitoarele mirese frumoase despre trusourile lor de nuntă? Cât de seducător, tentant... periculos!

Arătând spre cărămizi, Lal-ji întreabă:

— Vrei să-mi spui unde le-ai găsit?

Clipeșc, nesigur cât să dezvălui. Arunc o privire lui Auntie-Boss. Își înclină capul de ușor.

În cele din urmă, răspund:

— Pe un șantier.

Lal-ji își trece limba peste dinții mari, ca de lup și se uită la Mohan.

Bărbatul mai tânăr înțelege imediat acest semnal. Scoate lingoul de aur pe care Moti-Lal îl pusese în interiorul cărămizii, îl pune în a doua cutie din lemn de trandafir și

încuie ambele cutii cu propriul set de chei. Îmi dau seama că atunci când Lal-ji a sugerat că mă va angaja și îl va lăsa pe Mohan să plece, nu a vrut cu adevărat la asta. Cei doi bărbați sunt o echipă. Lucrează bine împreună, par să vorbească o limbă tăcută.

Mohan adună cutiile și se ridică, dar înainte de a părăsi camera, Lal-ji îl strigă:

— Asigură-te că doamna Gupta cumpără setul de *kundan* cu rubin și diamante, nu pe cel inferior pe care soțul ei zgîrcit vrea să-l cumpere.

Ginerele său dă din cap pentru a indica acordul, dă din cap cu respect în semn de la revedere de la noi și iese din cameră.

Acum că Mohan a plecat, Lal-ji spune:

— Mi-ai spus că lucrezi cu biroul Anexelor Palatului. Ceea ce înseamnă că Singh-Sharma a fost cel mai probabil antreprenorul de pe șantier.

Îi susțin privirea, dar nu răspund.

— Proiectul care a apărut în știri este Royal Jewel Cinema. Se oprește, inspectează din nou cărămizile. Deci... ai găsit aceste cărămizi după...

Sprâncenele lui Lal-ji se strâng împreună.

— Știi că soția și fiica și Mohan a fost la seara de deschidere la cinema? Ar fi putut fi uciși.

Tensiunea arterială a bijutierului crește; obrații îi sunt de un roșu iritat.

— *Hai Bhagwan!* Dacă familia Singh a făcut ceva care a făcut ca acel balcon să se prăbușească, nu o voi mai lăsa niciodată pe Parvati Singh să-mi întunece ușa. Nu va mai cumpăra de la Moti-Lal Jewelers!

E cald în cameră și nu pentru că aerul condiționat a fost oprit. Furia lui Lal-ji generează căldură. Își șterge fața cu palma.

— Au existat zvonuri. Am auzit unul poate acum un an. Se creează o altă rută aurului. Furnizor nou. Contrabandă, desigur. Furnizorul a fost bine finanțat. Ar putea obține aur – o mulțime – garantat. Totuși, nu am mușcat momeala. Am furnizorul meu și sunt mulțumit. Dar am fost curios și m-am

uitat la asta.

Pufăi câțiva nori parfumați în cameră.

Acum, nu trebuie să spui niciodată că această informație o ai de la mine. Ar putea fi falsă.

O studiază din nou pe mătușa-șefa, de parcă s-ar gândi dacă să continue.

Îi înțelege ezitarea, pentru că, atunci când îi vorbește, își folosește vocea persuasivă.

— Lal-ji, nu aș alege niciodată să te aduc în asta. Dar un prieten drag va fi acuzat pentru ceva ce nu a făcut dacă nu aflăm mai multe. Și această relație dintre aur și aceste cărămizi poate fi în centrul motivului pentru care este acuzat.

Lal-ji pare îndurerat.

— Îți cunoști deja jucătorii. Oameni implicați în palat.

Vorbește despre Manu? Este Manu vinovat până la urmă de deturnarea de fonduri pentru a putea trafica cu aur în India? Aproape că nu vreau să știu restul. Mă simt amețit și mi se simte gura uscată. Este tutunul sau ideea că am judecat greșit pe cineva în care am încredere?

Am lăsat narghileaua deoparte.

— Spune-ne doar, unchiule, îi spun. Te rog.

— Ei spun că este Ravi Singh. Că și-a înființat propria operațiune, propriul său traseu. Dar asta trebuie să fie *bukwas*. De ce ar vrea un bărbat dintr-una dintre cele mai bogate familii din Jaipur să intre în astfel de afaceri perfide? Sunt doar la câțiva pași de contrabandiști, așa că implicarea mea este mult mai sigură. Nu sunt acolo, traversând munți și deșerturi, angajând *goondas* pentru a face lucrurile. Dacă mă prind cu mai mult aur decât ar fi trebuit, se ocupă un pic de *baksheesh*¹ și puțin mai mult impozit plătit la cuferele orașului. Dar un transportator... clătină din cap ... trebuie să-și asume tot felul de riscuri.

Îmi iau pipa, trag și mă gândesc. S-ar putea să nu fie atât de bogați pe cât presupune toată lumea? Îmi dau seama ca la

¹ Mită, bacșiș.

biroul Anexelor nu vrea nimeni să vorbească urât despre antreprenorul preferat al maharanilor, Singh Sharma. Și am fost acolo doar de câteva luni, nu suficient pentru a cunoaște întreaga amploare a proiectului și traiectoria lui în ultimii trei ani. Manu este prea profesionist pentru a împărtăși bârfe despre ceea ce, dacă este ceva, nu a fost până la capăt la proiect.

— Ce ai mai auzit? îl întreabă încet pe Lal-ji mătușa-șefă.

Bijutierul se încruntă, concentrându-se.

— Îmi amintesc că cineva mi-a spus că bugetul proiectului a fost considerabil depășit. S-au cheltuit mult mai mulți bani decât intenționase maharani. Aceeași persoană a spus că de vină este duplicarea designului unui cinematograf elegant din *Amreeka*¹. Construcția proiectului a durat mult mai mult timp decât se așteptaseră.

A scuturat din cap.

— Dar, din nou, acesta este doar un zvon. Și nu știu mai mult decât atât.

Lal-ji mai ia câteva pufuri din narghilea.

— Ce se va întâmpla cu cinematograful?

Spun:

— Plănuiesc să-l redeschidă imediat ce daunele sunt reparate. Maharani pierde bani în fiecare zi în care rămâne închis și vrea ca Singh Sharma să intensifice reconstrucția.

Omul mare dă din cap, înțelegând, ca și el, căile comerțului și oamenii care trebuie să ia decizii grele.

* * *

Șefa ia o rîcșă pentru a vizita pe Maharani Indira la palat, în timp ce eu mă întorc la biroul meu de la biroul palatului. Când Hakeem își termină ziua, îl urmăresc acasă. Sunt convins că știe mai multe decât spune.

Mă așteptam ca un bărbat care are patru fiice să închirieze o casă, dar Hakeem pare să închirieze un

¹ America, pronunțat în indian-engleză.

apartament într-o zonă degradată din Jaipur, lângă GulabNagar, districtul Pleasure. Acest lucru este surprinzător. După toți anii de serviciu, câștigă atât de puțin? Îl urmăresc urcând scările către terasa de la primul etaj a unui bloc de apartamente și notez ușa în care intră.

Îi las suficient timp să-și schimbe hainele de lucru. Vreau să fie relaxat când voi apărea la ușa lui.

Cincisprezece minute mai târziu, bat la ușa lui. Se deschide o crăpătură. Hakeem se uită afară, păzind intrarea într-un tricou cu mânecă scurtă și un *dhoti* alb. Dar expresia lui relaxată se schimbă în uimire când mă vede.

Își freacă partea inferioară a mustaței.

— Dar... de ce ești aici, Malik? S-a întâmplat ceva?"

Zâmbesc și îl salut.

— Nimic de genul ăsta, unchiule. Am vrut să vorbesc cu tine departe de birou. Pot?

Fără să aștept un răspuns, deschid ușa și intru în camera îngustă.

Există un pătuț pe o parte a camerei, cu o chiuvetă mică în colț. Cineva a lăsat ziarul împăturit deschis pentru cuvintele încrucișate de pe pătuț. Pe cealaltă parte a camerei este o masă cu două scaune și un raft înalt. Alături, pe un mic dulap se află o sobă cu două arzătoare, două plăci metalice, două pahare și două boluri. O tigaie și o tigaie din oțel inoxidabil stau pe arzători. Partea inferioară a dulapului este acoperită cu o perdea în dungi, fără îndoială, ascunzând orezul, linte, ceaiul și alte articole diverse.

Totul în cameră este îngrijit, chiar dacă puțin ponosit. Cele două perne scufundate pe pătuț au un aspect învins, la fel și pilota de bumbac, ale cărei fire se desprind. Nu există fotografii, nici îmbrăcăminte feminină, bijuterii sau produse pentru păr la vedere.

Mirosul de cardamom, boabe de piper și ghimbir iese din tigaie. Ceai, presupun. Pe masă se află o conopidă, doi cartofi, o roșie și un cuțit lângă o masă de tăiat. Tocmai atunci, aud apa la toaletă. Se deschide o ușă din capătul îndepărtat al camerei și un bărbat subțire, într-o cămașă fără mâneci și *dhoti* iese din baie.

Nu știu cine este mai surprins: eu sau managerul teatrului Royal Jewel Cinema care mai are o mână pe clanța de la baie.

Este înghețat pe loc. Se uită la Hakeem, ai cărui ochi în spatele ochelarilor săi groși și negri au crescut cât farfuriile. Privirea care trece între ei este una de frică – și ceva asemănător cu vinovăția? Jenă?

Îmi revin mai repede.

— Domnul Reddy, nu-i așa? Nu cred că ne-am întâlnit. Eu sunt Abbas Malik. Lucrez cu Hakeem *Sahib*.

Hakeem își drese glasul.

— Domnul Reddy stă cu mine, da? Până când – până când își poate găsi un loc. Este nou în Jaipur.

— Dar, *Sahib*, soția și fiicele tale. Unde sunt?

Sunt cu adevărat nedumerit.

Contabilul se uită în dreapta și în stânga lui și apoi la domnul Reddy, care încă ține clanța de la baie.

— Familia mea este în Bombay. Slujba mea este aici, da? Le trimit bani în fiecare lună.

— Credeam că ai spus că sunt cu tine în seara de deschidere a cinematografului. Ai spus ceva despre cum a trebuit să te ții de mână pentru a ajunge acasă.

— Au fost aici pentru deschidere. Apoi au plecat.

Mă uit prin cameră. Este plauzibil. Doar că acest apartament se simte ca și cum nu ar fi văzut niciodată interiorul valizei unei femei.

DI Reddy urmărește schimbul nostru de parcă s-ar uita la un meci de cricket tensionat. Pare obosit și puțin trist.

Trag un scaun de pe masă și mă așez.

— Bombay? Nu de acolo vii, domnule Reddy?

— Da.

Iese ca un croncănit, așa că încearcă din nou.

— Da.

— Este o coincidență sau...?

— Nu, nu este, spune managerul teatrului în timp ce dă drumul clanței și stă cu mâinile strânse în fața lui, ca un copil obraznic.

— L-am întâlnit pe domnul Reddy în Bombay la cinema,

da? spune Hakeem. M-am gândit că i-ar plăcea să aplice pentru postul de manager de teatru aici, pentru când se va deschide noul cinema. Am vorbit cu Ravi *Sahib* despre asta. Și i-a pus o vorbă domnului Agarwal...

Ceaiul începe să fiarbă, iar Hakeem se grăbește să ia oala de pe arzător. Dar mânerul de metal este prea fierbinte și strigă. Pune cratița deasupra tigăii. Imediat, domnul Reddy se grăbește să-și examineze mâna. Îl înconjoară pe Hakeem cu un braț și îl ghidează cu blândețe spre chiuveta mică ascunsă în colțul camerei. Deschizând robinetul, mișcă mâna lui Hakeem într-un cerc, astfel încât apa rece să calmeze pielea înroșită. Scoate prosopul uzat de pe suport și îl înfășoară în jurul mâinii lui Hakeem.

Apoi ajunge în dulapul minuscul de deasupra chiuvetei și scoate un borcan cu unguent și o rolă de tifon. Domnul Reddy freacă tandru unguent pe arsura, apoi înfășoară tifonul în jurul mâinii lui Hakeem.

Managerul teatrului pune un braț pe spatele lui Hakeem.

— Mereu îți spun, Hakeem. Lasă-mi mie gătitul. Ești prea distras.

Aceasta nu este un avertisment. Sună ca o corecție a iubitului.

Mi-e rușine, asist la intimitatea dintre ei.

De parcă Hakeem își dă seama de disconfortul meu, se îndepărtează brusc de celălalt bărbat și se întoarce spre mine.

— De ce ai venit să invadezi intimitatea casei mele? De ce nu poți lăsa lucrurile în pace? Ce treabă ai tu? Ce treaba are oricine? Am grijă de familia mea acasă. Nu este suficient?

Sună mai zdrobit decât furios, mai învins decât indignat. Este nevoie doar de un pas pentru ca el să se lase pe rama rezistentă a pătuțului. Capul lui este aplecat, jucându-se cu tifonul din jurul mâinii. Nu a observat că crupa lui mare se află acum pe cuvintele încrucișate din *Times of India*.

Domnul Reddy, care încă stă în picioare la chiuvetă, se uită la Hakeem și oftează. După o bătaie, se îndreaptă spre masă și începe să taie legumele cu mișcări lente și măsurate ale cuțitului.

— Ne-am întâlnit în Bombay când Hakeem și-a vizitat familia într-un an și i-a dus la cinematograf. Ne-am văzut și am știut. Și am găsit o modalitate de a fi împreună în Jaipur când a apărut postul de manager de teatru.

Are ochii umezi când ridică privirea de pe tabla de tăiat.

— Acesta a fost cel mai bun mod de a-și salva familia de la jenă și de a se asigura în continuare că sunt îngrijiți. Slujba lui Hakeem la palat este atât de bună. Nu va găsi niciodată una la fel în Bombay. Și ajungem să fim singuri. Nu deranjam pe nimeni.

Se oprește să scoată o batistă din *dhoti* și își suflă nasul. E jenat. Arăt spre domnul Reddy.

— Când ai început să lucrezi pentru sala de cinema?

— Cu trei luni în urmă. Trebuia să decidă prețurile biletelor, să organizeze montarea fluturașilor, să coordoneze filmele care urmau să fie difuzate. Oh, și actorii.

Arăt spre Hakeem, care își studiază picioarele goale.

— Singh-ii au aflat despre voi doi?

— A fost domnul Ravi, spune domnul Reddy. Ne-a văzut împreună într-o zi în Central Park. Luând prânzul. Ai fost răcit în ziua aceea, Hakeem, îți amintești? Ți-am adus ardei iute în plus pentru *dalul* tău.

Cei doi bărbați schimbă o privire. Hakeem este primul care se uită în altă parte.

Îmi vine o amintire. Omi implorându-și soțul, acasă în timpul unei pauze. A fost un manipulator pentru *mahoots*¹, bărbații care antrenau elefanții într-un circ ambulant. Ea căzuse la picioarele lui, rugându-l să divorțeze de ea.

— Lasă-mă să mă căsătoresc cu altcineva! Lasă-mă să mă întind cu un bărbat, așa cum fac alte femei.

Nu înțelesesem ce auzisem în ziua aceea; atunci eram doar un băiat. Am umblat prin lume mulți ani de atunci și am învățat câteva lucruri. Existau pasiuni care nu se puteau controla, dincolo de ceea ce am fost învățați să credem că

¹ Dresor de elefanți.

sunt normale.

Îmi frec ochii cu dosul mâinilor.

— Uite, nu sunt interesat de tine sau viața ta privată. Intenția mea este să șterg numele lui Manu Agarwal. Știu că acele chitanțe pentru materiale au fost manipulate, Hakeem *Sahib*. Și există o singură persoană care ar fi putut să le manipuleze.

Hakeem ia bandajul de pe mână. Dă din cap.

— Am scăpat de chitanțele originale. Dacă te uiți cu atenție, vei observa că cele cu care le-am înlocuit sunt pe o altă hârtie. Nu am avut de ales.

Se uită la iubitul său, care vine să stea lângă el pe pătuț.

Domnul Reddy îmi aruncă o privire implorătoare.

— N-a ajutat până la urmă, ei m-a făcut să spun că am lăsat prea mulți oameni să intre pe balcon. Palatul mă concediază.

Îi acoperă mâna lui Hakeem cu a lui.

— Vom găsi o altă modalitate de a rămâne împreună.

— Dar slujba ta este garantată, unchiule?

Contabilul dă din cap.

— Așa a fost înțelegerea.

— Ești dispus să spui povestea ta maharanilor?

El dă din cap.

— Nu, tinere Abbas, nu o voi face. Nu pot. Familia mea trebuie protejată. Nu pot lăsa viețile fiicelor mele să fie ruinate de eșecurile mele. Dacă se vorbește despre ceea ce sunt eu, nu se vor putea căsători niciodată. Nimeni nu le va avea. Nu voi mărturisi niciodată nimic din toate acestea Alteței Sale sau lui Manu *Sahib* sau îmi voi pierde slujba. În rușine. Nu-mi permit asta.

Se uită direct în ochii mei.

— Ar trebui să mă omori mai întâi"

Însoțitorul lui icnește și se întoarce brusc spre el.

Hakeem își întoarce ochii umezi către el.

— Nici pentru tine aș putea face asta, BK, îmi pare rău să spun. Fiicele mele sunt tinere. Au toată viața în față. Vieți care nu vor supraviețui scandalului relației noastre.

Strânge mâna domnului Reddy.

— Dacă pot garanta discreție?

Habar n-am dacă pot, dar trebuie să încerc.

— Nu poți. Nimeni nu poate. A scuturat din cap. Nu, Abbas Malik. Nu există nicio soluție aici. Îmi pare rău pentru familiile răniților, dar nu pot face nimic pentru a schimba rezultatul.

Ochii lui sunt duri. Văd că mintea lui este hotărâtă. Domnul Reddy se uită la mine cu speranță, de parcă aş avea un răspuns pregătit care ar face totul mai bine. Nu am avut.

* * *

Din cele trei zile pe care ni le-a dat Maharani Latika pentru a furniza dovezi de abatere, aproape am epuizat două. Mai avem o zi pentru a găsi suficiente dovezi pentru a-l elibera pe Manu. Îmi verific ceasul. Este ora nouă seara. Familia Singh îşi va fi luat cina până acum. *Chowkidar*¹-ul este obișnuit cu mine (întotdeauna împart o țigară cu el când îl vizitez) și mă lasă să intru fără să alerteze familia.

Servitorul casei mă întâmpină la ușa din față. Îi spun că vreau să-l văd pe Samir. Mă duce la ușa bibliotecii, apoi bate.

— Intră, îl aud pe Samir spunând.

Servitorul îmi deschide ușa și pleacă.

Samir este așezat în spatele biroului său. Marchează planuri. Când ridică privirea și mă vede, surpriza de pe chipul lui este evidentă.

— Tot despre cinema?

Dau din cap.

— Ești ca o *anna*² rea. Am crezut că am terminat cu asta. Face semn cu mâna desenele din fața lui. Este un alt proiect la orizont. Toată lumea a trecut mai departe.

— Manu Agarwal nu a făcut-o. El nu poate.

Samir îşi aruncă creionul mecanic peste birou. Ridică de pe planuri și aterizează la picioarele mele. Îl ridic și mă

¹ Paznic, portar.

² Monedă mică, ca un ban.

apropii de biroul lui. Așez creionul pe planuri, ușor. Samir este supărat și văd de ce, dar nu voi lăsa asta să mă descurajeze.

— Când angajații fac greșeli tragice, își pierde locul de muncă. Se întâmplă în fiecare zi, Malik.

— Ai lucrat cu el. Te-a angajat pentru unele dintre cele mai mari proiecte ale palatului. Știi că este fără reproș. Cum poți să-l lași să accepte asta?

— Asta nu are nimic de-a face cu tine. Malik, dacă continui să mă batjocorești, s-ar putea să trebuiască să-ți interzic intrarea în casa asta. Mă privește cu un zâmbet fermecător, dar pare enervat.

Scot o bucată de cărămidă și o bucată de ciment din buzunarele hainei și le pun pe planuri. Scot telegrama din Chandigarh și o pun și acolo.

Samir se uită în jos la oferta mea. Fără să ridice capul, își ridică către ai mei.

— Ce să fac cu astea?

Mi-am băgat mâinile în buzunare.

— Sunt piese ale unui puzzle pe care încerc să le pun cap la cap, dar îmi lipsește o piesă.

Încep să mă plimb prin zona din fața biroului lui.

— În proiectul Royal Jewel Cinema, cărămizile decorative de genul acesta au înlocuit cărămizile specificate în contractul inițial. Facturile arată că palatul a plătit pentru cărămizi de clasa 1, nu acestea mai puțin costisitoare. Dacă palatul a fost taxat cu prețul întreg, Singh-Sharma a luat diferența?

Acum, în ceea ce privește acest ciment. Este prea poros pentru a fi folosit pe balconul sala de cinema. Raport greșit între nisip și apă. Acest lucru se poate întâmpla atunci când se folosește forță de muncă necalificată. Dar am crezut că Singh-Sharma are reputația că folosește doar forța de muncă cea mai calificată. Palatul plătește cu siguranță tarife superioare pentru costurile cu forța de muncă. Deci încă o dată, dacă palatul a fost taxat cu prețul întreg, Singh-Sharma a luat diferența?

— Stai, Malik. Mă amețești.

— Tu din nou?

Mă întorc. Este Ravi.

Intră în cameră, uitându-se la tatăl său ca și cum ar fi spus că Malik este păgân.

Ravi își ridică mâinile.

— Abbas, aceasta este o altă scuză slabă pentru a arunca o privire la Sheela?”

Ce? Confuzia trebuie să se arate în fața mea.

— Cu sau fără sari? Arată cu bărbia spre tatăl său. *Papaji* știe totul despre asta.

Mă întorc către Samir, care și-a pus o mână pe gură, ca și cum ar fi ascuns un zâmbet.

— Soția mea este o uluitoare, *hahn-nah?* Ravi zâmbește. Mi-a spus cum ai încercat s-o faci să-și dezbrace hainele în noaptea prăbușirii cinematografului.

Imaginea Sheelei, proaspătă de la baie, îmi apare nedorită în minte, îmi simt fața înroșită. Ce i-a spus Sheela lui Ravi? De ce ar spune așa ceva?

Acum Samir chicotește.

— Arăți vinovat, știi.

— Nu a fost așa! spun.

— Să o întrebăm, da? Se duce spre ușă și o strigă pe nume. Ea apare cu Baby pe umăr și un scutec de pânză.

— Unde este Asha când am nevoie de ea? Sheela pare iritată. Se oprește la mijloc când mă vede. Ravi își pune mâinile pe umerii ei și o îndrumă să stea în fața mea.

— Acum, Priya, nu ți-a văzut omul ăsta trupul gol în noaptea prăbușirii?

Gura ei formează un O și ochii i se fac mari de surprindere.

— Nu, nu așa. M-a ajutat cu baia. Dar – nu în acest fel. Eu... eram beată – și obosită.

Se întoarce spre Ravi.

— Am spus că n-a încercat nimic, nu?

Se întoarce să-l înfrunte pe Samir, așteptând în spatele biroului său.

— *Papaji*, nu așa face-o. Îl iubesc pe Ravi! Niciodată nu am...

Samir ridică mâna, dând din cap.

— Destul, *bheti*. *Theek hai*¹. Mergi. Du-te, ai grijă de Baby.

Lovită, Sheela îmi aruncă o privire uluită, clătinând din cap.

— Trebuie să mă crezi, Abbas! Nu am spus niciodată asta!

Ravi o escortează afară din bibliotecă și se întoarce cu un zâmbet pe față. Cunosc privirea aia. Când crezi că ești pe cale să câștigi meciul.

Dar jocul nu s-a terminat încă.

Fără un cuvânt, scot ultimul articol din buzunarul pantalonilor. Unul dintre lingourile de aur nemarcate pe care le-am împrumutat de la Moti-Lal. L-am așezat pe birou lângă celelalte articole.

Samir se îndreaptă cu câțiva centimetri înainte pe scaun, privind fix la bar. Lumina de la lampa lui de bancher strălucește direct asupra aurului, făcându-l să strălucească. Ridic aurul și îl așez cu grijă în zona adâncită a cărămizii. Se potrivește.

Pentru o clipă nimeni nu vorbește.

Ravi iese la atac.

— Trucuri de petrecere, Abbas? *Papaji*, va spune orice...

Samir îl reduce la tăcere cu o privire de avertizare. Pentru mine, spune:

— Care e ideea?

— Cred că aceste cărămizi sunt folosite pentru a introduce aur în Jaipur. Lingourile sunt îndepărtate și cărămizile sunt amestecate cu toate celelalte cărămizi de clasă 1 pe care Singh Sharma le folosește în construcții.

Arăt spre cărămida de pe biroul lui Samir.

— Acestea nu pot fi urmărite la Chandigarh Ironworks, furnizorul dvs., deoarece nu au ștampila producătorului pe ele. Cu toate acestea, au o adâncime suficient de adâncă

¹ E în regulă.

pentru a ține un lingou de aur.

Îmi întorc privirea spre Ravi, care mă privește cu o expresie uluită.

Dar observ luciul de sudoare pe fruntea lui.

— Ce poate fi mai ușor decât amestecarea celor două tipuri de cărămizi în timpul construcției și acoperirea lor cu mortar de ciment sau ipsos? Cred că banii pe care Sharma-Singh îi economisește utilizând materiale mai ieftine și substandard finanțează achiziționarea de aur de contrabandă. Care este apoi vândut pe piața neagră, unde există cerere pentru el.

Samir zâmbește precaut și se lasă pe spate în scaun.

— Abbas, ai fi putut să ridici aceste bucăți de cărămidă și ciment de oriunde. De unde știi că sunt de la Royal Jewel Cinema?

E un argument, dau din umeri.

— Pentru că te-am văzut uitându-te la astea și în noaptea prăbușirii. Și nu am de ce să te mint."

Ravi face o mutră.

— Ba da. Dacă Agarwal își pierde slujba, la fel și tu.

— Nu am nevoie de această slujbă, Ravi. Nu am avut nevoie niciodată de ea. Am venit doar pentru că...

Mă opresc, uitându-mă la Samir. Eram pe cale să spun că sunt aici din cauza lui Lakshmi și i-am adus acest lucru în atenția lui Samir pentru că îi datorez atât de mult; mi-am plătit studiile. Sunt atât de multe secrete în lumea noastră, nu-i așa? Pe cele pe care le păstrăm, pe care le dezvăluim, dar numai la momentele potrivite. Știu acum că nu ar fi trebuit să-i spun da lui Jaipur, da lui mătușei-șefe. Am fost fericit în Shimla. Aerul este mai rece, briza mai curată. Pot să mă gândesc la munte. Și Nimmi este acolo. Cum aș fi putut s-o las acolo când m-a implorat să nu o fac? Când tocmai începusem să-i cunosc pe Chullu și Rekha?

— Pentru că ce? mă provoacă Ravi.

Nu am spus nimic.

Ravi se întoarce către tatăl său.

— *Papaji*, cine este băiatul ăsta pentru tine?

Camera este atât de liniștită încât pot auzi secundarul

ceasului englezesc pe șemineu înaintând. TIC Tac. TIC Tac.

Ravi îl urmărește pe tatăl său, care îl ignoră.

Samir ridică creionul mecanic. Îl înșurubează și îl deșurubează astfel încât grafitul intră și iese din carcasă.

— Ai spus că lipsește o parte din acest puzzle, Abbas. Deci ce parte este aia?"

Mă uit la tată, apoi la fiu.

— Ceea ce nu știu este dacă știai ceva despre asta, Samir *Sahib*, sau dacă este o operațiune cu un singur om. Nu ai nevoie de o oglindă pentru a vedea rana de pe palmă.

Mi-am amintit această vorbă ca fiind una dintre preferatele lui Samir.

Este evident cine mișcă toate piesele, nu-i așa? Mă uit deschis la Ravi. Stă la doar câțiva centimetri de biroul tatălui său, înalt, drept, cu pieptul său lat. Își flexează mâinile puternice.

Samir se uită și la el. Vocea lui este calmă; mi-e greu să știu ce gândește.

— Ravi, ai ceva de adăugat? îi spune Samir fiului său.

— Numai că este o poveste bună, după cum spun poveștile. Un pic ca Șeherezada, Abbas al nostru. Continuă să învârtă povestea în toate direcțiile, ca să-l țină treaz pe rege. Uite, e jenant să recunosc că am acceptat din neatenție un transport prost de cărămizi, dar asta a fost tot. Și eu – noi – compania noastră, Singh-Sharma – plătim prețul reconstrucției. Ne costă destul de mult, pot să vă spun asta.

Ravi face un pas spre mine.

— Dar de ce trebuie să-ți justific ceva oricum? Cine ești tu, Abbas? De ce crezi că poți veni aici oricând vrei și poți face acuzații?

Se întoarce către tatăl său.

— *Papaji*, tu și cu mine am vorbit despre obsesia lui pentru Sheela. Este jignitor! Ar trebui să-i interzicem să intre vreodată în casa noastră.

— Credeam că toți jucăm *parcheez* după cină.

Este Parvati. De cât timp stă ea în pragul camerei? Ochii ei captează scena. Eu, stând în fața biroului lui Samir, încruntat la Ravi. Lingoul de aur strălucește în interiorul

cavității cărămizii. Fiul ei strângând maxilarul, arătând de parcă ar vrea să-mi taie gâtul. Samir, cu gura într-o linie sumbră, glisând mina în sus și în jos cu creionul mecanic.

Nu este niciodată o idee bună să o subestimezi pe Parvati. Este la fel de ascuțită precum *patalul* pe care îl poartă Nimmi pentru a-și tăia florile și tulpinile. Ea intră în cameră.

Când stă lângă Samir, se uită în jos la birou și vede aurul, scanează telegrama. Samir ridică privirea spre ea și între ei trece un fel de înțelegere. Ceasul de pe șemineu sună: e nouă și jumătate.

În cele din urmă, se întoarce spre mine. Zâmbetul ei este mai degrabă o grimasă.

— În sfârșit mi-am dat seama de ce arăți atât de familiar, Abbas Malik. Tu ești nebunul care obișnuia să alerge după Lakshmi, purtându-și proviziile ca sluga cea bună care ești.

Ea îmi scanează hainele, pantofii, ceasul. Îi întâlnesc privirea.

— Și uită-te la *Pukkah Sahib* acum. Lakshmi ți-a cumpărat acele lucruri? Ea este încă grija ta? Ai grijă de slujitorii ei?

Dacă aș respecta-o mai mult, cuvintele ei ar putea avea puterea de a răni.

Se uită pieziș la Samir.

— Un lucru e sigur. Ea știe cu siguranță cum să stârnească necazuri.

Parvati îmi zâmbește, dulce de data aceasta, și aproape cred că este autentic până când ea spune:

— Spune-i lui Lakshmi că gelozia nu este o calitate admirabilă. Nu ar trebui să-și trimită băiatul aici să obțină ceea ce își dorește. Acum, ia-ți jucăriile și pleacă. Nu ești binevenit aici. Din nou. Vreodată.

Ar trebui să-i explic lui Parvati teoria puzzle-ului și a piesei lipsă? Arunc o privire lui Samir, care pare absorbit de creionul lui. Arată – mortificat? Jenat? E greu de spus, dar nu-mi va întâlni privirea.

Îmi adun descoperirile, le bag în buzunare și ies pe ușă.

În timp ce o fac, aud vocea lui Ravi.

— Mami, asta sunt pure speculații! El încearcă să

provoace...

Simt forța palmei de parcă ar fi fost îndreptată spre
obrazul meu în loc de cel al lui Ravi.

NIMMI

Shimla

Ieri și astăzi, dr. Kumar a insistat să ne conducă la și de la Clinica Comunitară. Sunt obișnuit să merg acolo cu Chullu în spate și Rekha lângă mine, dar doctorul se teme că traficanții ar fi putut auzi de femeia tribală care a intrat în oraș cu patruzeci de oi în urmă cu câteva zile. Nu este o priveriște comună. Bărbații sunt, de obicei, cei care se ocupă de păstorit, și cu siguranță că i-a stârnit pe mâncătorii de bârfe – atenți cum am fost Lakshmi și cu mine în alegerea traseului pe care l-am luat până la spital. Astăzi, oile sunt în custodia bătrânului cioban pe care l-am angajat să pască turma la vest de aici. Iar lâna tunsă este depozitată în siguranță în camera Kumar.

Odată ce suntem la spital, înconjurați de personal, dr. Kumar respiră ușurat.

El le dă surorilor și asistentelor instrucțiuni stricte să nu lase să treacă pe nimeni care nu este pacient al clinicii. Apoi se îndreaptă spre spital pentru a-și face turul în timp ce Rekha, Chullu și cu mine ieșim pe ușile din spate ale clinicii în Grădina Vindecării.

Am fost ușurată să o găsesc pe Lakshmi plecată când copiii și cu mine ne-am trezit ieri dimineață; Doctorul Kumar o dusesse deja la gara Shimla. N-aș fi știut ce să-i spun după izbucnirea mea de cu o seară înainte. Știu că n-ar trebui să o învinovățesc pentru tragedia din Jaipur; nu avea de unde să știe ce se va întâmpla. Sunt atât de speriată că o să-l pierd pe Malik așa cum l-am pierdut pe Dev. Cu siguranță ea trebuie

să înțeleagă asta.

Apoi, când am adus copiii jos la micul dejun, mi-am dat seama. Lakshmi îmi propusese sari și bluze pe care să le port pe terenul spitalului și în oraș, ca să nu atrag atenția asupra mea. Acea simplă bunătate, grija ei pentru siguranța mea, m-au neliniștit. A fost rușine ce am simțit că nu am recunoscut multele lucruri pe care le-a făcut pentru noi de când a plecat Malik?

Pentru că am fost lipsită de respect față de protectorul meu, așa cum nu aș fi fost niciodată cu o femeie din tribul meu? Pentru că ne-a protejat de pericolul în care ne-a pus Vinay? Cum pot fi atât supăraat pe ea, cât și recunoscătoare?

Acum îmi acopăr capul cu sari-ul lui Lakshmi, apărându-mi fața și tatuajul. Urmăresc îndeaproape copiii pentru că Rekha are tendința de a răătăci și Chullu se clătina după ea. A început să meargă abia în ultima lună, dar odată ce începe, poate ajunge destul de departe înainte să observ.

Arunc Grădinii Vindecătoare o privire de evaluare. Malik ar fi impresionat. În locurile grădinii care odinioară erau goale, am plantat ierburi și flori asupra cărora Lakshmi și cu mine am convenit. Grădina arată mai plină acum, cu lăstari noi care apar în diferite locuri. Trebuie să fertilizez și să ud și să mă asigur că elimin frunzele moarte și orice insecte care se hrănesc cu plantele.

Colecția de ierburi a lui Lakshmi este impresionantă; Pe unele le cunosc, dar majoritatea sunt noi pentru mine. Ea încearcă să cultive soiuri din Rajasthan, dar nu prosperă la această altitudine. Dacă mi-ar cere părerea, i-aș spune să nu-și piardă timpul.

La sfârșitul zilei sale de muncă, dr. Kumar și copiii și cu mine ne întoarcem la casa lui, unde mâncăm cina pe care o localnică ne-a pregătit-o. (Se pare că Lakshmi s-a ocupat de toate.) Aseară, după cină, dr. Kumar ne-a ajutat pe Rekha și pe mine să citim și să scriem. Lakshmi ne-a lăsat un teanc de cărți și el urmează cu sârguință instrucțiunile ei.

De câteva ori, când îmi dă o carte, mâinile noastre se ating și amândoi ne dăm înapoi ca și cum am fi atins o flacără. Gustul buzelor lui pe ale mele, dintr-o noapte pe

câmp, a rămas cu mine. Uneori îmi ating degetele de buzele mele, amintindu-mi unde buzele lui le atinseseră pe ale mele. Îmi amintește de Malik și cât de mult îmi lipsește atingerea lui.

Mi-e dor și de scrisorile lui. Dar cu toată tulburarea din jurul prăbușirii, nu mă aștept să scrie.

Lakshmi a plecat de două zile și știu că doctorului îi este dor de ea. Mi-a spus azi dimineață că o va suna când se va întoarce de la serviciu în seara asta.

Îi lipsește și lui Madho Singh. Se plânge când este în cușcă, ceea ce este o mare parte a zilei. Când las ușa cuștii deschisă, el stă adesea înăuntru în loc să se cocoațe pe spătarul canapelei, așa cum o face când Lakshmi este acasă. La întâmplare, strigă proverbe pe care le-a învățat de la maharani. *Un bărbat care se îneacă prinde un pai. Două săbii nu încap într-o teacă.* Lakshmi și doctorului le place să-l citeze.

Va ieși din cușcă pentru a-l saluta pe doctor când vine acasă sau oricând se întâmplă să o vadă pe Rekha. Ea vorbește cu el de parcă ar fi doar un alt copil de vârsta ei. El răspunde mereu. Răspunsurile lui de multe ori nu au sens, dar Rekha inventează conversații interesante care nu au niciun sens pentru mine. Se preface că îi citește din diferite cărți pentru copii (acum știe poveștile pe de rost și îi place să-i arate ilustrațiile lui Madho Singh). Se pare că întotdeauna îl liniștește și, de obicei, adoarme pe suport înainte de a se termina povestea.

În seara asta, doctorul lucrează până târziu. Ne-a lăsat acasă și s-a întors la spital. Sunt în pat cu copiii la etajul doi, în camera lui Malik. Totuși, nu există prea mult din Malik în el. Este o cameră confortabilă, cu o pătură caldă de lână pe pat, o fereastră de unde mă pot uita la pășunea cailor și un poster cu patru *gore*¹ numit Beatles. Malik mi-a spus că sunt muzicieni și minunați. Că, în urmă cu un an, au venit în

¹ Oameni albi.

India să-și vadă guru, ceea ce pare ciudat. Bătrânii tribului nostru sunt sceptici față de guru, pe care îi consideră profeți falși.

Rekha și cu mine ne uităm la o carte cu imagini care arată diferitele flori din Himalaya. Chullu a adormit pe burtă, cuibărit lângă mine.

— *Namaste, Bonjour, Bine ai venit!*

Îl aud pe Madho Singh bătând din aripi în jurul casei, aterizează pe un suport, ținând, apoi decolând din nou. Nu acesta este modul în care perușul întâmpină vizitatorii, așa că ceva l-a declanșat. Dar ce? Un animal? O nevăstuică sau o maimuță?

Încerc să-mi amintesc dacă am încuiat ușile și ferestrele, așa cum îmi spune întotdeauna doctorul. (La soții Arora nu era nicio încuietoare pe ușa cămăruței în care eram cazați.) Aici, la etajul doi, putem lăsa ferestrele deschise pentru aer curat, dar jos, trebuie să încuiem bine fiecare ușă și fereastră.. Casele învecinate sunt puține și sunt ascunse printre pini, ceea ce înseamnă că bandiții sunt ascunși vederii.

A cere ajutor ar fi inutil.

Dr. Kumar mi-a arătat cum să folosesc telefonul pentru a suna poliția sau spitalul. Mi-a fost prea rușine să-i spun că nu am folosit niciodată un telefon. Și cu siguranță nu i-am spus că polițiștii sunt ultimii oameni pe care îi voi suna. Bătrânii noștri tribali nu au avut niciodată încredere în autorități, care se grăbesc să ne împingă de pe pământul nostru de pășunat în momentul în care cineva se plânge. Și, acum că polițiștii au impresia că eu și doctorul suntem intimi unul cu celălalt, s-ar putea să mă vadă ca pe o femeie ușoară, cineva cu care se poate culca fără prea mult efort.

Mă întreb ce să fac cu scârțâitul perușului când Rekha sare de pe pat și fuge pe ușă, strigându-l pe Madho Singh.

— Rekha! strig.

Proptesc perne în jurul lui Chullu pentru a mă asigura că nu cade de pe pat în timp ce doarme. Apoi mă grăbesc după Rekha.

Când ajung la capătul scărilor, Rekha aleargă prin salon,

urmându-l pe Madho Singh în zborul său de la fotoliu la lampă la șemineu. Singura lumină este de la lună de afară. Trag cortina înapoi să văd dacă este cineva acolo.

Există. O siluetă în umbră, stând pe verandă.

Inima începe să-mi bată cu putere. Încerc să văd prin întuneric.

Este ciobanul care a avut grijă de turma mea!

Respir adânc și scot un oftat de ușurare. Îl chem prin fereastra.

— Ce este, *bhai*?

Se întoarce spre fereastra mea. Nu-i pot vedea trăsăturile. Nici el nu le poate vedea pe ale mele.

1 Ce să fac cu turma? Au pășunat la ras zona pentru care am fost plătit. Le era foarte foame! Râsul lui este înalt și tremurător.

— O să te plătesc să le păstrezi încă câteva zile. Există și alte locuri unde pot pășuna?

— *Theek hai*, spune el. O să le duc mai în nord.

Când se întoarce să plece, îmi amintesc că mai am foarfecele lui. Strig:

— Așteaptă!

Alerg la etaj să le iau, luându-mi încă o clipă pentru a ridica câteva monede din plata mea pe săptămână. Când mă întorc în salon, e liniște. Madho Singh s-a întors în cușcă, mormăind. Dar unde este Rekha?

Apoi văd ușa de la intrare deschisă și mă grăbesc să ies pe verandă, unde e Rekha, vorbind cu ciobanul.

— De ce au oile cozi? îl întreabă ea.

O trag înapoi în spatele meu.

— Fata naivă! spun.

Îi dau ciobanului foarfecele și îi pun monedele în mână. Pare confuz de panica care este atât de evidentă în vocea și expresia mea. Pune monedele în buzunarul vestei și se întoarce să plece, dar apoi se oprește și se întoarce.

— *Behenji*, spune el, mai devreme azi, când mutam oaia, un bărbat a venit la mine și m-a întrebat dacă sunt ale mele.

Inima mea, din nou, începe să bată. Rekha începe să se învârtă înainte să-mi dau seama Mi-am înfipt degetele în

umerii ei. Fac un efort să-i relaxez.

— Ce i-ai spus?

Bătrânul ridică bărbia și se ridică la toată înălțimea.

— Ce treabă are el? spune. Asta i-am spus!

Zâmbește, iar lumina lunii strălucește pe cei câțiva dinți care îi mai rămân.

Dau din cap.

— De unde ai știut unde să mă găsești?

Se scarpină pe ceafă.

— Vorba umblă, spune el.

Apoi iese de pe verandă și dispare în întuneric.

Închid ușa și o încui. O ridic pe Rekha și o îmbrățișez strâns.

— Ce ți-am spus? Nu trebuie să deschizi ușa pentru nimeni. Nici măcar bătrânilor.

— Știu, *Maa*, dar Madho Singh îl place.

— Madho Singh nici măcar nu-l cunoaște!

Simt bătaile constante ale inimii lui Rekha, deoarece sunt sigur că ea o simte pe a mea. Când eram cu tribul meu, nu m-am simțit niciodată în nesiguranță, așa cum mă simt acum. Dacă un cioban poate să mă găsească atât de ușor, cât va trece până când și contrabandiștii mă vor găsi?

* * *

O oră mai târziu, sunt înghesuită cu copiii pe canapeaua din salon.

Amândoi dorm când aud mașina doctorului Kumar pe alee. Deschid ușa din față și ies pe verandă să-l aștept. Când mă vede, se grăbește.

— *Kya ho gya*¹? mă întreabă el. Mă introduce în casă și încuie ușa.

— Doar că... nici aici nu cred că suntem în siguranță. Îi spun ce mi-a spus ciobanul cum m-a găsit. Dacă m-a găsit aici, atunci ne pot găsi alți oameni.

¹ Ce s-a întâmplat?

— Te-a amenințat?

— Nu. Nimic de genul ăsta. Vreau să duc copiii undeva, dar, dacă nu suntem cu tribul meu, nu vom fi în siguranță. Nici măcar la munte. Acum că oamenii știu că locuiesc aici cu tine...

Îmi dau seama că îmi șterg din nou palmele transpirate de fustăși încerc să le liniștesc.

Se așează în fotoliu, își deschide servieta și scoate un caiet. După ce a întors câteva pagini, ridică telefonul și formează.

E ora zece noaptea. Pe cine putea să sune atât de târziu?

Un minut mai târziu, închide telefonul.

— Strânge-ți lucrurile, spune. Te vom muta mâine dimineață într-un loc în care va fi greu pentru cineva să te găsească pe tine sau pe copii. În afara orașului.

— Dar ce zici de grădină? Cine se va ocupa de ea? Trebuie să ud plantele tinere...

Dr. Kumar scutură din cap.

— Deocamdată, siguranța ta trebuie să aibă prioritate. Doamna Kumar se va ocupa de lucruri când se va întoarce. *Chinta mat karo*¹.

Nu-ți face griji? Îngrijorarea este tot ce am făcut de când a plecat Malik.

¹ Nu-ți face griji.

LAKSHMI

Jaipur

Azi dimineată marchează a treia zi în care am fost departe de Jay. Malik vine devreme la familia Agarwal pentru a-mi spune despre vizita lui la Singh. Kanta și Niki au ieșit deja la o plimbare cu *Saasuji*. Manu s-a baricadat în biroul său, departe de salonul în care stăm noi.

Malik spune că Samir a părut cu adevărat șocat când i-a arătat cum se potrivește lingoul de aur în cărămidă. Suntem de acord că este puțin probabil ca Samir să-și pună firma în pericol pentru promisiunea de a mai mulți bani. Ceea ce vrea cu adevărat, decidem noi, este să creadă că fiul său a făcut greșeala sinceră de a accepta bunuri deteriorate. Dar nici Malik, nici eu nu credem că eroarea lui Ravi este una nevinovată. Pe baza cât de ușor a sedus-o pe sora mea în urmă cu doisprezece ani și a ignorat consecințele, știm cât de necinstit poate fi Ravi.

Malik își rezumă și vizita la Hakeem, contabilul Anexelor. Asta mă încurcă.

— Și Hakeem nu va veni să spună că a schimbat chitanțele? De ce? Pe cine protejează?

Malik ezită. Nu mă minte niciodată, dar știu că nu va împărtăși lucruri care m-ar putea răni sau răni pe alții. Eu aștept.

— Hakeem... locuiește cu domnul Reddy.

— Directorul teatrului?

Malik dă din cap.

— Ei împart cazarea aici, în Jaipur. Și Hakeem are o soție

și patru fiice în Bombay. Nu vrea ca ele să știe despre dl. Reddy. Le-ar distruge viața.

Încerc să pun piesele împreună când vine vorba de mine.

— *Acha.*

Oare trebuie sa-l judec pe contabil? Sunt o femeie care a abandonat o căsătorie și s-a culcat cu soțul altei femei. Oamenii găsesc dragostea acolo unde o găsesc.

— Și Singh-ii știu... despre relație?

— Ravi Singh a aflat. Domnul Reddy își va sacrifica slujba. Hakeem o va păstra pe al lui. Are o familie numeroasă de întreținut.

— Așa că Reddy a fost de acord să spună că a lăsat mai mulți oameni să iasă pe balcon decât ar fi trebuit. Chiar dacă asta e o minciună?

— Corect.

Samir cu siguranță nu își va preda propriul fiu pentru fraudă și deturnare.

Parvati va continua să o preseze pe Maharani Latika să-l concedieze pe Manu. Și, oricât de îngrozitor este pentru mine, Maharani Latika nu este interesată de o anchetă; ea vrea ca problema să dispară și cinematograful să se redeschidă cât mai repede posibil. Am înțeles. Pata reputației regale crește pe zi ce trece, situația este incertă.

Îi promisesem lui Kanta că maharanii sunt corecte, dar acum îmi dau seama cât de nesăbuit a fost din partea mea. Avem doar o zi să o convingem pe Alteța Sa să nu-l lase pe Manu să plece.

Presiunea de a fi etichetat ca hoț îl ajunge pe Manu. În loc să se întoarcă la muncă, el rămâne închis în birou, ascultând radioul sau citind poezii. La masă, Kanta îi aduce mâncarea pe o tavă în loc să o oblige pe Baju să i-o livreze, astfel încât să poată sta cu soțul ei, în timp ce Niki, *Saasuji* și cu mine mâncăm în sala de mese. Kanta spune că ia doar câteva mușcăături, pretinde că este sătul și îi cere să plece. Nu s-a bărbierit de zile, așa că atunci când face o apariție rară să meargă de la birou la baie, seamănă din ce în ce mai mult cu sfinții bărbați din Gange. Părul nespălat îi atârână peste frunte. De trei zile doarme în aceeași cămașă și pantaloni.

Niki reacționează și la această schimbare a tatălui său. Chiar dacă Kanta i-ar permite să se întoarcă la școală, fiul ei nu ar merge. Veștile proaste călătoresc chiar mai repede decât veștile bune, se pare. Prietenii lui Niki l-au sunat pentru a-i spune că unii dintre colegii săi îl numesc pe tatăl său un trișor și un delapidator. Niki știe că tatăl său nu este capabil de o astfel de înșelăciune, dar nici el nu este capabil să apere un tată care nici măcar nu încearcă să se apere.

Kanta își petrece timpul cu Niki analizând lecțiile pe care le lasă profesorul său. Citirea romanelor, pe care amândurora le place s-o facă, îi ține și pe ei ocupați. Mă opresc uneori pe la ușa lui Niki, ascultându-i discutând despre *Abatorul Cinci* și *Călătorii* cu Kanta. Îmi amintește de felul în care Radha obișnuia să se piardă în *Jane Eyre* și *La răscruce de vânturi*.

Disperarea lui Manu îi afectează și pe *Saasuji* și *Baju*. Mama lui Manu găsește vină în tot ce face bătrânul servitor (nu a sărat *dalul* sau a lăsat *parantha* să ardă sau nu a prăjit chimenul suficient de mult), iar *Baju* este ca urmare morocănos, zgâriind oale și tigăi în bucătărie și mormăind pentru sine. Aproape că mă face să-mi doresc ca *Madho Singh* să fie aici.

Ce ușurare este să părăsesc casa *Agarwal* pentru următoarea mea întâlnire.

* * *

De data aceasta când ajung la Palatul *Maharanis*, gardianul îmi zâmbește călduros.

— Cea vârstnică sau mai tânără? întrebă.

— Bătrâna, răspund.

Își înclină capul foarte ușor pentru a-și arăta surprinderea. Dar dă din cap și îi face semn unui însoțitor înaintea. Purtătorul în uniformă imaculată mă conduce pe un set de scări de marmură, ale căror centre sunt canelate de greutatea a mii de picioare de-a lungul a două secole. Scările duc la o terasă cu vedere la grădina luxuriantă din centrul palatului. Nu am mai fost niciodată pe terasa superioară a palatului. Mă opresc să admir scena de mai jos; este ca

basmul din *Cei trei prinți* pe care i-o citeam zilele trecute lui Rekha. Tufișuri tăiate pentru a arăta ca girafe, hipopotami sau elefanți (Rekhăi i-ar plăcea!). Cascade și fântâni. Maimuțele cu față roz, adesea văzute în jurul Orașului Roz și în clădirile regale, sar de la guava la rodie, la banani, luând masa acolo unde o găsesc. Păunii vii strigă în afișându-se din plin. Păsările soarelui zboară de la o floare la alta, hrănindu-se cu nectar.

În cele din urmă, sunt introdusă într-un dormitor mare de pe terasă. Draperiile de tifon alb sunt trase peste ferestrele cu zăbrele, lăsând camera în umbră. Doi însoțitori stau în prag, dincolo de care se află un pat mare cu baldachin. Presupun că ușile sunt lăsate deschise, astfel încât maharanii să se poată bucura de macaci care se grăbesc peste zidurile înalte ale palatului din patul ei.

Mai multe doamne de serviciu stau pe canapele sau fotolii. Una brodează, una face vânt maharanii cu un evantai mare din lemn de santal, iar a treia citește.

Mi se pare că Maharani Indira s-a schimbat mult. Părul ei, fără uleiul meu de *bawchi*, s-a rărit. Acum este mai multă sare decât piper. Mă întâlnesc cu ea în salon – în același loc în care m-am întâlnit cu Maharani Latika în urmă cu doar două zile. Acum, văduva maharani stă întinsă în patul de mahon, printre perne de satin umplute cu pene de gâscă. Masa de lângă patul ei conține multe borcane cu unguent și sticle cu pastile. Vazele cu hibiscus de mare, trandafiri magenta și *champak*¹ la apus de soare nu ascund mirosul medicinal.

Bătrâna regină este mai mică, micșorată, obrajii îi sunt scobiți. Înainte, ea părea să umple camera cu glumele ei obscure și cu râsul infuzat de gin. Acum zace liniștită cu ochii închiși.

— Așteaptă puțin și se va trezi, îmi spune cea mai apropiată doamnă de serviciu. Studiez chipul văduvei. Pielea

¹ Floare cu miros dulce.

din jurul gurii și obrazilor ei, atât de obișnuită să se întindă într-un zâmbet sau un râs, s-a adunat în pliuri, făcând-o să pară mai în vârstă decât cei șaptezeci de ani.

Un lucru care a rămas constant este dragostea ei pentru bijuterii. Decolteul ei este împodobit cu un *choker kundan*, diamantele în formă de lacrimă și rubinele cabochon reflectând lumina de la ușa deschisă. Cerceii ei potriviți prezintă și diamante în formă de lacrimă care înconjoară un rubin central. Brățări de perle și rubin, acum prea mari pentru brațele ei subțiri, amenință să-i alunece de pe încheieturi.

O altă nobilă indică un fotoliu lângă patul maharanii și așa mă așez, așezându-mi căsuța pe podea lângă mine. Mă gândesc la ziua în care Alteța Sa m-a primit pentru prima dată și mi-a schimbat viața pentru totdeauna.

În urmă cu 12 ani, după ce văduva m-a angajat să o vindec pe Maharani Latika de depresia ei, zvonurile s-au răspândit – la fel de repede ca macacii sărind din copac în copac – despre puterile mele incredibile de a vindeca regalitatea.

Toată lumea dorea o bucată din mine atunci. Afacerea mea a crescut până la punctul în care Malik și cu mine am lucrat din zori și până la apusul soarelui pentru a umple comenzi pentru aplicații de henna, uleiuri personalizate și loțiuni vindecătoare. Dacă nu ar fi fost generozitatea acestei femei, toate acestea s-ar putea să nu s-ar fi întâmplat niciodată.

Maharani își deschide ochii, cu privirea încă ascuțită și plină de malițioasă ca altădată.

— Lakshmi, gândești atât de tare, draga mea. M-ai trezit.

Fața ei este slabă, dar zâmbetul ei este strălucitor.

Îmi întinde mâinile și le iau. Degetele ei sunt pline de multe rubine, smaralde și inele cu perle.

— Alteța Voastră, sunt surprinsă să aflu că v-ați întors la Jaipur. Farmecele Parisului nu sunt suficiente pentru tine? o tachinez.

— Bărbații sunt cu siguranță. Scoate unul dintre râsetele ei picante. Și mâncarea este divină. Dar după un timp, mi-a

fost dor de turmeric, coriandru și chimen. Tânjeam după parfumurile de mango coapte. Și după cele mai albe dintre albele *rathki rani*.

Își freacă degetele peste desenul cu henna de pe mâinile mele.

— Și asta.

Îmi trage mâinile mai aproape de nasul ei și inhalează aroma de durată a plantei, precum și uleiul de mușcată pe care îl folosesc pentru a-mi umezi pielea.

— Aromele Indiei mele.

Închide ochii. A adormit? Încet, încep să-mi trag mâinile din ale ei. Apoi ochii ei se deschid.

— Spune-mi, draga mea, ce ai mai făcut de când ne-am întâlnit ultima oară? Și pune-mă la curent cu știrile despre tânărul meu prieten Malik.

Deschid gura să vorbesc, dar ea mă întrerupe ridicând mâna. Își învâрте degetul arătător noduros într-un cerc.

— Stai să văd.

Excentricitățile ei mă fac să zâmbesc. Ridic *pallu*-ul cu care îmi acoperisem respectuos părul și îl las să-mi cadă peste umăr. Apoi întorc capul într-o direcție și apoi în cealaltă.

— Excelent, draga mea. Încă un cap bine modelat. Semnul unei bune intrări în lume. Excelent.

Din relațiile mele anterioare cu ea, știu că Maharani Indira simte că, dacă nașterea unei persoane ar fi fost ușoară, dacă a lăsat canalul de naștere nevătămată, karma lui este bună și acea karma o va urma în viața lor prezentă. Dacă acest lucru este sau nu adevărat, nu contează. Ea este încăpățânată în convingerile ei și a o contrazice este inutil.

— Mulțumesc, înălțimea Voastră. Mi-am adus proviziile de henna cu mine. Dacă îmi dați voie, aș vrea să vă decorez mâinile în timp ce vorbim.

Își ridică surprinsă sprâncenele splendide.

— Ei bine, acum. Aruncă o privire spre cea mai apropiată doamnă de serviciu. Cred că putem face asta. Cealaltă femeie face semn către un însoțitor, care îmi aduce o masă pentru a-mi aranja proviziile.

Îi scot inelele și i le dau celei mai apropiate nobile. Apoi deschid o sticlă de ulei de cuișoare din purtător pentru a-i încălzi mâinile și pentru a le masa. Degetele mele, desigur, sunt goale. Mâinile mele sunt prea des scufundate în pământ sau aplic cataplasme pe răni pentru a justifica decorarea.

Pielea ei este ca un schelet de frunze de *peepal*: uscată, dar flexibilă. Ea privește cum îi trag degetele unul câte unul, netezind crăpăturile dintre ele. Îmi rotesc degetul mare peste partea carnoasă a palmei ei. Când a fost ultima dată când cineva a atins-o în acest fel? mă întreb. Ca viță regală, ea are puterea de a permite intimități; dar nimeni nu-și poate lua această libertate fără permisiune.

— Vreo cerere specială? întreb.

— Am încredere că vei face ceea ce crezi că e mai bine, draga mea.

Închide ochii când încep să desenez cu pasta de henna pe care am adus-o cu mine de la Shimla. Îi spun despre munca mea la Healing Garden din Shimla, despre căsătoria mea cu Jay...

— Ah, asta explică minunatul *bindi* roșu de pe fruntea ta. Deci te-ai căsătorit acel doctor, cel pe care l-am numit ca medic regal în Shimla pentru adopția care nu a fost niciodată? Dragă mea, mă uimești!

Inima îmi bate în piept. Văduva este o femeie deșteaptă. S-a gândit vreodată că am sabotat în mod deliberat adopția lui Niki? În toți acești ani, am lăsat-o să creadă că s-a născut nesănătos și, prin urmare, inapt pentru a fi adoptat ca prinț moștenitor de Jaipur. Dacă ar putea să-l vadă pe băiatul robust, obsedat de cricket care Niki este acum...

Unele minciuni sunt cel mai bine păstrate secrete.

Îi spun cum Jay mi-a oferit oportunitatea de a lucra la Clinica Comunitară pe care a fondat-o; cum a muncit din greu pentru a trata localnicii în maniera holistică care este cel mai confortabilă pentru ei.

— Pare un om onorabil, spune ea. Vocea ei este mai slabă acum, începe să pară somnoroasă.

Termin palma unei mâini și fac semn cu capul către doamna de serviciu să o țină deschisă, astfel încât pasta de

henna umedă să nu se întindă înainte de a avea șansa să se usuce.

Vorbesc încontinuu. Cred că ritmul vocii mele, împreună cu atingerea mea continuă și consecventă, o întârzie să adoarmă. Îi spun despre Malik și despre școala lui. Nu are rost să o convingă să creadă că s-a descurcat bine acolo, când nu a făcut-o. Dar a absolvit cu o diplomă și inteligența lui naturală. Ea are o slăbiciune pentru Malik, pe care l-a găsit extrem de fermecător când era băiat. Cred că văd fantoma unui zâmbet pe buzele ei, dar poate că îmi imaginez lucruri.

— Cât are acum? Douăzeci?

Încă o dată, m-a surprins cu memoria ei.

— *Hahn-ji.*

— Și cum rămâne cu viața lui amoroasă? Sigur are pe cineva, nu?

Își ridică pleoapele, aruncându-mi o privire vicleană din colțul ochilor.

Îi fac un desen în palmă când întreabă asta. Mâna mea se oprește din mișcare.

Ea își mișcă ușor capul pentru a se putea uita direct la mine.

— Nu aprobi?

În ciuda bolii ei, intuiția ei este la fel de ascuțită ca întotdeauna. Nimmi mă acuzase și ea că nu o aprob.

Reiau desenul cu henna pe pielea ei fragilă.

— Nu e asta. Vreau ca Malik să vadă mai mult din lume înainte să se stabilească. Tânăra pe care o adoră are doi copii din prima căsătorie. E văduvă. Este foarte mult pentru un tânăr de douăzeci de ani să se descurce atunci când nu are o modalitate adecvată de a-și câștiga existența.

Ea este gânditoare.

— Da... Îmi imaginez. Deși este un tânăr plin de resurse. Zâmbește. Am sentimentul că ar fi putut lupta cu toată armata indiană chiar și la vârsta de opt ani. Chicotește.

Își ridică palmele pentru a le inspecta. Pielea de pe antebrațe este slăbită pe oase.

— Flori de șofran? Lei? Ce ai pictat, Lakshmi?

— Îți cer iertare dacă am fost prea îndrăzneță. Cu toate acestea, știu că ești o femeie care are mult mai multă ambiție decât ți-ar fi plăcut să arăți. Leul este un simbol al acestei ambiții. Cu mult timp în urmă, mi-ai spus că răposatul tău soț te-a împiedicat să trăiești maternitatea. Am desenat planta de șofran pentru că nu se poate reproduce fără asistență umană.

Ceea ce am pictat de fapt pe palmele lui Maharani Indira este o copie a mandalei de terrazzo pe care am proiectat-o pentru casa mea din Jaipur. Până când am început să-i desenez mâinile, nu mi-am dat seama cât de multe avem de fapt în comun ea și cu mine.

— Și iată, înălțimea Voastră... Arăt cu trestia mea de henna către un loc de sus, de pe palma ei ... este numele dumneavoastră ascuns în desen.

— Foarte isteț. Vocea ei este plină de mirare. Mulțumesc, Lakshmi. Trebuie să-mi dea o șansă acum și cerul să mă facă mai confortabil. Te rog, poți să vii cu mine în seră o jumătate de oră?

* * *

Mă plimb prin seră unde Alteța Sa își îngrijește orhideele. Este pe terasă, la câteva uși mai jos de dormitorul ei. Din fericire, însoțitoarea care m-a adus la această seră cu acoperișul de sticlă și pereții de sticlă mi-a furnizat și un *aam panna*¹ înalt pentru a mă răcori. Totuși, măgelele mici de transpirație îmi căptușesc sprânceana și îmi umezesc axilele.

Camera este veselă. Plină de lumină și plină de plante bine îngrijite.

Unele dintre nume nu le cunosc deoarece nu sunt un expertă în aceste soiuri, dar recunosc câteva dintre preferatele ei: papucul doamnei pierdute cu o floare galbenă neobișnuită, care seamănă cu un fluture, și ciorchini de *vanda* albastră, care mi se par ca mai mult violet decât

¹ Băutură răcoritoare din mango.

albastru. Îmi amintesc că această seră este adăpostul Maharanii Indira, locul unde iubește și hrănește liber. Miroase a viață și a sol bogat și a umezeală și a căldură.

Aproape că mi-am terminat băutura rece de mango când una dintre însoțitoarele ei o duce pe văduva maharani în seră și se oprește în centrul camerei unde este o canapea de metal. Alteța Sa își ține mâinile în sus, având grijă să nu întindă pasta de henna. Mă așez pe canapea și testez pasta de henna; este în mare parte uscată. Îmi încălzesc mâinile cu ulei de mușcate din purtător înainte de a-i freca mâinile, până când pasta uscată s-a desprins complet pe prosopul pe care l-am pus în poală.

Ea laudă desenul terminat, admirând finețea mătăsoasă reînnoită a pielii ei.

Cu o întorsătură a încheieturii, Maharani Indira îi cere însoțitorului să ne lase în pace. El iese și stă chiar în fața ușii închise a serei, în timp ce așteaptă următoarea ei comandă.

Își întoarce degetul arătător, acum roșu aprins cu henna, și îl aruncă în spatele ei. Bănuiesc că acesta este semnalul meu să o împing. Mă așez în spatele scaunului ei și începem să ne mișcăm. Ea inspectează câteva plante, exclamând satisfacție sau dezaprobare față de starea lor de sănătate.

— Acum, ce aud despre Royal Jewel Cinema, hmm?

M-am întrebat cum să aduc în discuție subiectul, așa că sunt puțin surprins de sinceritatea ei.

— Un fel de șmecherie despre materialele de construcție, nu?

Face să pară ca și cum ar fi doar puțin familiarizată cu fiasco-ul cinematografului, dar am senzația că este bine informată.

— Alteța Voastră, sunt sigur că vă amintiți de domnul Agarwal, directorul Anexelor Palatului. El este acuzat că ar fi autorizat materiale de construcție de proastă calitate care ar fi putut provoca accidentul de la cinematograf.

— Dar tu crezi altfel, înțeleg?

— Maharani Latika a vorbit cu tine?

— Păstrăm un consilier comun.

Ajungem la capătul unui rând de plante. În fața noastră

este un dulap jos.

— Deschide acel cabinet dacă ești amabilă, spune ea.

O fac. Este o cutie frigorifică. Înăuntru se află un ulcior de sticlă acoperit cu lichid limpede și două pahare.

— Toarnă-ne fiecare câte un pahar, draga mea."

Acum îmi amintesc. Gin tonic-ul care îi place atât de mult maharanii – și despre care ea crede ferm că este secretul sănătății orhideelor. După ce îi dau un pahar, ea îl ciocnește pe al meu.

— Sănătate veșnică. Râde de propria ei glumă și ia o înghițitură. Aah. Atât de mișto și acidulat. Să continuăm să ne mișcăm, da?

O scot pe un alt rând.

— Cred că motivul pentru materialele ieftine nu are nimic de-a face cu dl. Agarwal, spun eu.

— Înțeleg că Manu Agarwal trăiește peste posibilitățile sale, spune ea. Palatul nu-l plătește suficient pentru sedanul acela scump și mătăsurile pe care le poartă soția lui.

Încerc să nu-mi arăt surprinderea de cât de multe știe ea.

— Soția lui e dintr-o familie cu bani, Alteță. Kanta Agarwal este rudă cu scriitorul-poet Rabindranath Tagore. Este originară din Calcutta.

— Ah. Ei bine, asta explică lucrurile. Ea turnă puțin din băutură la baza unei orhidee căzute. Se uită la paharul meu, pe care abia l-am atins.

— Bea, draga mea.

Îau o înghițitură. Este răcoritor. Mai ușor și mai dulce decât Laphroaig-ul pe care eu și Jay îl bem seara.

Zâmbetul ei este ironic.

— Nu obișnuiai să atingi lucrurile.

— Vremurile se schimbă, înălțimea Voastră. Soțul meu preferă scotch-ul și eu mă regăsesc în aroma de afumat.

— Data viitoare fi sigură că vă vom găzdui.

Ea vorbește de parcă va trăi pentru totdeauna și la ce ar folosi dacă aș refuza-o? Îi zâmbesc înapoi.

— Alteța Voastră, integritatea domnului Agarwal nu a fost niciodată pusă la îndoială.

— Deci să auzim teoria ta.

Ezit, uitându-mă în paharul meu.

— Nu-ți va plăcea.

Am enervat-o.

— Nu-ți închipui că știi ce cred, draga mea.

— Aurul este ascuns în materialele de construcție și trimis prin curier către șantierele de aici, în Jaipur, în special în cărămizi proiectate în acest scop. Aurul este apoi vândut bijuteriilor, iar cărămizile sunt folosite în construcții. Singura problemă este că acele cărămizi nu sunt suficient de puternice pentru impactul încărcăturii – iartă-mă pentru explicația tehnică. Malik m-a învățat o mulțime de termeni de inginerie în ultimele zile.

La menționarea numelui lui Malik, Maharani Indira izbucnește într-un zâmbet.

— Malik este inginer acum?

— A absolvit recent o școală privată din Shimla și este aici în Jaipur petrecând ceva timp învățând de la domnul Agarwal și de la inginerii palatului. La cererea mea.

— Da, este greu să te refuz, Lakshmi. Am observat asta. Își arcuiește o sprânceană spre mine. Continuă.

— Acele cărămizi sunt sub standard. Nu respectă codurile de construcție actuale. Combinați asta cu muncitorii neexperimentați care amestecă mortarul de ciment care acoperă cărămizile și veți avea elementele unui dezastru.

Ea ridică o mână ca să mă oprească să-i mișc scaunul cu roțile. Apoi ea își întoarce degetul arătător pentru ca eu să mă întorc și să o înfrunt. Mă uit în jur după un alt scaun, ca să nu mă uit la ea de sus. Există unul din bambus la capătul rândului. Îl aduc și îl pun în fața scaunului ei cu roțile.

Înălțimea Sa flutură cu o mână noduroasă de parcă ar șterge o fereastră.

— În scenariul tău, cine ce face?

Eu înghit. Acest lucru va fi dificil, deoarece Samir Singh este un favorit de-al ei. Ea îl adora.

— Cred că fiul lui Samir Singh, Ravi, s-a implicat în transportul de aur din Himalaya.

După cum am anticipat, ea pare șocată și tulburată.

— Ce naiba are de câștigat fiul lui Samir din aur? El

provine deja dintr-una dintre cele mai bogate familii din Jaipur – și probabil din întregul Rajasthan.

— Mi-am pus aceeași întrebare, Alteță. Dar dovezile indică clar Singh-Sharma. Nu îmi pot imagina că Samir ar risca reputația lui și a companiei sale pentru bani. Tot ce pot înțeleg este că Ravi vrea să dea lovitura singur. După cum ai spus, el provine dintr-o familie bogată, dar nici una din bogății nu îi aparține, în sine. Poate că vrea ceva propriu. Un venit separat? Ceva asupra căruia numai el are control.

Îi cercetez fața să văd dacă ceva din toate acestea a convins-o sau dacă am reușit să o înstrăinez. Dacă aș fi ea, aș putea crede că mi-am pierdut stăpânirea minții pentru a acuza membri atât de proeminenți ai societății. Sera se simte foarte caldă acum. Simt un firicel de sudoare curgându-mi pe tâmplă.

Ea se gândește. Sorbi mai mult din băutură.

— Ce dovadă ai despre toate acestea?

— Am extras mostre de materiale de la locul dezastrului. Și avem dovezi de chitanțe falsificate.

— Cine suntem noi, draga mea?"

— Eu și Malik.

— Ah, așa că revenim din nou la Malik. Micul drăcușor obraznic.

— Domnul Agarwal îl desemnase pe Malik să lucreze cu contabilul Anexelor. Malik a fost primul care a observat discrepanțele.

— Se poate. Băiatul ăla are ochi de vultur! Chicotește. Există cineva care să mărturisească rolul pe care îl are în acest – plan?

Am eliberat o expirare lentă.

— Nu, înălțimea Voastră. Le este prea frică de repercusiuni.

În cele din urmă, dă din degetul de comandă. Împing scaunul din drum și ne continuăm plimbarea. Ea presară un pic mai mult gin pe plante.

— Spune-mi, Lakshmi. De ce ești atât de convinsă de ideea că domnul Agarwal nu poartă nicio responsabilitate în această schemă? Nu ar putea fi el cel care pune în buzunar

banii în plus?

— Nu cred. Îl cunosc bine pe domnul Agarwal. El este total și cu totul devastat de acuzație. Provine dintr-o origine umilă și este devotat soției și fiului său. Își ia foarte în serios poziția la Anexele Palatului și se simte enorm de binecuvântat că o are. Nu ar face niciodată ceva care să pună în pericol cât de departe a ajuns. Ar echivala cu a-și tăia propriul braț.

Aceasta ar putea fi ultima dată când mi se permite o audiență cu Alteța Sa. Mă întorc și îngenunchez în fața ei.

— Are un fiu – Nikhil – care tocmai împlinește doisprezece ani. Un băiat drăguț. O astfel de rușine asupra tatălui ar strica viața acelui băiat pentru totdeauna. O știi la fel de bine ca mine. Pe de altă parte, dacă Ravi Singh este găsit vinovat de această schemă – și sunt sigur că este vinovat – el poate supraviețui nevătămat scandalului. Viața lui va continua ca înainte în alte părți – Anglia, Australia sau Statele Unite. Samir și Parvati pot și vor asigura asta pentru el și familia lui.

Mă uit în ochii ei – alarmată, nedumerită – încă puțin. Am distrus complet vreo credibilitate pe care mi-am construit-o de-a lungul anilor cu ea?

Apoi mă ridic și încep să împing din nou scaunul cu roțile.

— Lakshmi, care este soluția ta la toate astea? Cum dovedim vinovăția sau nevinovăția părților implicate?

Malik și cu mine vorbisem despre care ar trebui să fie următorul nostru pas.

— Mergem la locul accidentului, The Royal Jewel Cinema, spun eu. Vedem ce materiale au fost folosite și unde. O mare parte din resturi au fost deja îndepărtate, dar putem testa alte zone care nu au fost distruse în prăbușire. Punem întrebări tuturor părților prezente.

Ea oftă. Pare obosită. Am un sentiment de vinovăție pentru a-i fi cauza.

— Lasă-mă, Lakshmi. Mă voi gândi la asta. la ultima înghițitură din gin tonic. Mă pot gândi mai bine singură la căldură.

Ridică paharul spre mine în semn de rămas bun.

Îmi iau paharul și îl pun pe dulapul cu gheață. Apoi îmi

iau bagajul.

Ce ușurare să ieși din grădinița de orhidee! Bluza mea este udă. Sub sari, transpirația îmi curge pe picioare. Înghit înghițituri mari de aer. Combat nevoia de a alerga. Parcă am scăpat cu puțin de a fi îngropată de vie.

* * *

Înapoi la familia Agarwal, stau cu Kanta la ora ceaiului când mă sună Jay.

— Uite, nu vreau ca tu sau Malik să-ți faci griji, dar am mutat-o pe Nimmi și pe copii.

Aud efortul pe care îl face Jay pentru a-mi da vestea calm la telefon. Respir adânc.

— Ce s-a întâmplat?

Peste masa din sufragerie, Kanta ridică privirea bruscă la mine.

— Este prea ușor pentru oameni să ne găsească casa, Lakshmi, și mai ales dacă ai plecat, ea și copiii sunt vulnerabili când eu nu sunt aici. Aseară am fost chemat înapoi la spital...

E distras. Îmi pot imagina că se uită prin cameră, privind precaut la ferestre, ușă, înapoi la ferestre, cu urechile ascuțite la zgomote străine. Și-a amintit să încuie?

— Ești bine, Jay?

— Sunt bine. Tot aud zgomote. Bătrânul cioban – cel pe care l-a angajat să aibă grijă de turmă – a venit la ușă. Nu i-a spus niciodată unde locuim. Dacă o poate găsi atât de ușor...

— Desigur. Unde i-ai dus?

— Mătușa mea, cea care m-a crescut, obișnuia să petreacă o lună în fiecare an la o mănăstire din apropiere. Nu era religioasă, doar și-a găsit mângâiere în felul lor tăcut. Îi ajuta la grădinărit și la gătit, la reparat. Mereu a venit cu sufletul reîmprospătat. Am vorbit cu maica lor superioară și a fost de acord să-i găzduiască pe Nimmi și copii timp de o săptămână, până când se duce căldura.

Face o pauză.

— Și poliția?

— Până acum, nimic. Dar îmi imaginez că Canara le va

opri operațiunile pentru o perioadă.

Mă gândesc la producătorul de cărămidă în sariul ei, pălmuind amestecul de noroi în formele de lemn. Cum îşi va câştiga existenţa acum?

— Poţi să-i dai lui Malik numărul de telefon al mănăstirii, Lakshmi? Cred că Nimmi ar dori să-l mai audă.

MALIK

Jaipur

Aveam sentimentul că dacă cineva ar putea convinge palatul să arunce o a doua privire la ceea ce s-a întâmplat la Royal Jewel Cinema, acela ar fi mătușa-șefa.

Are abilitatea asta. Le vorbește oamenilor într-un mod care îi încurajează să asculte.

Ceea ce nu știam era că, după vizita ei, o va face pe regina văduvă să vină în ajutorul nostru.

Ne aflăm la fața locului acum: Samir, Ravi, domnul Reddy, Manu, doi maiștri Singh-Sharma, câțiva ingineri de palat, mătușa-șefa și eu.

Spre surprinderea mea, Sheela este și ea aici, la câțiva metri de Ravi.

Nu este îmbrăcată într-o rochie, ci într-un sari corect – o mătase roșu-violet – poate din respect pentru ocazie. Cu ochelarii ei de soare întunecați, aspectul Sheelei este cool și oarecum trufaș într-un mod vechi familiar. Bărbia ei este ridicată ca și cum ar sfida ceva. Nu spune nimic, nu vorbește cu nimeni.

Habar n-am ce i-a spus lui Ravi despre noi sau dacă Ravi a inventat insinuările. Mi-ar plăcea să cred că cele câteva momente pe care Sheela și cu mine le-am împărtășit, care s-au simțit reale, intime, au fost doar atât, dar nu mai știu. Se juca doar cu mine să-i dea muniție lui Ravi?

În așteptarea sosirii lui Maharani Latika, o fâșie îngustă de covor roșu a fost așezată de la peisajul dur al curții până la foaier și direct în teatru. Reconstrucția pare să fie în

pauză. Femeile și bărbații care transportă resturi sau amestecă ciment nu sunt nicăieri la vedere. Zona a fost curățată. Rămășițele accidentului – cărămizi, pietricele, praf, bucăți de ciment – toate au dispărut. Este greu de imaginat că în urmă cu doar patru zile, acesta a fost locul celui mai mare dezastru pe care l-a văzut Jaipur în ultimii ani.

S-a curățat totul și înăuntru? Fără nimic din materialele original de examinat, cum vom convinge palatul că a fost comisă o fraudă?

Samir pare calm. Ravi pare nedumerit. Vorbesc în liniște împreună.

În timp ce îl ascultă pe Samir, Ravi continuă să-și înfigă călcâiul în mozaicul din curte. Manu stă mai aproape de domnul Reddy, Lakshmi și mine. E ca și cum toți am ales tabere.

Îl văd pe Samir aruncând o privire la Lakshmi din când în când, dar mătușa-șefa pare hotărâtă să nu facă contact vizual cu el.

Kanta trebuie să-l fi făcut pe Manu să se bărbierească, să se scalde și să-l tundă pentru această întâlnire. Arată mai slab, dar mult mai prezentabil decât a fost de la prăbușire. Are chiar un aer plin de speranță în privința lui, un copil care așteaptă să vadă dacă i se va oferi un cadou pentru Diwali.

Bentley-ul lui Maharani Latika sosește. Alteța Sa se află la volan. Spre surpriza mea, văduva Maharani este pe scaunul pasagerului. O doamnă de serviciu stă în spate. Bentley-ul este urmat de un alt sedan din care ies doi însoțitori pentru a o ajuta pe regina mai în vârstă. Se desface un scaun cu roțile; celălalt o ridică pe văduvă de pe scaun și o așează cu grijă în scaun. Maharani Latika merge încet lângă scaunul cu roțile, în timp ce unul dintre însoțitori o împinge pe bătrâna Maharani.

Fața văduvei se luminează când mă zărește.

— Malik! Baiatul meu. Vino aici, tinere.

Bătrâna regină este singura care nu a fost instruită să-mi spună Abbas. În mod automat, arunc o privire spre Sheela. Ea își scoate ochelarii de soare și se uită la mine, de parcă ar fi auzit-o pe mătușa-șefa strigându-mi numele cu toți acești

ani în urmă. Mă recunoaște în sfârșit ca fiind băiatul pe care l-a disprețuit? Mă întorc.

Văd o privire încruntată a lui Ravi. Se uită la tatăl său de parcă ar fi vrut să mă întrebe cum d eu aş putea cunoaște atât de bine reginele din Jaipur. Este o mică satisfacție și simt o plăcere profundă când mă apropii de Alteța Sa.

Mătușa-șefa m-a pregătit pentru starea diminuată a reginei pline de cancer, dar este totuși un șoc să-i aud vocea robustă venind din acel cadru zbârcit. Mă grăbesc să-i ating picioarele. În timp ce mă îndrept, regina mai în vârstă își pune mâinile de fiecare parte a feței mele și se uită în ochii mei. Zâmbetul ei este larg și vesel. Se uită la mătușa-șefa și spune:

— Shabash!

Pot spune că Șefa este mulțumită de evaluarea reginei, dacă este puțin jenată.

Din partea mea, sunt emoționat – și impresionat – că ea mă recunoaște dintr-un trecut când am acordat mai multă atenție perușului ei vorbitor decât ei.

— Alteță.

Când aveam opt ani, Madho Singh m-a fascinat mult mai mult decât regalitatea. La douăzeci de ani, sunt onorat să fiu în prezența văduvei.

Toți ceilalți din grupul nostru ating pe rând picioarele ambelor regine. Regina mai tânără o salută cu căldură pe Sheela, care a fost o elevă de prim rang la școala ei privată. Regina mai bătrână îi complimenta pe Samir și Ravi, spunându-i tatălui cât de mult seamănă cu el fiul său frumos, reproșându-le amândurora că nu i-au făcut o vizită. Zâmbește cu grație pe tot parcursul.

Acum, regina mai tânără aruncă un ochi critic asupra adunării.

— Hai să clarificăm motivul pentru care suntem aici, ce vrem să realizăm astăzi. Am auzit zvonuri despre materiale de calitate scăzută care au fost folosite pentru construcția coloanelor de balcon prăbușite. Trebuie să verificăm dacă este cazul acesta. Dacă îl putem verifica, vom stabili cum sau de ce au fost achiziționate sau utilizate. Ceea ce contează cel

mai mult pentru palat este încrederea publicului. Am construit această structură pentru bucuria publicului. Este important ca încrederea lor în noi să fie garantată și să le putem garanta siguranța viitoare, înțeleg că toate părțile au convenit să coopereze?

Sunt câteva capete care aprobă. Ochii lui Ravi sunt concentrați asupra covorului de sub picioarele lui.

— Malik, spune văduva. Întinde un deget spre mine și apoi spre spatele ei. Evident, trebuie să o împing.

Când pun o mână pe spătarul scaunului ei cu roțile, ea se întinde în spate cu mâna ei ca o gheară și o mângâie. Văd acum că mătușa-șefa o decorase frumos cu henna.

— Ce distracție! o aud spunând.

E ca și cum ea tratează această întâlnire ca pe o ieșire de duminică. Sunt șanse ca ea să nu fi avut multe dintre acestea recent.

Eu și maharanii conducem alaiul pe covorul roșu. Toți ceilalți ne urmăresc în hol și apoi în interiorul teatrului. O aud pe mătușa-șefa exclamând cu uimire de măreția holului, care a rămas intactă; distrugerea a fost pentru spațiul teatrului din interior.

Vreau să mă întorc și să-i spun șefei:

— Nu este exact așa cum ți-am descris-o în scrisorile mele?

Și, așa cum am făcut adesea și cu alte ocazii, mă gândesc la cât de mari ar crește ochii lui Nimmi, luând în considerare toate aceste finețe. Dar, pentru prima dată, mă gândesc și la asta: s-ar simți confortabil în mijlocul acestei străluciri?

Inginerii și maiștrii formează un tunel prin care maharanii trec. Ne îndrumă către ușile de la intrare, unde se află teatrul, care nu prezintă semne de distrugere. Toți se înclină în timp ce maharanii trec.

— Al meu, al meu! spune văduva când vede dimensiunea ecranului de cinema, căderea grațioasă a draperiilor teatrului și modul în care orchestra așează un unghi în jos pe măsură ce ne apropiem de scenă, astfel încât toată lumea să aibă o vedere bună a filmului. Cu boala ei, mă îndoiesc că a avut șansa să vadă cinematograful până astăzi.

Ea aruncă o privire către Ravi.

— Un strop de Pantages, nu?

El se înroșește, încântat că ea a recunoscut referința arhitecturală.

Împing scaunul cu roțile mai departe pe culoar până la scenă și apoi îl întorc în jur ca să putem examina balconul ruinat. Toți îi urmează, cu excepția lui Samir, Ravi și Sheela, care rămân în picioare la intrarea în teatru.

Ceva nu e în regulă. Totul a fost înlocuit. Balconul a fost readus la starea inițială. Coloanele au fost retencuite. Scaunele din pluș din balcon și de jos sunt în perfectă stare. La fel și covorul. Parcă accidentul nu s-ar fi întâmplat niciodată.

Samir își trece degetul mare pe buze, cu ochii în jos, ca și cum ar fi cerut scuze.

— Nu știam că ați dori să vedeți coloana în starea inițială. Am urmat un program agresiv de reconstrucție. Tencuiala finală a fost dată ieri.

Se uită la maharani mai tânără.

— Alteța Voastră ne-a ordonat să punem în funcțiune sala de cinema cât mai repede posibil.

Își întinde brațele larg.

— Îmi pare rău că nu avem nimic de văzut.

Las scaunul cu roțile și merg până la coloana care se prăbușise, frecându-mi palma pe tencuiala rece. Întorcându-mă spre grup, mă uit la mătușa-șefa, care pare la fel de surprinsă pe cât mă simt și eu. Manu și domnul Reddy poartă și ei aceeași expresie uluită. În timp ce încă pregăteam estimările daunelor la biroul Anexelor, Singh-Sharma trebuie să fi lucrat zi și noapte pentru a repara pagubele. Sau au realizat toate acestea încă de ieri seară, când au aflat că maharanii vin să inspecteze localul?

Regina văduvă care vorbește ca și cum nimic nu este în neregulă.

— Ce treabă minunată ai făcut, Samir. Fiecare detaliu. Atât de elegant. Atât de potrivit. Nu crezi, Latika? Vocea ei răsună în teatrul gol.

Maharani Latika dă din cap de acordul ei. Deschide gura

să vorbească dar o întrerupe văduva. Femeia mai în vârstă își întoarce privirea spre Samir.

— Crezi, draga mea, că ai putea dăruia una dintre celelalte coloane?

Mătușa-Șefa și cu mine schimbăm o privire: Ce face văduva?

— Celelalte coloane? Samir se încruntă.

— Hm. Doar ca să vedem cum au fost construite? Presupun că toate au fost construite la fel inițial?

Nu am știut niciodată ca bătrâna maharani să fie agreabilă (într-adevăr, ea s-a mândrit întotdeauna că este contrariantă), dar îi vorbește pe un ton atât de blând și dulce lui Samir.

Maharani Latika se uită la ea de parcă și-ar fi pierdut mințile.

Samir este pe jumătate zâmbitor, pe jumătate încruntat, privirea lui alternând între cele două maharani.

— Vreți să dăruim una dintre celelalte coloane? Cele care sunt bine?

— Oh, știu că este o deranj. Dar doar ca să putem opri toată această agitație.

— Nu vreau să fiu meschin, Altețelor Voastre, dar cine va plăti pentru timpul petrecut cu demolarea și reconstrucția coloanei care nu are nimic în neregulă cu ea?

Sună neîncrezător. El caută sprijin la regina mai tânără. Dar chipul ei este de nepătruns. În privat, cele două regine pot uneori să nu fie de acord, dar în public, reginele arată un front unit.

Văduva zâmbește cu grație:

— Vrem, nu-i așa, Latika? Vezi tu, este singura modalitate de a rezolva acest dezacord. Și mie nu-mi plac dezacordurile, nu?

Ravi face un pas înainte. Își dresă glasul.

— Dar, Altețele Voastre, asta va însemna că cinematograful nu se va deschide pentru încă o săptămână sau două! Sunt multe vânzări de bilete pe care palatul le va pierde. Și filmul a fost închiriat de doar o lună. Se va pierde și taxa de închiriere.

— Donație.

Asta e tot ce spune văduva. Între regine se petrece o înțelegere. În timp ce văduva este în reședința la palat, ea controlează vistieria. Maharani Latika face un semn de acord cu un semn din cap către Samir. El și Ravi schimbă o privire. Nu sunt mulțumiți.

— Să sperăm că totul este tăgăduit, spune regina mai în vârstă. Dacă nu este, trebuie să demontați întreaga clădire. Și chiar nu vrem să fim nevoiți să facem asta, nu-i așa?

De parcă chestiunea ar fi acum bine soluționată, Maharani Indira îmi face semn cu acel deget poruncitor. Următorul lucru pe care îl știu, îi scot scaunul cu roțile din teatru. Suntem aproape la ieșirea din hol când ea spune: vocea ei mult mai slabă acum:

— Spune-i însoțitorului meu să vină aici, vrei, băiete dragă?

Mă aplec într-o parte să mă uit la ea. S-a ghemuit în scaun luptându-se să-și țină pleoapele deschise. Nu este chiar atât de puternică pe cât și-ar dori să creadă adunarea; a pus o mască curajoasă.

Observ că mătușa-șefa ni s-a alăturat la intrare acum. Ea a luat una din mâinile maharanii și masează acele puncte de puls, așa cum le numește ea.

Fluier pe însoțitori, care așteaptă chiar acolo lângă mașină. Ei vin în fugă. Primul o ridică de pe scaun fără efort, de parcă ar fi ușoară ca o pasăre; celălalt strânge scaunul cu roțile și pleacă. Au pus-o pe bancheta din spate a celui de-al doilea sedan care însoțea Bentley-ul. Doamna de serviciu iese din Bentley și se alătură maharanii în spatele sedanului. Mă uit cum scoate o seringă dintr-o pungă medicală și o cufundă în brațul bătrânei regine. O strânge pe bătrână în pături și sedanul pleacă cu viteză.

Întreaga scenă, realizată atât de repede, m-a umplut de durere. Mă uit în spatele meu, în holul întunecat. Tânăra maharani este într-o grămadă cu Samir, Manu și Ravi, probabil discutând despre cronologia pentru dărâmarea uneia dintre coloanele nedeteriorate. Balconul va trebui susținut în timp ce coloana este îndepărtată și reconstruită.

Domnul Reddy și Sheela stau deoparte, la fel ca și inginerii și maștrii.

Am câștigat un fel de victorie astăzi. Dacă celelalte coloane au fost construite cu materiale sub standard, vom obține ceea ce am dorit. Încă s-ar mai putea să-i salvăm slujba lui Manu.

Dar regina văduvă, care mi l-a dăruit odată pe prețiosul ei Madho Singh și a părut întotdeauna încântată să mă vadă când eram băiat și acum, astăzi, în mod evident, nu va trece anul acesta. Și asta mă deprimă într-un fel cum nimic nu a mai făcut-o de mult timp. Mă face să tânjesc după Nimmi și după felul în care mă privește când știe că am nevoie de confortul brațelor ei.

Aseară, când am vizitat familia Agarwal, șefa mi-a dat numărul de la mănăstire. Când am cerut să vorbesc cu Nimmi, o novice a spus că o va întreba pe maica superioară. Am așteptat ceea ce părea a fi eternitate. Apoi am auzit cum se ridica telefonul.

— Te rog să te identifici, ordonă o voce sonoră. Maica superioară. I-am spus cine sunt, că eram protejatul lui Dr. Jay și Lakshmi Kumar. I-am dat adresa Shimla unde locuim.

— Care sunt numele copiilor? a întrebat ea.

— Chullu și Rekha.

M-a rugat să aștept o clipă. Am auzit un țârâit în fundal, murmur de voci și apoi o inspirație lungă.

— Nimmi? Nici un răspuns. Am încercat din nou. Bună ziua?

— *Hahn?*

Ea era! Inima mi-a accelerat.

— *Teek hai?*

— *Hahn.* Apoi, tăcere.

— E vreo problemă?

Vocea ei coborî într-o șoaptă.

— Nu am folosit niciodată un telefon până acum! O fac bine?

Am zâmbit în sinea mea, fermecat.

— *Zaroor!* Lakshmi mi-a spus că ai trecut printr-o

aventură.

— Doctorul a fost atât de bun cu noi, Malik. Acum suntem cu călugărițele. E drăguț. Pașnic. Lucrez la grădina lor. Și lui Rekha și Chullu le place aici.

La pomenirea numelui ei, am auzit-o pe Rekha mormăind ceva.

— Vrea să vorbească cu tine. Se uită la călugărițe cum folosesc telefonul și dorește să-l încerce, spune Nimmi.

Când a venit Rekha, a întrebat:

— Îmi aduci un curcubeu? Când? Va fi curând? Mătușa Lakshmi mi-a spus că dacă trăim în curcubeu, nu vom putea vedea cât de frumos este. E adevărat?

Înainte să am șansa de a decide la ce întrebare să răspund mai întâi, Nimmi a luat telefonul de la ea.

— Vii acasă curând?

— Trebuie să vorbesc cu șefa despre asta.

— Înțeleg.

Părea resemnată. Am mai vorbit despre asta. Nimmi simte că Lakshmi primește prea mult de la mine, în timp ce ea nu se satură. Am încercat să râd de gelozia ei, dar asta pare doar să o înfurie.

— M-am gândit, Malik, cât de mult eram mai în siguranță cu tribul meu. Poate că am greșit să-i părăsesc, să cred că viața în oraș ar fi mai bună. Numai că doar s-a înrăutățit pentru noi.

Acesta suna ca o Nimmi diferită, nu cea descrisă de Lakshmi.

Că Nimmi urmase urmele oilor fratelui ei în munți; adusese înapoi cadavrul fratelui ei; îi tunsese turma. Că Nimmi și-a făcut o viață în Shimla, folosindu-și cunoștințele despre plantele din Himalaya, inteligența și voința ei pură. Ea lăsase în urmă tot ceea ce cunoștea – căile ei tribale, limba ei maternă, oamenii pe care i-a iubit. Își păstrase copiii sănătoși și bine hrăniți. Totuși, cât de singură era – *akelee*¹.

¹ Singură.

— Te iubesc, mi-a scăpat. Nu mi-am dat seama până atunci ce simțăminte puternice aveam pentru ea. Dar în momentul în care am spus-o, am știut că trebuie să-i spun; avea nevoie să audă.

Pentru o clipă, niciunul dintre noi nu a spus nimic.

— Vom fi împreună, Nimmi. Trebuie să ai încredere în mine.

LAKSHMI

Jaipur

Urmăresc jocul de cricket al lui Niki de pe scaunul din față al mașinii familiei Agarwal. Pe marginea terenului de cricket, Malik stă lângă Kanta, îl aplaudă pe Niki.

Îl urmăresc pe nepotul meu în timp ce el ocolește inteligent al doilea punct de rotire pentru a traversa terenul. Se pricepe la acest joc. Jay este fanul cricketului la noi în casă, dar mă gândesc că aş putea învăța să iubesc și acest joc.

După ce maharanii au vizitat ieri Royal Jewel Cinema, Manu ne-a spus că Maharani Latika i-a dat lui Singh-Sharma Construction trei zile pentru a sprijini balconul și a deschide toate coloanele pentru inspecție, chiar și pe cele pe care le-au reconstruit și tencuit recent. Aproape imediat, Manu și-a pierdut aspectul de înfrângere, crescând cu speranța că va fi justificat. S-a întors la muncă. Tensiunea din gospodăria Agarwal s-a risipit. Niki se va întoarce la școală mâine.

E seara devreme și soarele și-a atenuat asaltul necruțător, cedând la o adiere dulce. Încă o dată, Malik m-a așezat în mașină cu un termos de *chai* cremos.

Azi mai devreme, l-am sunat pe Jay cu actualizarea. Avea și el vești.

Ieri, și-a sunat *alma mater*, episcopul Cotton, și l-a întrebat dacă există comisari de poliție de rang înalt printre absolvenți. Se pare că există unul în Chandigarh. Jay a sunat să-i spună despre aurul pe care l-am găsit la oi.

Comisarul adjunct a spus că sperau la o astfel de dezvoltare pentru că ei căutau o legătură cu Chandigarh Ironworks, pe care o urmăreau de ceva vreme. Într-o zi, comisarul aranjase ca birourile din Canara să fie percheziționate. Au reușit să pună mâna pe un transport de aur. Dar nu au reușit să afle numele traficantilor.

— Asta ar include și Ravi Singh? am întrebat.

— Da, dar urma de hârtie nu este curată. Nu vor putea să o facă să se potrivească.

— Cel puțin Nimmi este în siguranță acum, *hahn-nah*?

El a spus da. Nimmi se întorsese să lucreze în Grădina Vindecării, dar copiii ei încă stăteau la mănăstire în timpul zilei, iar toți trei dormeau acolo noaptea, cel puțin până veneam acasă.

Ce ușurare fusese asta. Când i-am spus lui Malik, s-a aplecat să-mi atingă picioarele, ceea ce m-a făcut să râd! Totuși, Jay este adevăratul erou aici. Mă gândesc la acea suviță de păr nestăpânită care nu se așează niciodată, cea pe care ador să o împing la loc.

Sunt atât de absorbit în gândurile mele încât nu aud ușa din spate a mașinii deschizându-se și închizându-se.

— Așa tată, așa fiu.

Vocea lui Samir în urechea mea aproape că mă face să răstorn ceașca de *chai* din mâinile mele. Inima îmi bate în piept, degetele îmi tremură. Îmi întind gâtul ca să-l văd cocoțat pe bancheta din spate, cu coatele sprijinindu-i acum pe partea de sus a scaunului din față. Fața lui este la câțiva centimetri de a mea.

Îmi zâmbește cu acei ochi ai săi căprui ca marmura, amuzat de confuzia mea. Mirosul țigărilor sale, semințele de cardamom pe care le mestecă și aftershave-ul lui dulce umplu mașina. Nu am fost atât de aproape de Samir de doisprezece ani. I-am simțit ochii pe mine când eram la Royal Jewel Cinema cu maharanii, dar am refuzat să mă uit la el. Familia lui a încercat încă o dată să-i rănească pe cei pe care îi iubesc.

Dar Samir are o energie palpabilă care este greu de ignorat când este atât de aproape. Inima mea bate atât de

sălbatic de frică sau entuziasm? Obişnuiam să mă întrebam cum ar fi să sărut buzele alea maro, buza inferioară expunând înăuntru o semilună de roz. Şi apoi, într-o zi, am aflat.

— De ce eşti aici? reuşesc să întreb când mi-am găsit vocea.

— Acelaşi motiv pentru care eşti şi tu. Ridică un deget pentru a arăta spre joc. Ştii că nu am ratat niciodată unul dintre meciurile lui Ravi la Mayo? Mi-am învăţat ambii băieţi în curtea din spate. Ravi avea aceeaşi încredere naturală ca şi Niki. Într-o fracţiune de secundă, a ştiut dacă mingea merita să fie lovită sau ratată. Şi uneori, chiar şi atunci când ştia că ar trebui să rateze, lovea. Şi, vrei să crezi, Lakshmi, lovea bine de tot. Marca un punct sau două.

Snap! Un vuiet urcă din mulţime de pe margine. Mă întorc să privesc câmpul. Niki a marcat. Văd că Malik şi-a băgat două degete în gură pentru a fluiera. Braţele Kantei sunt ridicate deasupra capului.

Samir vorbeşte din nou.

— Mărul nu cade departe de copac. Ralph Waldo Emerson a spus asta în 1839. Dar cred că a fost adevărat din timpuri imemorabile, nu-i aşa? Niki Agarwal are construcţia lui Ravi. Este la fel înalt cât era Ravi la acea vârstă. Şi felul în care aleargă! Este aproape ca şi cum l-ai privi pe Ravi trecând peste câmp.

Aşa că Kanta nu şi-l imaginase pe Samir privindu-l pe Niki jucând pe terenul de cricket. A rezolvat-o. Ştie că Niki este fiul lui Ravi. Este fiul Radhei.

Dacă nu am fi minţit palatul şi pe Samir despre bătăile inimii copilului, Niki ar fi acum prinţul moştenitor şi următorul maharaja din Jaipur. Dar să le spunem că bătăile inimii lui erau prea lente a fost singurul mod în care am putea anula adopţia de la palat şi Radha şi-ar fi putut păstra copilul.

Cum aflase Samir despre minciuna mea?

— Când ai aflat?

O spun încet, ca să nu-mi trădez nervozitatea. Privirea mea este încă concentrată asupra jocului, dar cu coada

ochiului îi văd bărbia sprijinită de pumnul închis. Poziția lui este atât de relaxată încât am putea vorbi despre vreme.

— Am trecut vara trecută. S-a întâmplat să-l văd jucând. Mă simțeam nostalgic pentru vechea mea viață. Înainte ca băieții mei să fie mari. Când Ravi obișnuia să joace cricket aici. Pe vremea când eram doar un arhitect, proiectând clădirile pe care voiam să le construiesc. Înainte să intru în marea afacere a construcțiilor. Înainte să le sugerați pe Singh să se căsătorească în familia Sharma. Își întoarce capul atât de ușor, încât acum îi pot simți respirația pe obrazul meu.

Îmi schimb poziția pe scaun, rezemată de ușa pasagerului acum, ca să-l pot vedea mai bine. Sau poate pentru a scăpa de apropierea lui.

— Părei suficient de fericit să faci legătura de afaceri și personală, dacă îmi amintesc bine.

Sunt ușurată să nu dezvolt subiectul lui Niki.

— Oh, am fost. Pur și simplu nu știam atunci la ce va duce în cele din urmă.

— Adică?

— M-am gândit ce mare oportunitate era să mă extind, spune Samir acum.

— Așa că fiii mei s-ar putea alătura afacerii mele ca arhitecți, constructori, ingineri – orice își doreau. Plănuisem ca Govind să ni se alăture când își va fi terminat școala în State. Le-aș putea lăsa băieților afacerea mea ca moștenire.

Sună melancolic.

— Ei bine, nu asta s-a întâmplat? Ravi lucrează cu tine. Și Govind, când se întoarce din America?

Nu mai aud jocul. E ca și cum fiecare celulă a ființei mele este acordată doar la vocea lui Samir.

În loc să răspundă, băgă mâna în buzunarul pantalonilor. Credeam că îmi va arăta fotografii cu fiul său mai mic, dar îmi arată o ilustrare răvășită a lui Ganesh-ji, zeul elefant. Hârtia este cartonată grea, cam de dimensiunea unei cărți de joc. Era evident că a fost mult folosită.

— Ultima dată când mi-am făcut horoscopul, aveam doisprezece ani. Nu am vrut să cred diagrama pe care o făcuseră părinții mei la nașterea mea, așa că m-am dus la un

*pandit*¹ brahman aici, în Orașul Roz.

Întoarce cardul. Există un cerc în mijloc plin cu o grilă de caractere și triunghiuri la fiecare colț. Fiecare spațiu are un număr scris pe el.

— Desigur, doar *panditul* știe ce înseamnă toate aceste numere, dar încă îmi amintesc ce a spus...

Se oprește.

— Ce?

— A spus că voi călători în străinătate. Voi realiza lucruri grozave. Voi face mulți bani. Dar nu voi putea niciodată să mă țin de asta. Se uită în ochii mei. A fost aceeași predicție ca horoscopul bebelușului meu.

— Ai fost dezamăgit?

— Ei bine, am plecat în străinătate – la Oxford. Adevărat. Mi-am început propria firmă, apoi am crescut-o cu Sharma. Adevărat. Am făcut mormane de bani. Adevărat. Și sunt pe cale să pierd totul.

Samir strecoară cardul înapoi în buzunarul pantalonilor.

— Aseară, l-am întrebat pe Ravi ce vom găsi dacă deschidem celelalte coloane sub balcon. A spus că vom găsi cărămizi ieftine și mortar de ciment prost amestecat. Am spus: „M-ai mințit?” A spus că nu am intrat în armata indiană ca tatăl meu, așa că de ce ar trebui să între în aceeași afacere ca mine? A spus că vrea să demonstreze că poate reuși ceva singur.

Oftă.

— Cred că știi restul, nu-i așa?

Își pune obrazul pe mână, întorcându-și capul spre mine.

Ar trebui să mă simt triumfătoare, dar simt doar tristețe.

— A cumpărat materiale mai ieftine pentru Royal Jewel Cinema și a falsificat facturile pentru a arăta sume mai mari, nu-i așa? Apoi a folosit banii economisiți pentru a finanța o rută aurului către Jaipur. Și a folosit cărămizile alea ieftine pentru a transporta aurul.

¹ Preot.

Samir dă din cap.

— Dar cum i-a păcălit pe inspectorii?

Samir își freacă degetul mare și primele două degete ale mâinii.

Bacșiș.

O albină zboară în mașină de la geamul deschis. Aterizează pe mâneca cămășii lui Samir. Pentru prima dată observ că cămașa lui Samir, deși curată, este șifonată, ceea ce este neobișnuit pentru el. Cravata lui, care nu-i lipsește niciodată, a fost îndesată neglijent în buzunarul cămășii. Miros a altceva pe el: scotch. Îmi amintesc cât de mult îi plăcea să joace cărți și să bea ceva la casele de plăcere. Acolo a fost?

Samir privește albina care se plimbă în cerc pe brațul lui și

o aruncă cu atenție în direcția ferestrei. Zboară afară.

— Coloanele balconului sunt singura parte a cinematografului care este compromisă?"

Clătină din cap, împingându-se de pe scaunul din față. Se ghemuiește în spate, cercetează acoperișul mașinii.

— Va trebui să desfacem acel loc. Să salvăm ce putem. Dar trebuie să-l reconstruim aproape de la zero. Privirea lui se întoarce la mine. Va ruina afacerea, dar vreau să plec cu reputația mea intactă. Ravi nu va distruge asta. De fapt, orice a făcut el vânzând acel aur se întoarce în reconstrucția Royal Jewel Cinema.

— O să-l închizi Singh-Sharma?

— N-am încotro. *MemSahib* a vorbit. Parvati – bineînțeles că era acolo când a mărturisit Ravi – spune că oprim funcționarea după reconstruirea cinematografului și plecăm în America. A auzit de la prieteni că există o comunitate grozavă de pensionari în Los Angeles."

— Pensionare? Dar tu ai doar...

— Cincizeci și doi. Nu-mi aminti. Ea a înțeles totul.

— De ce nu mă surprinde asta?

— Vom merge în domeniul imobiliar. Își scarpină perii de pe bărbie.

— Nu pot fi arhitect în America fără să obțin licență acolo

și sunt prea bătrân să mă întorc la școală. Deci sunt imobiliare.

— Și Ravi? Govind?

Se întinde în față și își sprijină din nou brațele pe partea de sus a scaunului din față.

— Govind ne-a spus deja că intră în finanțe la New York, nu în inginerie. Are o iubită americană. Nu vrea să se întoarcă pentru o căsătorie aranjată. Și Ravi... ei bine, probabil că va face imobiliare cu mine în Los Angeles. Îmi aruncă un zâmbet deformat. Se pare că Sheela va locui într-o locuință comună, indiferent dacă vrea sau nu.

Respir adânc și îmi întorc corpul, astfel încât să mă îndrept din nou în față. Se pare că meciul se termină. Îl urmărim pentru o vreme.

— Îi datorezi scuze lui Manu Agarwal, spun eu.

Urmează o pauză.

— I-am spus lui Maharani Latika ce a spus Ravi. Este dezamăgită, firesc, și supărată că, indiferent de ce, dezastrul va fi amintit ca vina palatului. Dar slujba lui Manu este sigură.

Samir nu își va cere scuze personal lui Manu. Chiar mă așteptam să o facă? Singh-ii își cer vreodată scuze cuiva? Cel puțin maharanii știu că Manu nu a fost de vină.

Simt că degetul lui Samir mă mângâie pe obraz. Îmi înclin capul departe de el.

— Căsătoria cu Jay ți se potrivește. Mi-e dor de prietenia lui, dar nu poți fi prieten când ești îndrăgostit de aceeași femeie.

Rămân gura deschisă. Sângele îmi pulsează în urechi. Dar nu îndrăznesc să mă întorc.

Acum doisprezece ani, aș fi salutat aceste cuvinte. Să știu că îi păsa atât de mult. Nu azi.

Nu pot avea această conversație. Îmi iubesc soțul. L-aș fi putut iubi pe Samir, dar Parvati și l-a revendicat cu mult timp în urmă. Ea ia deciziile cheie din viața lor. Și el o lasă. Asta îl face slab? A fost întotdeauna Singh mai puțin puternic și eu nu am observat niciodată?

Sau este mai perspicace decât eu îi dau credit? Până la

urmă, nu este Parvati cea care gestionează mereu dezastrele din familie?

Îmi dreg glasul.

— Nu încerca să-l contactezi pe Nikhil. Niciodată.

De pe bancheta din spate, aud foșnet. Deschide un pachet proaspăt de țigări.

— Mutarea în America va ajuta la asta.

Aud pâlparea brichetei aurii. Se umple un flux de fum de țigară partea din față a mașinii când expiră.

Pe terenul de cricket, jocul s-a terminat. Jucătorii își dau mâna unul cu celălalt. Eticheta la școală privată. În depărtare, Malik și Kanta sunt tot un zâmbet și așteaptă ca Niki să li se alăture.

Aud ușa din spate deschizându-se. În oglinda laterală, îl văd pe Samir coborând din mașină și venind să stea lângă fereastra mea.

— Samir?

— Hm?

— Dacă Manu este vreun indiciu despre ceea ce va deveni Niki, Ralph Waldo Emerson avea dreptate. Mărul nu cade departe de copac.

Ridic privirea spre el. Îmi zâmbește. Îmi face un salut militar și pleacă.

MALIK

Jaipur

Odată ce aflăm cu toții că Singh-Sharma va face din nou întregul Royal Jewel Cinema și că Manu a fost reînstatat ca director al Anexelor Palatului, decidem să sărbătorim cu o petrecere. *Saasuji* și-a făcut *chole subji* special și tortul preferat al lui Niki. Baju face *dal*, orez, *okra subji*¹ și *pakor*as de cartofi. Manu aduce *besan laddus*², *caju burfi*³ și *kheer*⁴ cu fistic de la dulciuri.

Nici mătușa-șefa, nici eu nu am avut șansa să scriem scrisori acasă în tot acest timp, așa că îl sunăm pe Jay acasă.

Il aud pe Jay spunându-i Șefei că Nimmi și copiii s-au întors acasă acum pentru că pericolul a trecut; prietenul său comisar a eliminat pericolul.

Îi cer să vorbesc cu Nimmi.

— Astăzi este ziua Rekhăi. Nimmi pare fericită. În fundal, o aud pe Rekha cântând „La mulți ani” pentru ea însăși. Dr. Eu și Jay am făcut o prăjitură. Și ghici ce?

Cu un chin, îmi dau seama cât de mult îmi lipsește să nu fiu în Shimla.

¹ Curry cu bame.

² Dulciuri din făină de năut.

³ Desert gătit din lapte cu nuci caju.

⁴ Orez gătit în desert de lapte/smântână.

— Ce?

— Am scris numele lui Rekha pe el. În hindi!

Râde acel râs profund minunat al ei.

— Ar trebui să vezi! E atât de frumos!

Rekha a luat telefonul de la mama ei. Râd și îi spun că am un cadou de ziua ei.

— Un cadou? spune ea înainte ca Nimmi să ia telefonul înapoi.

— Te rog, Malik, gata cu greierii! Nu îl găsim pe cel pe care Rekha l-a lăsat să iasă din cușcă!

Aud zâmbetul în vocea ei și mă trezesc zâmbind, imaginându-mi chipul când i-am pus lanțul de aur la gât. Prin telefon îl aud pe Madho Singh exclamând: „Namaste! Bonjour! Bine ați venit!” Trebuie să știe că vorbesc cu mine.

Îi dau telefonul înapoi mătușii-șefe, ca să-și ia rămas bun de la ea soțul. Ea îi spune:

— Măine venim acasă”.

Când închide, îi spun:

— Ai spus că noi”

— Am zis.

— Credeam că vrei să stau și să învăț cu unchiul Mănu?

Ea râde și mă ia de braț, îndepărtându-mă de familie spre veranda din față a familiei Agarwal.

— Malik, de ce am vrut să vii la Jaipur?

— Să învăț meseria de construcții.

Se coboară pe leagănul verandei și mângâie scaunul de lângă ea. Mă așez.

— Ai reușit?

— Da.

Ea dă din cap.

— În timpul petrecut aici ai învățat destule despre afacere.

Știi când ceva nu este în regulă. De ce altceva am vrut să vii?

— Pentru a mă împiedica să mă implic cu... anumite tipuri de oameni.

— Ai reușit?

Îmi îngustez ochii, nu sunt sigur ce vrea ea să spun.

— Ei bine, știu că nu vreau să fiu implicat cu oameni ca

Ravi Singh. Dar știam asta de când s-a implicat prima dată cu Radha.

Ea îmi zâmbește slab.

— Deci nu mai e nevoie să fii aici. Nu cred că a fost vreodată. Nimmi mi-a cerut să te las să pleci. Ea a spus că faci lucruri doar pentru că simți o obligație față de mine.

Sunt pe cale să obiectez, dar ea îmi pune o mână pe braț pentru a mă opri.

— M-am gândit mult la asta și are dreptate, Malik. Ești propriul tău stăpân acum. Eu sunt de prea mult timp. Cred că am depășit limitele. *Maaf kar dijiye?*

— De ce ai nevoie să fii iertată, mătușă-șefă? Dacă nu am fi fost aici în Jaipur, gândiți-vă ce s-ar fi putut întâmpla cu Manu. Și Niki. Mă bucur că am venit.

Pare sceptică, de parcă nu prea mă crede, dar vrea.

— Dar este timpul să plecăm acasă. Sunt de acord.

Acum fața ei se sparge într-un zâmbet.

În plus, spun eu, l-am ajutat pe Niki să devină un jucător de cricket vedetă. Contăm pe el pentru a ne ajuta să facem milioanele noastre.

Împărtășim râsul.

Păsările ciripesc în curtea familiei Agarwal. În amurgul serii, farurile scuterelor și mașinilor se foarfecă între vârfurile gardului de fier de dincolo. Ascultăm claxoanele *tonga*-urilor, sclipirea soneriei de biciclete și strigătele șoferilor de ricșă care caută pasageri.

— Ce vei face când ne vom întoarce la Shimla, Malik?

M-am gândit puțin la asta.

— Ceva putem face împreună cu Nimmi. Mă aplec înainte, cu coatele pe genunchi, cu mâinile împreunate. Șefa, aș vrea să mă căsătoresc cu ea. Ea este exact cine spune că este. Nu are pretenții.

Desigur, mă gândesc la Sheela când spun asta. Oricât de tentantă ar fi fost această atracție, știam că nu era potrivită pentru mine. M-ar fi făcut nefericit.

Îmi întorc capul într-o parte să mă uit la mentorul meu.

Sunt un musulman nepracticant, fără statut de castă.

Habar n-am unde s-a dus mama după ce m-a abandonat la Omi. Și nu l-am cunoscut niciodată pe tatăl meu. Omi și copiii ei au fost cei mai apropiați pe care i-am avut de familie, dar soțul ei nu mi-a permis să-i văd pe niciunul de ani de zile. Mă uit în jos la mâinile mele. Nimmi și cu mine suntem la fel. Este hindusă, dar nu are nicio castă. Nu mai este cu oamenii ei, cu tribul ei. Noi doi – înțelegem ce înseamnă să fii deșrădăcinat.

— Deșrădăcinat? Dar, Malik, faci parte din familia noastră. Jay și Radha și pe mine. Și acum, soțul Radhei, Pierre, și fiicele lor...

Mi-am pus mâna pe a ei pentru a o liniști.

— Nimmi și cu mine nu aparținem. Nu cu adevărat. La un set de credințe, un set de tradiții. Dar ne putem crea propriile tradiții. Observă-i pe cei care îți plac, abandonează-i pe cei pe care nu-i plăci.

Văd din tensiunea din jurul ochilor ei că este tulburată. Ea este încă femeia frumoasă pe care am început să o urmăresc prin Jaipur când avea vârsta lui Nimmi. Dar acum tâmpilele ei sunt argintii și are linii fine în jurul ochilor și al gurii.

— Nu vreau să spun că vreau să mă despart de tine sau de doctorul Jay sau de Radha – nu deloc! Nu știu ce m-aș face fără tine. Dar sunt gata pentru propria mea familie acum, mătușă-șefă. Sunt gata.

Ea clipește. Privește în noaptea care se adâncește.

— Știu că ai prefera să mă căsătoresc cu o femeie educată. Cineva elegant. Mare. Dar nu asta sunt eu. Nimmi și cu mine – suntem bine împreună. Ne înțelegem. Și îi iubesc copiii. Și acum că ai învățat-o să citească și să scrie în hindi, cine știe până unde poate merge?

Facem pauză, amândoi gândindu-ne la lucruri pe care nu le spunem.

— Mai este ceva despre care vreau să vorbesc cu tine.

Îi ia o clipă, dar îmi întoarce privirea. Îmi întorc corpul astfel încât să mă înfrunt cu ea.

— Ce-ar fi dacă am transforma grădina ta de vindecare într-un centru de predare pentru alții herboriști? Ce se

întâmplă dacă am crea o seră pentru propagarea plantelor pe care le-ați cultivat deja și le-am vinde altor practicieni din plante medicinale din India? Eu știu ceva despre afaceri și îmi pot da seama de restul pe măsură ce avansăm. Mă ridic și încep să merg pe verandă. Am învățat destule despre construcții pentru a gestiona construcția unei sere. Soțul Radhei ne-ar putea ajuta să o proiectăm. Spitalul are teren pe care am putea construi. Nimmi poate continua să te ajute cu grădina și sera.

Merg mai repede acum, încercând să țin pasul cu gândurile mele.

— Numele tău este deja binecunoscut în cercurile de medicină pe bază de plante. Odată ce începem să predăm alți practicieni și să vindem propriile noastre produse, putem folosi banii pe care îi câștigăm pentru a ajuta la extinderea Clinicii Comunitare.

Ochii lui Lakshmi s-au mărit.

— E o misiune grea, Malik. De unde vom lua banii pentru construirea serei?

— Aceasta este partea ușoară.

Mă gândesc la Moti-Lal. Mă gândesc la Maharani Indira și Maharani Latika. Mă gândesc la mătușa Kanta. Cât de greu ar fi să ridici investiția inițială?

Spitalul trebuie să aibă un fond de capital care s-ar putea să intre în rest – va trebui să vorbesc cu dr. Jay. Știu cum să obțin cele mai bune materiale. Unde să găsesc inginerii. Și Pierre este un arhitect desăvârșit. Poate fi realizat.

Mă opresc din plimbat și stau în fața ei. Mă aplec în talie pentru a privi direct în ochii ei albastru-verzi.

— Îți amintești cât de mult ai vrut să înființezi o afacere care să-ți vândă cremele de lavandă și uleiul de păr *bawchi* și apa de răcorire cu vetiver, când încă locuiam în Jaipur? Ei bine, putem face să se întâmple. Vreau să fac asta pentru tine. Pentru mine. Pentru Nimmi. Și Jay va putea să-și extindă clinica.

Fața pe care o cunosc atât de bine este plină de posibilități. Acei ochi strălucitori ai ei joacă – dreapta, stânga, sus, jos – în orbitele lor în timp ce ea încearcă să se

concentreze asupra unui gând înainte ca altul să se prezinte. Îi ia ceva timp, dar își desparte buzele în acel zâmbet care spune că am făcut-o fericită.

— Să vorbim cu Jay în momentul în care ajungem acasă la Shimla, spune ea.

* * *

Angajăm o tonga care să ne ducă la Palatul Maharanis, așa cum obișnuiam, pentru ca paznicii să nu ne confunde cu *ara-garra-nathu-karas* care nu-și puteau permite o trăsură trasă de cai. Ne oprim aici în drum spre gara Jaipur pentru a lua trenul spre casă. Soții Agarwal au vrut să ne ia în mașina lor, dar eu și mătușa-șefa am decis că trebuie să facem asta singuri, unu lucru este cert: nu vom mai aștepta încă doisprezece ani să-i revedem pe Manu, Kanta și Niki.

Când trăsura ajunge la intrarea în Palatul Maharanis, îl rugăm pe șofer să aștepte cu bagajele noastre. O ajut pe mătușa-șefa să coboare din *tonga* și ne ducem pachetul la postul de gardă. Paznicul o salută cu căldură pe mătușa-șefă – a fost aici de câteva ori deja în ultimele zile.

Dar, așa cum făcea pe vremuri, îmi aruncă o privire afurisită – mai mult din obișnuință decât pentru că par neprezentabil (ceea ce nu e cazul). Îi fac un semn din cap.

— Ei bine, bine. Am plăcerea să te văd trei zile la rând. Asta e ceva! spune văduva Maharani când ajungem în camerele ei. Chiar dacă este cuibărită în pat, ea pare alertă și gata să primească vizitatori într-un sari de mătase vermillion și straturi de coliere de perle.

— Am venit să ne luăm rămas bun, înălțimea Voastră, spune mătușa-șefa în timp ce întinde mâna la picioarele reginei și trage energia în sus. Eu urmez exemplul.

— Jaipur nu are destule farmece pentru a vă ține încă o zi sau două? Și cine îmi va face henna acum? Își ridică mâinile decorate pentru ca noi să le admirăm.

— Shimla așteaptă. Trebuie să ne întoarcem la muncă.

Bătrâna regină își concentrează privirea înțeleaptă asupra noastră.

— Stați să văd. Lakshmi va să aibă grijă de bolnavi și de

plantele ei. Și tu, Malik, te vei întoarce la iubita ta. Trebuie să aștepte.

Mă întreb de unde a știut văduva. Arunc o privire către mătușa-șefa, dar ea face o mutră pentru a-mi arăta că habar nu are. Poate fi închisă de boala ei, dar maharani se ține la curent cu toate întâmplările.

— Am adus Alteței Voastre ceva prin care să ne amintim. Dau pachetul frumos împachetat celei mai apropiate doamne de serviciu, care îl înmânează maharanii.

Un însoțitor vine în față, fără îndoială pentru a verifica conținutul, dar regina îi îndepărtează cu un gest ușor. Deschide cu plăcere ambalajul, dând gardenia parfumată din vârf uneia dintre doamnele ei.

Când vede cutia elegantă de lemn, strigă de încântare. Degetele ei artritice nu pot deschide cu ușurință capacul cutiei, așa că doamna de serviciu o face pentru ea.

— Gin Beefeater! Dragii mei, asta este minunat! Deși medicii mei nu vor de acord. Îi cere purtătorului să aducă trei pahare, apă tonică indiană și gheață.

În timp ce doamna ei de serviciu amestecă cocktailurile, Maharani Indira spune:

— Știai că obișnuiau să arunce pacienții cu capul înainte în tufele de ienupăr, crezând că malaria va dispărea ca prin magie în momentul în care trupurile lor se vor atinge de ramuri? Englezii ăia! Atât de excentrici! Mult mai bine să bei lucrurile!

Mătușa-șefa și cu mine schimbăm un zâmbet privat în timp ce ciocnim paharele într-un toast.

Alteța Sa închide ochii în semn de apreciere pentru prima ei înghițitură.

— Aah. Samir Singh, cât de mult îl ador pe acel bărbat! A venit să ne vadă pe Latika și pe mine, îmi pare rău că rezultatul nu îl favorizează. Mai bea un pahar. Și tu, draga mea, ai atins rezoluția pe care o sperai cu Royal Jewel Cinema?

Mătușa-șefa se uită în lateral, de parcă și-ar fi compus gândurile. Apoi spune:

— Rezultatul ideal este întotdeauna păstrarea integrității.

Este dureros când consecința rezultatului este atât de severă. Înțeleg că Royal Jewel Cinema va trebui reconstruit complet. Dar va fi un memento pentru mii de oameni care îi trec pragul că lucrul corect merită făcut.

Bătrâna maharani zâmbește și o sută de riduri se formează la colțurile gurii ei rujate în timp ce obrații ei scobiți se ridică, făcând-o aproape frumoasă.

— Un politician înăscut. Asta sunteți, doamnă Kumar. Dacă te-ai fi născut în familia noastră, ai fi în Parlament până acum, draga mea!

Astăzi, râsul reginei văduve este bogat și puternic. Uplete camera, plutește prin ușa către terasa exterioară și grădina maharanilor de dedesubt, forțând maimuțele mici să ridice privirea din guavele lor pe jumătate mâncate și păsările soarelui să se împrăstie pe cerul fără nori de deasupra.

EPILOG

LAKSHMI

iulie 1969

Shimla

Sunt la fereastra bucătăriei mele, admirând tabloul fermecător de pe peluza din spate. E amurg. Mai devreme astăzi, Radha ne-a ajutat pe Jay și pe mine să aprindem sute de *diya*¹ în grădina noastră din spate pentru ceremonia de nuntă. Flăcările minuscule pâlpâie, făcând paiete și fire de aur să sclipească pe hainele elegante ale invitaților la nuntă.

Nu în fiecare zi un hindus și un musulman se căsătoresc; Malik și Nimmi au decis să organizeze o ceremonie civilă la fel ca mine și Jay în urmă cu șase ani. Magistratul care a oficiat a venit și a plecat deja, iar acum familia și oaspeții sărbătoresc și așteaptă sărbătoarea.

Nimmi a ales să-și poarte podoabele tribale ca o modalitate de a-și onora moștenirea. Colierul de aur pe care Malik l-a cumpărat de la Moti-Lal din Jaipur este la gâtul ei. Când mă pregăteam să-i aplic henna ieri, Nimmi mi-a arătat că a adăugat amuleta lui Shiva pe lanț. „A fost a lui Dev”, mi-a spus ea zâbind, de parcă amintirea îi aduce acum bucurie în loc de tristețe. Am știut atunci că voi picta imaginea zeului albastru – atât un creator, cât și un distrugător – pe palma ei stângă și, pe de altă parte, cuvântul *om*², asemănător cu cel de pe mâna dreaptă a lui Shiva.

¹ Lampă de ulei făcută din lut

² Vibrația universală, simbol al păcii și armoniei

De îndată ce a văzut ce pictasem, Nimmi a spus:

— Voi avea grijă de Malik.

M-am îndreptat atunci și am privit-o în ochi. A fost o vreme în care m-am putut îndoii de această unire, dar acel timp trecuse. I-am prins obrazul în palma mea liberă, iar ea se sprijinise de el.

La sărbătoare au venit doi novici de la mănăstire. Nimmi le arată puietul de santal pe care am încercat să-l cultiv aici, în climatul mai rece din Himalaya. Fără îndoială că le explică cum a smuls-o din Grădina Vindecării și a transplatat-o în acest loc mai însorit de la marginea grădinii mele din spate. Puietii se descurcă mai bine aici; ușoară creștere a temperaturii pare să-i fi dat o nouă viață. Când e suficient de matur pentru a produce semințele roșii, Nimmi și cu mine le vom măcina, le vom amesteca cu ulei de cuișoare și le vom folosi pentru a calma furunculele și inflamațiile pentru pacienții de la Clinica Comunitară.

Aceste tinere călugărițe s-au îndrăgostit de Nimmi și acum vizitează Grădina Vindecării o dată pe săptămână pentru a învăța cum să cultive aceleași plante la mănăstirea lor. Sunt primii practicieni pe bază de plante pe care i-am predat în noua noastră afacere!

Nimmi ridică privirea la fereastra bucătăriei mele chiar atunci, de parcă ar ști că mă uit. Îmi aruncă un zâmbet strălucitor. Îl întorc.

Malik, frumos în costumul gri cărbune pe care l-a croit pentru ocazie, ține în brațe pe Chullu și râde de ceva ce îi spune cumnatul meu Pierre. Radha este cu ei, sub părul de Himalaya; fac un trio frumos. Sora mea, mereu înnebunită după bebeluși, întinde mâna spre Chullu, iar Malik îl predă. Băiatul încearcă să smulgă ciorchinul de primă roșie din vârful cocului Radhei, dar ea îl apucă repede de mână și se prefăce că o roade. Chullu chicotește de încântare.

În această dimineață, când Radha și cu mine ne plimbam cu fiicele ei, Asha și Shanti, am scos din buzunar ultima scrisoare a Kantei și i-am arătat plicul. Mi-am ridicat sprâncenele pentru a forma întrebarea tăcută pe care o pun de fiecare dată când o văd pe Radha. Cuta dintre sprâncenele

ei mi-a spus că nu este pregătită.

Am bătut-o pe braț și am pus scrisoarea în buzunar. Într-o zi, când va fi momentul potrivit, mă va anunța că vrea să vadă fotografiile lui Nikhil – cele pe care Kanta mi le trimite în mod regulat și pe care le-am salvat. Radha a luat o decizie în urmă cu ceva timp, care era potrivită pentru ea și pentru Niki, singura pe care o putea lua în acel moment. Dar pentru a face față imensei pierderi pe care a simțit-o din cauza renunțării la băiețelul ei, a trebuit să taie toate legăturile. Nu l-a mai văzut pe Nikhil de când avea patru luni, în noaptea în care a venit la mine, cu inima frântă.

După ce în sfârșit și-a dat seama că oricât de mult îl iubea, nu putea să aibă de el singură și a decis să-i permită lui Kanta și Manu, încă tânjind după un copil, să-l adopte.

Saas a mea obișnuia să spună: *Dacă nu se îndoiaie ca puiet, se va îndoii ca un copac?* Dar am speranță. Știu că va veni ziua când Radha își va da seama că inima ei poate supraviețui acum durerii. Ea are doar douăzeci și cinci de ani; mai este timp.

Scot din bucătărie o tavă cu pahare pline cu *aam panna* și le așez pe masa în aer liber cu celelalte feluri de mâncare pe care le-am pregătit. Pui *tikka masala*. *Lauki ki subji*¹, *palak paneer*. *Baingan bharta*². *Aloo gobi subji*³. Există pilaf de caju, *puri* și *aloo parantha*. La desert avem *semai ki kheer*⁴ și *gulab jamun*⁵.

Rekha și Shanti aleargă spre mine. Rekha poartă micile știfturi de aur pe care Malik i le-a dat. Fetele au ambele patru

¹ Curry cu dovleac.

² Legume, vinete și ceapă.

³ Legume cu curry de cartofi-conopidă.

⁴ Desert dulce cu lapte făcut cu tăiței vermicelli.

⁵ Desert preparat cu *paneer* prăjit în sirop de zahăr.

ani și sunt de nedespărțit de când s-au cunoscut ieri, când familia Radhei a sosit la nuntă din Franța. Fetele îmi spun că au încercat să-l convingă pe Madho Singh, care mormăie în cușcă, să ni se alăture la sărbătoare.

— Tante, te pot ajuta, *s'il te plait*¹? întreabă Shanti. Fiicele lui Radha tranzitează cu ușurință între engleză, franceză și hindi. Sora mea le vorbește hindi încă de dinainte să se nască.

Shanti are ochii galben-căprui ca Pierre, dar voința ei este a Radhei. La fiecare câteva luni, sora mea sună să-mi spună că se luptă cu Shanti. Nu pot decât să zâmbesc, amintindu-mi toate provocările pe care mi le-a ridicat Radha când avea treisprezece ani. Shanti are doar patru ani, ceea ce înseamnă că Radha are multe lupte înaintea ei!

Ar trebui să chem oaspeții la masă, dar decid să le răsfăț pe fete.

— De ce nu-i ceri tatălui tău să vă dea pe amândouă într-o plimbare cu elicopterul? îi spun lui Shanti acum.

Fetele se întorc una către alta, dornice de nerăbdare. Ele țină încântate și aleargă ca iepurii spre ținta lor din capătul îndepărtat al grădinii. Shanti se întâlnește cu Pierre din spate, aproape dându-l peste cap. Mă uit la fete care își spun cererile în timp ce Pierre ascultă. Apoi le pune o întrebare. Fără tragere de inimă, Shanti arată spre Rekha. Pierre o ia pe Rekha, apoi merge spre centrul gazonului. Ținându-se de mâinile ei, el o învârte, învârtindu-o din ce în ce mai repede. Părul ei se ridică și cade, se ridică și cade. Hohote de râs umplu aerul.

— Rândul meu! strigă Shanti, ridicând brațele. Pierre o pune pe Rekha jos, o ia de mâini pe Shanti, apoi o ridică în aer.

Îl surprind pe Malik privind cu dragoste la Nimmi. De parcă ar fi trimis un semnal tăcut, ea se întoarce spre el, oferindu-i un zâmbet privat.

Mă duc la Jay, care o ține în brațe pe fiica mai mică a

¹ Te rog (informal, în franceză).

Radhei, Asha. La doi ani ea este îndrăgostită de el, iar el de ea. Ori de câte ori o vede înclinându-se spre el pe picioarele ei masive, liniile din jurul ochilor lui se încrețesc de plăcere.

Soțul meu mă sărută pe frunte. Îl înconjur cu brațele atât pe el, cât și pe micuța Asha. Ea încearcă să renunțe la îmbrățișarea mea, dorind toată atenția lui Jay pentru ea. Îi împing burtica, care, ca întotdeauna, o face să chicotească.

Privesc în jurul grădinii, luxuriantă și magică, și văd tot ce am hrănit: Malik și Radha, la fel de dragi mie ca și propria mea viață. Soții și copiii lor. Două generații de posibilități, de speranță, înconjurate de seara albastră, înconjurați de noi.

MULȚUMIRI

Dacă nu ar fi cititori, nu ar exista scriitori. După publicarea *The Henna Artist*, am fost incredibil de mișcată de cititorii pasionați din întreaga lume care au scris să-mi spună cum și de ce cartea a rezonat cu ei sau că i-a inspirat să schimbe ceva în viața lor. S-au îndrăgostit de Lakshmi, al cărui personaj a fost inspirat de mama mea uimitoare, Sudha Latika Joshi, și de Malik, despre care doreau să afle mai multe. Această poveste, deci, este pentru ei.

Agentul meu, Margaret Sutherland Brown de la *Folio Literary Management*, mă sprijină întotdeauna. Chiar și în timpul pandemiei, ea a găsit modalități de a rămâne pozitivă și de a impregna conversațiile noastre cu lumină și speranță. Kathy Sagan, editorul meu la *MIRA Books*, cu care este o bucurie să lucrez, transformând manuscrisele bune în altele mai bune; sugestiile ei sunt întotdeauna pe măsură! Și unde aș fi fără sprijinul restului echipei HarperCollins care se asigură că toată lumea se îndrăgostește de poveștile mele: Lorian Sacilotto, Margaret Marbury, Nicole Brebner, Heather Foy, Leo MacDonald, Amy Jones, Randy Chan, Ashley MacDonald, Linette Kim, Erin Craig, Karen Ma, Kaitlyn Vincent și Lindsey Reeder?

Un mesaj mare și strălucitor de recunoștință îi este adresat și lui Reese Witherspoon, al cărei club de carte *Hello Sunshine* promovează autoare care scriu povești despre personaje feminine puternice. Vă mulțumim, Heather Connor, Laura Gianino, Roxanne Jones și Cindy Ma din echipa de publicitate *HarperCollins* pentru că ne-au ajutat la realizarea acestei conexiuni incredibile.

Tatăl meu, dr. Ramesh Chandra Joshi, ale cărui cunoștințe enciclopedice despre India (și aproape orice altceva!) sunt utile atunci când scriu despre India și oamenii ei, a contribuit la detaliile de inginerie ale Royal Jewel Cinema. Orice denaturare a acestora mi se datorează.

Întotdeauna susținători și încurajatori, frații mei Madhup și Piyush Joshi au citit schițe ale acestei povești și au oferit comentarii utile, la fel ca prietenii Gratia Plante Trout, Lanny Udell, Christopher Ridenour, Ritika Kumar și David Armagnac.

Pentru această carte, am cercetat industria aurului din India și nenumăratele modalități de metalul este introdus ilegal în țară. Pentru personajul lui Nimmi, am citit despre diferite triburi nomade din Himalaya, dintre care unii păstoresc bivoli, alții care păstoresc capre și oi – toți trăiesc o viață grea. Cunoștințele lor despre cure și remedii pe bază de plante sunt esențiale pentru supraviețuirea lor în munți. Un stil de viață nomad face dificil pentru copiii lor să obțină o educație formală dacă nu se mută în oraș, ceea ce mulți au fost forțați să facă, deoarece legile locale le îngreunează obținerea permiselor de pășunat.

Întotdeauna păstrez ce este mai bun pentru final. Cu ani în urmă, soțul meu, Bradley Jay Owens, a văzut în mine ceva care l-a făcut să creadă că aș putea fi scriitor. Și iată-mă. Atât cu profesia mea, cât și cu partenerul meu de viață, cum am fost atât de norocoasă?

AURUL INDIAN: ZESTREA FEMEII

Oamenii se întreabă de ce aurul este atât de important pentru indieni. Într-o țară în care mai puțin de 10% din aurul vândut este extras în prezent acolo, deficitul îl face mai valoros. Poate este și pentru că acel metal nu poate fi distrus. Poate fi topit, sigur, dar distrus? Nu. Ceea ce înseamnă că are avantajul de a dura pentru totdeauna. Este ușor pentru artizani să lucreze cu metalul moale. Și, desigur, aurul pur de 22 sau 24 de karate contrastează frumos cu tenul măsliniu.

La un moment dat, se obișnuiește în cultura indiană ca familia unui mire să facă cadou miresei bijuterii din aur (familia ei oferă o zestre în numerar sau în pământ familiei mirelui ca o modalitate de a plăti pentru întreținerea ei pe tot parcursul căsătoriei). Aurul ei este menit să fie vândut doar în vremuri dificile. De exemplu, dacă soțul moare sau dacă familia se află într-o criză financiară gravă.

Stilurile de bijuterii indiene sunt la fel de variate precum pietrele prețioase folosite pentru împodobirea lor. Influența a șase secole de guvernare Moghul în perfecționarea artei de a face bijuterii și în creșterea complexității desenelor nu poate fi exagerată. Cel mai popular stil pentru nunți și ocazii speciale este *kundan*. Purtarea de zi cu zi include un lanț de aur pur și inele de aur sau alți cercei mici din aur.

Stilul *Kundan*

Kundan este cel mai vechi stil de bijuterii purtat în India. Spre deosebire de setările „ghearelor” pentru pietrele prețioase din Occident, bijutierul indian setează diamante netăiate, safire, rubine și alte pietre prețioase încadrate în

spațiile goale pe care le creează pe o bază de aur solid.

Stil *Meenakari*

Meena înseamnă smalț în hindi. *Meenakari* este diferit de lucrarea de emailare din Franța, Anglia și Turcia. Artizanii indieni – sub influența moghulilor – au decorat bijuterii din aur cu modele detaliate de email în depresiunile pe care le creau în metal. Mama mea a primit zestre cu un set complet de bijuterii *meenakari* pentru nunta ei, inclusiv banderole, de la familia tatălui meu. Fiecare piesa are numele ei emailat.

Seed Pearls

Acest stil delicat a fost unul dintre preferatele mamei mele. Vedetele de film de la sfârșitul anilor '50 și '60 au început să poarte perle, evitând bijuteriile din aur, care li s-au părut demodate. Și mama a ales seturi cu o mulțime de perle din semințe minuscule, cusute împreună pentru a crea cercei, coliere și brățări delicate. Le iubesc și pe ele!

Bijuterii Calcutta (Calcutta a fost redenumită Kolkata)

Artizanii iau o bucată de aur galben, o aplatizează, apoi o ciocănesc și o detaliază pentru a realiza bijuterii foarte complicate, dar ușoare și delicate. Nicio piatră, perlă sau smalț nu sunt adăugate la design.

Argint

Ca multe femei din generația ei, mama mea nu era o mare fană a argintului.

Argintul este metalul femeilor din statul Rajasthani, care poartă adesea mai multe brățări de argint, curele de argint și gleznele groase de argint. Cu cât o femeie purta mai mult argint, cu atât mai bogat statutul familiei ei în sat.

Mama mea a primit o cantitate mare de bijuterii din argint de la socrii ei, care veneau dintr-un sat din Rajasthani.

Inspirați-vă din mâncarea indiană

Aloo gobi. Parantha. Dal chawal. Gulab jamun. Palak paneer. Lassi. Acestea au fost alimentele copilăriei mele în Rajasthan. La mult timp după ce familia mea a părăsit India și s-a stabilit în America, frații mei și cu mine am continuat să-i cerem mamei – iar și iar – aceleași feluri de mâncare. Chiar și acum, când familia mea se reunește, mesele noastre includ *chapatti*, *subji* și *raita*. Când am început să scriu această trilogie, știam că relația complicată pe care indienii o au cu mâncarea lor va fi o parte importantă a poveștii.

În secolele înainte ca Marco Polo să vină în India în căutare de mirodenii, indienii recoltau boabe de piper negru și verde, uleiul presat din cuișoare și semințele de muștar măcinate pentru a aroma alimentele, a tenta simțurile și a vindeca corpul. Aromele de coriandru, turmeric, *garam masala* și chimen fac parte la fel de mult din moștenirea mea și din identitatea mea, precum sunt ochii albaștri-verzi pe care i-am moștenit de la mama mea, Sudha.

Chiar și în timp ce scriu asta, sorb *chai* infuzat cu semințe de cardamom, un baton de scorțișoară și boabe întregi de piper. Aceste arome suprapuse aduc din nou vie în imaginația mea India copilăriei mele, cu toată gloria ei haotică, fantasmagorică.

Prepararea mâncărurilor indiene necesită timp: mai multe ingrediente trebuie tăiate, decojite sau tăiate cubulețe; pregătirea trebuie să aibă loc în etape; aroma este sporită doar prin adăugarea de condimente (până la opt) la momentul potrivit. Mâncarea indiană este îndrăzneță, colorată, plină de arome și arome. Ce modalitate mai bună de

a îmbogăți o intrigă și de a arăta dezvoltarea personajului decât de a infuza o poveste cu una dintre cele mai îndrăznețe și mai iubite bucătării de pe pământ?

ALOO GOBI / MATAR SUBJI (CARTOF-CONOPIDA-MAZARE CU CURRY VEGETAL)

Mama a făcut des aceste legumă cu curry. Este ușor și rapid, precum și sănătos și delicios. Bucătarii indieni păstrează la îndemână o mulțime de cartofi, ceapă, usturoi, ardei iute și coriandru, deoarece sunt ingrediente comune în aproape fiecare fel de mâncare de legume.

În nordul Indiei, *aloo gobi matar subji* este de obicei consumat cu *chapatti*, *nan* sau *roti*. Unii oameni preferă orezul basmati cu legumele lor. Alături de ea ar putea fi servită o altă legumă cu curry, cum ar fi okra sau vinetele sau fasolea garbanzo. Un bol cu iaurt condimentat cu pudră de chimen și sare nu ar fi greșit. Și, bineînțeles, un *chutney* picant de mango sau lămâie ar fi o atingere excelentă pentru cei care doresc puțin mai multă băutură la masă.

INGREDIENTE:

2 cartofi rumeni (*aloo*), curățați și tăiați cubulețe; 1 conopidă mică (*gobi*), buchețele separate; 1 cană mazare verde (*matar*) proaspătă sau congelată; 1 ceapă galbenă sau albă, tocată mărunt; 4 căței de usturoi (sau mai mulți, dacă se preferă), tocați mărunt; 1/2 cană ulei de canola sau de floarea soarelui sau de șofran; 2 linguri de semințe de chimen; 2 linguri de pudră de curcuma; 2 linguri de praf de chimion; 1 lingură de *garam masala*; 1 linguriță de ghimbir tocat mărunt; 2 linguri de pudră de coriandru (dacă nu este disponibilă, folosiți mai multe frunze de coriandru); 2 lingurițe pudră de chili roșu sau 1 ardei iute iute tocat fin; 2-3 lingurițe sare (sau după gust); 1/4 cană apă; 1 cană frunze de coriandru

INDICAȚII:

1.Încinge uleiul într-o tigaie adâncă sau într-o cratiță mare cu fundul greu. Adăuga semințele de chimen până încep să sfârâie.

2.Adăugați ceapa și căliți la foc mare până devin

translucide.

3. Reduceți focul la mediu. Adăugați turmeric, pudră de chimen, garam masala, praf de coriandru, praf de chili și sare și amestecați timp de trei până la patru minute.

4. Adăugați usturoiul și ghimbirul. Se amestecă. Adăugați mazărea și amestecați.

5. Adăugați cartofii și conopida. Se amestecă până când toate ingredientele sunt bine acoperite cu condimente.

6. Amestecul va începe să sfârâie. Adăugați apă pentru a nu arde legumele. Aveți aici opțiunea de a adăuga mai multă apă dacă doriți un curry cu ciorbă. Dar tatăl meu a preferat o variantă mai uscată, la fel ca mulți indieni de nord, așa că mama nu a adăugat multă apă la rețetă.

7. Reduceți focul și acoperiți oala. Gătiți încă 10-12 minute, având grijă să nu gătiți prea mult conopida. Vrei să lași un pic de crunch în buchețele.

8. Ornați cu frunze de coriandru.

COCKTAILUL MAHARANII

În timpul sărbătorilor de iarnă, frații mei și cu mine așteptam cu nerăbdare să venim acasă de la diferitele noastre colegii. Mama îl suna pe fratele meu mai mare, Madhup, din timp pentru a-l întreba ce cocktail dorea să facă familiei – alegea un cocktail diferit în fiecare an – ca să poată avea ingredientele pregătite pentru sosirea noastră. A băut rar, dar a făcut o excepție când eram cu toții împreună, savurând timpul limitat alături de cei trei copii ai săi. Madhup amesteca cocktail-urile și stam până târziu în noapte sorbind, schimbând povești, râzând și tachinându-ne unul pe celălalt.

Pentru că regina văduvă este o fană a gin tonic-urilor, i-am cerut lui Madhup să creeze un cocktail doar pentru ea. Savurează-l cu o *samosa*, *pakora* sau orice alte preparate sărate pe care Lakshmi le are în ofertă.

INGREDIENTE:

50 ml gin

Praf de cardamom proaspăt măcinat; 4 fire de șofran

INDICAȚII:

1. Combinați și lăsați să stea timp de 5 minute până când aromele sunt infuzate în gin.

2. Se strecoară.

3. Apoi adăugați: 100 ml apă tonică; 3 picături de lichior de portocale Patron; Gheață

Noroc! Slainte! Prost! Na zdravi! Cin-cin! Salutare!

